Nr. 290.

Necrologia sacerdotum Archidioecesis Kaunensis annorum 1938–1964.

Metai	Eil./Nr.	Vardas	Pavardė	Psl.
1938	1.	Aleksandras	Dambrauskas	1
	2.	Kazimieras	Juška	1
	3.	Petras	Kubilius	2
	4.	Juozapas	Žemaitis	2
	5.	Vincentas	Pacevičius	2
	6.	Antanas	Ožolas	3
	7.	Steponas	Preikštas	3
1939	8.	Jonas	Kilčiauskas	4
	9.	Leonas	Špakevičius	4
	10.	Jonas	Konopackis	5
	11.	Jonas	Jurevičius	5
	12.	Vincentas	Jarulaitis	5
1940	13.	Mykolas	Kazakaitis	6
	14.	Vincentas	Bittis	6
	15.	Jurgis	Jankevičius	7
	16.	Stanislovas	Butrimas	7
	17.	Petras	Dirgėla	8
1941	18.	Jonas	Leparskis	8
	19.	Jonas	Petrošius	8
	20.	Juozapas	Žuromskis	8
	21.	Antanas	Maliauskis	9
	22.	Pranciškus	Vitkevičius	9
	23.	Boleslovas	Vėgėlė	9
	24.	Jonas	Baltrušaitis	10
	25.	Adomas	Rašimas-Garasimavičius	10
	26.	Bronislovas	Laus	10
	27.	Antanas	Šufinskis	10
	28.	Povilas	Racevičius	10
	29.	Jonas	Kudirka	10
1942	30.	Antanas	Jančauskis	10
	31.	Kazimieras	Puleikis	10
	32.	Dionizas	Vaitkevičius	11
	33.	Konstantinas	Daukantas	11
	34.	Severinas	Buteikis	11
	35.	Pranciškus	Tamošaitis	12
	36.	Antanas	Gečius	12
	37.	Jonas	Vizgirda	12
	38.	Mamertas	Lumbė	12
1943	39.	Albinas	Alseika	13
	40.	Klemensas	Gabrys	13
	41.	Povilas	Korzonas	14
	42.	Benediktas	Laukšas	15
1944	43.	Adomas	Jareckas	15
	44.	Julijonas	Gronskis	16
	45.	Ignacas	Veblauskas	18
	46.	Juozapas	Byla	18
	47.	Vincentas	Semenavičius	20
	48.	Aleksandras	Požela	20

Metai	Eil./Nr.	Vardas	Pavardė	Psl.
1944	49.	Pranciškus	Mirskis	21
	50.	Petras	Račas	22
	51.	Blažiejus	Čėsnys	22
	52.	Izidorius	Tamošaitis	26
	53.	Bronislovas	Žangalavičius	28
	54.	Flavijus	Žilinskis	31
1945	55.	Ambroziejus	Paštukas	33
	56.	Stanislovas	Razumas	33
	57.	Pranciškus	Karevičius	34
	58.	Stanislovas	Kurliandskis	40
	59.	Aleksandras	Švoinickis	41
	60.	Petras	Bružas	42
	61.	Jonas	Valentinavičius	43
	62.	Jurgis	Jasukaitis	43
1946	63.	Petras	Vaitiekūnas	44
	64.	Juozapas	Šereiva	45
	65.	Juozapas	Savickis	46
1947	66.	Stanislovas	Jokūbauskis	47
	67.	Kazimieras	Ambrozaitis	49
	68.	Petras	Malakauskis	50
	69.	Nikodemas	Raštutis	52, 180
1948	70.	Antanas	Trakinskas	51
	71.	Povilas	Januševičius	54
	72.	Adolfas	Kleiba	56
	73.	Povilas	Svilas	57
	74.	Juozapas	Imbras	58
	75.	Povilas	Katela	59
1949	76.	Antanas	Vytuvis	60
	77.	Antanas	Čimielius	61
	78.	Vincentas	Mockus	61
	79.	Konstantinas	Jazdauskis	62
	80.	Povilas	Dogelis	63
	81.	Kazimieras	Marma	66
1950	82.	Mykolas	Augulis	67
	83.	Adolfas	Sabaliauskas	68
	84.	Antanas	Čepas	71
	85.	Antanas	Zaleskis	72
	86.	Romualdas	Šiliūnas	73
	87.	Aleksandras	Chaleckis	74
	88.	Benediktas	Česnavičius	76
	89.	Jonas	Čiuberkis	77
	90.	Jonas	Gėgžda	77
	91.	Mykolas	Ruseckas	78
1951	92.	Antanas	Šmulkštys	79
	93.	Antanas	Tvarijonavičius	80
	94.	Leonas	Skabeika	81
	95.	Pranciškus	Venskus	82
	96.	Vincentas	Grušas	83

Sacerdotes defuncti

inde ab anno

1938.-

1938 an.

1. Dambrauskas Alexander natus an. 1860, die 27 mensis augusti in parochia Pagirensi ibique baptizatus die 28 eiusdem mensis. Studiis vacabat in gymnasio Siauliensi 1872-1880 an.; postea Petropoli in physico-mathematica facultate universitatis. Studia theologica agebat in Seminario Samogitiensi 1881-1884 an., et in Academia Petropolitana 1884-1889 an. Presbyter ordinatus an. 1888 die 29 mensis iunii. Eodem anno deputatus est ad munus praeceptoris religionis et cappellani in schola reali Panevėžensi; post aliquot menses a regimine russorum deportatus est in monasterium Kretingense et brevi post in Russiae oppidum Ustiužna, ubi degebat ab an. 1889-1894. E Russia reversus an. 1895 deputatus est ad officium cappellani carceris criminalis Kaunensis. An. 1898 nominatus est professor Seminarii Samogitiensis; an. 1900 secretarius Episcopi Samogitiensis. 1902 an. translatus est ad munus professoris Academiae Petropolitanae. Kaunam reversus an. 1906 constitutus est praeses Societatis S. Casimiri. Anno 1914 promotus est ad dignitatem Praelati Capituli eccl. cathedralis Samogitiensis. Porro deputatus est: ad munus Visitatoris monasteriorum an. 1915; iterum ad officium professoris Seminarii dioecesani 1917 an.; ad officia: Judicis prosynodalis, Examinatoris prosynodalis, Censoris librorum, Delegati pro Consilio disciplinae in Seminario dioec. 1922 an. nominatur rector eccl. olim PP. Societ. Jesu, Kaunae, et post aliquot menses hoc officio liberatus est. 1929 an. eligitur membrum archidioecesani Consilii Vigilantiae et an. 1934 catholicae pressae patronus. Obiit an. 1938 mensis februarii die 19 Kaunae ibique est sepultus.

2. Juška Casimirus natus an. 1897 mensis novembris 15 die in parochia Debeikensi ibique est baptizatus die 23 eiusdem mensis. Studiis vacabat Vilnae in gymnasio Vytautas M., sed 8-vam classem absolvit in gymnasio Kaunensi an. 1922. Studiorum theologicorum curriculum emensus est in Theologica-Philosophica Facultate Universitatis Vytauti Magni an. 1922-1925. Presbyter est ordinatus an. 1925 mensis iunii die 14. Eodem anno mensis augusti 10 die deputatus est ad munus vicarii cooperatoris penes ecclesiam Šiluvensem et praeceptoris religionis necnon cappellani in schola media ibidem. Anno 1929 mensis maii die 17 liberatur officiis in Šiluva et deputatur ad munus cappellani castrensis (Karo Technikos Valdybos kapelionu);* mensis ianuarii 3 die 1933 an. constitutus est praeceptor religionis et cappellanus Kauno in Mokytojų Profesinės Sąjungos gymnasio; (An. 1930. IX. 4. eadem munera explenda suscepit in Dr. Turneno Brandos Kursai Kaunae). Ex utroque instituto dimissus est 1934. XII. 31. Anno 1934 fungebatur munere cappellani 6-ti reg. Klaipėdae-

Ab anno vero 1935. IX. 23 cappellanus 1-mi reg. equestr. (Husarų pulkas) 1938. IV. 16 obiit Kaunae et die 19 eiusdem mensis est sepultus ibidem.

3. Kubilius Petrus natus 1881 an. mensis februarii 23 d. in parochia Kulensi ibique eadem die baptizatus est. Studiis vacabat in progymnasio Palangensi an. 1894-1899 et in Seminario Samogitiensi ab an. 1899 usque ad an. 1904. Presbyter est ordinatus 1904 an. mensis decembris 12 d. - An. 1905-1914 munere vicarii successive fungebatur in parochiis: Viltijensi, Klovainensi, Užventensi, Andriejavensi, Aluntensi, Nauj. Žagarensi et Joniškensi. Tempore Belli Magni commorabatur in Russia, Semipalatinsk, exercens munus curatoris profugorum. An. 1921 reversus in Lituaniam deputatus est ad officium vicarii cooperatoris penes eccl. SS. Trinitatis Kaunensem. 1924 an. ad munus curati eccl. Šventybrastensis est deputatus, quod munus successive exercuit penes eccl. Kulvensem, Žalpensem et Pociūnėlensem. Obiit Kaunae in valetudinario urbano 1938 an. mensis maii die 12. Sepultus est in coemeterio Pociūnėlensis ecclesiae.

4. Žemaitis Josephus natus 1914 an. octobris 16 die in parochjia Betygalensi ibique baptizatus est. Studiis vacabat in gymnasio PP. Societatis Iesu Kaunae et in Seminario metropolitano nec non theolog.-philosoph. Facultate Univers. Vytauti Magni 1931-1938 an. Presbyter ordinatus est 1938 an. mensis iunii 11 die. Confracta motocyclete graviter vulneratus die 17 eiusdem mensis iunii obiit et die 20 in coemeterio parochjiali Betygalensi.-

5. Pacevičius Vincentius natus est die 13 iunii 1865 an. in paroecia Svėkšnensi ibique post aliquot dies baptisatus. Studiis vacabat in gymnasio Šiaulensi et in Seminario Dioecesano Samogitiensi (1883-1887). Die 26 iunii 1888 an. presbyter ordinatus est. Successive fungebatur ipse munere: vicarii Ukmergensis et praeceptoris religionis in scholis ibidem (1888-1893), vicarii Traškūnensis (1893-1898), curati Panoterensis (1898-1902), parochi ecclesiae Nemakščiai (1902-1919), parochi eccl. Seredžius... Sredžius (1919-1925) et parochi eccl. Raseiniai (ab anno 1925). Ab anno 1923 erat etiam Decanus Decanatus Raseinensis. Mortuus est in oppido Rasei-

niai die 29 iulii 1938 an. et in loco Nemakščiai die 2 augusti sepultus. Defunctus antea fortiter defendebat iura ecclesiastica adversus officiales russicos et postea qua decanus diligebatur a Clero sui decanatus.

6. Ožolas Antonius, sacerdos archidioecesis Mohiloviensis, natus est an. 1862 in paroecia Teduvensi. Post peracta studia gymnasialia in Šiauliai et Petropoli et studia theologica in Seminario Metropolitano Petropoli (1883-1887) presbyter est ordinatus 1887 an. Successive erat: administrator eccl. Kuslava (1888), vicarius eccl. Orša et simul administrator eccl. Dubrovno (1888-1889), parochus eccl. Babinavičiai (1889-1899), parochus et decanus Lepel (1899-1905), parochus Zabialy et simul decanus decanatus Diebež (1905-1918). An. 1918 a bolševicis inclusus erat in carcerem et ibi tres annos permansit. Dimissus e carcere reversus est in Lituaniam. Hic erat successive: vicarius, Darbėnai, vicarius eccl. Kėdainensis S. Georgii M., mansionarius in loco Stačiūnai et ab anno 1933 capellanus in monasterio Krakensi. Mortuus est in loco Krakės die 17 octobris 1938 an. et ibidem sepultus.

7. Preikštas Stephanus natus 1903 an. mensis ianuarii 25 die in paroecia Joniškensi ibique die 29 eiusdem mensis baptizatus est. Studiis vacabat in schola elementari Pašvitinensi 1912-1915 an.; in schola media Joniškensi 1919-1921 an. et in gymnasio Šiaulensi 1921-1922 anno scholari. Theologiae studebat in Seminario Samogitiensi et in theolog.-philosoph. facultate Universit. Vytauti Magni 1925-1929 an. Presbyter ordinatus est 1929 an. mensis maii 25 die. Munere vicarii cooperatoris successive fungebatur: in paroecia Baisogalensi 1929 an.; in paroecia Veliuonensi eodem 1929 an.; in par. Stakensi 1932 an.; penes eccl. Šančensem 1933 an.; hoc ultimo munere liberatus est an. 1937, relinquendo in officio praeceptoris religionis et cappellani in scholis Šančensibus; morbo correptus an. 1938 liberatur omni munere in scholis et tandem in sanatorio A. Panemunė die 25 mensis decembris defunctus est sepultusque in coemeterio paroeciali Šančensi die 28 eiusdem mensis decembris.

1939. an.

1. Kilčiauskas Joannes, natus 1868 an. mensis octobris 18 die in parochia Joniškensi ibique baptizatus die 22 eiusdem mensis. Studiis vacabat in schola reali Mitaviae. Studia theologica peregit in Seminario Samogitiensi 1890-1894 an. Presbyter ordinatus est an. 1894 die 3 mensis Decembris. Munere vicarii successive fungebatur penes ecclesias paroec.: Kriukensem 1895-1899 an.; Vaškensem 1899-1902 an.; Andriejavensem 1902-1904 an.; Skaudvensem 1904-1904 an.; Panemunensem 1904-1905 an.; Pandėlensem 1905-1905 (quo tempore deputatus erat ad vices agend. parochi et vicarii eccl. Zarasensis; 1906-1908 an. penes eccl. Vidžensem; 1908 an. deputatus ad munus curati eccl. Latveliai-Žarėnensis; 1923 an. factus est rector eccl. Barilionensis (Padubysys); 1927 an. creatus est curatus eccl. Vosyliškensis; an. 1927 denuo rector Barilionensis (Paudubys.) eccl.; 1928 nominatus parochus eccl. Pašušvensis; an. 1934 deputatus ad munus Vice-Decanus Krakensis. - Obiit Kaunae, die 25 mensis martii 1939 an.; sepultus in coemeterio Pašušviai, par. Joniškensis 28. III. 1939.

2. Špakevičius, Leo, natus est die 15 novembris 1875 an. in paroecia Saločiai. Studiis vacabat in schola reali Panevėžensi (1886-1892) et in seminario dioecesano Kaunae. Presbyter ordinatus est die 30 maii 1898 an. Munere vicarii cooperatoris fungebatur successive penes ecclesias paroeciales: Kaunensem SS. Trinitatis (1898-1902), Dusetensem (1902-1906) et Kvėdarnensem (1906-1908). Ab anno 1908 erat curatus in loco Zaigimys et quidem usque ad annum 1915. Quo tempore combusta erat ecclesia Zaiginensis et ipse deportatus a germanis militibus in castrum captivorum civilium in Germania. Ibi mansit per octo menses. Reversus in Lituaniam anno 1916 deputatus erat ad munus Curati Paistrensis, anno 1918 vero ad officium parochi Kavarskensis. Anno 1920 nominatus est decanus decanatus Ukmergensis. Anno 1930 translatus ad munus parochi in oppido Ukmergė. Sub fine eiusdem anni promotus erat ad canonicatum honorarium Basilicae archicathedralis Kaunensis. Mortuus est die 31 martii 1939 anni Regiomontani (Karaliaučius), sepultus die 4 aprilis in Ukmergė. Multum meritus est pulchre reaedificando fere deletam tempore belli ecclesiam Kavarskensem et ampliando et exornando ecclesiam Ukmergensem

3. Konopackis Joannes, natus die 16 maii 1867 anni in paroecia Dusetos, studiis vacabat in schola reali in oppido Livnoje (gubern. Oriol) et in seminario Dioecesano Kaunae (1886-1890). Presbyter ordinatus est die 16 decembris 1890 anni. Fungebatur munere vicarii in paroecia Naujamiestis (1890-1897) et in paroecia Ylakiai (1897-1898). Anno 1898 deportatus erat a guberniо russico ad tres annos in Russiam. Postquam transiit in archidioecesim Mohiloviensem, deputatus erat ad officium vicarii ecclesiae Tver, ab anno vero 1901 ad munus administratoris paroeciae Tver. 1906 anno translatus est ad munus administratoris in Ulla (gubern. Vitebsk), sed proximo anno iterum reversus est in Tver et hic permansit in munere administratoris paroeciae usque ad annum 1924. Reversus in Lituaniam deputatus est ad munus praeceptoris religionis Kaunae, ab anno vero 1926 simul etiam vicarii ecclesiae Kaunensis SS. Trinitatis. Ab anno 1936 erat altarista in oppido Kelmė. Mortuus est die 4 aprilis 1939 anni et sequenti die in Kelmė sepultus.

4. Jurevičius Joannes, natus die 6 mensis novembris 1872 an. in parochia Šiaulensi, studiis privatim vacabat in op. Šiauliai. Studia theologica peregit in Seminario Samogitiensi 1891-1896 an. Presbyter ordinatus est anno 1896 die 18 mensis maii. Munere vicarii successive fungebatur penes ecclesias paroeciales: Vadoklensem 1896-1898 an.; Zarasensem 1898-1899 an.; Vevirženensem 1899-1900 an.; Raseinensem 1900-1906 an.; hic et in Zarasai obibat munus praeceptoris religionis et cappellani in scholis. Munus curati gerebat penes eccl. Žeimelensem 1906 an., et Ubiškensem an. 1906-1919. Officium parochi exercebat penes eccl. Rumšiškensem an. 1919-1934 et Velinonensem ab an. 1934 usque ad obitum. Mortuus est die 15 mensis octobris et tertio post discessum die sepultus est Velinonae.-

5. Jarulaitis Vincentius, natus die 19 mensis martii 1859 an. in parochia Šiaulensi, studiis vacabat in gymnasio Šiaulensi an. 1870-1875;

Theologiae cursum peregit in Seminario Samogitiensi an. 1876-1880. Presbyter est ordinatus an. 1882 mensis martii die 28. Munere vicarii successive fungebatur penes ecclesias paroeciales: Jurbarkensem 1882-1885 an. Joniškensem 1885-1886 an.; Šiaulensem 1886-1890 an. Parochi curam sustinuit penes ecclesias: Sidabravensem an. 1890-1893; Kulensem an. 1893-1900; Plungensem in offic. etiam Decani Rietavensis an. 1900-1910; Viekšnensem simul cum officio Decani Viekšnensis an. 1910-1916; tempore Belli Magni an. 1916-1917 (1½ an. spatio) captivus detinebatur in castris germanorum; ab an. 1917-1920 parochus Nauj. Žagarensis, et ab an. 1920-1927 - parochus eccl. Papilensis. Hoc munere deposito, an. 1928 nominatus est canonicus honor. capituli dioec. Telšensis. Ab anno 1928-1934 munus cappellani carceris criminalis primum Šiaulensis, postea Kaunensis et iterum Šiaulensis gerebat. Ultimis hisce annis (1934-1939) residebat penes oratorium a se exstructum in loco Aukštelkė, parochiae Šiaulensis. Vita functus Kaunae in Valetudinario Militari die 25 mensis novembris 1939 an.; ad sepulturam translatus est in Aukštelkė, ibique die 28 mensis novembris in coemeterio dicti oratorii tumulatus est.

1940 an.

1. Kazakaitis Michaël natus est an. 1876 mensis octobris die 13 in paroecia Pakruojis, studiis vacabat in urbe Riga an. 1885-1895 et in Seminario Samogitiensi an. 1895-1899. Presbyter ordinatus est an. 1899 mensis decembris die 18. Munere vicarii coop. fungebatur penes eccl. Alšvangensem, in decanatu Curonensi an. 1900-1901; ad munus curati eccl. Livenhofensis deputatus est an. 1901, quo in munere mansit usque ad an. 1907; ad officium curati ecclesiae Ugionensis translatus est an. 1907, quod gerebat usque ad an. 1913; ab an. 1913 usque ad an. 1920 administrabat eccl. Jakobštadtensem, in decanatu Semigalensi; an. 1920-1924 munus curati eccl. Geidžiunensis decorabat; an. 1924-1939 officium parochi eccl. Kriukensis sustinebat, inde iterum translatus ad munus curati eccl. Ugionensis an. 1939, sequenti 1940 an. die 9 mensis martii vita functus est.

2. Biltis Vincentius natus est an. 1863 mensis ianuarii die 6 in paroecia Viduklensi, studiis vacabat in schola districtus Raseinensis

1877-1878 an. et in gymnasio Liepojensis an. 1879-1882. Post studia theologica in Seminario Samogitiensi an. 1882-1886 presbyter est ordinatus 1886 an. mensis iulii die 20. Munus vicarii exercebat successive penes ecclesias par.: Žeimensem an. 1886-1888; Rumšiškensem an 1888-1889; Kaunensem SS. Trinitatis 1889 an.; Ylakensem 1889 - - 1890 an.; Baisogalensem 1890-1893 an. Abhinc fungebatur officio parochi eiusdem ecclesiae Baisogalensis et ab anno 1915 decani Krakensis. Anno 1936 promotus est ad canonicatum honorarium in Capitulo metropolitano Kaunensi. Sui sacerdotii anni quinquagesimi expleti iubilaeum celebravit an. 1936 mensis augusti 16 die. Obiit Baisogalae die 28 mensis aprilis anno 1940.-

3. Jankevičius Georgius natus est an. 1894 mensis septembr. 11 die in paroecia Juintensi, adolevit in parochia Skapiškensi; studiis vacabat 1905-1912 an. in gymnasio reali Panevėžensi et 1912-1913 an. in schola agriculturae Dotnuvensi. Post studia theologica in Seminario Samogitiensi an. 1914-1922 presbyter est ordinatus 1922 an. mensis aprilis 2 die. Munus vicarii successive exercebat penes ecclesiam Raseinensem an. 1922.-1923, et penes eccl. Rumšiškensem an. 1923-1931. Cuius anni, sc. 1931, mensis iunii 24 die liberatus est officio vicarii et permissum est ipsi studiis vacandi in schola artium Kaunae. Confracta motocyclete graviter vulneratus die 1 mensis maii 1940 an. obiit et die 3 eiusdem mensis in coemeterio urbis Kaunensi sepultus.

4. Butrimas Stanislaus natus est 1887 anni mensis iulii 19 die in paroecia Krakenavensi. Studiis vacabat in gymnasio Siauliensi et in Seminario dioecesano Samogitiensi (1906-1911). Presbyter est ordinatus die 5 iunii 1911 an. Successive exercebat munus vicarii penes eccl. Rietavensem (1911-1912) et eccl. Raseinensem (1912-1921) atque curati ecclesiae Kalnujensis (1921-1929). Ab anno 1929 erat parochus eccl. Pagirensis et ab anno 1934 etiam vice-decanus decanatus Zeimensis. Obiit die 14 iunii 1940 anni et die 17 eiusdem mensis in loco Pagiriai sepultus est.

5. Dirgella (Dirgėla) Petrus natus die 28 februarii 1865 anni in paroecia Vėviržėnensi. Studia ecclesiastica absolvit in seminario dioecesano Samogitiensi. Presbyter ordinatus est anno 1888. Inde ab anno 1901 erat parochus ecclesiae Pabaiskensis in decanatu Ukmergensi. Mortuus est die 19 mensis octobris 1940 anni et die 21 eiusdem in loco Pabaiskas sepultus.

1941 an.

1. Leparskis Joannes, iubilatus, natus est die 21 iulii 1866 an., ad sacrum presbyteratum promotus die 20 augusti 1889 an. Ab anno 1925 erat altarista penes ecclesiam paroecialem Lygumensem. Obiit die 20 ianuarii 1941 an. et die 13 eiusdem mensis in loco Lygumai sepultus est.

2. Petrošius Joannes, natus in parochia Žvingensi 1888 an. die 28 augusti, studiis vacabat in progymnasio Palangensi et in Seminario Samogitiensi, quo absoluto presbyter est ordinatus an. 1913, mensis maii die 26. Primum munere fungebatur vicarii cooperatoris penes eccl. Naumiestensi, anno 1914 translatus ad officium vicarii cathedralis Kaunae, anno vero 1917 translatus ad munus vicarii Kaunensis, eccl. SS. Trinitatis et mox ipsi commissum est officium oeconomi seu procuratoris Seminarii dioecesani, quo fungebatur usque ad medium annum 1940. Morbo correptus resedit in oppido Vilkija, ubi ipsi commissum est munus altaristae an. Obiit in clinice Kaunensi an. 1941, die 16 mensis februarii, sepultus est in coemeterio parochiali Žvingensi eiusdem mensis februarii die 20.-

3. Zuromskis Josephus, natus anno 1862, die 18 mensis iulii, presbyter ordinatus die 30 mensis augusti 1892 anni, post varia officia quae successive in dioecesi exercebat, tandem ab anno 1935 erat altarista penes ecclesiam paroecialem Radviliškensem. Anno 1940 hoc munere liberatus degebat apud suos consanguineos in paroecia Pasvalensi. Die 25 aprilis 1941 an. ibidem obiit et die 29 eiusdem mensis sepultus est.

4. Maliauskis Antonius, doctor philosophiae et scientiarum socialium, natus anno 1877 in parocia Kretingensi, post studia peracta in progymnasio Palangensi et in seminario dioecesano Kaunae presbyter anno 1900 ordinatus, per aliquot annos exercebat officium vicarii cooperatoris. Postea per quinque annos dedit operam studiis philosophicis et socialibus in universitatibus Friburgensi Helvetiorum et Lovaniensi. Peractis studiis, laborabat in Lituania et in America penes ephemerides catholicas. Ulterius per aliquot annos erat moderator rerum societatis S. Casimiri Kaunae et professor in seminario dioecesano et Universitate Kaunensi. Tandem, laboribus contritus, plusquam per decem annos erat infirmus et pneumonia correptus anno 1941, die 9 iunii, Kaunae obdormivit in Domino atque die 11 eiusdem mensis depositus penes Basilicam est.

5. Vitkevičius Franciscus, natus die 9 octobris 1877 anni, post studia in seminario dioecesano anno 1901, die 16 decembris presbyter ordinatus, exercebat varia officia ecclesiastica in dioecesi. Postremo erat parochus in loco Skuodiai. Die 25 iunii 1941 anni ibidem a militibus sovieticis occisus, die 29 eiusdem mensis in coemeterio ecclesiae (šventorinje) sepultus est.

940-

6. Vėgėlė Boleslaus, natus die 1 septembris 1880 anni in parocia Tauragnai, post studia theologica in seminario dioecesano Kaunensi die 7 novembris 1904 anni ad sacrum presbyteratum promotus est. Fungebatur variis muneribus ecclesiasticis in dioecesi. Ultimis annis erat parochus in loco Vepriai. Die 25 iunii 1941 anni post gravia tormenta a militibus sovieticis in loco Skoruliai occisus est. Sepultus est in coemeterio (šventorinje) ecclesiae Skorulensis.

7. Baltrušaitis Joannes, natus die 28 februarii 1905 anni, absolutis studiis in Seminario Metropolitano Kaunensi et in Facultate Theologico-Philosophica Kaunensi, die 1 aprilis 1933 anni ad sacerdotium promotus est. Ab anno 1933 huc usque vicarius cooperator in loco Žeškai erat. Ultimis annis per longius tempus graviter aegrotus erat. Mortuus est die 30 iunii 1941 anni et die 2 iulii in coemeterio (kapinėse) Žeškensi sepultura donatus.

8. Rašimas-Garasimavičius, Adamus, presbyter, residens in vico Šiauleliai, parochiae Šilwensis, obiit die 17 mensis octobris an. 1941.

9. Laus Bronislaus, filius Ignatii, natus 1872 an. mensis februarii die 13 in parochia Papilensi, districtus Biržensis, studiis vacabat in gymnasio Mitaviensi et Seminario Samogitiensi an. 1888-1892 nec non in Academia Petropolitana an. 1892-1896, quam absolvit obtento gradu Magistri S. Theologiae; eodem 1896 anno deputatus est ad munus professoris in Seminario Samogitiensi, quo fungebatur Kaunae et in praedio Vašakėnai, distr. Panevėžiensis. Anno 1915 ob Belli Magni circumstantias discessit in Russia urbem Nižnij Novgorod ibique munus cappellani et praeceptoris religionis in scholis gerebat simulque studiis archaeologicis occupatus erat. An. 1913 promotus est ad canonicatum honorarium Capituli Cathedr. Samogitien. E Russia redux iterum reassumpsit officium professoris in Seminario ab an. 1918-1921. Anno 1921 qua membrum Steigiamasis Seimas rebus politicis operam dedit; 1923 an. fuit deportatus in oppidum Biržai, spatio unius anni, et dein in op. Varniai usque ad an. 1926. Kaunam reversus ephemeridibus „Dzwon Świąteczny" et „Chata Rodzinna" edendis intentus erat. Anno 1927 profectus est in Status foederatos Americae Septentrion. ibique in urbe Chicago munere vicarii penes eccl. s. Fidelis fungebatur. Kaunam regressus ab an. 1928 usque ad an. 1940 linguam latinam in gymnasio pro polonis docebat. Postremo tempore in Curia metropolitana Kaunensi Defensoris vinculi (matrimonii et ordinis) officium implevit. Vita functus est die 1 mensis novembris an. 1941 et sepultus in coemeterio Kaunensi.

11. R a c e v i č i u s Paulus, natus 1908.XII.15; ordinatus presbyter 1933.IV.1. Praeceptor religionis et cappellanus in gymnasio Joniškis. A bolševicis occisus an.1941 mense iunio (aut die 27 iulio); ~~locus eiusdem sepulchri est ignotus.~~ sepultus est d. 11 iulii in coemeterio penes eccl. Joniškensem.

12. Kudirka Joannes, natus die 24 decemb

25.XI 10. Šufinskis Antonius, natus 1878 an. iulii mensis 22 die. presbyter ordinatus die 2 mens. novembris an. 1903, in munere altaristae penes eccl. par. Girkalnensem vitam finivit an. 1941 mensis decembris 25 die; sepultus est in coemeterio novo par. Girkalnen. die 27 eiusdem mensis.

12. Kudirka Joannes, natus die 27 decembris 1871 anni, per multos annos religiosus Ordinis Cappuccinorum, tandem sacerdos nostrae dioecesis, obiit Kaunae 26. XII. 41 hicque sepultus est.

1942

1. Jančauskis Antonius, n. 1860. II. 17., presbyter ordinatus est die 30 novembris 1883 anni. Per aliquot annos erat vicarius ecclesiae Vabalninkas et eccl. Birzensis, postea parochus Viduklensis et ab anno 1920 parochus Tytuvenensis. A fine anni 1893 usque ad obitum erat in munere Decani decanatus Rluvensis. Anno 1926 ab Archiepiscopo Kaunensi est promotus ad canonicatum honorarium Basilicae archicathedralis Kaunensis. Obiit die 5 ianuarii 1942 anni in loco Tytuvėnai, in coemeterio Viduklensi ~~ibique~~ sepultus est. Ante presbyteratum studia sua peragebat in gymnasio Siauliensi et Seminario Samogitiensi.

Puleikis 2. Puleikis Casimirus, natus 1906 an. 28 die mensis februarii in parochia Kvėdarnensi. Studia theologica absolvit in Seminario dioecesano Kaunensi. In Universitate vero Vytauti Magni, Kaunae, iuris prudentiae operam navabat. Presbyter est ordinatus an. 1933 mensis aprilis 1 die. Munere praeceptoris religionis et cappellani in scholis Kaunensibus fungebatur an. 1935 et seqq. 1938 an. deputatus est ad officium cappelani castrensis. Anno 1940 munus vicarii penes

eccl. parocialem Randondvarensem gerebat. Sequenti, 1941 anno inclusus est in Carcerem Criminalem Kaunensem ibique an. 1942 die 10 mensis martii violentam mortem oppetivit.-

Vaitkevičius. 3. Vaitkevičius Dionysius, natus die 9 octobris 1874 anni, post studia in seminario dioecesano Kaunae die 20. VI. 1910 an. presbyter ordinatus est. Obibat varia officia ecclesiastica in dioecesi. Ultimis annis erat successive parochus Čekiškensis, parochus Mauiškensis, parochus Lioleusis et altarista Radvliškensis. Mortuus est die 11 aprilis 1942 anni et eius corpus die 14 aprilis requiem in coemeterio Radvliškensi invenit.

Daukantas K. 4. Daukantas Constantinus, natus die 10 octobris 1896 an., post studia in seminario dioecesano Kaunae die 14 iunii 1925 anni ad sacrum sacerdotium promotus est. Successive erat vicarius ecclesiae Tiaulensis SS. Apostol. Petri et Pauli, administrator (vicarius adiutor) Kurtavenensis et administrator eccl. Tiaulensis SS. Apost. Petri et Pauli. Autumno anni 1940 ob metum bolschevisticae persecutionis e Lituania secessit Varsaviam. Ultimis temporibus detinebatur in castro Auschwitz prope Cracoviam. Mortuus est ibidem initio martii huius anni.

5. Buteikis Severinus, oriundus e paroecia Vidiškensi, natus 8. I. 1911, post studia in gymnasio Ukmergensi, seminario metropolitano Kaunensi et in Facultate Theologica-Philosophica Kaunae, 3. VI. 1939 ad sacerdotium promotus est. Erat successive vicarius penes ecclesias Jurbarkensem et Grūvilkensem. Martio 1941 an. incarceratus, a bolschevistis gravissime torquebatur et propter torturas grave morbum psychicum contraxit. Bolschevistis e regione expulsis, post liberationem e carcere Kaunensi collocatus erat in Kalvarijensi valetudinario psychiatrico. Ibi die 19 maii 1942

anni obiit et die 26 eiusdem mensis in coemeterio penes ecclesiam Ydiškensem sepultus est.

20.VIII.42 6. Tamošaitis Franciscus, natus an. 1914 mensis decembris 8 die; presbyter ordinatus an. 1940, mensis iunii 16 die; eodem anno mensis iulii 25 die deputatus est ad munus vicarii eccl. Vilkijensis. Anno 1942 mensis augusti 20 die improvisa morte, aquis suffocatus in flumine Nemunas e vita discessit. Sepultus est in coemeterio paroeciali ~~Vilkijensi~~ ~~Gižiensi~~ Barzdensi.

7. Gečius Antonius, natus in parochia Tytuvėnensi an. 1869 mensis februarii 2 die, ibique baptizatus est et pueritiam peregit. Post studia privatim in Šiauliai peracta ingressus est Seminarium Samogitiense an. 1889; quo absoluto an. 1893 mensis decembris die 18 presbyter est ordinatus. Munere pastorali vicarii vacabat 1893-1900 penes eccl. paroecialem Nemakštensem; an. 1900-1906 penes eccl. Salsčensem. An. vero 1906-1920 qua curatus eccl. Stakensem regebat; dein officio parochi eccl. Girkalnensis fungebatur usque ad mortem 1942 an. mens. septembr. 19 die. Sepultus in coemeterio paroeciali Girkalnensi.

8. Vizgirda Joannes, natus 1902 an. mensis novembris 19 die in paroecia Griškabudensi ibique baptizatus mensis novembr. 22 d. eodem anno. Studia peregit in gymnasio Marijampolensi an. 1918 et Šakensi, quo absoluto an. 1925, studia theologica peregit in Seminario Kaunensi. Presbyter ordinatus est anno 1930 mensis iunii 22. Munere vicarii fungebatur an. 1930 penes ecclesiam Pabaiskensem; an. 1931 translatus est ad idem munus penes eccl. Kavarskensem. Aliquot annis degebat in loco Kulautuva sanitatis recuperandae gratia ibique an. 1942 die 28 mensis septembris e vita discessit.

9. Lumbė Mamertus, natus 1884 an. mensis martii 25 die in parochia Dengailensi. Studia peregit in schola primaria Antaliepstensi et in gymnasio Dinaburgensi reali. Studiis theologicis vacabat in Seminario Samogitiensi Kaunae usque ad an. 1908. V. 22. Eodem anno die 8 Martii promotus est ad ordinem subdiaconatus, et die 18 mensis maii presbyter ordinatus est. Munere vicarii fungebatur penes eccl.: Tauragensem, Kaunensem S. Crucis,

Panevėžensem et 1913-1915 an. penes eccl. Ramygalensem; hanc eccl. an. 1915-1920 regebat in qualitate administratoris. Officio parochi occupatus erat penes eccl. Šeduvensem an. 1920-1925; penes eccl. Živiliškensem 1936-1937; denique penes eccl. Šančensem ab an. 1937 usque ad obitum an. 1942 mensis novembris 1 die. Sepultus est in coemeterio parocciali Šančiensi die 4 eiusdem mensis.

1943.

24. IV. 43 1. Alseika Albinus, natus 25 die mensis martii an. 1860 in parochia Šatensi, studiis vacabat in gymnasio Liepajensi; Seminarium Samogitiense ingressus an. 1880 absolvit 1884 an. Subdiaconus ordinatus est an. 1884 die 11 mensis novembris et ad ordinem presbyteratus promotus est eodem anno die 25 mensis novembris. An. 1885-1890 fungebatur munere vicarii penes eccl. paroec. Schoenbergensem in Curonia; 1890-1901 an. officium curati eccl. N. Radviliškensis implevit; an. 1901-1919 munus parochi eccl. Pagirensis agebat et 1919-1923 an. onus parochi eccl. Jurbarkensis portabat; an. 1923-1934 munus curati eccl. Girdžensis obibat; exinde ibidem usque ad mortem, sc. diem 24 aprilis an. 1943 in domo propria qua mansionarius degebat. Sepultus est in coemeterio paroec. Girdžiensi 26. IV. 1943.-

2. Gabrys Clemens, filius Josephi, natus 1883 anno, die 5 mensis Aprilis in vico Mikšiūnai, paroeciae Joniškensis, provinciae Šiaulensis, postridie baptisatus, ibique adolevit. Studiis vacabat in gymnasio Mintaujensi, in Curonia, annis 1898-1902, in officina pharmaceutica qua discipulus ann. 1903-1904, denique in Seminario Samogitiensi in Kaunas annis 1904-1909. Ad ordinem subdiaconatus promotus est anno 1909. II. 21, presbyter vero ordinatus est 1909. VI. 14. Munere vicarii fungebatur penes eccl. Panevėžensem 1909-1910, Varnensem - 1910-1911, Šeduvensem 1911-1915, Krakensem 1915-1916. Munus curati agebat penes eccl. Pajieslensem 1916-1919, Vasiliš-

kensem 1919–1931, ac demum constitutus parochus pro eccl. Vandžiogalensi hoc munus obibat ab anno 1931. XII. 2 usque ad mortem, quae evenit a. 1943, die 7 mensis Octobris. Vita decessit ex morbo cordis ac nervorum.

3. Korzonas Paulus, filius Antonii, natus anno 1878 die 14 Januarii in paroecia Girkalnensi, ibidem baptisatus et adultus. Erudiebatur in gymnasio Liepojensi. Postea studiis vacabat in Seminario Žemaitensi in urbe Kaunas annis 1894–1898, postremo – in universitate Friburgensi per 1899–1900 annum. Subdiaconus ac presbyter ordinatus est anno 1900. Munere vicarii fungebatur sequentibus in ecclesiis: in Panevėžensi 1900–1909, in Pabiržensi 1909–1910, in Radviliškensi 1910–1911. Grivensis ecclesiae administrator erat an. 1911, capellanus vero in Seminario Praeceptorum in oppido Griva 1912–1913; curatus eccl. Lauksodensis, in decanatu Alsėdensi 1913–1914; parochus paroeciae Telšensis 1914–1927. Ad officium parochi Consultoris electus erat 1918. XII. 7. Ad munus decani Alsėdensis electus erat 1918. XII. 12, 1923. XI. 14 – ad officium decani neoerecti decanatus Telšensis. 1926. V. 26 creatus canonicus honorarius dioecesis Telšensis, vice-officialis ac praeses Tribunalis Ordinarii. 1927. I. 14 incardinatus erat Archidioecesi Kaunensi simulque ecclesiae paroecialis Joniškensis parochus constitutus erat. 1937. III. 3 munus vice-decani decanatus Joniškensis impositum erat. 1942. IX. 28 paralysi percussus, hoc morbo e vita decessit anno 1943 die 20 Novembris. Sepultus est in coemeterio Joniškensi die 24 Novembris, praesente Administratore Apostolico pro Dioec. Telšensi Episcopo Vincentio Borisevičius, numeroso clero ac maximo numero parochianorum.

4. Laukšas Benedictus, filius Fortunati, natus erat in paroecia Laukėnensi anno 1870 die 17 Septembris, baptisatus in ecclesia eiusdem paroeciae ibique adolevit. Studiis litterarum imbuebatur in progymnasio Šembergensi in Rucava annis 1885–1887 et in progymnasio Mintaujensi „Adolphio" dicto 1887–1889. Doctrinas theologicas studebat in Seminario Žemaitensi 1891–1896. In subdiaconum ordinatus est 1895. 19. XI, in presbyterum autem 1896. 18. V. Muneribus sacerdotalibus fungebatur his in ecclesiis: Klovainensis paroeciae vicarius 1896. 27. VII – 1899; Batakensis paroec. vicarius 1899. 2. VIII – 1906; Plungensis paroec. vicarius 1906. 26. VIII – 1907; Karklėnensis filiae curatus 1907. 3. XII – 1917, denique Dotnuvensis paroeciae parochus 1917. 15. III – 1943. XI. 21. Mortuus est vitio cordis 1943. XI. 21 hora 5 post meridiem. Sepultus est in coemeterio eccl. par. Dotnuvensis.

Annus 1944.

1. Jareckas Adamus, filius Vincentii, natus est in paroecia Pumpėnensi anno 1881 die 1 Januarii, adolevit in oppido Pumpėnai. Litteris imbuebatur in schola primaria Pumpėnensi, ab anno 1893 – Petropoli, in Russia, in schola R. catholica apud ecclesiam St. Stanislai, ab anno autem 1895 – ibidem in progymnasio apud ecclesiam St. Catharinae. Doctrinis theologicis erudiebatur in seminario Petropolitano 1901–1905 an. In subdiaconum ordinatus est 1905 Dominica in Albis, in diaconum – eodem anno die 29 Septembris, in presbyterum autem eodem anno die 2 Octobris atque clero Archidioecesis Mohiloviensis adscriptus est. Munera sacerdotis his in locis obibat: in urbe Tobolsk, qua vicarius, 1906–1910;

in Biržai, in Letonia, gubernii Vitebskensis, in officio vicarii 1910 – 1911; in Pridruisk munus parochi exercuit 1911 – 1912; in Rukšenicy pariter parochus 1912 – 1920 atque simul officium gerebat parochi Polockensis 1919 – 1920, quo in munere illo praesente a bolševistis vinctus et incarceratus est. Anno 1921 die 10 Aprilis in Lituaniam reversus est hicque munere fungebatur: administratoris paroeciae Adakavensis 1921. VII – 1922. II. 8; vicarii cooperatoris paroeciae Rietavensis 1922. II. 8 – 1922. X. 18, paroeciae Endriejavensis ab 1922. X. 18. Post hoc vicarius paroeciae Tirkšlensis; anno autem 1924. VIII. 30 liberatus est officio vicarii Tirkšlensis ac translatus in Šeškiškė ad eiusdem nominis officium, quo usque ad 1927. X. 10 fungebatur. In animo habuit monasterium Fratrum Minorum Kretingae ingredi, ut fragilitatem suam debellare posset et salutem animae mereretur. Ab an. 1940. III. 2 degebat in oppido Baisogala apud parochum loci sac. J. Gronskis. Anno 1940. XI. 20 ibique vicarius cooperator et altarista loci constitutus erat, a quo munere 1942. VII. 21 liberatus ac in Babtai translatus pari modo ad officium vicarii cooperatoris. In hoc munere consistens vita cessit post diuturnum ac gravem morbum anno 1944 die 9 Februarii. Sepultus est eodem mense die 12 in coemeterio paroeciae Babtensis. Deus, misericordiarum Pater, propitius illi sit.

2. Gronskis Julianus, filius Michaelis, natus an. 1877 mensis Aprilis die 22 in pago Čipeliai, paroeciae Skapiškensis, baptisatus die 24 praefati mensis, adolevit in vico Krekenai, paroeciae Pandelensis.

Doctrinis liberalibus imbuebatur in gymnasio Mintaujensi. Studia theologica absolvit 1899–1903 in Seminario Petropolitano, in Archidioecesi Mohiloviensi. Ordinem subdiaconatus suscepit an. 1901 die 21 Decembris, presbyter ordinatus est an. 1903 die 13 Novembris. Ab an. 1903. XII. – 1904. V. fuit vicarius cooperator penes ecclesiam Borisovensem, gubernii Minskensis; 1904–1906 fungebatur munere parochi eccl. Toločynensis; 1906–1909 – pariter munere parochi eccl. Čečerskensis ac simul ecclesiae Babinovičensis; 1909–1914. X. fuit vicarius cooper. ecclesiae S. Francisci et B. M. V. Dolorosae Rigae. Ab anno 1914–1917 fuit capellanus maior in exercitu Russiae. 1917. XI. – 1918. VII. vicarius cooper. Petropoli in tractu Vyborgensi. ~~18~~ 1918–1920 fuit parochus ecclesiae Irkutzt in Siberia et vicarius foraneus ibidem. 1920–1924 parochus eccl. Tomskensis et vicarius foraneus ibidem. 1926–1931. IV. 24 functus est munere Administratoris Apostolici Siberiae Cisbaikalensis. Ab anno 1931. IV. 24 usque ad an. 1934. IV condemnatus a bolševistis ad metalla (aux travaux forcés), incarceratus et deportatus in Solovki. Anno 1934. IV. 13 expulsus ex Russia fractis viribus, rediit in suam patriam Lituaniam. Hic functus est ad tempus in Archidioecesi Kaunensi variis muneribus: curati penes eccl. Panoterensem (1935–1939), administratoris eccl. Pašurvensis (1939–1940) et tandem ab an. 1940–1944 parochi eccl. Baisogalensis et vicarii foranei Krakensis. Anno 1944 die 15 mensis Martii post diuturnum morbum pie obiit in Domino in urbe Kaunas, in nosocomio „Savitarpinė Pagalba". Sepultus est die 20 eiusdem mensis in Baisogala.

3. Veblauskas Ignatius, filius Petri, natus an. 1881 mense Decembri in pago Laborai, paroeciae Linkuvensis ibique adolevit. Disciplinis litterarum erudiebatur in gymnasio Mintaujensi 1894–1900, studia autem theologica absolvit in Seminario Žemaitensi in Kaunas 1900–1904. Ad subdiaconatum promotus 1904.X.7, presbyter ordinatus eodem anno die 5 Decembris. Munera vicarii cooperatoris his in paroeciis obibat: in Anykštensi 1905–1907, in Vieŝintensi 1907–1908, in Lygumensi 1908–1915 an.; munere curati fungebatur in eccl. Ėriškensi an. 1915–1916 et in eccl. Upytensi 1916–1918; munere parochi in ecclesiis: Vidiškensi 1918–1919, Svėdasensi 1919–1920, Kurklensi 1920–1928. Iterum in munere curati fuit pener eccles. Panoterensem ab an. 1928–1934 et penes Paberžensem ab an. 1934.X.29 – 1944.III.16. Mortuus est raptim ictu scleroris anno 1944 die 16 mensis Martii, domi in Paberžė. Sepultus est in coemeterio loci.

4. Byla Josephus, Georgii filius, natus an. 1871 die 17 mensis Augusti, baptisatus die sequenti in ecclesia Jurbarkensi, adolevit in eadem paroecia in pago Kažemėkai. Disciplinis litterarum imbuebatur in urbe Šiauliai 1882–1885, disciplinis autem classicorum auctorum in urbe ~~Šiau~~ Suvalkai 1885–1887. Studia theologica absolvit in Seminario Žemaitensi 1889–1894. In subdiaconum ordinatus an. 1894 die 17 Martii, presbyter creatus eodem anno die 15 Maii. Muneribus ecclesiasticis fungebatur sequentibus: vicarii ecclesiae Cathedralis Žemaitensis in Kaunas 1894–1896; vicarii et administratoris ecclesiae Seniŭji Varniai 1896–1897, iterum vicarii eccl. Cathedralis

Žemaitensis 1897–1911; vice-praepositi ejusdem ecclesiae Cathedralis 1911–1914; parochi eccl. Naujoji Žagarė 1914–1917; tertia vice vicarii Cathedralis ab anno 1917. X. Eodem anno ac mense, die 22, simul constitutus in munere vice-secretarii Curiae Dioecesanae Žemaitensis. 1918 die 7 Decembris constitutus in vice-cancellarium dictae Curiae, 1926. VII. 7 autem – in Cancellarium Curiae Metropolitanae Kaunensis. 1926 die 29 Junii promotus ad Canonicatum honorarium Capituli Žemaitensis. An. 1926. 26. X. designatus censor librorum. Eodem anno die 11 Decembris constitutus Consiliarius in Consilio Administrationis; 1927. V. 21 – membrum Commissionis ad ordinandum negotium musicae ecclesiasticae in Archidioecesi; 1928. X. 8 deputatus ad officium judicis pro-synodalis in Curia Metropol.; 1931. V. 9 promotus ad canonicatum actualem in Capitulo Metropolitano; 1938. XI. 14 deputatus ad munus Consiliarii in Coetu deputatorum in Seminario interdioecesano pro consilio disciplinae.

Toto sacerdotii sui tempore egregius ecclesiasticus cantor et exemplar vitae ac morum, denique perpesso in lecto per octo menses cancro morbo, plenus meritorum pie obiit in Domino Kaunae an. 1944 mensis Martii die 16, hora 2 nocturna, in domo Basilicae Cathedralis. Missa funebri sollemniter celebrata ab Exc-issimo D-no Archiepiscopo Metropolita J. Skvireckas, praesente numeroso clero, praeeunte Capitulo Metropolitano, sepultus est in coemeterio Basilicae Cathedralis, penes parietem a latere sinistro, die 20 Martii.

5. Semenavičius Vincentius, Georgii filius, natus in Stakiensi paroecia anno 1883 die 9 Septembris, baptisatus eodem anno die 11 Septembris, adolevit in vico Paalsys, districtus Šimkaičiensis. Frequentabat scholam rusticanam in Šimkaičiai, scholas autem alii generis-alibi in provincia Raseiniensi. Praeterea privatim discebat in urbe Kaunas. Theologicis studiis vacabat in Seminario Dioecesano Žemaičiensi 1904-1908. Subdiaconus ordinatus 1908. X. 28, presbyter creatus anno eodem die 7 Decembris. Vicarii cooperatoris munia obibat in paroecia Telšensi 1909. I. 23 – 1915. IV. 15. Magni belli tempore recepit se in Russiam ibique in gubernio Tambovensi exercebat munus cappellani pro ~~fug~~ profugis. Reversus in patriam, an. 1918. XI. 11 constitutus est parochus Skirsnemunensis, quo in officio et vita decessit morte repentina anno 1944, mense Aprili, die 28, hora 22.

6. Poželą Alexander, Stanislai filius, natus in paroecia Linkuvensi ibique baptisatus anno 1866 die 9 Februarii. Discebat in urbe Šiauliai ab an. 1881 – 1886, theologicis autem scientiis imbuebatur in Seminario Samogitiensi ab 1887 usque ad 1892. Presbyter ordinatus an. 1891 die 21 mensis Decembris. Munia sacerdotalia implebat his in ecclesiis: Grinkiškensis ecclesiae vicarius constitutus erat an. 1892, translatus ad eundem officium vicarii in eccl. Pabaiskensi an. 1898, munus administratoris ecclesiae Lioliensis explebat ab an. 1903 munus autem parochi ecclesiae Stačiūnensis obibat ab an. 1925 a die 19 Octobris, anno vero 1938. XII. 2 in hoc officio illi datus erat

vicarius adiutor. Inter praecipuas eius virtutes nominatu digna est sua sobrietas et assiduitas in ministerio pastorali. E vita pie decessit in Stačiūnai anno 1944 die 23 mensis Iunii. Ibique sepultus est die 26 eiusdem mensis.

7. Mirskis Franciscus, Ioannis filius, natus in paroecia Kamajensi a. 1878, die 29 Ianuarii, baptisatus eodem anno die 2 Februarii, adolevit in colonia Jurkiškis, dictae paroeciae. Absolvit in urbe Šiauliai quattuor classes doctrinarum gymnasialium. Studia theologica in Seminario Samogitiensi 1903-1908 peregit. In subdiaconum et presbyterum promotus a. 1908, mense Aprili. Muneribus sacerdotis fungebatur in Deltuvensi ecclesia ut vicarius 1908 – 1918, in Indrioniškensi ecclesia ut curatus 1918. 17. VIII. – 1920. 3. III. Parochus ecclesiae Veprensis constitutus erat 1920. 3. III. Ibidem in inferiori schola agriculturae exponebat religionem 1924. XII. 23 – 1927. IX. 20. Parochi Pagirensis munus exercebat ab a. 1927. 20. IX. Rector ecclesiae Vertimensis erat ab 1929. 3. XII, administrator eccl. Pakapensis – ab. a. 1932. 21. VI, administrator eccl. Šaukotensis ab a. 1939. 14. XI, ad ultimum, administrator ad nutum amovibilis ecclesiae Skarulensis – ab. a. 1943. 13. XII. Anno 1944, mense Iulio, die 16, se contulit ex Skaruliai in Upninkai, eaque die, bello saeviente, graviter vulneratus est atque in nosocomium Bagaslaviškense advectus ibidem extremum vitae spiritum edidit circa diem 19 mensis Iulii. Sepultus est in coemeterio ecclesiae Bagaslaviškensis.

8. Račas Petrus, Georgii filius, natus a. 1884, die 14 Junii, adolevit apud parentes-colonos, in pago Kenzūriškės, districtus Girkalnensis, provinciae Raseinensis. Prima elementa disciplinarum didicit in schola rusticana Girkalnensi 1897–1899. Deinceps, 1899–1900 praeparabatur in privato, in oppido Girkalnis, ad examen subeundum pro secunda classi in schola provinciali Raseinensi, qua ingressa, disciplinas istius absolvit 1900–1901. Praeparatione modo privato peracta, subiit examen suppletivum Moscoviae, ubi obtinuit testimonium ad suscipiendum nomen discipuli officinae pharmaceuticae. In Seminario Samogitiensi doctrinis theologicis erudiebatur 1905–1909. Sacerdos consecratus est 1909. 29. XI. Munia sacerdotalia his in paroeciis obibat: in Panemunensi, decanatus Obelensis, ut vicarius, 1910. I.–1913. VIII, in Anykščiensi ut vicarius 1913–1916. VI in eccl. filiali Šipyliensi ut curatus 1916. VI–1930. IV, denique in Gruzdžiensi paroecia ut parochus – ab anno 1930. IV. Anno 1941. 12. IX., propter debilem valetudinem, illi vicarius adiutor datus erat, qui administraret ecclesiam, Gruzdžiensem, beneficium ac paroeciam. E vita decessit in ~~Gruzdžiai~~ vico Rakandžiai anno 1944 die 1 Septembris. Sepultus est ~~ibidem~~ in coemeterio Gruzdžiensi.

9. Čėsnys Blasius, Constantini filius, natus in paroecia Luokensi anno 1884 die 1 mensis Februarii, baptisatus eodem anno eodemque mense die 3, adolevit in eadem paroecia in solo natali, dicto Paluklaukis. Scholam elementariam in oppidulo Luokė adibat, progymnasium autem in oppido Palanga an. 1900 absolvit. Theologicis doctrinis in Seminario Samogitiensi

1900-1904 et in Academia Spirituali Petropolitana 1904-1908 erudiebatur, adepta in posteriori Magistri S. Theologiae laurea. In Universitate Friburgensi, in Helvetia, Facultatem Philosophicam 1908-1911 absolvit.

Ad ordinem subdiaconatus provectus est 1905, ad ordinem autem presbyteratus — 1906 mensis Decembris die 23.

Anno 1911, in autumno, constitutus erat in professorem Seminarii Samogitiensis, sed nondum incepto officio, eodem anno die 21 Novembris creatus est professor in Academia Petropolitana ibique usque ad finitum annum scholarem 1918 theologiam dogmaticam specialem exponebat. Annis 1919-1921 theologiam dogmaticam et historiam dogmatum in Universitate Lublinensi explanabat. Reversus in patriam, anno 1921 die 15 Augusti denuo constitutus est in professorem Seminarii Samogitiensis atque explicabat in ea theologiam dogmaticam et nonnullas alias doctrinas. Translatis studiis theol. dogmaticae in Theologiae Facultatem Universitatis Lituanae, liberatus est a munere professoris in Seminario Samogitiensi anno 1922 die 12 Septembris. In Universitate Lituana officium professoris persolvebat ab an. 1922 a die 16 mensis Februarii, ubi possidebat cathedram theol. dogmaticae. Eo tempore, cum munus professoris in Academia Petropolitana exercebat, per annos scholares 1912, 1913 et 1913/14 adhuc exponebat dogmaticam in Seminario Mohiloviensi Petropoli. Pari modo, cum officia professoris adimplebat, exercebat etiam munia sacerdotalia, nimirum: annis 1915, 1916 et aestate 1917 habuit curae suae traditam cap

pellam publicam in loco dicto Popovka, non longe a Petropoli, 1917 et per integrum annum 1918 similem cappellam in loco Taicai, ad viam ferream Balticam; 1916–1917 exercebat munus cappellani in carceribus Petropolis, 1920–1921 munus cappellani in Monasterio Congregationis Boni Pastoris ac praecipue in instituto eiusdem monasterii in Wiktoryn, ~~procul~~ haud procul Lublin. 1922 die 15 Februarii electus est in extraordinarium confessarium pro monasterio Sororum Benedictinarum in Kaunas.

Ab anno 1918 a die 7 Decembris erat membrum Concilii Vigilantiae Dioecesis Samogitiensis; 1925 d. 9 Decembris nominatus et institutus est in canonicum honorarium Basilicae Cathedralis Samogitiensis; 1926 die 15 Iunii constitutus est in rectorem ecclesiae olim P.P. Dominicanorum in Kaunas, in quo munere usque ad obitum permansit.

An. 1926 die 12 Maii Consilium superius Anno Sancto 1925 celebrando, cruce „Benemerenti" aurea II gradus Sacerdotem Bl. Česnys ornandum decrevit propter singularem ab eo datam operam catholicae fidei argumentis nec non obsequii testimoniis in Sedem Apostolicam et in Summum Pontificem promovendis, permittente Papa Pio XI, ut huius honoris insignia coram se gestari possit.

An. 1927 d. 31 Maii a Papa Pio XI decoratus est honore Cubicularii intimi Suae Sanctitatis.

1931. 26. V promotus est ad canonicatum actualem ecclesiae Metropolitanae Kaunensis; 1931. 9. XI reassumptus est ad officium membri Coetus Deputatorum in consilio Seminarii; 1938. 27. VII constitutus est in vice-praesidem Concilii Vigilantiae Archidioecesis Kaunensis; 1938. VI a Summo Pontifice Pio XI constitutus est in decanum ecclesiae Metropolitanae Kaunensis; 1938. 14. XI liberatus est munere consiliarii in Semin. Metropolitano pro administra-

tione bonorum temporalium et deputatus est ad officium consiliarii in Consilio Administrationis Bonorum Ecclesiasticorum; 1940. 4. IX iterum constitutus est in professorem Seminarii Interdioecesani Kaunensis.

Ingenii clarissimi fuit. Ipsemet semel narravit se fuisse iuventutis aetate tam firmae memoriae, quod textus perlectae scripturae in illius memoria retinebatur tam plene, de verbo ad verbum, ut, comparationis gratia, res exprimuntur in photographia.

Pulchrae devotionis erat; hospitalis, liberalis in hospites, urbanitatis pulcherrimae. E vultu eius elucebant lineamenta profundae doctitudinis. Maiore ceteris cura pastorali et amore prosequebatur iuventutem, praesertim academicam, sollicite fovendo et promovendo eius pietatem et devotionem. Ipse in Kaunas inter omnes magna auctoritate gaudebat et ipsi saepe committebantur varia negotia ecclesiastica etiam cum superioribus magistratibus civilibus tractanda, praesertim ubi maior discretio et prudentia requirebatur.

Notatu dignum est, quod Česnys, inopum parentum iuvenis, repertus valde docilis a vicario Luokensi sacerdote Petro Bružas, (nunc temporis - altarista Šiluvensis), a quo accipiebat victum et plenam sustentationem studiorum tempore, eo modo educatus est in doctissimum sacerdotem.

Diebus belli, aestate 1944 anni, recessit e Kaunas in paroeciam natalem, Luokensem, ibique apud sororem suam Venckuviene, eiusdem anni die 1 mensis Augusti, nocte, repentina morte diem supremum obiit, confessus ante paucos dies. Sepultus est sollemniter

in coemeterio paroeciae Luokensis, die 3 Augusti, sepulturam celebrantibus Exc.mo Dno Episcopo Telšensi V. Borisevičius eiusque Auxiliario Episcopo Francisco Ramanauskas, praesentibus multis sacerdotibus et non modico numero populi.
(Cetera vide in „Lietuviškoji Enciklopedija.").

10. Tamošaitis Isidorus Adami filius natus in paroecia Skirsnemunensi anno 1889 mense Augusti, baptisatus est, elapsis 4-5 diebus post nativitatem, ut vero proximum est — die 12. Imprimis docebatur in Skirsnemunensi schola elementaria, dein in Raseinensi schola urbana, posterius vero — in urbe Kaunas discebat privatim doctrinas humanitarias. In Seminario Dioecesano Samogitiensi erudiebatur 1907–1912, quo ultimo anno missus est ab Administratore Seminarii in Academiam Spiritualem Petropolitanam. Anno 1916, in autumno, finitis studiis in dicta Academia cum gradu Candidati Theologiae, se contulit in Helvetiorum Friburg. ibique studia absolvit cum laurea Doctoris Philosophiae. Ordinationem in subdiaconum suscepit 1911, in presbyterum — 1914. Munia sacerdotalia exercebat pro profugis catholicis in urbe Charkov, in Russia, an. 1916 a die 29.VI usque ad dimidium mensis Septembris. Anno 1920 fuit nominatus professor in Seminario Dioecesano Kaunas. Anno 1922 obtinuit a suo Ordinario ad tempus licentiam scribendi in libello periodico „Tėvynės Balsas." An. 1924 dimissus est a munere professoris in Seminario Dioec., iuxta preces, et cum permissione Ordinarii loci suscepit munus professoris philosophiae in Facultate Humanistica Universitatis Vytauti Magni in Kaunas. Ad Ordinariatum loci nullae pervenerunt querelae professorem Tamošaitis falsas doctrinas aperte ex cathedra universitatis proferre. Sed ipse, suscepto officio professoris in universitate, iam du-

dum obligationes proprias status clericalis negligere coepit et magis magisque transire ad genus vitae sacerdotibus alienum: vestem clericalem non deferre, sacram Missam non celebrare, scriptis et oretenus divulgare opiniones, quae saepe vel temerariae vel cum doctrina et spiritu Ecclesiae minus consonae sunt, et plus aequo quam clericum decet indulgere actioni politicae. Quapropter graviter monitus est ab Ordinario die 3 Octobris 1930 anni cum comminatione poenarum canonicarum. Minime emendatus iterum ad resipiscentiam et emendationem invitatus est litteris Ordinarii die 25. III. 1931 an. atque in poenitentiam salutarem praescriptum est ipsi, ut quam primum exercitia spiritualia perageret. Donec vero praedicta exercitia spiritualia perageret, eodem praecepto declaratus est suspensus a divinis, in qua suspensione contumax mansit. Aliquot annos ille erat redactor libelli periodici „Vairas", quod haud semel, praesertim ex ortis variis politicis occasionibus vel disputationibus cum ephemeridibus, quae illius temporis gubernio lituano minus favebant, in articulis non subsignatis vel anonymis animum contra auctoritates ecclesiasticas et disciplinam ecclesiasticam manifestabat. Difficile est asserere omnes huiusmodi articulos in periodico „Vairas" auctorem habuisse sac. Tamošaitis, at non est dubium quin ipse uti redactor huiusmodi scriptis suum consensum praebebat. Postremo tempore ille erat etiam praeses journalistarum Lituaniae ac director pro propaganda nationalistica a gubernio lituano cum iuribus vice-ministri constitutus. Anno 1941, mense Iunio, qua fautor gubernii et factionis politicae nationalistarum lituanorum comprehensus et deportatus in Russiam, ibique inter

angustias et aerumnas e vita decessit. Certo sperandum est illum ante mortem mutavisse animum suum, doluisse sincere pro erroribus vitae suae, pro deflexionibus a munere sacerdotii, et actu contritionis et amoris perfecti erga Deum, in se summe bonum et dilectum, Patrem suum Coelestem, in aeternam vitam transgressum esse. Ineffabilis autem Deus, cuius viae – misericordia et veritas, cuius voluntas – omnipotentia, salvet animam illius.

11. Žongollovič (Žangalavičius) Bronislaus, Caroli et Antoninae Vytartaitė filius, natus est anno 1869, mense Novembre, die 29 in Dotnuva, provinciae Kedainensis. Post studia in Seminario Samogitiensi et deinde in Academia Ecclesiastica R. C. Petropolitana cum gradu S. Theologiae Magistri absoluta, an. 1895 nominatus fuit in Seminarii Dioec. Samogitiensis professorem et ibidem docuit ab an. 1895 – 1902 historiam ecclesiasticam, ab an. autem 1896 – 1912 Jus Canonicum tradidit. Anno 1902 Secretarius Curiae Episcopi ordinarii Samogitiensis creatus, hoc munere ad an. 1912 perfunctus est illumque dimisit propter labefactam valetudinem. Quibus in muneribus obeundis semper laudabiliter se gerebat et tum ingenio, tum diligentia eminebat. Anno 1912, aestate (VI. 22) ad exteras regiones profectus intendebat inter cetera discere modum, quo negotia tractari soleant et expediri in Curiis Ordinariorum, praesertim vero processus iudiciales. Eodem anno, mense iunio iam honoratus erat titulo Camerarii Intimi Suae Sanctitatis. An. 1914. VI. 26 dimissus est a munere professoris Seminarii Samog., iuxta preces. Magno

bello saeviente, cum Consistorium Dioecesis Samogitiensis ad tempus translatum erat de Kaunas in civitatem Smolensk, in Russiam, sac. Žongollovič modo reversus in patriam, vocatus est ad officium assessoris in Consistorio. a die 1. XI. 1914. Ab hoc munere liberatus est 24. III. 1915. Tempore commorationis in regionibus exteris, assecutus est gradum Doctoris Juris Canonici. Anno 1915 in finem vergente factus est professor Academiae R. C. Petropolitanae, permittente Episcopo Samogitiensi. Anno 1918 die 5 Decembris ab Episcopo Dioecesis Samogitiensis nominatus et constitutus est Canonicus honorarius in Cathedra Capituli Samogitiensis propter sacerdotalis vitae illius optimum specimen, sollicita studia, quae in obeundis muneribus Secretarii Dioecesanae Curiae Samogitiensis et professoris primum in Seminario Dioecesano, dein in Academia Petropolitana maximo successu impenderat necnon iuris theoretici et practici scientiam peritiamve aliaque virtutum documenta. Eodem anno die 7 Decembris electus est in Curia Dioec. Samog. ad officium iudicis prosynodalis et ad munus membri dioecesani Consilii Vigilantiae. Liberatus est his officiis an. 1921. X. 29.

Hic ponimus peculiares notitias de persona Defuncti, excerptas ex litteris, quas ipsemet scripsit anno 1930. VIII. 26 Vilna Vicario Generali Archieppi Kaunensis. Anno 1921 sac. Žongollovič adhuc censebatur de iure professor Academiae Petropolitanae et simul exsequebatur officium viceofficialis Consistorii Archidioecesani Mohiloviensis. Eo tempore incardinatus est archidioecesi Mohiloviensi. Post hoc per novem annos ille operabatur Vilnae. Anno 1930, probabiliter mense Augusti, cum ille viceminister publicae instructionis et negotiorum cultus Reipublicae Poloniae

nominatus fuisset, Vicarius Generalis Archiepi Kopp quaestionem erexit in Nuntiatura Varsaviae, quaerens, cuius dioecesis Žongoll. sacerdos esset. Nuntiatura hac in re decidit incardinationem archidioecesi Mohiloviensi invalidam esse illumque clericum esse archidioecesis Kaunensis. Tunc temporis in Polonia malebant, ut Žongoll. excardinaretur ex archidioecesi Kaunensi. Attamen canonicus Žongollovič non potuit adduci, ut hoc faceret, quia, inquit, Samogitia-Lituania mihi amabilissima est terra in orbe terrarum, dioecesim illius amo summopere, illius superiores per 18 annos (ab a. 1912) nec minima molestia me affecerunt: proinde cui bono deberem in finem vitae meae aliam dioecesim quaerere! si vero ex Nuntiatura Varsaviae aut per Nuntiaturam ad vos se converterent petentes mihi litteras dimissoriales, respondatis — petat ipsemet Žongollovič, ut praescriptum est in "can. 112." Anno 1930 explebat munus professoris Vilnae ibique habitationem habuit, nam nono quoque die Vilnam Varsavia se ~~contule~~ conferebat. Negotia cultus ~~in~~ Varsaviae administrabat, accepta licentia a S. Sede. Munus vicesgerentis administri a publica instructione et negotiis cultus explebat ab a. 1930. IX. 1 usque ad, probabilissime, 1936. Anno 1930, autumno, dabantur suffragia ad comitia generalia Poloniae eligenda. Žongollovič propositus erat ad illa, qua candidatus a civitate Varsaviae et provincia maritima (Pomorze). Hoc in negotio ille petiit Archiepiscopum Kaunensem, ut licentiam daret suscipiendi mandatum populi in comitiis, promittens se non occupaturum in re politica nullaque molestia clerum archidioecesis Kaunensis affecturum. Si vero Archipraesul Kaunensis datam licentiam posterius revocaret, promisit statim deponere mandatum suum pro generalibus comitiis.

Exc-mus Metropolita Kaunensis petitam licentiam illi concessit 1930. 25. IX. Anno 1935, autumno, ille electus erat in senatorem Poloniae. Iterum se convertit ad Ordinariatum Kaunensem, supplicans ut licentia hoc munus exsequendi sibi extraderetur, iterum promittens nullis politicis causis se occupaturum. Archipraesul Kaunensis licentiam dedit 1935. 29. VIII.

An. 1941, mense Maio, mons. Žongollovič iam assidue Vilnae habitabat ut emeritus sine emeritura. Hac de causa vitam in egestate degebat, paene inops victus.

Ex scriptis illius mentionem faciamus collectam materiam scriptoriam pro opere „Samogitia sacra" quod proponebat typis edere propriis sumptibus, quos in banque deponebat.

Animam Deo reddidit Vilnae anno 1944. ibique sepultus est.

12. Žilinskis Flavius, Pauli filius, natus est in paroecia Troškūnensi anno 1883 die 17 mensis Februarii, adolevit in urbe Šiauliai. Studiis vacabat modo privato in urbe Šiauliai, posterius Vilnae, ubi anno 1902 in schola reali subiit probationis periculum ex scientiis quattuor classium. Unum annum laborabat in officina pharmaceutica, qua discipulus. Ab an. 1905 doctrinis theologicis imbuebatur in Seminario spirituali Kaunensi, cuncto numero — perquinque annos. In subdiaconum ordinatus est 1910. 28. XI, in presbyterum autem — 1910. XII. 14. Muneribus sacerdotalibus fungebatur ab a. 1911. 7. I in paroecia Pabiržensi (Rastauskinė), qua vicarius; ab an. 1913. 18. I — in paroecia Sie-

sikensi, in eodem officio; ab a. 1914. 15. III. — denuo
in paroecia Pabiržensi. Ab an. 1916, a 7 die Ja-
nuarii adimplebat munera capellani gymnasiorum
loci in urbe Kupiansk, gubernii Charkovensis, in
Russia, ac simul curati in provinciis Kupiansk
et Starobielsk. Ibi commoratus est usque ad 1918.
IX. 8. Reversus in patriam, constitutus est ad mune-
ra vicarii ecclesiae Kurklensis ab an. 1918. 18. X.
Postremo, an. 1920, die 14 Aprilis translatus ad filia-
lem ecclesiam Gaičiūnensem ad munia curati
obeunda, quo in munere permansit usque ad
mortem, quae evenit anno 1944 die 21 Novem-
bris. Tumulatus est in coemeterio Gaičiūnensi
die 24 Novembris. Sepulturae novem sacerdotes inter-
fuerunt. Defunctus in vita sua satis sedulus erat in
explendis praeceptis religionis tam pro salute subdito-
rum curae suae pastorali, quam ante omnia — pro sa-
lute propria.

1945.

1. Paštukas Ambrosius, Dominici filius, natus in Subačiensi paroecia an. 1871 die 14 Octobris, baptisatus in ecclesia Gelažiensi eodem mense, die 16; adolevit in vico Šalteniai. Anno 1891 absolvit quinque classes in schola reali Panevėžensi. Ab an. 1892 studiis theologicis in Seminario Petropolitano navabat. Ordinatus est in subdiaconum an. 1897, in presbyterum vero — 1898 die 28 mens. Februarii. Clericus adscriptus erat archidioecesi Mohiloviensi. Munia sacerdotalia obibat qua vicarius in ecclesia Petropolitana St. Stanislai ab an. 1898 a die 1 Maii usque ad diem 1 Septembris; in ecclesia Petropolitana St. Catharinae ab an. 1898 a d. 1.IX usque ad an. 1901. III.; in ecclesia Rigensi Ss. Matris D.N.J.Chr. a 1901–1907. IX.; in Moscovia, in eccl. Ss. App. Petri et Pauli, a 1907 – 1910. III. 15; qua parochus — in urbe Vladimir ad Klasmam a 1910 — 1921. V. 20; in Lituania qua capellanus VII regimenti exercitus Lituani a die 12 Julii 1921 usque ad Novembrem 1923. Curatus ecclesiae Panevėžiukensis creatus est an. 1923 die 17 Octobris, quo in munere ad Deum migravit an. 1945 die 23 mensis Januarii.

2. Razumas Stanislaus, Josephi filius, natus in paroecia Siesikensi, in circulo Panoterensi anno 1883 die 26 mensis Maii, adolevit in pago Piliakalnis. Studiis vacabat in gymnasio Kaunensi, theologicis autem doctrinis imbuebatur in Seminario Samogitiensi 1901–1907. In subdiaconum ordinatus est 1907 d. 17 Martii, in presby-

terum auctus eodem anno d. 28 Octobris.
Munia sacerdotis obibat his in paroeciis: in Dusetensi 1907–1910, in Tryškensi per dimidium anni 1910, in Ramygalensi 1910–1912, in Skaudvilensi 1912–1915. Belli stationibus ad paroeciam Skaudvilensem accersis, recessit in Vaitkuškė ibique, absente parocho loci, adimplevit istius munera a die 14 Aprilis 1915 per quattuor menses. 1915 die 7 Augusti in Russiam se contulit. In urbe Voronež explebat per decem menses munus inspectoris in contubernio discipulorum lituanorum. Postea per duo cum dimidio annos munere fungebatur mandatarii Curaturae Lituanorum Profugorum Petropolitanae pro lituanis profugis in Kolpin. Reversus ex Russia 1918 d. 23 Junii, constitutus est vicarius Batakensii, in quo munere mansit per quattuor menses. Ab a. 1918 a d. 30 Novembris erat in officio curati filiae Milašaičiensis, ab anno autem 1943 a d. 5 Maii — in officio curati Ugionensis, quo in munere ac mortuus est anno 1945 mensis Martii die 20. Non firmus nervis animique ingenio, propterea obnoxius erat nonnullis infirmitatibus, propter quas contra se querelas parochianorum habebat. Animum arte musica captum habuit, exinde indolis erat mollioris, commovibilis et peculiaris animi. ~~bonaeque voluntatis sacerdos~~ Sacerdos fuit bonae voluntatis ac bonus homo.

3. Karevičius Franciscus, Francisci filius, ultimus Episcopus Samogitiensis, titularis Archiepiscopus Scythopolitanus, Pater Congregationis Matris Jesu Christi, ortus ex colonis districtus Mosėdensis in Samogitia, natus

anno 1861 die 17/29 mensis Septembris in colonia Giršinai, Mosėdensis paroeciae. Educationes instituta absolvit sequentia: scholam elementariam in Mosėdis – an. 1872. 29. IV; cursum primae partitionis primae classis in schola privata magistri Chr. Schönberg in Rutzau; mense Augusti 1880 ingressus erat gymnasium Nicolai in Liepaja, sextam classem illius (secundam) atque egressus est ex eadem classe eodem anno mense Novembre. Studiis theologicis imbuebatur in Seminario Archidioecesano Mohyloviensi 1880–1882, quo ultimo anno in tertium cursum translatus erat. Ab an. 1882. 1. IX. usque ad 1886. 14. VI. erudiebatur in Academia Spirituali R. C. Petropolitana, cuius studia cum gradu Magistri Theologiae absolvit. Presbyter ordinatus est ab Archiepiscopo Alexandro Gintowtt an. 1886 die 4 Maii. Commendatus a Metropolita Mohyloviensi, electus erat in professorem Seminarii Spiritualis Archidioecesani, quo in officio permansit ab 1886. 8. VIII. – 1888. 9. VI. Ab an. 1888. 9. VI. fungebatur munere administratoris ecclesiae Samarae cum adiacentibus ad eam coloniis atque a 24. X. eiusdem anni obibat officium praeceptoris religionis in gymnasio Samarae. Amplissima paroecia Samarensis facta erat ei campus apertus ad perficienda missionaria desideria sua. Proinde in amotis ab ecclesia locis capellas et oratoria aedificabat una cum scholis, e corde consulendo saluti parochianorum suorum. Istinc an. 1892. 1. IX. Petropolim translatus est ad munus praefecti scholae puellarum apud ecclesiam S. Catharinae. Obivit hoc munus

usque ad 1893. 17. IX, qua die constitutus est inspector ac professor Seminarii Spir. Archidioecesani. An. 1899. 31. VIII. liberatus a munere inspectoris Seminarii iuxta preces et relictus in munere professoris ibidem. Ab a. 1903. 12. IX. fungebatur officio vice vicarii Metropolitanae R.C. ecclesiae Petropoli, iterum relictus in munere professoris Seminarii. Qua professor, universitate eruditionis pollebat, nam aeque subtiliter explanabat et Scripturam Sacram, et Theologiam moralem ac pastoralem, ius canonicum ac civile, liturgicam atque Theologiam asceticam aut quamvis aliam doctrinam ecclesiasticam. 1905. 5. I. auctus est honore canonici Capituli Archicathedralis Mohyloviensis honoris causa. Anno 1908. 12. XII. constitutus est ad fungendas vices parochi metropolitanae ecclesiae Petropoli. An. 1910. VI. 19 electus est in actualem canonicum praedicti Capituli, relinquendo illum in muneribus, quibus extra Capitulum fungebatur. Tandem a Papa Pio X electus per Bullam diei 27. II. 1914 et designatus ad Sedem Episcopalem Samogitiensem, die 4/17 Maii eiusdem anni, Petropoli, in ecclesia S. Catharinae episcopus consecratus est ab Archieppo Mohyloviensi Metropolita Vincentio Kluczyński, assistentibus Eppo Seinensi Antonio Karosas et suffraganeo Mohyloviensi Eppo Cieplak. Die autem 18/31 Maii 1914 suscepit in ecclesia cathedrali Kaunae regimen et curam pastoralem commissi sibi gregis. Ineunte mense Iulio 1914 ad limina Apostolica Romam profectus est ibique a Pio Papa X benigne exceptus eiusque benedictione munitus Roma redux per aliquot tempus sanitatis restaurandae causa in Ger-

mania se continere voluit. Interea exarsit immane bellum cum Russia. Redux in suam dioecesim, cum ob belli circumstantias Kaunae, uti in arce munita, residere non potuisset, sedem suam in urbe Panevežys fixit, quo et civiles magistratus transiisse cognoverat. Hic commorando egregie dioecesim suam administrabat, zelosissime obeundo munia episcopalia. Mense Aprili 1915 factum est, ut dimidium fere dioecesis Samogitiensis a germanis occuparetur. Ea de causa pius pastor in orientalem suae dioecesis partem migrare compulsus est, sedemque suam in oppido Vydžiai fixit. Hic plures Zarasensis decanatus ecclesias visitavit, lites in quibusdam paroeciis inter polonice loquentes et lituanos exortas prudentissime componebat, contumaces et in ecclesiis tumultuantes iuste corripiebat atque ad novum iter Romam, ut Beatissimo Patri debitum homagium praestaret et de statu suae dioecesis certiorem redderet, diligenter sese praeparabat. Istinc in Caucasum ad valetudinem restaurandam se conferre debuit. Cum Vydžiai peteret, 1915. IV. 29 presb. Josepho Stakauskas (Stachowski), parocho Panevežensi, totius dioeceseos administrandae facultatem, si ipse impeditus fuisset, conditionate concessit. Praeterea, cum Kaunam, uti arcem munitam a Germanis obsessam fore crederet, an. 1914 Canonicum Franciscum Pacewicz, Cathedralis ecclesiae Kaunensis rectorem, clero et populo huius urbis praepositum cum quibusdam facultatibus reliquit. In dioecesim e Russia reversus est confestim post 1916. VI. 18. Quoniam deest hic locus ad fusius scribendum de vita Defuncti, exponemus ulterius breviter. Ultimus episcopus Samogitiensis sincerrimae fidei semper erat et integerrimus moribus. Fideliter orationi et contemplationi deditus, non relaxabat con-

iunctum cum Deo spiritum. Erga Sanctam Sedem erat fidelissimi obsequii; in omnibus christianissimus et catholicissimus. Omnibus viribus conabatur, ut et sacerdotes dioeceses pari devotione et pietate enitescerent ac oves illius baculo pastorali submissae. Disciplina ac status morum sacerdotum, dioecesim illo administrante, bona erant, pariterque mores populi dioecesis, qui devotus et Ecclesiae Dei addictus erat. Enituit non solum qua praeclarus Episcopus in administranda amplissima dioecesi, sed non minus qua Magnus Lituanus et patriae amator. Magna fecit in restitutione iurium linguae lituanae in ecclesias dioecesis, correxit linguam lituanam in usu ecclesiastico, in orationibus et canticis, invicta spiritus fortitudine devincens hoc arduo in labore omnes adversitates. His in laboribus illum adiuvabat praelatus Alexander Dambrauskas, alias Adomas Jakštas, optime gnarus linguae lituanae, vir doctissimus, qui merito „gradiens encyclopaidia" nuncupabatur. Episcopus, qua eximius amator patriae, numquam defuit sermone, verbo, adhortatione omnique confortationis vi, ubicumque indigebatur aut invitabatur a praesidentibus patriae, a praefectis illius vel a praesidiis associationum, magna auctoritate sua et omnibus virtutibus animi sui prosperitati et saluti patriae in omni necessitate consulendo.

1926 metais Popiežius Pijus XI, steigdamas atskirą Lietuvos Bažnytinę Provinciją, panaikino Žemaičių Vyskupiją, o jos didžiai garbingą ir didžių Žemaičių vyskupijai ir Tėvynei Lietuvai nuopelnų Vyskupą Pranciškų Karevičių, jo paties sutikimu ir prašymu, paliuosavo nuo vyskupijos valdymo, suteikdamas jam Skitopolio Arkivyskupo titulą. Tai padaryta 1926. III. 23 d.

Pasilinosavęs nuo vyskupijos valdymo, Arki Vysk. Karevičius įstojo į Kunigų Marijonų Kongregaciją Lietuvoje. Vienuoliu būdamas, Arkivyskupas Karevičius nuo 1926 metų lig pat mirties gyveno Marijampolės mieste, Kunigų Marijonų vienuolyne. Ten gyvendamas buvo gilaus nusižeminimo: nepretendavo aukštos garbės, prie stalo sėsdavo bet kur, kad ir į paskučiausiąją vietą. Marijampolės bažnyčioje Šv. Misijas atsilaikęs, tuoj eidavo į klausyklą klausyti išpažinčių. Atgailos sakramentą teikti jis turėdavo didžiausio pamėgimo. Už visus kunigus-marijonus ir už visus kitus kunigus jis išpažinčių klausydavo daugiausia.

Marijampolės vienuolyno bibliotekoje jis mėgo knygas už visus kitus daugiausia. Jis skaitydavo kuo daugiausia, ir tai — visokių mokslų veikalų. Mokslinių žinių jis turėjo nepaprastai daug. Todėl jį kunigai vadindavo visų mokslų enciklopedistu. Jis nebuvo tiek iškalbingas, kad savo mokslingumu būtų galėjęs žavėti klausytojus, tačiau žinių turtingumu kažin ar turėjo sau lygų. Atminties buvo nuostabiai tvirtos ir ją tokią išlaikė ligi pat mirties jau gilioj senatvėj. Paskutiniąją vasarą prieš mirtį jis sirgo Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje pūslės užakimu. Buvo pasiekęs pasigydyti. Mirė 1945 metais gegužės mėn. 30 d. 21 val. 15 min. Marijampolėje. Mirė peršalęs, plaučių uždegimu, važinėjęs prie ligonio išpažinties klausyti. Tais pat metais, birželio mėn. 2 dieną buvo išlydėtas į Kauną, tenai kapitulos priimtas ir po iškilmingų pamaldų palaidotas Kauno Arkikatedros Bazilikos kriptoje.

4. Kurliandskis Stanislaus, Nicolai filius, natus 1867, die 29 Novembris, in paroecia Naujamiestensi, baptizatur in ecclesia eiusdem loci, adolevit in pago Švaininkai, eiusdem paroeciae. Disciplinis consuetis imbuebatur Rigae, in II Schola Imp. Catharinae, 1880–1886, ibique doctrinarum scientia tentata, potitus est diplomate praeceptoris. Theologicis studiis ~~[illegible]~~ vacabat in Seminario Petropolitano 1888–1893. Ordinatus est in subdiaconum exeunte anno 1892, in presbyterum autem a suffraganeo Mohiloviensi Episcopo Simone 1893 die 20 Februarii.

1893 constitutus erat ad munus vicarii paroeciae Rakof, gubernii Minscensis; 1895 – ad munus parochi paroeciae Koržen; 1906 – ad idem munus paroeciae Ufa atque ad munus praeceptoris religionis omnium scholarum in Ufa; 1909 – ad munus parochi in Babinoviči, gubernii Mohiloviensis; 1912 – ad idem munus in Jamburg, gub. Peterburgensis, atque ad munus praeceptoris religionis ibidem; 1916 – in Daugavpils, in Latvia fungebatur munere commisarii Lituaniae pro gerendis negotiis profugorum lituanorum; 1918 a gubernio germanico constitutus est capellanus pro captivis exercitus russici; bello finito, brevi tempore fungebatur muneribus parochi in Latgalia his in paroeciis: in Aula, in Josefava, in Indrica, anno autem 1930 – in Subatas, in Semigalia. Incardinatus Archidioecesi Kaunensi constitutus est parochus ecclesiae Žeimelensis, decanatus Joniškensis, an. 1930. XII. 30. Etiam officium capellani et praeceptoris religionis mediae scholae loci commissum illi erat 1931. IX. 10, a quo liberatus est 1938. XII. 2, cum eadem die accepisset sibi constitutum vicarium adiutorem propter invaletudinem suam. Completo

quinquagesimo anno presbyteratus sui, Jubilaeum celebravit in eccl. Žeimelensi 1943. IV. 4. Diem supremum obiit in Žeimelis anno 1945 die 28 Octobris ibique sepultus est in coemeterio pener eccl. Žeimelensem die 31 eiusdem mensis.

5. Švoinickis Alexander, filius Alexandri et Hevae natus 1871 die 4 Aprilis in oppido Simnas, adolevit ibidem, in Seredžius et in Josvainiai. Scholas elementarias frequentabat in oppidis Seredžius et Josvainiai, gymnasium autem Kaunense — ab an. 1881 usque ad an. 1889. Studiis theologicis vacabat in Seminario Kaunensi 1889–1893. In subdiaconum ordinatus est 1893 die 26 Septembris, in presbyterum — eodem anno die 21 Decembris. Munia sacerdotis vicarii obibat ab an. 1894 usque ad an. 1906 his in paroeciis: in Liduokensi per annum cum dimidio, in Kavarskensi per 4 annos, in Rokiškensi per annum et 3 menses, in Nemakščiensi et Kriaunensi ad tempus, in Ramygalensi per annum cum dimidio, in Vevirženensi per 2 annos. Munia curati obibat in ecclesiis filialibus ab an. 1906 — 1913: in Šventibrastis per 4 annos, in Palėvenėlė per 3 annos. Parochus ecclesiae Bukonensis constitutus est ab anno 1913, quo in officio permansit usque ad 1930. 14. IV, a quo tempore fungebatur officio curati in eccl. Maniškensi usque ad 1935. 17. VI. Ab hac die accepit licentiam commorandi pener ecclesiam Josvainensem qua mansionarius. E vita decessit in Josvainiai anno 1945 die 10 Novembris, sepultus est in coemeterio loci die 12 Novembris, praesentibus quinque vicinis sacerdotibus.

6. Bružas Petrus, filius Andreae-Benedicti, natus anno 1864 mense Octobri in paroecia Dusetensi, ibidem baptisatus est et adolevit. Doctrinas humanitarias discebat in schola privata germanica Grivae, postea Ilukštae et in gymnasio Rigae an. 1885. Studia theologica absolvit in seminario Samogitiensi an. 1887 – 1891, in presbyterum ordinatus 1891, 21 Decembris. Munia sacerdotalia obibat his in paroeciis: in Luokensi vicarius constitutus est 1892, 21 Februarii; in Salantensi pariter vicarius a 1896, 1 Octobris; in Telšensi vicarius a 1899, 28 Decembris; in Pandelensi vicarius a 1902, 22 Februarii; in Šiaulensi vicarius a 1904, 13 Decembris; in Žlibinensi filia qua curatus a 1906, 25 Julii; in Stačiūnensi filia qua curatus a 1906, 25 Novembris, ibidem posterius parochi munia adimplebat; in paroecia Liolensi qua parochus a 1925 19 Octobris; in Kairensi parochi munia obibat a 1930 8 Aprilis; postremo fuit in munere altaristae Šiluvensis a 1934 27 Octobris simulque rector capellae Vitkiškensis, paroeciae Šiluvensis, a 1940 25 Septembris. — Virtutibus indolis suae eminebat liberalitate et hospitalitate animique bonitate, qua corda hominum attrahebat ad se. Quapropter illi indulgebantur a parochianis et quaedam infirmitates. Ille fuit mecoenas praelati Blasii Čėsnys praeterito anno defuncti. Cum sac. P. Bružas adhuc vicarii munus in paroecia Luokensi obiisset, animadvertit ibi ingenio abundantem iuvenem dictum Bl. Čėsnys, filium pauperrimorum parentum. Sac. Bružas sustulit omnes expensas et operam pro excolendo et erudiendo eo in scholis tam disciplinarum liberalium, tam in institutis theologicis, eoque modo creavit eum doctissimum sacerdotem. Sac. Bružas, iam iubilatus presbyterii quinquagennarii, diem supremum obiit Šiluvae anno 1945, die 3 Decembris, ibique sepultus est.

7. Valentinavičius Joannes,
natus 1870, die 4 Februarii, ordinatus in presbyterum 1893, die 20 Februarii, obiit in Pajieslensi paroecia, in possessione sua rusticā, anno 1945 die 2 Decembris. Studiis theologicis vacabat in Seminario Petropolitano 1888–1893. Petropoli ordinatus sacerdos, munia sacra his in paroeciis adimplebat: Berženensis paroeciae vicarius 1893. 10. IV. – 1895. VI. 15; Styglovensis paroeciae parochus in Latgalia 1895. VI. 15 – 1920. VII. 10; Indricensis paroeciae parochus ibidem 1920. VII. 10 – 1924. II. 7; Rušonensis par. parochus 1924. II. 7 – 1926. 5. VII; Aknystensis par. parochus in Semigalia 1926. – 1927. 26. IX. Ex Rigensi Archidioecesi incardinatus Kaunensi Archidioecesi 1928. 22. XI, curatus Paieslensis.

8. Jasukaitis Georgius, filius Vincentii, natus 1906, 24 Aprilis, in paroecia Kužensi, baptisatus ibidem, adolevit in pago Ilgviečiai, paroeciae Šiaulensis. Disciplinis elementariis imbutus est in schola Kužensi 1914–1915; discebat modo privato in urbe Šiauliai 1921–1923; in gymnasio ibidem, quod absolvit, 1923–1928. Studia theologica absolvit in Seminario Metropolitano Kaunensi 1928–1929 et in Universitate Kaunensi in Theol.-Philos. Facultate, in sectione Theologica, 1929–1933. Subdiaconus ordinatus est 1932, 12 Martii, presbyter — 1933, 1 Aprilis. Munia sacerdotalia obibat: vicarii eccl. Pagirensis a 1933. 7. VI; vicarii eccl. Meškuičiensis a 1933. 10. VII; vicarii eccl. Šiaulensis Ss. App. P. et P. a 1935. 9. III et praeceptoris religionis ac capellani in Associatione Mulierum Lituanarum (in Cursibus) ibidem a 1937. 16. XII; vicarii adiutoris parochi Stačiūnensis a 1938. 2. XII. et parochi eccl. Stačiūnensis. E vita decessit morbo cancro in Šančiai, in suburbio Kaunas, in domo plebaniali apud parochum sac. Šadauskas, anno 1946, 21 Decembris, sepultus est ad tempus in coemeterio paroeciae Šančiensis.

Demortui sacerdotes anno 1946.

1. Vaitiekūnas Petrus, filius Abdonis, natus anno 1891 die 17 Octobris in vico Kikoniai, paroeciae Kupiškensis, in qua adolescebat usque ad an. 1901, postea in vicum Papiliai, paroeciae Subačiensis habitatum translatus est. 1908–1910 discebat modo privato Vilnae ibique potitus est testimonio discipuli pharmacialis. Scientiis theologicis imbuebatur in Seminario Samogitiensi 1911–1914, privatē discebat et examinabatur in praedio Vašuokėnai, paroec. Subačiensis, 1914–1915, ubi tempore belli Seminarium Dioec. Samog. translatum erat. Parique modo – in Seminario Petropolitano 1915–1916 et incumbebat disciplinis theologicis in ~~eodem Seminario 1917–1918~~. Academia Petropolitana 1917–1918. Studebat etiam per longius tempus in Universitate Kaunensi. – In subdiaconum ordinatus est 1914. 21. IX in Panevėžys, in diaconum – 1915. 16. V. in Vašuokėnai et in presbyterum – 1916. 22. V. Petropoli. – Anno 1916, aestate, constitutus est ad officium capellani scholarum in Veliž, in Russia, anno autem 1918, aestate, in Lituaniam reversus est. Hic munera vicarii obibat in ecclesia Kvėdarnensi 1918. 10. IX. – 1920. 17. VI, ubi simul erat ductor associationum publicarum et membrum collegii administrationis districtus ac regionis loci. Vicarius ecclesiae SS. Trinitatis Kaunae fuit 1920. 17. VI – 1921. 21. X. Notarius Curiae Dioecesanae Samogitiensis 1922. 6. II. – 1922. 1. XII. Anno 1922. 10. XI, constitutus est praeses Collegii Catholicorum in Žaliasis Kalnas Kaunae cum officio procurandi, ut ibi nova ecclesia catholica conderetur et ut curaret officia pastoralia incolarum loci. Expleto hoc munere, 1923. 31. X deputatus est ad munus rectoris oratorii publici Resurrectionis D.N.J.C. in Žaliasis Kalnas. Hic sustinuit difficilem et intensum laborem pro erigenda nova ecclesia, difficili tempore, inter incolas pauperes et mixtae loquelae. 1927. 28. VII. liberatus est a hoc munere et deputatus ad officium

parochi eccl. Jonavensis. Ab an. 1937. III. hic simul obibat munus praesidentis civitatis Jonavensis (Burmistra). Adhuc notandum est, quod iterum in officio Notarii Curiae Dioecesanae fuit 1924. 11. VII. — 1926. 30. VIII. Liberatus ab officio parochi Jonavensis 1942. 31. XII. constitutus est altarista Baisogalensis. A longo tempore infirmabatur neurosi cordis, neurasthenia, reumatismo, dein infelici casu vapore prunarum exanimatus ~~quibus morbis vehementer ingravescen-tis~~ diem supremum obiit Vilnae in valetudinario urbano anno 1946 die 22 mensis Maii, sepultus est V. 24 in coemeterio vici Papiliai, nunc temporis paroeciae Surdegensis, in loco patrio.

2. Šereiva Josephus, filius Dominici, natus anno 1873, mense Novembre, die 28, in paroecia Seduvensi, in vico Pažeriai; adolescebat ibidem apud parentes. Anno 1894 absolvit in gymnasio Liepojensi quattuor classes; theologiae operam dabat in Seminario Samogitiensi 1894–1899. In presbyterum consecratus est an. 1899, die 17 mensis Januarii. Munia sacerdotalia obibat his in ecclesiis: in paroecia Tirkšlensi-vicarii 1899–1902, in Panemunėlensi 1902–1905, in Žeimensi 1905–1908, in Krakensi 1908–1909, in Kretingensi 1909–1912, in Viekšnensi 1912. In exitu hujus anni translatus est ad munus vicarii eccl. Pakapensis simulque constitutus est curatus capellae Kiaunorensis cum praecepto, ut viveret in Kiaunoriai et aedificaret ibi aedificia beneficialia. Postea, bello durante, obibat per tres annos in Pakapė munus parochi. Anno 1918 a mense Augusti fungebatur officio curati eccl. Padubysensis, dein usque ad 1919. XI curati Šaudininkensis, post quod tempus translatus est iterum ad eccl. Padubysensem. ~~1925.~~ 1923.

XI. 17 constitutus est curatus eccl. Latvelių-Žarėnensis, 1925. X. 17 vero — vicarius eccl. paroecialis Mėškuičensis, 1926. XI. 27 — parochus eccl. paroec. Upninkensis. 1941. VII. 7, acceptata renuntiatione a munere parochi Upninkensis, collatum erat illi beneficium altariae Kurtuvėnensi. Attamen, hac altaria, post breve tempus, conflagrata, ille sacerdos degebat apud ecclesiam Skarulensem. Anno 1942 die 9 Julii translatus est in altariam Girkalnensem ibique e vita decessit anno 1946 die 27 mensis Julii ac sepultus est in coemeterio ecclesiae Girkalnensis die 29 eiusdem mensis. Requiem aeternam det illi Deus Omnipotens, Pater Misericordiarum.

3. Sawicki Josephus, filius Josephi, natus Kaunae in paroecia ecclesiae S. Crucis anno 1883, mense Aprili, die 14, baptisatus ibidem in ecclesia S. Trinitatis, adolevit Kaunae. Absolvit in schola germanica disciplinas 3 classium et Kaunae — 5 classium, in Seminario autem Samogitiensi - doctrinas theologicas annis 1901-1905. Subdiaconus ordinatus est an. 1905 die 23 Octobris, presbyter autem — 1905 die 20 Novembris. Officia sacerdotis vicarii adimplebat in ecclesia Gargždensi 1905 — 1907. 6. VIII et in ecclesia Kaunensi paroeciali S. Trinitatis 1907. 6. VIII — 1914. Kaunae dictis annis exponebat etiam religionem, qua capellanus, in schola urbana 4 classium, pro puellis constituta. In eadem ecclesia Kaunae munia sacerdotalia obibat qua administrator 1914-1918, post hoc vero tempus in eadem ecclesia fungebatur denuo qua vicarius. Se habebat pro polono. Praefectus civitatis Kaunas censuit operas istius sacerdotis noxias esse relituanisationi polonisatorum lituanorum civitatis, qua propter anno 1921 die 4 Februarii relegavit eum e civitate in provinciam Tauragensem sub inspectione politiae. Sacerdos habitabat in principio in paroecia Kvėdarnensi in praedio Domini Grajewski, breviter istinc Vilnam se contulit. Cum non posset

Kaunam redire, in Archidioecesi Vilnensi totum tempus permansit. Obibat ibi munia primum capellani in schola Vilnae, dein parochi in provincia dictae Archidioecesis, demum – decani. E vita migravit in eadem Archidioecesi anno 1946 die 1 mensis Aprilis. —

Defuncti sacerdotes anno 1947.

1. Jokūbauskis Stanislaus, filius Petri, Prelatus, Administrator Archidioecesis Kaunensis Vicarius Generalis ad instar; natus est an. 1880 die 8 Maii in paroecia Kelmensi, baptisatus eadem die. Adolevit in colonia Puškoriškis, eiusdem paroeciae. Scientiis humanitaribus in gymnasio Šiaulensi 1891–1897 imbuebatur, doctrinis autem theologicis – in Seminario Samogitiensi 1897–1902. Studia subllimiora absolvit in Academia Spirituali Petropolitana cum laurea Licentiatus S. Theologiae, ulterius studiis incumbebat in Universitate Gregoriana Romae et in Universitate Friburgensi Helvetiis usque ad an. 1907. Ordinem subdiaconatus suscepit 1901. 23. XII, presbyter ordinatus est 1905. 2. IV.

Ab anno 1907, a mense Julio, usque ad 1914 exsequebatur officia praeceptoris religionis et capellani in gymnasiis ac progymnasiis Kaunensibus, anno vero 1914–1915 – in eiusdem generis scholis Vilnae. Bello Magno in Russiam profectus, eisdem muneribus fungebatur in urbe Riazan 1915. VII. – 1918. III. Reversus in Lituaniam 1918. 21. VIII munia supradicta denuo Kaunae exercebat

a 1918. IX – 1932. VIII in variis gymnasiis et in scholis similibus. Anno 1918. 5. XII, propter sacerdotalis vitae optimum specimen, sollicita studia, quae in obeundis muneribus praeceptoris magistrive religionis in mediis superioribusque scholis utiliter impendere non desistebat atque propter alia laudabilia virtutum exempla, nominatus est Canonicus honorarius in Cathedrali Capitulo Samogitiensi. 1926. 26. X electus est ad munus censoris librorum de religione tractantium. 1928. 8. X deputatus est ad officium iudicis pro-synodalis in Tribunali Metropolitano. 1931 Idibus Aprilis Litteris Apostolicis promotus ad canonicatum actualem Cathedrae Metropolitanae Kaunensis. 1931. 7. XI deputatus ad officium membri Coetus Deputatorum in Consilio Seminarii. Anno 1932 pro insigni assiduitate et egregio specimine in educanda iuventute decoratus est a Praeside Reipublicae ordine Gedimini. 1932. 29. VII constitutus est vices Gerens rectoris Seminarii Interdioecesani. 1932. 17. X nominatur Secretarius Ordinariatus Kaunensis ad ordinandum in archidioecesi scholarum catholicarum negotium. 1932. 19. XI deputatur ad munus consiliarii in Consilio Vigilantiae. 1932. 16. XI Sacra Congregatio de Propaganda Fide, attento voto Excellentissimi Metropolitae nostri, evexit canonicum S. Jokūbauskis ad munus Praesidis Consilii Regionalis Convocationis Clevi pro Missionibus pro Lituania et ad munus Praesidis Pontificii Operis a ~~Propaganda Fide~~ Propagatione Fidei pro Lituania. 1938. 6. VI evectus est ad dignitatem Praelati Custodiatus Metropolitanae Ecclesiae Kaunensis. 1940. 12. IX. constituitur ad officium poenitentiarii archicathedralis. 1940. 14. IX – professoris Seminarii Interdioecesani. Cum Ex.mus D.nus Ordinarius loci, belli adjunctis compulsus, e Lituania ad exteras regiones anno 1944 mense Julio se conferre coactus esset, loco sui Vicarium Generalem ad instar Praelatum S. Jokūbauskis reliquit. Ab eo tempore Prael. S. Jokūbauskis difficile onus administrationis Archidioecesi immanis belli tempore sustinuit sincerrima fide –

litate, assiduo labore, spreta debili valetudine sua ac patienter sustinens molestias. Tota vita illius praelucebat humanitate et benignitate, urbanitate et affabilitate. Numquam durus, sed movibilis animi et compatiens angustiis proximi, omnes amans in Christo paterno affectu, in adversis autem mitis et pacificus, attamen in necessariis constans et fortis. In pio obsequio Sanctae Ecclesiae ascetica sancta vita sacerdotali cumulavit ultimum suspirium ac pulsum extenuati cordis illius, cum in somnio ex hac vita cederet anno 1947 die 3 mensis Februarii. Sepultus est in coemeterio Archicathedrae Basilicae, 1947.II.6, juxta parietem templi ~~occidentalem~~ septentrionalem, in tumulo vicino tumulo Can. J. Byla a dextris, si spectaturi essemus facie ~~ad~~ versus parietem. Processioni funebri praesentes fuerunt, praeter nostros, Administrator Archidioecesis Vilnensis Archieppus M. Reinys, Eppus Panevėžensis Car. Paltarokas, ~~ac~~ delegati ceterarum dioecesium Lituaniae, comitante sincera cum reverentia ac maerore copiosa multitudo populi fidelis.

2. Ambrozaitis Casimirus, filius Antonii, natus in paroecia Eržvilkensi anno 1859 die 25 mensis Decembris, baptisatus anno 1860 die 7 mens. Januarii. Adolevit in pago Balandžiai. In urbe Šiauliai imbuebatur doctrinis humanitaribus ibique quattuor classes absolvit. Scientiis theologicis institutus est in Seminario Vilnensi, quod absolvit anno 1888. Ordinem presbyteratus suscepit in America Septentrionali, in Milwauke, ab Archiepiscopo Katzer anno 1898 (in Statibus Unitis), in dioecesi Peoriensi. Munia sacerdotalia in America Septentr. obibat usque ad ann. 1924, mensem Junium. Postremo tempore munere parochi fungebatur in loco dicto Binghamton, dioecesis, videtur, Belleville, Illinois, ubi fideliter et cum zelo munus pastoris pro emigratis lituanis exercebat. In Lituaniam reversus est eodem 1924 anno atque locum habitationis hic finxit in Palendriai, paroeciae Kelmensis: aedificavit hic sumptibus propriis ~~capellam~~ ecclesiam pulchram (anno 1938) atque apud illam toto tempore residebat. Obiit in Palendriai anno 1947 die

16 mensis Martii. Tumulatus est in coemeterio eiusdem ~~capitulae~~ ecclesiae, prope ianuam maiorem, die 19 Martii.

3. Malakauskis Petrus, filius Antonii, natus in paroecia Plateliensi, in circulo Barstyčiensi, anno 1889 die 5 mensis Aprilis, adolescebat in pago Mikitai. Scientiis liberalibus imbuebatur in Plateliai, Palangae et in Liepojus. Studia theologica absolvit in Seminario Samogitiensi 1909–1913, altiora theologica studia autem – Romae in Universitate Gregoriana cum laurea doctoratus Iuris Canonici. Ordinem subdiaconatus suscepit an. 1912, presbyteratus autem – anno 1913 die 7 Septembris in Sėinai. Munia sacerdotis vicarii obibat in Plateliai 1915–1917, in Vainutas 1917–1918, in Germania munere capellani pro captivis lituanis 1918–1919 fungebatur, reversus in patriam munus vicarii exercebat in Naumiestis 1919–1920. 7. VI; altioribus studiis theologicis Romae operam dedit 1920–1922; 1922. 11. X constitutus est ad officium defensoris vinculi matrimonialis, sacrae ordinationis promotorisque iustitiae in Tribunali primae instantiae; 1931. 9. II deputatus est ad officium iudicis prosynodalis in Curia Metropolitana Kaunensi, 1934. 21. III – ad officium membri Consilii Vigilantiae; 1940. 21. IX liberatus est officio defensoris vinculi matrimonialis sacraeque ordinationis, item 1941. 7. IV – officio promotoris iustitiae atque 1941. 17. IV – officiis in Curia Kaunensi: iudicii prosynodalis, membri consilii vigilantiae ac membri Commissionis ad ordinandas conferentias decanales sacerdotum. In Theologica Facultate Lituanae Universitatis Vytauti Magni obibat per seriem annorum munus professoris Iuris Canonici usque ad annum 1940, item – munus decani Theologicae Facultatis ad tres annos electus, incipiendo a 1937. XII. 22.

1945. 29. III constitutus est ad officium Jurisconsultoris in Curia Metropolit. Kaunensi et in Tribunali eiusdem, 1946. 20. IX approbatus modo generali ad gerendum patrocinium causarum matrimonialium, quae coram Tribunali Metropolitano in I aut II instantia aguntur. Morbo cancro graviter infirmabatur iam ante 12 annos. Tunc cancer illi feliciter exsectus est atque valetudo, suscepta alieni sanguinis transfusione, recuperata. Attamen dicto tempore elapso, cancer (ventriculi) illi revixit, spoliavit illum viribus et exsanguis aegrotus, sine spe a medicis relictus, migravit ad Dominum anno 1947 die 27 mensis Aprilis, mane circa horam 10, in domo parochiali ecclesiae S. Antonii Kaunae. Sepultus est die 30 eiusdem mensis in coemeterio suburbii Petrašiūnai, deductus a sacerdotibus urbis alumnisque Seminarii Interdioecesani.

Defuncti sacerdotes anno 1948.

1. Trakinskas Antonius, Telesphori filius natus 1912, die 15 mensis Martii in oppidulo Betygala baptisatus est eodem anno die 20 Martii. Adolescebat in paroecia Betygalensi, in pago Navininkai. Scientiis elementariis docebatur in schola Navininkai usque ad 1926, postea usque ad 1929 discebat in schola media Šiluvensi, dein usque ad 1932 in gymnasio Raseinensi ibique quinque classes absolvit. Liberalium ac philosophicorum disciplinarum operam dedit in Seminario Archidioecesano Kaunensi 1932–1935, theologicarum autem doctrinarum – in Theologica-Philosophica Facultate Universitatis Kaunensis, in ordine Theologico 1935–1939. Subdiaconatum suscepit 1938. 2. IV, diaconatum – 1938. 19. VI presbyteratum autem – 1939. 3. VI. Munia sacer-

dotalia sequentia obibat: vicarii ecclesiae Kurtuvėnensis 1939. 31. VIII – 1942. 5. IX; secundi procuratoris (quaestoris) Seminarii Interdioecesani Kaunensis 1942. 5. IX – 1943. 14. X; vicarii eccl. Raudondvarensis simulque quaestoris dicti Seminarii 1943. 14. X – 1944. 1. III; solius vicarii Raudondvarensis 1944. 8. III. – Bello per Lituaniam saeviente, aufugit in quandam regionem occidentalem, e qua reversus est iam 1944. 21. VIII, post hoc denuo munus vicarii Raudondvarensis obibat. 1945. 13. X in munere capellani nosocomii Rubrae Crucis Kaunae constitutus est, 1947. 15. II – in munere vicarii eccl. S. Michaelis Archang. Kaunae, simul relinquendo illum in officio capellani dicti nosocomii, a quo officio capellani liberatur est 1947. 27. XII. Diem supremum obiit ex vi illata ~~illi~~: anno 1948 die 20 Januarii, vespere, in cubiculo domicilii sui, Kaunae, via Dzūkų 7, ab ignoto homicida occisus est, percussus in frontem ~~eum~~ glande plumbea e sclopeto ~~percutiendo in frontem~~. Qua de causa e vita repente decessit, sacramentorum gratia non munitus. Secto illo in Facultate Medicorum Universitatis, corpus defuncti in ecclesiam S. Michaelis Archang. Kaunae deportatum est, (hoc fuit die 23. I), ibique die sequenti cantatis exsequiis et celebrata Missa, tumulatus est in coemeterio Kaunensi, via Vytauto prospektas, penes capellam, ab introitu a dextris. Contionem funebralem in coemeterio dixit Ill. mus Can. A. Sabaliauskas, praesente numerosissima turba populi et aliquot sacerdotibus.

2. Raštutis Nicodemus, Joannis filius, natus est in paroecia Žvingiensi anno 1881 die 25 Januarii, adolevit ibidem. Litteris imbuebatur in schola Vainutensi et Palangae 1890–1898. Studia theologica absolvit Kaunae in Seminario Samogitiensi 1898–1903, altiora autem studia theologica et humanitaria – in Universitate Friburgi Helvetiorum 1909–1913. In subdiaconum or-

dinatus est 1903 die 7 Septembris, in presbyterum — die 2 Novembris eiusdem anni. Munia sacerdotalia obibat — vicarii: in ecclesia Pabiržensi (Kastauskinė) 1903–1906; in eccl. Pakruojensi a festo S. Trinitatis 1906 usque ad Epiphaniam 1907; in eccl. Rokiškensi 1907 — usque ad aestatem ~~1907~~ 1909; in Helvetia studiis navavit, ut supra dictum est, 1909–1913; operam dabat in institutis Associationis S. Casimiri pro libris catholicis imprimendis; ~~a dimidio altero anni 1915 usque ad initium anni 1919 delegatus fuit Vilnam operatum in Curatura Centrali pro Negotiis Lituanorum. Vilnae~~. Delegatus a Curatura Centrali Vilnensi pro Negotiis Lituanorum, operabatur ab altero dimidio anni 1915 usque ad initium anni 1919 in Russia in provinciis Vitebskensi, Pskovensi, Tverensi, Jaroslavlensi, Kostromensi, Viatkensi, Vologdensi et Oremburgensi, ordinando exsules lituanos, condendo scholas pro eis, domus pauperum, curando eorum necessitates tam spirituales quam temporales. Reversus cum domo pauperum de Oremburg, fixit habitaculum suum in Trinopol ibique ab initio anni 1919 usque ad an. 1922 administrabat ecclesiam, domum pauperum ac scholam elementarem. Vilnensis episcopus Georgius Matulevičius 1922. 1. VIII enixis precibus rogavit episcopum Samogitiensem, ne revocaret sacerdotem N. Raštutis, utpote maxime necessarium. Tunc Raštutis, accepta permissione commorandi in dioecesi Vilnensi ad decursum anni 1927, hoc totum tempus Vilnae mansit. Ibidem Vilnae, anno 1927, autumno, comprehensus fuit ~~traditusque in custo~~ a magistratu polono traditusque in custodiam, praevie facta per 4 horas nocte inquisitione habitaculi, et fuit inclusus in carcerem Lukiškis. Tamen brevi post e carcere liberatus. Vilnae laborando, cum successu vires apposuit ad emendandos libros et ephemerides lituanos, qui imprimebantur ex parte indifferentes nec omnino concordes cum doctrina catholica. Praeterea, operam navabat ordinandi Associationem lituanam S. Casimiri, amplissimam, ad educandam ac tuendam iuventutem, ferendo etiam quodlibet aliud auxilium tam eidem Associationi tam in genere litua-

nitati provinciae Vilnensis. Quamvis 1927.20.X constitutus fuit in munere rectoris ecclesiae S. Benedicti Kaunae, atque capellani monialium S. Benedicti ibidem, a quo munere liberatus est solummodo 1943.27.V, is tamen Kaunae rarius apparebat, excepto tempore 1937–1940, quo Kaunae stabiliter vixit et, mandatus a Metropolita Kaunensi, adimplebat officium redactoris ephemeridis hebdomadalis pro sacerdotibus Lituaniae „Draugija" nuncupatae. Anno 1944, mense Aprili, iam aliquantum insanus fuit, praecipue morbo renum querebatur. Aestate eiusdem anni, bello per Lituaniam saeviente, aufugit in exteras occidentales regiones ibique anno 1947, die 16 mensis Iunii diem extremam obiit. Morbo cordis correptus, in lecto iacuerat, ut refertur, a tribus solummodo diebus atque mortuus est tam placide, quod etiam adstantes sacerdotes admirabantur. Sacerdos pius fuit, addictissimus Ecclesiae Dei, vitae sacerdotalis morumque exemplar.

3. Januševičius Paulus, praelatus, Casimiri filius, natus anno 1866 die 17 Decembris in paroecia Biržensi, adolevit ibidem in oppido Biržai. Usque ad 1887 frequentabat Rigae gymnasium imperatoris Alexandri; annis 1887–1890 discebat in Seminario Samogitiensi doctrinas theologicas, in Academia autem Petropolitana – altiora studia theologica, laureatus ibi S. Theologiae Magistri gradu. Haec studia absolvit 1894–1898. Anno 1890 d. 28 Januarii in subdiaconum ordinatus est, eodem anno d. 18 Februarii – in diaconum et d. 2 Decembris eiusdem anni – in presbyterum. Munia vicarii obibat: in ecclesia Linkuvensi 1890–1894 et in eccl. Radviliškensi 1894. Officia professoris Seminarii Samogitiensis explebat 1898–1919, procuratoris autem eiusdem Seminarii 1900–1917. In Seminario explicabat homileticam, linguam lituanam ac quodam tempore liturgicam. Deficiente manuali doctrinae de lingua lituana, primus aliorum scripsit grammaticam et syntaxim linguae patriae sub nomine Petras Gražbylys, nixus notitiis ex praelectionibus

professoris Casimiri Jaunius. Haec manualia in Seminario adhibebantur toto illius professoratus tempore. Linguae lituanae praestantiam magnificabat alumnis Seminarii summis laudibus. Ille etiam scripsit et edidit manuale de homiletica, quo pariter in Seminario utebantur, et librum de modo domos aedificandi. Quamquam isti libelli magni non aestimabantur, tamen praestantiora scripta eo tempore non habuimus. Propter labores vitae sacerdotalis, scientiam morumque honestatem, actionis socialis laudabile studium aliasque virtutes, promotus fuit ad dignitatem canonicatus in Cathedrali Capitulo Samogitiensi cum titulo senioris anno 1914 die 28 Maii. – 1918.7.XII deputatus fuit ad officium iudicis prosynodalis, examinatoris prosynodalis ad decennium et censoris ex officio in Curia Samogitiensi. 1919.6.III constitutus fuit ad officium parochi ecclesiae kaunensis SS. Trinitatis, salvis omnibus aliis muneribus, quibus in Curia Dioecesana fungebatur. 1919.7.III electus fuit ad munus rectoris eccl. kaunensis olim fratrum Societatis Iesu, in quo munere permansit usque ad 1922.25.X. 1922.17.X electus fuit ad munus officialis Tribunalis Dioecesani primae instantiae. Constituebatur etiam ad alia varia officia in eadem Curia, ut consultoris Curiae, consiliarii in Consilio administrationis bonorum ecclesiasticorum, membri coetus deputatorum in consilio Seminarii etc.

Administrando ecclesiam parochialem kaunensem SS. Trinitatis, vires apposuit, ut lituanitas in ecclesia ~~sua~~ sua iura acquireret. Ibi contiones cultusque suppletorius ab antiquo sola lingua polonica perficiebatur. Is autem communitatem ecclesiae permovit, ut hora VI matutina conciones lingua lituana dici inchoarentur. Volens, ut kaunenses lituani magis unitate crescant operam dedit, ut associationibus unirentur. Propterea composuit statuta pro Associatione Lituana S. Casimiri longoque tempore administrationi eius interfuit. Similiter particeps fuit in consociandis in

Associationem S. Zitae ancillis lituanis; peritas litterarum foeminas lituanas catholicas consociavit pariter in Associationem Mulierum lituanarum; condidit ephemeridem pro puellis lituanis „Lietuvaitė" nuncupatam, pari modo – scholam primam lituanam culinariam in Kaunas, lectorium lituanum in domo poetae Maironis; quaedam foeminae lituanae, ab illo incitatae, aperuerunt Kaunae tabernam mercaturalem „Grožybė" dictam. Haec omnia ab eo facta sunt ante Primum Magnum bellum. Pro similia merita creatus est praelatus Capituli Samogitiensis ab Eppo Francisco Karevičius die 10 Februarii 1916 anni.

Parochus ecclesiae Ss. Trinitatis constitutus, non solum munia pastoralia sincerrime obibat, sed etjam operibus beneficentiae quam latissime ~~dedit se totum~~ deditus erat: in ampla Societate Infantis Jesu Kaunae, ubi fungebantur asyla puerorum, scholae opificum et quaedam similia. Ab officio parochi eccl. Ss. Trinitatis et praesidis Associationis Infantis Jesu liberatus fuit 1938. 13. IV. Ab anno 1944. 13. X deputatus est ad officium secundi vice-officialis in Tribunali Archidioecesano Kaunensi. Diem supremum obiit obstipatione et transversione intestinorum, chirurgica sectione facta, in domicilio suo, Kaunae, via Vilnensi, 18, in contignatione tertia, anno 1948, die 17 mensis Maii, media quinta hora post meridiem. Sepultus est in coemeterio Basilicae Kaunensis, penes parietem, a sinistris sepulchri praelati A. Dambrauskas. Eluxit sincerrima fide et obsequio erga Deum eiusque Ecclesiam Sanctam. Devotissimo animo permansit assidue in servitio Deo, libentissime semper deditus perfunctioni munium sacerdotalium. Memoriam eius magno honore afficit tota catholica civitas Kaunensis.

4. Kleiba Adolphus, Stanislai filius, natus est in paroecia Kvėdarnensi, in pago Lembas, anno 1884, die 25 Maii. ibique usque ad adolescentiae

aetatem vixit. Annis 1898–1902 in progymnasio Palangensi discebat. Doctrinis theologicis operam dabat 1905–1909 in Seminario Samogitiensi. Ordinem subdiaconatus suscepit anno 1908, die 28 Octobris, ordinem autem presbyteratus – 1909, die 29 Novembris. Muneribus sacerdotis vicarii fungebatur in ecclesia Tverensi 1910. I. 29 – 1915. IV. 15 et in ecclesia Šaukėnensi 1915. IV. 15 – 1916. 1. V. Constitutus anno 1916. 1. V in munere curati ecclesiae Kužensis, ibi pastoris officium exercebat probe et honeste per 28 annos. In Kužiai eius cura aedificata erat latericia ecclesia, quae tamen immani Magno Bello, anno 1944, diruta est. Ab officio curati Kužensis liberatus 1944. 11. XI, constitus fuit in munere administratoris ecclesiae paroec. Lygumensis, anno vero 1948. IV. 15 creatus est eiusdem ecclesiae parochus. Confectus morbo nephrolithiasi, calculo vesicae et, videtur, cancro, e vita decessit in Lygumai anno 1948, die 19 mensis Junii. Tumulatus est die 21 eiusdem mensis, ut parochus integrae vitae et bene meritus. In locum aeternae requiei comitatus est a decem vicinis presbyteris numerosoque concursu populi.

5. Svilas Paulus, Pauli filius, natus est in paroecia Dusetensi anno 1867 die 23 Martii, baptisatus die 25 eiusdem mensis. Pueritiam apud parentes transegit. Decimo anno aetatis expleto, frequentare coepit scholam elementariam Dusetensem, in qua intelligere linguam russicam discebat. Tredecim annorum puer in oppidum Ilukšta se contulit, ut ibi aliquantulum linguam germanicam disceret, ex inde, anno elapso, Jelgavam (Mintaujam) transmigravit ibique gymnasium disciplinarum realium frequentabat. Hic cursum quattuor classium finito, anno 1887 Spirituale Seminarium Samogitiense ingressus est. Dictum Seminarium

absolvit anno 1893. Ordinem subdiaconatus suscepit 1893. 20.II, presbyter autem creatus est 1893. 9. V. Officiis sacerdotis vicarii fungebatur in ecclesia Židiken-şi a 1893. usque ad 1896, Alsėdžiensi – a 1896 – -1899, Kartenensi – a 1899 – 1900. Titulo curati administravit has ecclesias filiales: Budrensem 1900 – 1905, Antašavensem 1905 – 1908, Kazsokiškensem 1908 – 1919. Munia parochi explebat in ecclesia Kretingensi 1919. 1.X – 1921. 18.XI et in ecclesia Lygumensi ab anno scilicet 1921. 18.XI usque ad 1941. 27.I. Postremo fungebatur apud eandem ecclesiam Lygumensem in officio altaristae usque ad extremum diem vitae. Animam Deo reddidit anno 1948, die 18 mensis Julii in altaria Lygumensi. Sepultus est in coemeterio paroeciali. Vivus fideli corde Deo servivit, sicut bonum sacerdotem decebat.

6. Imbras Josephus, Ludovici filius, anno 1862 die 19 mensis Novembris in paroecia Vabalninkensi natus est eademque die baptisatus, in pago Šviliai adolevit. Rudimenta litterarum didicit in schola elementari loci dicti Čepėnai; posterius, per examinationem in gymnasio Šiaulensi scientias 4 classium pollere repertus, per tempus annorum 1883 – 1887 absolvit in Seminario Samogitiensi theologica studia atque ordinem subdiaconatus 1886 anno suscepit, presbyter autem creatus est 1887 anno 19 die mensis Julii. Officio sacerdotis vicarii fungebatur in ecclesia Vainutensi, constitutus 1887. IX. 15, in eccl. Veviržėnensi – constitutus 1889. 26. X, in eccl. Rumšiškensi – constitutus 1892. 10. III; exinde statim translatus est ad munus curati eccl. Ubiškensis eodem 1892, dein anno 1904. 9. II

— ad munus curati eccl. Juodaičiensis. Anno 1907. 14. V constitutus est ad munus parochi eccl. Pernaravensis, in quo per diutissimum tempus Deo servivit, salutem subditarum sibi ovium procurans, tandem anno 1948, die 24 mensis Septembris, mane valedicto huic saeculo, ad Patrem Coelestem transmigravit. Tumulatus est in coemeterio paroeciali Pernaravensi, adstantibus vicinis omnibus confratribus suis, die 27 Septembris.

7. Katela Paulus, Josephi fil., in Pandelensi paroecia natus est, anno scilicet 1886 die 1 Aprilis, 3 die baptisatus, ibidem accrevit. Scientias saeculares 1900–1903 in Mintauja acquisivit, theologicis autem doctrinis studebat in Seminario Samogitiensi annis 1904–1909. In subdiaconum ordinatus est 1909. 31. III, in presbyterum — 1909. 14. VI. Ad munus vicarii Darbėnensis deputatus est 1909. 14. VII, exinde translatus est in Vadžgiris ad officium curati 1917. 21. VII. Parochus ecclesiae Vadžgirensis constitutus est 1924. 24. I. Creatus est ad munus parochi Šiluvensis 1926. 22. V, cui officio anno 1934. 3. III additum est etiam munus vice-decani Šiluvensis. Anno 1940. 22. VI, propter optima pro bono Archidioecesis Kaunensis servita praestita, praesertim propter merita, quae extruendo ecclesiam paroecialem Vadžgirensem, exornando ecclesiam paroecialem Šiluvensem et capellam Apparitionis B. M. V. in loco Šiluva atque ordinando laudabiliter peregrinationes fidelium, quae ex tota Lituania hunc in locum quotannis fiunt, per multos annos comparavit, in canonicatum honorarium basilicae Kaunensis metropolitanae ab Exc.mo Archiepiscopo et Metropolita Kaunensi Josepho Skvireckas institutus est. Dein 1942. 10. I decanus Šiluvensis constitutus est. Postremo, morbo sclerotico cordis vehementer correptus,

coepit quavis vice gravius aegrotare, denique omnibus viribus ~~a morbo consumptis~~ destitutus, a diuturno tempore non compos mentis permanens, ex hac vita decessit, reddens animam suam Deo, anno 1948, mense Octobri, die 23 Siluvae; sepultus est in novo coemeterio paroeciali Siluvensi penes tumulum matris suae. die 26 Octobris. Processioni funebri praeerat Cancellarius Curiae Metropolitanae Sac. Alphonsus Lapė, comitantibus funus 22 sacerdotibus et millenaria turba populi fidelis.

Defuncti sacerdotes anno 1949.

1. Vytuvis Antonius, Josephi filius, natus est 1873. 4. V in pago Lazdūnėnai, paroeciae Vainutensis, in cuius ecclesia etiam baptizatus est. 1892, progymnasium Palangense absolvit, 1893-1898 — Seminarium Samogitiense. Sacerdos creatus est 1898. 30. V. Fungebatur officiis sacerdotis vicarii in ecclesiis: Kriaunensi ab anno 1898, Ylakensi - ab anno 1901, Kalvarijensi Samogitiae - ab anno 1906, Viekšnensi - ab anno 1908, dein - officiis curati in ecclesia Paežerensi ab anno 1911. Anno 1919 die 16 Januarii constitutus est in officio parochi ecclesiae Kelmensis, quo in servitio Deo Omnipotenti operam dabat usque ad 1942. 1. X. Ab hoc tempore, utpote iam senis aetatis, solum titularis parochus Kelmensis remansit, accepto sibi alio sacerdote administratore Kelmensis paroeciae. Anno 1948, a mense Augusti, factus est altarista Kelmensis. Per duos annos postremos iam fuit non compos iudicii mentis suae, qua re nec Missam celebrare amplius potuit, nec alia munia sacerdotalia obire. Ex hac vita ad Deum vocatus est anno 1949 die 1 Januarii. Sepultus est die 4 eiusdem mensis in coemeterio Kelmensi, iacenti circum ecclesiam. Sepulturae adfuerunt 11 sacerdotes ac millenarius numerus populi.

2. Čimielius Antonius, Antonii filius, natus in paroecia Vadžgirensi anno 1916 die 3 Septembris, baptisatus est in ecclesia paroeciae loci, adolevit in eadem paroecia, in pago Paskinai. Elementariam scholam in Vadžgirys absolvit, gymnasium – in Jurbarkas, theologicas autem doctrinas – in Seminario Kaunensi ab anno 1934. IX usque ad 1941. 15. VI. Gradu licentiatus S. Theologiae potitus est anno 1942. Subdiaconus ordinatus est 1940. 9. III, sacerdos – 1941. 26. I. Munia sacerdotalia obibat in ecclesia Kelmensi: constitutus in officio praeceptoris religionis in gymnasio Kelmensi a 1942. 18. VIII, in munere autem vicarii ecclesiae Kelmensis – a 1944. 10. XI.
1945. 21. VII a potestate civili in custodiam captus est, dein decem annis damnatus ad labores coactivos, sustinendos in provincia Archangelskensi, in oppido Velsk. Anno 1946, priori dimidio mensis Novembris, cum ad viam ferream laboraret, calefactus super terram procubuit, in morbum incidit, forsan inflammationis pulmonum, atque mortuus est. In officio sacerdotali assiduitate magna enituit, devotione et ingenio amico. Librum magni aestimando, bibliothecam propriam celsioris valoris habuit, aliquot linguis pollebat, etiam antiqua graeca, in qua Scripturam Sacram libere legebat.

3. Mockus Vincentius, Josephi filius, natus in paroecia Kražensi anno 1869, die 2 mensis Aprilis, baptisatus in ecclesia Kražensi, adolevit in paroecia Stulgensi. Disciplinis liberalibus imbuebatur in gymnasio Pskovensi 1880–1886, theologicis doctrinis

erudiebatur in Seminario Samogitiensi Kaunae 1887—
—1892, sacerdos creatus est 1892, die 18 Octobris.
Muneribus sacerdotii vicarii fungebatur in ecclesia Ilukštensi 1892-1895, in eccl. Kurklensi 1895-1897, in eccl.
Šiaulėnensi 1897-1898, in eccl. Betygalensi 1898-1901,
in eccl. Rietavensi 1901-1902; munera parochi obibat
in eccl. Apytalaukensi 1902-1911, munera decani Kaunensis — 1909-1919, munera parochi Vandžiogalensis —
1911-1931, postremo - ab anno 1931.2.XII fungebatur officio parochi Vosyliškensis usque ad 1946.18.XII, qua die
sub custodia captus est, Vilnae incarceratus, ibique
diem supremum obiit anno 1947, mense Januario, die
3, fere finito aetatis anno 78.

4. Jazdauskis Constantinus, Antonii filius, natus est
1875.23.VII in paroecia Švėkšnensi ibique adolevit.
Progymnasium Palangense absolvit 1891, in Seminario
Samogitiensi theologicis studiis operam navavit
1893-1899. In sacerdotem ordinatus est 1899.15.I.
Vicarii munia obibat: in ecclesia Šiaulensi Ss. App.
Petri et Pauli 1899-1903, in eccl. Kulensi 1903-
1905, in eccl. Rokiškensi 1905-1906. Curati officia
explebat: in ecclesia Kužensi 1906-1910, in eccl.
Vadžgirensi 1910-1914, in eccl. Šateikensi 1914-1920.
Parochus ecclesiae Naujoji Žagarė constitutus est
1920.24.VII. Ad officium vicarii-oeconomi ecclesiae Senoji Žagarė et capellani pro media schola Žagarensi
delegatus est 1927.18.I. Enituit egregiis speciminibus vitae sacerdotalis ac pastoralis sollicitudinis, praesertim vero in prudenti ac laudabili perfunctione muneris decani Joniškensis, quo in
officio magna auctoritate in clero sui decanatus
pollebat. Quapropter, 1930.30.XII in canonicatum honorarium ~~Basi~~ Basilicae Metropolitanae Kaunensis institutus est. Capellani officium in media
schola Žagarensi dimisit 1939.24.VII. Ab anno

1947, a mense Aprili, is, qua iam oppressus debilitate valetudinis, ad vices suï gerendas habuit administratorem paroeciae Žagarensis. Diem supremum obiit anno 1949, mense Junio, die 30 in oppido Žagarė, sepultus est ibidem die 4 Julii.

5. Dogelis Paulus, filius Josephi, natus anno 1877 die 20 mensis Januarii in pago Knebioniai, paroeciae Girkalnensis; adolevit ibidem.

Frequentabat scholam elementarem Girkalnensem, absolvit scholam duarum classium Raseinensem provincialem quattuorque classes in gymnasio Liepajensi. Studia theologica absolvit in Seminario Samogitiensi Kaunae. ~~a~~

Ordinem subdiaconatus suscepit anno 1898, ordinem presbyteratus – anno 1899, mense Julio, die 25.

Munia sacerdotalia vicarii obibat in ecclesia Kvetkensi anno 1899, in eccl. Panemunėlensi – 1900, in eccl. Tirkšlensi – 1901-1902. A gubernio russico in monasterium Kretingense inclusus fuit ibique per biennium (1903–1904) decretam sibi poenam sustulit. Anno 1904 persolvebat officium vicarii in eccl. Nemakščiensi; eodem 1904 anno nominatus est ad officium vicarii ecclesiae cathedralis Samogitiensis Kaunae ibique munia sacerdotalia per decennium adimplebat. Exorto Bello Magno, anno 1914 Vilnam se contulit atque ibi in Generali Coetu Deputatorum Lituanorum ad sublevandos bello attritos munus secretarii obibat. 1915. 22. I praefectus arcis Kaunensis ei ius detrectavit Kaunam redeundi ad munus ibi obeundum vicarii cathedralis. Anno 1919. ~~30. IX~~, a die 17. II usque ad 23. VII, in custodia asservabatur urbium Vilnae, Daugavpils, Smolensk. 1919. 30. IX ad munus vicarii Vandžiogalensis delegatur. Eodem anno, die 22 novembris restituitur ad munus vicarii cathedrae kaunensis. 1920. 3. I, audito et consentiente Capitulo Cathedrali Samogitiensi, commissum est ei officium vice-praepositi

cathedralis ecclesiae Samogitiensis, loco Praelati Francisci Pacevičius. In hoc officio usque ad finem vitae suae permansit.

1919.13.XII nominatur ad supplendam vicem Notarii Curiae ad acta Consilii Administrationis, ab officio isto liberatur 1920.6.V.

Propter diuturnum laborem socialem, praesertim in sublevandis bello oppressis et in moderanda associatione S. Zitae Kaunae, nec non indefessam curam, quam iugiter animarum saluti strenue impendebat, propter mores, doctrinam, zelumque sacerdotalem, quae ab Ordinario Archidioecesis Kaunensis comprobata plane dignoscebantur, institutus est in canonicum honorarium ecclesiae Archicathedralis Kaunensis anno 1926 die 18 Augusti.

1926.20.X deputatus est ad officium censoris librorum de religione et re morali tractantium, 1928.8.X — ad officium iudicis pro-synodalis in Tribunali Metropolitano Kaunensi.

Anno 1931, V Idus Maias, eum, ut presbyterum vitae sacerdotalis morumque integritate optime commendatum, laudabiliter praestare continuantem diuturnum servitium in ecclesia cathedrali, iuventutis catholicae indefessum amicum et protectorem, associationum catholicarum infatigabilem moderatorem et curatorem, praesertim vero ancillarum nominis S. Zitae, non desistentem pietatem et doctrinam christianam fovere, in canonicatum actualem ecclesiae metropolitanae Kaunensis erectus est.

Cum saepius aegrotasset, autumno anni 1934 Varsaviam se contulit ad celebrem medicum Wojnowski sanitatis medendae causa.

1934.27.X nominatus est ad munus poenitentiarii in Basilica Kaunensi, a quo liberatus est 1940.12.IX.

Per multos annos praeerat associationibus catholicae iuventutis studiosae ac rusticae; indefesse exsequebatur officium praesidis associationis famularum Kaunensium S. Zitae, multa cum assiduitate laborando ad sublevandum statum spiritualem famularum et amplificanda bona associationis. Pro bono dictarum associationum laborabat magna cum industria ac libentissimo animo. Ex natura a Deo praeditus ratione firma ac practica, cum esset in fide fidelissimus et sacerdos sine vituperio morum integrorum, omni tempore magna auctoritate gaudebat in mentibus sodalium prae-

Kun. Dogelis m. yra įsteigęs L.K. Jaunimo „Pavasario" Sąjungą, kurios Dvasios Tėvu jis buvo per visą tos Sąjungos gyvavimo laiką. Taip pat per visą gyvavimo laikotarpį jis buvo ~~Kaun~~ Katalikų Veikimo Centro Vyriausios valdybos nariu su Dvasios Tėvo pareigomis. Buvo aktyvus katalikiškų organizacijų veikėjas, pavyzdžiui – ateitininkų studentų, liet. katalikių moterų, šv. Zitos ir kt.

fatarum associationum, sive dicendo orationes in congregationibus earum, sive conversando privatim cum sodalibus associationum.

Anno 1949 e Kaunas relegatus, cum 8 die Augusti, prorsus infirma ac debili valetudine, in novum domicilium - Vandžiogalam proficisceretur et veteranis sodalibus S. Zitae valediceret, illae amantissimum spiritualem Patrem suum prosecutae sunt lacrimosa facie. Cum canonicus Vandžiogalae in graves angustias pavitus de re domicilii sui vehementius infirmari coepisset, ab addictissimis sibi famulis revectus est Kaunam, fovendo spem eum Kaunae melius fruiturum esse adiutorio medicorum. Kaunae canonicus iacuit in domo cathedrali penes plateam Raguvos, 14, in habitaculo lotricis cathedralis. atque atrociter vexabatur phlegma pulmonum, sclerosi cordis, quodam morbo renum ac ~~gr~~ uberrimis sudoribus. Ab initio spes videbatur eum adhuc convalere posse. Attamen, vespere diei 22 octobris ex intestinis prorupuit profluvium vehemens sanguinis, quod sequentibus diebus ter iterabatur. ~~Ex hoc~~ canonicus exsanguis finaliter et virium expers factus, doloribus intestinorum cruciatus, placide in Domino obiit die 3 novembris, mane, hora 5 cum 15 minutis, sacramentorum gratia rite munitus. Tumulatus est in coemeterio Basilicae Kaunensis, penes parietem illius, in confinio tumuli Praelati Januševičius, propius ianuam sacristiae. In locum aeternae quietis deduxerunt eum clerus Kaunensis, delegati dioecesium Lituaniae numerosusque populus.

Hic etiam libros conscribimus, quos ille sive in linguam lituanam vertit, sive originales scripsit. Index eorum sequens est:

1) Dvasiškas maistas Kristaus Sužieduotinei, par šv. Alfonsą Liguorą, išleista Kun. Bizausko lėšomis, Rygoje, H. Hempel ir Co, versio,

2) Visų metų apmąstymai. Iš lotynų kalbos sulig Jono Chapuis, S. J., sulietuvino, I ir II dalys, Tilžė, „Ryto" bendrovės spaustuvėje, 1922 m.,

3) Jėzaus meilė. Parašė Kun. Pinardas, lietuviškai išvertė

Kun. P. Dogelis. Antroji pataisyta laida. Kaunas, 1929 m., „Šviesos" spaustuvėje;
4) Mano gyvenimo prisiminimai. Kan. P. Dogelis, Kaunas, 1936 m., 274 p.
5) Dienos perlai (mintys), Kan. P. Dogelis. Kaunas, „Žaibo" spaustuvėje, 1943 m., originalas; 6) Už bočių žemę ir tikybą, 7) Kalėjime pas bolševikus.

6. Marma Casimirus-Adamus, filius Petri, natus anno 1878 die 13 Martii in oppido Vilkija. Discebat in gymnasio Mintaujensi 1888–1896 et ab anno 1897 in Seminario Samogitiensi Kaunae. Ordinem subdiaconatus suscepit 1901. 23. XII, ordinem diaconatus – 1902. 27. X, ordinem presbyteratus – 1902. 1. XII. Munere sacerdotis vicarii fungebatur in eccl. Kriukensi a 1903. 5. III, in eccl. Tverensi a 1907. 12. V. Post hoc per aliquot temporis in oppido patrio commorabatur ad sanitatem recuperandam. Ab anno 1908. 20. X munia vicarii obibat in eccl. Čekiškensi, 1909. 6. X hoc munere liberatus, constitutus est ad negotia Associationis Temperantiae Kaunae curanda, ut populus a vitio ebrietatis abstinere disceret. Ab anno 1910 usque ad 1914 explebat Kaunae munus praesidis dictae Associationis. Alumnorum etiam Seminarii Samogitiensis ductor fuit eiusdem nominis Associationis in Seminario. Ab officio praesidis Temperantiae revocatus erat iussu russici gubernatoris Kaunensis cognomine Griazev. 1914. IX constituitur ad munia filialistae Jonavensis. 1915, sub fine mensis Iulii, Lituaniam Germanis occupantibus, in Russiam se contulit, locum habitationis fixit in suburbio Moscoviae, dicto „selo Bogorodskoje," ibique in capella Curaturae Profugorum Lituanorum munus capellani obibat. E Moscovia in Lituaniam rediit 1918 in fine Septembris. Iterum constituitur vicarius Kriukensis. 1919. 18. VI creatur ad obeunda munia parochi Žužintensis. 1920. 21. X iterum rediit Kaunam ad negotia temperantiae curanda. 1922. 2. VI translatus erat in Krakės ad supplendam vicem parochi, 1922. 19. VII creatur iam ad munia parochi Krakensis. Hic statutis temporibus implebat officia capellani monialium S. Catharinae et confessarii. ~~1944. 3. VI~~ 1945. 8. II erat in officio altaristae Krakensis.

In administrandis bonis temporalibus ecclesiae Krakensis omnino insufficiens erat, quam ob causam frequenter querelas contra se habebat. Attamen sacerdos fuit sine macula, affabilis, benignus et urbanus. E vita hac exiit anno 1949 die 20 Novembris in Krakės. Sepultus est in coemeterio penes ecclesiam Krakensem die 22 Novembris.

Demortui sacerdotes anno 1950.

1. Augulis Michael, filius Simonis, natus in paroecia Vadoklensi, pago Alančiai, anno 1886 die 4 Octobris, n.st. Illic etiam adolevit. Frequentabat scholam elementarem Raguvensem, absolvit classes praeparatoriam ac primam in Panevėžys, in gymnasio autem Mintaujensi discebat annis 1900-1903. Studiis theologicis operam navavit in Seminario Samogitiensi 1904-1909 et in U.S. Americae in Seminario St. Vincent Beatty, Pa, 1909-1910. In Americam se contulit quadam necessitate compulsus, absolutis studiis in Seminario Samogitiensi, nondum ordinatus, anno 1909. 13. IV. Illic ordinem subdiaconatus suscepit 1910, mense Januario vel Februario, presbyteratu autem auctus est ab Eppo Pittsburghensi 1910. 25. VI. Eo anno obibat per tres menses munus vicarii in Johnston City, Ill., cujus paroeciani variis linguis loquebantur, inter quos etiam lituani fuerunt. Ab octobri 1910 usque ad Martium 1911 constituebat in Benton, Ill., paroeciam pro lituanis et polonis. 1911 ab Aprili per 4 menses vices gerebat parochi in Donora, Pa. Ab Augusto

1911 usque ad 13 Julii 1914 obibat munia parochi duarum parvarum paroeciarum in Ledford, Ill., et in Dorrisville, Ill. In Lituaniam reversus est 1914.15.VII. Hic ab initio sine officio fuit, dein a 31.I.1915 delegatus erat ad munus vicarii ecclesiae Viekšnensis, ubi anno 1916 usque ad Januarium 1917 munus Administratoris eiusdem ecclesiae gessit. 1917.29.III usque ad 1919.4.IV vicarius ecclesiae paroecialis Šiaulensis. A 1919.4.IV usque ad 1930 exsequebatur munus curati ecclesiae Kairensis. A natura praeditus optima sanitate, circa annum 1925 incidit in morbum, qui nuncupabatur „morbus dormitionis" et qui eo tempore per Lituaniam passim grassabatur. Morbus iste mutilavit sanitatem sacerdotis huius acerbissime, affecit eum tremor continuus, factus est ex magna parte destitutus loquela. Hanc ob causam, ut incapax ad munia sacerdotis paroecialia, liberatus erat officio curati Kairensis atque deputatus ad officium simplex altaristae Šiluvensis ab anno 1930.8.IV. Šiluvae Missam celebrare poterat magno cum labore et cum adiutorio ministrantis. In principio in ecclesia celebrabat, posterius – in cubiculo suo. In vita quotidiana famulabatur ei soror eius germana, quae subveniebat ei fideliter in omnibus angustiis morbi. Subsidia pro victu accipiebat a Decano Šiluvensi, postea – a Curia Archidioecesana. Tristissimam crucem morbi sui portavit usque ad mortem, quae vitam eius abrupit Šiluvae anno 1950 die 2 mensis Januarii, quando anima eius, vere matura mercedi gaudii caelestis, transiit ex hac vita calamitatis et miseriae in amplexum Salvatoris.

2. Sabaliauskas Adolphus, filius Joannis, Canonicus capitularis, natus in paroecia Papilensi, provinciae Biržensis, anno 1873, die 23 mensis Augusti. Adolevit ibidem. Discebat in gymnasio Šiaulensi 1883–1890, in Seminario Samogitiensi – 1890–1894. In subdiaconum ordinatus est 1895, in presbyterum 1896 die 24 Februarii.

Officia sacerdotis his in ecclesiis gessit: in Liepajensi,
ut vicarius, 1896–1901, in Lybiu-Beržensi, ut paro-
chus, 1901–1907, in Nėmunėlio Radviliškensi, ut filia-
lista, 1907. 9. I – 1915. 4. VIII. Bello saeviente, accepta
vacatione ad breve tempus, interclusus belli eventu
filia N. Radviliškensi, se contulit Rigam atque ibi
operam in principio edidit, dein Petropoli in Russia
et posterius in Helsinki in Suomia. Anno 1918
9 Maii est reversus Kaunam una cum quodam nu-
mero lituanorum patria profugorum. 1918. 9. V dele-
gatus ad officium parochi Pušalotensis, his in muniis
mansit usque ad 1920. 24. II. Hic notandum est
eum illo tempore iam celebrem in Lituania fuisse
ac peritissimum collectorem poesis popularis li-
tuanicae, optime hac in re intelligentem ac bo-
nae indolis scriptorem. Scripta eius hac de re magni
aestimantur in Lituania, similiter in Suomia,
cuius populi epos nuncupatum „Kalevala" in
linguam lituanicam vertit. Praeterea, fuit
amicus et cooperator professoris Niemi, celeberri-
mi collectoris folklori suomici, qui (Niemi) etiam po-
pulo lituano operibus eiusdem generis optime meruit.
Haec opera tam cordi sacerdotis Sabaliauskas fuerunt,
quod noluit ullo modo diutius remanere in muniis
parochi magnae paroeciae Pušalotensis, toto animo
exoptans possidere officium curati ecclesiae Geidžiu-
nensis, etiamsi parvulae, ut liberius posset colligere
e vulgo patrio cantica popularia lituana et alia
huius generis opera gestica facere. Attamen Sac. Saba-
liauskas ab Ordinariatu Samogitiensi 1920. 19. III translatus
est non ad eccl. Geidžiunensem, sed Kaunam ad officium
capellani Valetudinarii Militaris Kaunensis atque rec-
toris ~~[illegible]~~ oratorii ibidem; libe-
ratus est officio hoc 1938. 31. III. Ad munia rectoris Kau-
nensis ecclesiae S. Michaelis Arch. constitutus est 1920.
22. IX ~~atque illis fungebatur usque ad 1940. 17. VII.~~
Munere Capellani maioris exercitus lituani fungebatur 1938. 31. III –
– 1940. 17. VII.

Secunda vice ad officium eiusdem ecclesiae deputatus est 1944. 3. I atque illud explebat usque ad 1949. 29. III. His in muniis ad supplendas vices eius constituebatur vice-rector pro ecclesia illius. 1927. 21. V. nominatus est ad munia membri coetus pro musica ecclesiastica in archidioecesi Kaunensi moderanda. Fungebatur etiam certis spatiis temporis variis aliis officiis, ut capellani scholarum, confessarij monialium etc. Ab anno 1947. 29. VII usque ad mortem fungebatur muniis decani Kaunensis.

Utpote sacerdos de Ecclesia et Patria bene meritus, integer moribus, doctrina, spiritu ecclesiastico et zelo pro salute animarum, qui editis opusculis pietatis lingua lituana populo fideli non parvum servitium praestitit, maiore vero sacrae musicae praedilectione ductus, inter cetera edendo novum Cantionale ecclesiasticum, musicae studium promovit, qui tandem bene meritus de re litteraria, praesertim versionibus ex lingua suomica amicitiae fovendae inter duos populos adlaboravit, in Canonicum honorarium ecclesiae Metropolitanae Kaunensis institutus est anno 1933, die 2 mensis Octobris.

Liturgica disciplina in eius persona in Archidioecesi nostra invenit egregium promotorem. Eius opera et laboribus in lucem prodiit „Didžioji savaitė". Eius devotione et sollicitudine fideles Deum exorant lithuanicis manualibus precum: „Ploninkim Viešpatį", „Angelas Viešpaties", „Miles catholicus". Dicti libelli innumerabilium fidelium cor et labia movent ad fundendas orationes, pietate ac devotione refertas.

Typis editum est in Suomia, Helsinki, anno 1916 egregium eius opus „Lietuvių dainų ir giesmių gaidos", numerus paginarum 231, magnitudo in quarto. Cetera eius opera, typis promulgata, sequentia sunt: „Laumės", „Septyni broliai", „Trako kurpiai", „Pančiai", „Kada rožės žydi", „Savo kelių", „Maigos" et alia. Nondum typis traditae, in manuscriptis relictae versiones eius sunt: „Amžinoji Naujojo Jstatymo karalystė" (originale opus Car-

dinalis Manning) et aliud opus „Šventoji Dvasia".

Habitus animi fuit sociabilis, non dans offensam, semper bonus amicus, affabilis, verbum Dei praedicabat ~~xxx doctia refertum~~ prudenti explicatione.

Anno 1949 relegatus est ex urbe Kaunas. Hanc ob causam ad officium altaristae Velruonensis deputatus est. In novo habitationis loco inconsuetis vitae conditionibus, senectuti eius imparibus, triste affectus, itineribus hiemali tempore se perfrixit, exinde graviter infirmari coepit strictura vesicae, dein, cum in valetudinarium Rubrae Crucis Kaunae transportatus fuisset, se adiunxit ei infirmatio pulmonum, cordis, angustiae artheriosclerosis, demum diem supremum obiit 11 Januarii anni 1950. „Naturalis mors hominis est natalicia in vitam novam, meliorem. Canonicus Adolphus non est demortuus: is vivit ulterius in laboribus, operibus suis... vivit in vita a Deo creata perfectiori," concionabat, celebrata Missa sollemni de Requie, Ill.mus Can. Vicarius Capitularis J. Stankevičius, magnificans memoriam Defuncti: „Nuper eum vidimus vigoris animi plenum, sollicitum de laboribus, penultimis vero ~~sib~~ diebus iam audivimus postrema verba eius: „Statum meum intelligo. Mortem non timeo. Si viverem, aliquid adhuc fortasse facturus essem... Sed etiam usque adhuc non in vanum vixi.". Et lacrimae per maxillas destillabant celeriter: „Animo non perturbor... en tamen lacrimae istae..", moerebat moriturus.

Tumulatus est in loco patrio, in coemeterio ecclesiae Papilensis, provinciae Biržensis, in capellula funebri a semetipso exstructa, ubi quoque corpora parentum eius sepulta erant.

3. Čepas Antonius, Joannis filius, natus an. 1863 die 17 mensis Januarii in paroecia Grinkiškensi ibidem apud parentes adolevit. Scientiis imbuebatur in gymnasio Šiaulensi 1878-1883, in Se-

minario Samogitiensi 1883–1887. Ordines majores susce-
pit: subdiaconatum 1886. 5. X, diaconatum 1886. 12. X, pres-
byteratum 1887. 19. VII. Vicarius ecclesiae Anykščiensis
constitutus est 1887. 27. XII, eccl. Joniškensis 1893. 12. IV,
eccl. Breslaujensis 1895. 14. I, curatus eccl. Paukotensis
1898. 30. I, curatus eccl. Lauksodensis 1906. 15. II, vicari-
us eccl. Šiaulenensis 1907. 8. II, denique parochus eccl.
Šiaulenensis creatus est anno 1908. 24. XII, cuius muniis
fungebatur usque ad ann. 1937. 19. I, qua die constitutus
est altarista eccl. Siluvensis. Ex hoc postremo altaristae
officio Pater Misericordiarum eum ad se vocavit anno
1950 die 20 mensis Januarii, sepultus est in Šiluva
die 23 Januarii.

4. Zaleskis Antonius, Georgii filius, natus anno 1878 die 21
novembris in paroecia Seredženensi, pago Motiškiai. Fre-
quentabat Kaunae scholam opificum nominis imperatoris
Alexandri II, examen autem scientiarum quattuor classium gym-
nasii feliciter subiit Kaunae. In Seminario Spirituali Sa-
mogitiensi discebat 1901–1905, in Universitate Ins-
bruckensi theologicis ac philosophicis doctrinis stude-
bat 1905–1907, in Universitate Friburgensi economia
politica, ~~scientiis~~ doctrinis naturalibus historiaque
artium – 1907–1910. In Bavaria et in Mücken-Gladbach
incumbebat nonnullis aliis doctrinis saecularibus. Pres-
byter consecratus est an. 1905 die 23 octobris. Munia
sacerdotalia his in ecclesiis obibat: vicarii in Žy-
gaičiai 1911–1912, in Rozalimas 1912, in Užpaliai
1912–1915. Bello magno se contulit in Chersonesum
Tauricam (Krym) atque ibi habitavit in Simeiz, Jalta
Alupka et Sevastopol. In Alupka munia cappellani ad-
implebat 1917–1921 simulque obibat quoddam munus
calculatoris et scribae. In Sevastopol munia parochi ex-
plebat 1921–1922. In Jalta a morbo pulmonum nervorum-
que medebatur iam anno 1911, Bello Magno autem in urbe hac
secunda vice habitavit. In Lituaniam reversus 1922. 24. VIII,

habitationem sibi in oppidulo Užpaliai elegit. Ab autumno anni 1923, propter debilem valetudinem, ab Ordinariatu licentiam accepit continuum habitaculum fingendi in Joniškis in munere altaristae loci. Hic pro viribus suis Deo servivit bona eloquentia verbi salutiferi, qua eruditus sacerdos bonusque animarum pastor. Animam Deo reddidit anno 1950, die 8 Februarii ac die 10 ibidem, in Joniškis, sepultus est.

5. Šiliūnas Romualdas, Kazimiero s., gimė Pandelio parapijoje 1878 m. lapkričio 7 d., krikštytas tų metų lapkričio 16 d., augo toje parapijoje, Girbučių sodžiuje. 1900–1904 privačiai mokėsi Mintaujoje, keturių klasių egzaminus išlaikė Revelyje. Buvo kurį laiką vargonininku, atstatytas iš vietos, budamas gimnazistu, mokėsi pas Jokantą, vėliau - Daktarą. Kvotimus išlaikęs, įstojo į Dvasinę Seminariją Kaune. Seminarijoje teologijos mokėsi 1904–1907. Subdijakonu buvo įšvęstas 1907. III. 17, o kunigu – 1907. X. 28. Vikaravo Alšvangoje Kurše 1907 – 1912, kuratu buvo Neu-Borno bažnyčioje 1912 – 1922. Buvo inkardinuotas į Rygos Vyskupiją. Dviem metam Rygos Vyskupo Antano Springovičiaus atleistas raštu, o visam laikui - žodžiu, atvyko į Žemaičių Vyskupiją, 1922 m. buvo paskirtas vikaru Kupiškin, ir tais pačiais 1922, metais XII mėn. buvo paskirtas Gudžiūnų bažnyčios kuratu. Ten visą amžių kunigo pareigas ir ėjo. 1948. VII. 16 Kauno Arkivyskupijos Kapitulinio Vikarijaus Kan. J. Stankevičiaus buvo pakeltas į Gudžiūnų Klebonus. 1950. III. 21 dėl ligos ir senatvės buvo atleistas iš Gudžiūnų Klebono pareigų ir paskirtas Gudžiūnų bažnyčios altaristu. Mirė Gudžiūnuose 1950 m. kovo mėn. 26 dieną. Ten pat ir palaidotas. Velionis rūpestingas buvo

savo dvasiniu gyvenimu. Kaune surengiamas kunigam rekolekcijas jis noliai lankydavo.

6. Chaleckis Aleksandras, Mykolo s., gimė Šiaulių parapijoje 1890. V. 15, užaugo Ukmergės parapijoje. 1901-1908 mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje, 1910-1914 – Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje, 1914-1915 – Petrapilio Dvas. Seminarijoje ir 1915 – -1917 – Žitomiro Dvas. Seminarijoje. Subdijakonu įšvęstas 1917 m. rudenį Panevėžyje, kunigu – 1919 m. lapkričio mėn. Žitomiro Vyskupijoje, Olikos kolegiatoje. Priklausė Lucko-Žitomiro Vyskupijai. Kunigo pareigas ėjo: Olikoje vikaro 1919. XI – 1920. I. 1, Lucko katedroje vikaro 1920. I. 1 – iki Užgavėnių, tuoj po to buvo du mėnesius Štepań ės parapijos klebonu ir penkis mėnesius Sumbaro parap. klebonu – vis Žitomiro vyskupijoje. Iš ten, 1920. VII persikėlė į Lietuvą Ukmergėn pas tėvus. Tais pačiais metais liepos 21 d. iš Žemaičių Vyskupijos Ordinariato gavo leidimą išpažinčių klausyti. Ukmergėje prasidėjo jo nusikaltimai kunigiškai drausmei. Be jokio leidimo čia jis laikė kambaryje Mišias, net be portatilio, giedojo egzekvijas, po Mišių skaitė šv. Juozapo litaniją, o prakalboje ragino žmones lankyti jo koplyčią. Ukmergės klebono įspėtas, kad taip nedarytų, į jo žodžius nekreipė dėmesio. Žemaičių Vyskupui apskųstas, 1921. IV. 18 laikinai buvo suspenduotas. Atlikus jam trijų dienų rekolekcijas ir išpažintį ir pasižadėjus pasitaisyti, tų metų gegužės mėnesį suspensa buvo nuimta, leista Mišias laikyti, bet draudimas išpažinčių klausyti buvo paliktas galioje, o jis pats buvo paliktas vietos klebono priežiūroje. Tuo pačiu laiku dėl jo stambaus nesusivokimo bažnytiniuose dalykuose, jam buvo uždrausta spausdinti bei platinti bet kokius tikybinius raštus, kuriuos jis buvo pradėjęs spausdinti. Birželio mėnesį kun. Pr. Penkauskas, pau kiek ar-čiau tiesos Žemaičių Vyskupui rašė, kad jo manymu, kun. Chaleckis yra nervingas ir itin nelaimingas žmogus, kad jam reikią gydytis, kad jo literatiniai gabumai silpni, lietuvių kalbos mokėjimas menkas ir kad mažai tenusivokiąs teologijoje,

1925. XI. 19 paaiškėjo jo santykiai su viena mergaite, iš kurių piktinosi žmonės. Ryšium su tuo, jam buvo uždrausta vėl Mišios laikyti. Po metų vėl skandalai pasikartojo. Sužinota, kad kun. Chaleckis kartais vėl laiko Mišias, ir tai privatininose namuose, prijima Mišioms stipendijas, laidoja numirėlius ir kitas kunigo bažnytines pareigas atlieka. Kartą ir kitą pakviestas atvykti į Ordinariatą pasiaiškinti, atsisakė. Po to, Kauno Arkivyskupas Metropolitas 1927. V. 20 kunigui Chaleckiui atėmė teisę dėvėti kunigiškus drabužius, atlikinėti bet kokius kunigo bažnytinius tikintiesiems patarnavimus, uždraudė gyventi Kaune ir jo priemiesčiuose. Šis Metropolito dekretas buvos paskelbtas „Tiesos Kelyje" ir visose Kauno bažnyčiose. Tuo dalykas nepasibaigė. 1928. IV. 1 Chaleckis perėjo į pravoslavų tikybą ir po trijų savaičių susituokė su M. Polonskaite. Ordinariatas tai sužinojęs, pasiuntė jam raginimą, kad per tris dienas pareikštų norą pasitaisyti ir grįžti kunigauti. Chaleckis tai padaryti nepaklausė. Po to, Kauno Arkivyskupijos Tribunolo jis buvo 1929. I. 10 degraduotas, atimant jam visas kunigavimo teises ir grąžinant jį į pasauliečių žmonių skaičių. Chaleckis su žmona išsiskyrė 1936. IX. 27, o 1944 m. pareiškė norą su Kat. Bažnyčia susitaikinti ir prašė nuimti ekskomuniką ir degradaciją. Jo prašymą tyrinėjo Kauno Arkiv. Ordinariatas ir Tribunolas. 1945. IV. 5 priimta iš jo abiuratio haeresis et schismatis et professio fidei catholicae, duota jam absoliucija nuo cenzūrų, įpareigojus jį, kai bus galima, kreiptis į Šv. Sostą ad absolutionem permanentem impetrandam. Kunigystės atėmimas paliko galioje, jam tik buvo leista imti šventus sakramentus pasauliečių tikinčiųjų būdu. Jis eidavo išpažinties ir priimdavo Šv. Komuniją, lankydavo bažnyčią. – Beveik visą laiką tarnavo Kaune prie

funikulierių, konduktoriaus pareigose. Jis buvo nenormalaus proto ir tokios pat psichikos. Mirė Kaune 1949 m. rugsėjo mėn. 21 d., dviračiu važinėdamas iš šalutinės gatvės į Savanorių prospektą, buvo suvažinėtas sunkvežimio. Palaidojo Kan. K. Žitkus Aleksoto kapuose ir už jo vėlę atlaikė šv. Mišias. Sekančiais, 1950, metais antras Mišias už jį atlaikė kun. J. Aleksa, J. Pr. Arkivyskupijos Valdytojo pavestas.

7. Česnavičius Benediktas, Antano s., gimė 1924 m. gegužės mėn. 18 d. Jurbarke, augo Kauno mieste. Mokėsi Kaune pradžios mokykloj ir gimnazijoj 1932–1942, gimnaziją baigė 1944 m. Kauno Kunigų Seminariją baigė 1949 m. Subdijakonu įšvęstas 1948. IX. 18, kunigu – 1948. X. 31. Kunigo pareigas ėjo Kauno Arkikatedros Bazilikoje nuo 1949. V. 9 ir Šančių Švč. V. Jėzaus Širdies parap. bažnyčioje nuo 1949. IX. 22 d. Buvo gabios prigimties, choleriškai-sangviniško temperamento, su visais draugiškas, greit sugebąs visų simpatijas į save patraukti; geras buvo pamokslininkas, kalbos buvo ryškios, gyvos ir aiškios; ypač tiko pastoracijai su jaunimu. Sveikatos buvo geros, buvo sportininkas. Mirė 1950 metais, birželio mėn. 2 d., motociklu grįždamas į Kauną iš Babtų, palydėjęs ten vieną savo draugą-kunigą, vieškely buvo suvažinėtas sunkvežimio. Palaidotas Šančių kapuose. Laidotuvėse dalyvavo daug kunigų, o žmonių buvo tokia milžiniška minia, autobusais suvažiavusi iš Kauno m. ir pėsčia suėjusi iš Šančių, jog Juozapavičiaus prospektas Šančiuose, kuriuo laidotuvių procesija ėjo, bemaž per kilometrą buvo tvenkte užtvenktas, visas vežimų susisiekimas turėjo eiti šalutinėmis gatvėmis. Toks buvo didelis publikos gailestis to jauno žuvusio kunigo, taip sugebėjusio draugiškumu vi-

77

siems užimponuoti, visus patraukti savo džiugiu žodžiu ir giedria spindulinga jaunatve. Šitaip kaune publika laidojo tik Maironį ir Vaižgantą.

8. Čiuberkis Jonas, Jono s., gimė 1874 m. rugpiūčio 11 d. Šiauliuose. Buvo baigęs Šiaulių gimnazijoje 4 klases. Žemaičių Seminarijoje mokėsi 1892–1897 m. Subdijakonu buvo įšvęstas 1896 m., kunigu – 1897 m. birželio mėn. 11 d. Sesikų bažnyčios vikaro pareigas ėjo nuo 1897. VIII. 26, Ramygalos b. vikaro – nuo 1901. III, Stulgių b-čios – nuo 1902. II, o nuo 1904 m. sausio 6 dienos ėjo kunigo pareigas lietuvių išeivių tarpe Škotijoje, Glasgowo arkivyskupijoje; nuo 1909. VII. 12 per 10 metų ėjo klebono pareigas Springfield, Ill., Altono vyskupijoje Lietuvių Šv. Vincento a Paulo parapijoje; nuo 1919. IV. 10 per 5½ metų ėjo taip pat klebono pareigas Indiana Harbor'e Ind. Fort Wayne vyskupijoje Lietuvių Šv. Pranciškaus parapijoje. 1924 m., grįžęs Lietuvon, XII. 2 buvo paskirtas Skaisgirio parapijos klebonu. Ten visą laiką jis ir klebonavo. Mirė Skaisgiryje 1950 m. liepos mėn. 21 d., o 24 dieną ten pat palaidotas.

9. Gėgžna Jonas, Mato s., gimė Truskavos parapijoje 1890 m., vasario mėn. ~~22~~ 27 d., augo ten pat Okainių kaime, pas tėvus. Mokėsi 1900–1909 Panevėžio realinėje mokykloje ir 1909–1914 Žemaičių dvasinėje seminarijoje. Kunigu buvo įšvęstas 1914 m. rugsėjo 21 d.; Kurklių bažnyčios vikaro pareigas ėjo 1914. X. 13–1916. III. 4, Krakių – 1916. III. 20–1917. VIII. 13, Vidauklės – 1917. VIII. 13–1920. ~~VIII. 1~~ VII. 31, Tytuvėnų – 1920. VIII. 1–1930. III. 14. Žeimių parapijos klebonu buvo paskirtas 1930 m. kovo

mėn. 14 d., toje parapijoje jis ganytojavo per 20 metų, kaip geras, darbštus, gilaus tikėjimo kunigas. Sykiu ėjo Žeimių dekanato vice-dekano pareigas nuo 1931. II. 20, o nuo 1932. X. 15 ėjo Žeimių jau dekano pareigas. Mirė staiga 1950 metais, rugpiūčio mėn. 25 d., 0.30 val., Žeimiuose, savo bute, palaidotas ten pat, rugpiūčio ~~27 d.~~ 28 d., bažnyčios šventoriuje.

10. Ruseckas Mykolas, Mykolo s., buvo gimęs 1888 m. spalių mėn. 14 dieną Baltininkų parapijoje, Pabaldonės dvare, o augo Vyžuonų parapijoje, Jononių dvare.

Mokėsi privačiai Vilniuje keturių klasių kurso 1901-1904, kvotimus išlaikė Maskvoje 1905, ~~su mokslu~~ įsigydamas mokslo cenzą „Aptekarskij učenik" - farmacijos mokinys.

Teologijos mokslus išėjo Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje Kaune 1909-1914. Į kunigus išvestas 1914 m. birželio mėn. 5 d.

Vikaro pareigas ėjo šiose vietose: Pirgaliuose 1914. VI. 21 - 1915. IV. 3; Josvainiuose nuo 1915. IV. 3, iš kur tų metų rugpiūčio mėnesį, kaip karo pabėgėlis, nuvyko į Petrapilį. Ten, tais pačiais metais, rudenį, buvo Lietuvių Draugijos paskirtas Centralinio Komiteto Įgaliotiniu Tuloje nuo karo nukentėjusiems šelpti ir tremtinių kapelionu, ir tas pareigas ėjo lig 1916 m. spalių mėnesio. Dirbo, kaip jis pats rašo, tiesioginį įgaliotinio darbą ir rūpino dvasinius tremtinių reikalus, lankė ligonius, net naktimis, ir ne be pavojaus gyvybei, laidodavo numirėlius net tolimose Tulos gubernijos vietose. Tulos katalikų bažnyčioje buvo iškovojęs lietuviams pamaldas, dėl kurių, Lenkų Komitetui įsikišus, buvo įsipykęs dvasinei vyresnybei, ir kun. Ruseckui grasinta suspensa. Po metų, kun. Tumo prašomas, apsiėmė tremtinių reikalus rūpinti Minsko gubernijoje, Ratomkos rajone. Apsigyvenęs Ratomkoje, tas pareigas ėjo lig 1918 metų rudens, sykiu aptarnaudamas ir dvasinius tremtinių reikalus.

Po to grižo į Lietuvą, kur lig 1919 metų gegužės mėn. buvo vikaru Darbėnuose, lig 1920 m. vasario mėn. – vikaru Sieciknose, o lig 1922. V – vikaru Anykščiuose, lig 1925. VIII buvo kuratu Dabužiuose, lig 1927. III – vikaru Balninkuose, po to 1927. III – 1940. XII buvo Palonų kuratu, 1940. XII. 2 – 1943. X. 14 – Lapių kuratu, 1943. X. 14 – 1945. XII. 31 – Vandžiogalos klebonu, 1945. XII. 31 – 1946. III – Rumšiškių administratorium, 1946. V. 22 buvo paskirtas Baisogalos administratorium, 1947. III. 21 pavedus jam laikinai administruoti ir Palonų bažnyčią. 1947. IV. 26 iš tų pareigų buvo atleistas ir dėl ligos gavo atostogų. 1947. VII. 4 buvo paskirtas Kaune, Žaliakalnio Pranciškonų bažnyčios vikaru, bene po to sunkiai sirgo širdies infarktu, pasitaisęs buvo paskirtas Kauno Šv. Mykolo b-čios altaristu. Sunkiai širdies liga sirgdamas padėdavo bažnytiniame darbe tai Šv. Mykolo b-čiai Kaune, tai Šv. Kryžiaus bažnyčiai. Skųsdavosi angina pectoris liga. 1950 metais spalių mėn. 30 dieną 10 val. ryto, iš miesto parėjęs, prigulė pasilsėti, o 14 val. tą pačią dieną buvo rastas lovoje nebegyvas. Kūnas atlydėtas buvo į Šv. Mykolo b-čią, o iš čia, Vėlinių dieną nuvežtas į Petrašiūnų kapines ir ten palaidotas.

1951 metais mirusieji kunigai.

1. Šmulkštys Antanas, Jono s., gimė 1886 metais. Igliaukos parapijoje. Buvo baigęs Seinų Dvasinę Seminariją ir, privačiai studijavęs, išlaikė Petrapilio Dvasinėj Akademijoj egzaminus, gaudamas teologijos mokslų kandidato laipsnį. Kunigu buvo išvęstas 1909 metais. Priklausė Vilkaviškio Vyskupijai. Stipriai dalyvavo katalikiškoj spaudoj ir gana plačiai buvo žinomas Papdronio sla-

pivardžiu. Lietuvos Seime buvo krikščionių-demokra-
tų lyderiu. Kaune gyveno 30 metų, bene- nuo
1921 metų. Vėliau, Vaižganto gatvėj, 10, turėjo pasi-
statęs nuosavus namus. Nuo 1931 metų sirginė-
davo širdies ir nervų negalavimais, kurie tiek
jį veikė, jog dėl jų negalėdavo reguliariai eiti
kunigo pareigų. Per 1947-48 metus išvertė iš
lotynų kalbos lietuvių kalbon Dūsburgo Kroni-
ką. Jos vertimo rankraštį pasiėmė Lietuvos Moks-
lų Akademija. Paskučiausiu laiku buvo įsigilinęs
į rašymą hekzametru Lietuvos Mitologijos. Su tuo
jo jau įpusėtu darbu buvo susipažinęs prof. My-
kolaitis-Putinas, kalbininkas Talmantas ir kiti ra-
šytojai. — 1949 metais jis neteko teisės Kaune gy-
venti. Gyveno . Sunkiai vidurių vė-
žiu susirgęs, 1951 metų pačioje pradžioje buvo atsi-
gulęs į vieną Kauno ligoninę, ten operacijos, dėl
labai sunaikintų vidurių, nebebuvo galima
daryti. 1951 metais, vasario mėn. 27 dieną jis sa-
vo namuose mirė, kan. K. Žitkaus aprūpintas
Šv. Sakramentais. Buvo vyras stambus, aukšto
ūgio, stiprios povyzos. Palaidotas kovo mėn.
3 dieną Kauno Petrašiūnų kapuose.

2. Tvarijonavičius Antanas, Juozapo s., gimė Baiso-
galoje 1887 m. balandžio mėn. 27 d., baigė ketur-
klasę Raseinių miesto mokyklą, 1904-1905 m. mo-
kėsi Šiauliuose, Žemaičių Dvasinę Seminariją
baigė 1911 m., subdijakonu įšventas 1910 m. pa-
vasarį, kunigu — 1911. VI. 5. Kunigo vikaro
pareigas ėjo Viešintose ir Alantoje 1911-1912,
Ylakiuose 1912-1915, Krekenavoje 1915-1916,
Pabiržėje 1916-1918, kuratu buvo Upytėje
1918. V. 4 - 1923. II. 21, klebonu buvo Kuršėnuose
nuo 1923. II. 21, Labūnavoje nuo 1924. XII. 4, Kurkliuose
nuo 1928. IV. 18, Surviliškyje nuo 1934. I. 1, sykiu buvo

Kėdainių vice-dekanu nuo 1940. X. 14, Panevėžiuko klebonu buvo nuo 1945. II. 8 ir Josvainių klebonu nuo 1946. X. 17. Keletą pastrųjų metų buvo Kėdainių dekanu.
Uoliai ir dažnai dalyvaudavo kunigų rekolekcijose, gerai ir tvarkingai ėjo kunigo pareigas, buvo taktingas, nuosaikus, tvirtos nuomonės, tvirtai ir aiškiai apsisprendžiąs. Susirgęs kepenų vėžiu, mirė Josvainiuose 1951 mėtais, gegužės mėn. 2 dieną, ten pat palaidotas gegužės 5 d.

3. Skabeika Leonas, Jono s., gimė Viekšnių parapijoje 1876 m., ten ir užaugo. 1886–1892 mokėsi Liepojaus klasikinėj gimnazijoj, o 1894–1899 – Kaune Žemaičių Dvasinėj Seminarijoj. Kunigu įšvęstas 1899 m. Vikaravo Tytuvėnuose 1899–1902, Žemaičių Kalvarijoj – 1902–1905, Pandėly – 1905–1906, Rumšiškėse – 1906–1910, Kėdainiuose – 1910–1915, kuratu, o paskiau klebonu buvo Zaiginy 1915–1930. XII. 15, klebonu buvo Lyduvėnuose 1931. I. 27 – 1939. I. 7. Vitkiškės koplyčios rektoraus ir Šiluvos altaristo pareigose buvo nuo 1945. XII. 16. Mirė Šiluvoje 1951 m. gegužės mėn. 14 d., ten pat ir palaidotas gegužės 16 d. Pirmojo Didžiojo karo metu pastatė Zaiginy bažnyčią, klebonija ir beneficijos trobesius, sutvarkė žemės reikalus, įsteigė parapija, Lyduvėnuose atremontavo bažnyčią ir kleboniją, įrengė nauja špitolę, atremontavo beneficijos trobesius, pastatė didelę salę. Zaiginio ir Lyduvėnų bažnyčiom paaukojo nemažas sumas. Sau turtų nekrovė. Pasižymėjo darbštumu ir rūpestingumu ganytojavimo darbuose.

4. Venckus Pranciškus, Juozapo s., gimė Veviržėnų parapijoje 1898 metais, balandžio mėn. 19 d., krikštytas balandžio 20 d., augo ten pat. Mokėsi 1910–1915 Telšių gimnazijoje, 1915–1918 – Voroneže, Rusijoje, M. Yčo gimnazijoje, kurią 1918 m. baigė, 1918–1922 mokėsi filosofijos ir teologijos Kauno Kunigų Seminarijoje, vėliau, nuo 1922 m. pavasario semestro, per 5 semestrus, lig 1924 metų pavasario studijavo Lietuvos Universitete Teologijos–Filosofijos Fakulteto Teologijos Skyriuje Specialinio Kurso Teologijos sekcijoje; 1925–1927 m. studijavo Romoje Popiežiaus Gregoriaus Universitete, kurį baigė teologijos daktaro laipsniu. Subdijakonu buo buvo įšvęstas 1921. II. 13, kunigu gi – 1922. IV. 2 Kauno Kunigų Seminarijoje (tikriau – Žemaičių Dvas. Seminarijoje), Šv. Jurgio bažnyčioje. Kunigo pareigas ėjo: 1922. VII. 1 – 1922. IX. 1 pavadavo Tenenių Kleboną Kun. Pr. Bučnį, savo dėdę, kuris jį su jo broliu jėzuitu pats vienas buvo į mokslus išleidęs; 1922. X. 13 – 1925. VII. 2 dėstė Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje matematiką, fiziką ir kosmografiją; 1923. VI. 20 – 1923. IX. 1 vėl pavadavo savo dėdę Tenenių Kleboną Kun. Pr. Bučnį; 1927. VIII. 10 buvo paskirtas profesorium Kauno Metropolijos Kunigų Seminarijoje, o 1927. VIII. 27 – ten pat klierikų prefektu; 1928. IX. 18 – 1929. I. 10 sykiu ėjo Liet. Moterų Kultūros Draugijos mergaičių mokytojų seminarijos kapeliono ir religijos dėstytojo pareigas; 1929. II. 1 buvo paskirtas Consilii Vigilantiae nariu; 1937. VII. 27 buvo atleistas ir Seminarijos prefekto pareigų; 1939. XI. 11 – 1940. V. 17 buvo Vaikelio Jėzaus Draugijos pirmininku; 1941. IV. 7 buvo paskirtas Kauno Arkivyskupijos Tribunolo teisingumo promotorium; 1941. IX. 10 sykiu buvo paskirtas religijos dėstytoju ir kapelionu Kauno gimnazijoje suaugusiems; 1941. XII. 19 buvo paskirtas ryšio gynėju Kauno Arkivyskupijos Tribunole; 1944. X. 7 paskirtas Angelų Sargų koplyčios Kaune, Italijos g-vė, 24, rektorium; 1938. X. 1 Kauno Arkivyskupo–Metropolito pakeltas į Kauno Arkikatedros–Bazilikos garbės kanauninkus; 1946. VII. 23 – 1947. VIII. 23 buvo Kauno Tarpdijecezinės Kunigų Seminarijos rektorium; 1948 m., bene rudenį, neteko teisės Kaune gyventi; 1948. XII. 14 buvo paskirtas Šaravų bažnyčios klebonu, ten kunigavo lig 1949. III. 3; 1949. VIII. 30 buvo paskirtas Tytuvėnų bažnyčios altaristu; 1950. XI. 17 jam

sykiu buvo pavesta aptarnauti Kiaunorių bažnyčią ir jos parapijiečius. — Velionis Kanauninkas buvo lipšnaus, mandagaus, nesavanaudiško būdo, turtais nesidomėjo, visiems buvo prieinamas, apie draugus ir šiaip žmones būdavo geros nuomonės; kalbėdavo žemaičiuodamas, ir tokiu būdu, jog negalima būdavo žinoti, ar jis juokauja, ar kalba rimtai. Labai mėgdavo maudytis. Tytuvėnų ežere nuo 1951 m. gegužės mėn. 15 dienos maudydavosi kasdien. Ežere gi esama šaltų šaltinių srovių; velionis pasiskųsdavo širdies nesveikata. 1951 metais, birželio mėn. 12 dieną, antradienį, ~~Kan~~ Kanauninkas Tytuvėnų kapuose vienai moterėlei guodėsi: „Kaip daug čia prilaidota, kokie jie dabar laimingi... gerai būtų ir man čia ~~su jais~~ prie jų pasilaidoti... Šiandie, žinai, čia buvo svečias kunigas, atlikau jam savo išpažintį, dabar taip ramu sielai... ar, ot, čia, šitoj vietoj norėčiau būti palaidotas..." Po to, tą pačią dieną, apie keturioliktą valandą, kanauninkas vienas nuėjo į ežerą maudytis. Daugiau namo jis nebegrįžo. Drabužiai rasta krante. Imta kūno ieškoti tinklais ir kaip beimanant, ir tai dideliu pasiryžimu: „Mūsų Kanauninką mes turime ištraukti, per ištisas dienas ieškosim!..". Bet niekur nerasta. Ežero kai kuriose vietose esama labai gilaus. Atvažiavo ir iš Kauno Kurijos kunigai ieškoti, taip pat nerado. Sekantį sekmadienį, birželio 17 d., kūnas vartas iškilęs virš vandens, už 10 metrų nuo kranto. Velionis palaidotas kitą antradienį, birželio 19 d., Tytuvėnų kapuose, jo paties nurodytoje vietoje, visos parapijos labai ir labai ~~ap~~ gailėtas. Pakasynoms vadovavo Kauno Kunigų Seminarijos rektorius kun. Aug. Vaitiekaitis, dalyvaujant Kauno Arkivyskupijos Kurijos kancleriui kun. Liudo. Mažonavičiui, dar trylikai kunigų ir didžiulei miniai parapijiečių.

5. Grušas Vincentas, Leono s., gimė 1908 m. gruodžio 5 dieną, Tirkšlių miestelyje. Mokėsi 1919-1926 Mažeikių gimnazijoje ir 1926-1932 Kauno Kunigų Seminarijoje. Įšventas subdijakonu 1931. III. 21, dijakonu-

1931. XII. 19, o kunigu — 1932. V. 21. Kunigavo: Jurbarko bažnyčioje vikaru nuo 1932. VI. 28 lig 1934. VII. 21 ir gimnazijos kapelionu nuo 1933. II. 13 lig 1936. VII. 22; Jonavos vikaru nuo 1936. VII. 22 ir sykiu progimnazijos kapelionu; Veliuonos vikaru — nuo 1939. VII. 25, Juodeikių kuratu — nuo 1942. I. 7; Vertimų administratorium — nuo 1946. VII. 22, Rumšiškių administratorium — nuo 1947. II. 21, ten pat klebonu — nuo 1948. IX. 17, Kauno šv. Antano b. vikaru nuo 1949. IX. 1 ir Upninkų klebonu nuo 1950. I. 25.

Buvo gabus, kunigo pareigas — pastoracijos, kapeliono, organizacijų vadovo — sugebėdavo gana gerai eiti. Sveikatos nekokios buvo: nuo 1938 metų ėmė žymiau sirguliuoti plaučiais. Liūdniausia — turėjo nelaimingą palinkimą prie alkoholinių gėrimų. Jau klebonaujant Rumšiškėse buvo dvasinės vyresnybės įspėtas. Tačiau ir toliau tas pats kartodavosi. 1951. IX. 20 buvo vėl įspėtas, su pasiūlymu — arba susitvarkyti, arba nustoti net kunigavus. Perspėjimą priėmė su tikru nuolankumu, apgailestavo savo kaltę, tvirtai pasiryžęs ir tikriausiai pasižadėdamas ateity taip nebedaryti; prašė atleisti jį iš Upninkų klebono pareigų, žadėdamas grįžti į Telšių vyskupiją. Tačiau pažado neišpildė. Alkoholizmo liga pasirodė stipresnė už jo, atrodo, tikrai gerus norus bei pasiryžimus. Parapijoje, nuėjęs į svečius, nuo naminės susirgo ir ten pat, pas svetimus žmones mirė. Tai buvo 1951 metais, spalių mėn. 11 dieną, ketvirtadienį vakare. Į šermenis atvažiavo velionio motina ir, trejetas giminaičių ~~dėdė, teta~~, atsiveže karstą, kurį sergąs velionio tėvas buvo sau pasidirbęs, ir išsiveže mirusį sūnų kunigą laidoti į tėviškę — į Tirkšlių miestelį Žemaičiuose. Padarytas skrodimas konstatavo beliką pusę plaučių ir nesveika širdis.

1952 metais mirusiųjų kunigų sąrašas.

1. Steikūnas Jonas, Kazimiero sūnus, buvo gimęs 1878 metais lapkričio 9 d. Debeikių parapijoje. Mokėsi privatiškai, po to buvo išlaikęs valstinėn stoti mokinio egzaminus. Žemaičių Vyskupijos Seminarijoje Kaune mokslus ėjo nuo 1897 lig 1901 metų. Subdijakonu buvo įšvęstas 1900 metais rugsėjo mėnesį, o kunigu įšvęstas 1901 metais gruodžio mėn. 16 d. Vikaro pareigas ėjo Mosėdyje, Tauragnuose, Krinčyne, Nauj. Žagarėje, Radviliškyje, Šeduvoje ir Joniškyje. Iš Joniškio 1914.XI.29 d. buvo paskirtas Kriklėnų filijalistu. 1918 metų rudenį prašėsi iš Kriklėnų iškelti dėl Kriklėnų apylinkėse siautusių plėšikų, kurie laikėsi artimojoje Žaliojoje girioje; iš ten jie plėšė apylinkes ir kun. Steikūną grasino užmušti. Kriklėnuose tada buvo tikrai neramus gyvenimas. Pavyzdžiui, 1916 metais, per Švč. P. Marijos Nepaliaujančios Pagalbos atlaidus buvo pamaldų metu į bažnyčią įsiveržę kepurėti vokiečių žandarai ir stumdė besimeldžiančius žmones. Per tuos pačius atlaidus 1917 metais į Kriklėnų bažnyčią buvo atėję keturiasdešimt apsiginklavusių plėšikų, kurie apiplėšimui
buvo pagrobę iš bažnyčios žmonių. Kun. Steikūnui Kriklėnuose bebūnant, jo manta per karą liko sunaikinta, plėšikų siautimas ir įvairios vokiečių priekabės darė nebeįmanomą ten gyvenimą. 1918 metais rudenį perkeltas kurato pareigoms į Pakražantį, ten irgi nieko geresnio nerado. 1919.VIII. iš 12 į 13 naktį ginkluoti vokiečių dezertyrai kareiviai apiplėšimo tikslu buvo užpuolę kleboniją. Klebonas liko apiplėštas. Tų pačių metų gruodžio mėnesį klebonija buvo užpulta ginkluoto bermontininkų būrio, taip pat norėjo apiplėšti o kun. Stei-

kūną užmušti. Kunigas vos spėjo išsigelbėti, o klebonija buvo apiplėšta. 1920 metais gegužės mėnesį išlaužus pačios Pakražančio bažnyčios langų geležinių virbus ir durų užraktus, naktį buvo apiplėšta bažnyčia. Visa ta karo bei pokarinio meto grasi sunaikinti ~~marde~~ buvo suardžius kun. Steikūnui nervus, kentėjo galvos gėlą ir sirgo širdies liga. Užtat 1922 metais pavasarį buvo gavęs vieniems metams atostogų. Bet jau rudenį jautėsi pasitaisęs ir jau galėjo perimti Laukuvos klebono pareigas. 1926. VII. 12 jis buvo ekskardinuotas iš Telšių Vyskupijos ir inkardinuotas į Kauno Arkivyskupiją, sykiu gavęs paskyrimą Pociūnėlių kuratu. 1934. V. 4 buvo paskirtas Alėjų bažnyčios rektorium, tada katik įsteigtos. 1935. II. 25 gavo paskyrimą eiti Kumsiškių administratoriaus pareigoms. 1938. I. 10 iš ten atleistas, apsigyveno Kėdainių mieste, tenai gyveno kaip Šv. Juozapo bažnyčios altaristas. Mirė Kėdainiuose 1952 metais sausio mėn. 27 dieną. Ten ir palaidotas amžinam atilsiui Viešpaties prieglobstyje.

2. Janulaitis Pranciškus, Mato s., gimęs Šiaulių parapijoje Malavėnų sodžiuje 1874 metais balandžio mėn. 28 d. Mokslus ėjo Šiaulių gimnazijoje, po to — Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje 1893—1898. Subdiakonu buvo įšvęstas 1897. III. 8, o kunigu — 1898. V. 30. Kunigavo Troškūnų parapijos vikaru 1898—1902, buvo ištremtas Rusijon 1902—1903, buvo be vietos 1903—1904, buvo Mandžiurijoje kapelionu prie Raudonojo Kryžiaus Japonų—Rusų kare 1904—1905, Ugionių bažnyčios kurato pareigose 1906. III. 28—1906. XII. 26, pagaliau — Betygalos parapijos klebonu nuo 1906. XII. 26 lig 1948 metų pradžios.
Nuo 1923. XI. 14 Vyskupo Karevičiaus buvo paskirtas Veliuonos dekanu. Tose pareigose jis išbuvo visą Betygaloje klebonavimo laiką. Kauno Arkivyskupas-Metropolitas

1931.V.26, iškeldamas jo pasitarnavimus Arkivyskupijos labui, ypač gi pakeltą triūsą gražios Betygalos bažnyčios pastatymui, pagerbdamas dorovingą bei uolų sielų išganymui gerai pasidarbavusį kunigą, su Kapitula pasitaręs, pakėlė jį Kauno Arkikatedrinės Bazilikos Garbės Kanauninku. 1948 metais buvo ~~[illegible]~~ apgyvendintas ~~[illegible]~~ Vladimiro mieste už Maskvos. Vladimire jis ir mirė 1952 metais vasario mėn. 22 dieną.

3. Jurkus Klemensas, Albyno s., gimė 1893 metais gruodžio 17 d. Skuodo parapijoje. Mokėsi Telšiuose ir Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje, šioje pastaroje 1914–1921 m. Į subdiakonus išvestas 1920.II.22, o į kunigus – 1921.V.5. Kunigo pareigas ėjo: Ukmergėje buvo vikaru 1921.V.6 – 1927.VII.19. Šalia tų pareigų nuo 1921.VI.22 buvo kapelionu Ukmergės lenkų liaudies mokykloje ir sykiu Laičių bei Kurėnų mokyklose; nuo 1923.V.9 lig 1923.VII.11 buvo Ukmergės lietuvių gimnazijos kapelionu; nuo 1924.XI.14 kapelionavo Ukmergės mokytojų kursuose; 1927.VII.19 buvo paskirtas 1-jo pulko kapelionu; nuo 1927.IX.6 lig 1929.II.2 kapelionavo Ukmergės dailidžių amato mokykloje; 1934.XI.4 buvo paskirtas 7-tojo pėstin. pulko kapelionu; 1939.IX.1 buvo perkeltas kapelionu į 6-jį pėstin. pulką; 1940.IX.14 buvo paskirtas Radviliškio vikaru, 1941.IX.6 – Vėprių klebonu, 1945.IX.17 – Kurtuvėnų administratorium, 1945.X.2 – Pakapės administratorium.

4. Mikšys Dominikas, Dominiko s., gimė 1872 metais gruodžio mėn. 12 dieną Šiaulėnų parapijoje, Varniorių kaime. Mokėsi Mintaujos gimnazijoje, Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje 1893–1898, išklausė tris semestrus Friburgo in Breisgau universitete. Didžiuosius šventimus gavo 1898 m., kunigu įšventintas 1898.V.30. Veprių vikaru buvo 1898–1900, Baisogalos vikaru – 1900–1904, Mandžurijoje buvo kapelionu rusų armijoje karė su japonais 1904–1906, studijavo, kaip minėta, Friburgo in Breisgau universitete 1907–1908, buvo Debeikių parapijos klebonu 1909–1914 m., Debeikiuose pastatė bažnyčią ir kleboniją; buvo Priamuro srities kariuomenės kapelionu 1914–1919 m., nuvykęs į Ameriką, kurį laiką buvo asistentu prie Šv. Kryžiaus parapijos Chicagoje, po to – rinko aukas šv. Kazimiero Seserų vienuolynui Amerikoje 1919–1921; grįžus į Lietuvą, 1921.IX.17 buvo paskirtas 8-tojo Liet. kariuomenės pulko kapelionu; 1929.II.18 buvo laikinai paskirtas Kauno Sunkiųjų Darbų Kalėjimo kapelionu, ~~1934.IX.15 nuo kalėjimo ir~~ 1931.XII.9 – Kauno Raudonojo Kryžiaus Ligoninės kapelionu, gi 1934.IX.15 nuo kapeliono pareigų Kauno kalėjime ir Raud. Kryž. Ligoninėje buvo atleistas, pagaliau 1939.VIII.30 buvo paskirtas Kulautuvos parapijos klebonu, tose pareigose būdamas ir mirė Kulautuvoje 1952 metais rugsėjo mėn. 24 dieną. Palaidotas taip pat Kulautuvoje rugsėjo 27 dieną, dalyvaujant apylinkių kunigams ir miniai žmonių. Velionis mirė nuo sklerozintos širdies priepuolio. Per 50 su viršum metų garbingai ėjo kunigo pareigas, nenusikaltdamas nei bažnytinei nei pasaulinei vyresnybėm. Labai mėgo keliones: yra apvažiavęs visą pasaulį aplink, kai kuriuose kraštuose pagyvendamas ilgesnį laiką. Kunigai kalba, kad jis dar kažkur Sibire yra pastatęs bažnyčią. Net senatvės dienas gyvendamas, išlaikė jaunatvės dvasią, niekad nebūdamas sugriuvęs nei intelektualinių galių netekęs. Visų atmintyje paliko, ir kaip kunigas, ir ~~kaip~~ žmogus, labai šviesią ir simpatingą asmenybę.

5\. Strazdas Vaclovas, Kazimiero s., gimė Vidiškių parapijoje 1898 metais, vasario mėn. 15 dieną, augo Našiūčių kaime. Nuo 8 lig 10 metų amžiaus lankė Vidiškių pradinę mokyklą, o nuo 10 lig 16 metų amž. mokėsi Ukmergės gimnazijoje. Dvasinius mokslus 1917–1922 metais ėjo Žemaičių dvasinėje Seminarijoje. Subdiakonu buvo išvęstas 1922. III. 5, o kunigu – 1922. IV. 2. Pirma vikaro vietą 1922 m. turėjo Smilgiuose. Ten per trumpą laiką spėjo įgyti smilgiečių simpatijas, kaip geras jaunas kunigas. Iš ten jam išvažiuojant, parapijiečiai prašė Vyskupą pavyzdingą kunigą jiems palikti. Zarasų vikaru buvo 1922. XI. 10 – 1924. VII. 10. Tuo metu ėmė prašytis į vienuolyną. Buvo gavęs leidimą stoti į Tėvų Marijonų Kongregaciją. Ten neįstojęs, kėtino būti Jėzaus Draugijos nariu. Nuo 1924. VIII. 12 lig 1926. I. 18 buvo tos Draugijos naviciju Olandijoje S'Heerenberge, po to Kaune, Anykščiuose ir Žem. Panemunėje. Ten buvo visiems pavyzdžiu. Dėl persilpnos sveikatos iš naviciato buvo pasitraukęs, tikėdamasis po metų-kitų grįžti į Jėzaus Draugiją. Tuom tarpu gi nuo 1926. I. 20 pavaduvo sergantį Karmelavos kleboną, o 1926. III. 6 buvo paskirtas Kavarsko vikaru. 1926. VIII. 20 stojo į Lietuvos Universiteto teologijos studijuoti su pareiga eiti ir Kavarsko vikaro pareigas. 1927. IX. 10 atleistas nuo Kavarsko vikaro pareigų ir buvo paskirtas kapelionu Kaune Dr. Jumeno Brandos Kursuose. Teologijos-Filosofijos Fakultete Kaune teologijos skyriaus specialųjį ruožą baigė 1928. V. 4, gaudamas baigimo diplomą su laipsniu „gerai." Stingant sveikatos tapti Jezuito Ordino nariu, 1928 m. buvo įstojęs į Tt. Pranciškonų vienuolyną, tačiau ir iš ten greit išstojo – tikriausia, irgi dėl nesveikatos. Po to kapelionavo Ukmergėje. Nuo 1933. I. 23 buvo paskirtas Viduklės administratorium, nuo 1934. XII. 31 – Kauno kai kurių vidurinių mokyklų kapelionu, sykiu

dar studijuodamas Universitete teologiją. 1940. VII. 26 buvo paskirtas Taujėnų vikaru, o nuo 1941. IX. 9 – 1947. III. 24 buvo Pabaisko klebonu. Po to, labiau pašlijus sveikatai, jam teko gydytis nuo plaučių džiovos ir širdies ligų. Gydėsi Kulautuvoje, padėdamas senam vietos klebonui pastoracijos darbe. 1949. V. 19 buvo paskirtas Vilkaviškio Vyskupijoje Brazjūkų administratorium ir ten kunigo pareigas ėjo ligi pat mirties. Mirė Kaune, Žaliakalnio klinikose, po strumos operacijos, 1952 metais, spalių mėn. 12 dieną, sekmadienį, vakarė. Palaidotas Brazjūkų kapuose, spalių mėn. 16 dieną, ketvirtadienį. Kunigas buvo gilaus tikėjimo, švelnaus būdo, jautrios širdies, idealistas Dievo karalystės darbe. Kur tik kunigo pareigas ėjo, visur buvo labai giriamas ir vertinamas. Nekieno skundų ant savęs niekad neturėjo, nei ginčų su kuo nors. Jo gyventa taip kukliai, kad po mirties neliko kuo atsilyginti šeimininkėms. Palaidotas Brazjūkuose šalia bažnytėlės, 1952 metais spalių mėn. 14 dieną.

1953 metais mirusieji kunigai.

1. Sarapas Stanislovas, Pranciškaus s., kanauninkas, gimė Vabalninko parapijoje 1872 metais vasario 1 d. ir ten pat augo. Mokslus ėjo Panevėžio realinėje gimnazijoje 1883–1890 m., Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje 1890–1894 m., o 1894–1895 m. studijavo Petrapilio Dvasinėje Akademijoje. Kunigu buvo išvęstas 1895. IX. 23. Kunigavo Kauno Katedros bažnyčioje vikaru nuo 1895 metų pabaigos, Rozalime klebonu nuo 1905. I. 20, Radviliškio klebonu ir ~~Šil~~ Šeduvos dekanato dekanu nuo 1906. IX. 1926. IV. 23 buvo atleistas iš Šeduvos dekano pareigų ir paskirtas Šiaulių dekanato dekanu. 1926. VIII. 18 Kauno Arkivyskupas Metropolitas, pagerbdamas kun. Sarapo kuniginio gyvenimo

visišką įsitikinimą, didelį pastoracinį uolumą, socialinių darbų nuopelnus ir labai vertingus pasitarnavimus Vyskupijos labui, pakėlė jį į Kauno arkikatedrinės bazilikos garbės kanauninkus. 1926. XII. 10 jis buvo paskirtas Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebonu. 1931 metais gegužės mėnesį Kauno Metropolitas, labai įvertindamas kan. Šarapą už teiktą žymią pagalbą Ordinarui Vyskupui labai gerai eitomis dekano pareigomis, taip pat už tinkamą vadovavimą katalikiškoms organizacijoms bei Katalikų Akcijai, pakėlė jį į savo kapitulos aktualinius kanauninkus. 1939. IX. 15 dėl seno amžiaus ir pašlijusios sveikatos nebepajėgdamas Šiauliuose visų klebono pareigų atlikti, buvo gavęs sau parapijos administratorių, vikarą adjutorių, kurs žymiai pavaduodavo jį klebono pareigose. Tačiau kanauninko sveikatai vis einant menkyn, 1940. IX. jis buvo atleistas iš Šiaulių dekano pareigų, o 1941. IX. 4 jis buvo atleistas ir iš Šiaulių šv. Petro ir Povilo bažnyčios klebono pareigų. Šeduvos ir Šiaulių dekanatų dekano pareigose jis yra pasitarnavęs viso 34 metus. Penkiasdešimties metų kunigystės sukaktį jis yra atšventęs 1945 metų rudenį, jau gyvendamas Stačiūnų bažnytkaimyje altaristu rezidentu, 1953 metų vasarą jį ištiko apopleksijos paralyžius. Iš Stačiūnų į Šiaulių ligoninę nuvežtas, nuo paralyžiaus buvo didžiąja dalimi paliuosuotas, tačiau paliko paralyžiuota pūslė, kuriai išėjimas buvo pradurtas šone. Nukankintas ligos, mirė Šiauliuose 1953 m. rugpjūčio 28 dieną. Buvo iškilmingai palaidotas Šiaulių kapuose, senuosiuose, prie koplyčios, celebruojant Kauno Arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio Vyskupijų Valdytojui

J. E. Kan. J. Stankevičiui, dalyvaujant Kauno Arkivyskupijos Kancleriui Kun. L. Mažonavičiui, kuris bažnyčioje pasakė labai dvasingą apie kunigystę pamokslą. Gedulingoje laidotuvių procesijoje sykiu dalyvavo nemažas būrys apylinkių kunigų ir toli nusitęsusi minia Šiaulėnų, Radviliškio, Pociūnų ir kitų apylinkių parapijų Garbingo Velionies Kanauninko gerbėjų.

2. Vailokaitis Juozas, Motiejaus s., gimė 1880 m. gruodžio mėn. 17 d. Sintautų parapijoje, kur ir užaugo. Pradžios mokslą ėjo trejetą metų Sintautuose ir vienerius metus Griškabūdyje; gimnaziją ketverius metus ėjo Marijampolėje – visa tai buvo padaryta lig 1897 metų. Teologinius mokslus išėjo Dvasinėje Seinų Seminarijoje ir Dvasinėje Petrapilio Akademijoje, kurią baigė teologijos magistro laipsniu. Kunigu buvo įšventas 1905 m. balandžio 15 d. Kunigo pareigas ėjo Kalvarijoje, Seinuose, Vilniuje, Mirske, Petrapilyje, Maskvoje, Kaune, Linkuvėlėje ir Raštinėje. Pradžioje skaitėsi Seinų Vyskupijos kunigu, o paskui – Vilkaviškio Vyskupijos. Į Kauną jis atvyko gal 1919 metais, nes nuo tų metų rugsėjo 25 dienos jam buvo vietos Ordinaro duota jurisdikcija atlikinėti Žemaičių Vyskupijoje kunigo pareigas ir, bent nuo tos datos, ilgiausią laiką yra gyvenęs Kaune. Todėl, praktiškai, jis buvo laikomas Kauno Arkivyskupijos kunigu, ir todėl čia rašomas jo paminėjimo žodis.

Lietuvoje Kun. Vailokaitis visiems buvo žinomas, kaip labai gabus finansistas. Savo, kaip finansininko, veikimą jis kartą pats yra šitaip nupasakojęs: Dar tebebūdamas seminarijoje bei akademijoje jis karštai svajojo įkurti Lietuvoje banką, kurio kapitalu galėtų supirkinėti dvarų žemes, apsaugodamas jas nuo patekimo į kitataučių rankas, ir paskui

tas žemes išpardavinėti lietuviams. Baigęs mokslus, jis buvo apsigyvenęs Seinuose, sutvarkė tenai finansinę lietuviškos spaudos padėtį ir drauge griebėsi realizuoti savo banko sąjonę: kunigai paskirtomis sumomis pasirašinėdavo jam vekselius, pinigų sumas persiųsdavo jam kunigai iš Amerikos, iš sudarytojo kapitalo jis išpirkinėdavo dvarus ir jų žemes išparduodavo lietuviams. Šitokia Kun. Vailokaičio veikla tęsėsi iki Pirmojo pasaulinio karo. Po karo Kun. Vailokaitis paminėtuosius kapitalus sukoncentravo į Lietuvos Ūkio Banką, kurio kapitalais finansavo besikuriančią Lietuvos pramonę. Pavyzdžiui – „Maisto" fabrike Lietuvos $\frac{2}{3}$ Ūkio Banko akcijų buvo 60%. Lietuvos Ūkio Bankui visiškai priklausė „Metalo" fabrikas Kauno Šančiuose, didžioji Palemono plytinė ir kitos įmonės. Lietuvos Ūkio Banko skyriai buvo visuose Lietuvos miestuose ir didesniuose miesteliuose. Banko skyrių buvo net Vokietijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Didelės nuosavybės Bankas turėjo ir Rusijos Petrapilio, vėliau Petrogrado mieste. To viso padėjimo smegenys buvo Kun. Juozas Vailokaitis. „Metalo" fabriko reikalus vesti jis buvo pavedęs savo broliui Jonui Vailokaičiui. Kurį laiką Kun. Vailokaitis laikė automobilių prekybą; ją buvo pavedęs vesti antram savo broliui – Viktorui Vailokaičiui, bet šisai subankrotavo.

Buvo išsiųstas į Sibirą, ir, ten būdamas, ganė avis. Pagrįžęs į Kauną buvo paskirtas Linkuvėlės Švč. Panelės Marijos Vardo viešosios koplyčios rektorium. Nuo 1948. III. 8 iki 1950. III. 7 buvo Paštuvos bažnyčios klebonu. Po to buvo paliktas be jokio bažnytinio darbo. Jis apie tai Ordinarui rašė: „Tikras jau laikas pasitraukti

iš klebono pareigų. Dievo Apvaizda padėda tai pasiekti. Nelaikau tatai nelaime." Buvo paliktas Paštuvoje ir toliau gyventi. 1951. VII. 5 jis buvo paskirtas Paštuvos altaristu. Mirė Paštuvoje labai religingai, su dideliu tikėjimu ir atsidavimu V. Dievui, 1953 metais gegužės mėn. 5 dieną, sirgęs susklerozinta širdimi. Palaidotas irgi Paštuvoje to pačios gegužės mėn. 9 dieną.

3. Underis Juozas, Juozo ir Anielės Klimaitės Underių sūnus, gimė 1875 m. kovo mėn. 14 d. Pernaravos parapijoje, Žostautų sodžiuje, ten pat ir augo. 1888 m. jis baigė Betygaloje liaudies mokyklą ir nuo 1889 lig 1893 m. mokėsi Mintaujos gimnazijoje. Teologijos mokslus išėjo Petrapilio Dvasinėje Seminarijoje 1893–1898 m. Subdijakonu buvo įšventas 1897 m., o kunigu – 1898 m. balandžio mėnesį. 1898 metais buvo Petrapilio Šv. Kotrynos bažnyčios vikaru, 1899 m. laikinai ėjo Foščiovkoje klebono pareigas, nuo 1901 m. buvo Omsko bažnyčios vikaru, nuo 1903 m. – Tobolsko bažn. vikaru, nuo 1905 m. buvo paskirtas į Tiumenę statyti ten bažnyčią ir kleboniją, o ten bažnyčią ir kleboniją pastatęs, 1908 m. buvo paskirtas klebonu į Simbirską. Nuo 1912 m. jis ėjo klebono pareigas Orenburge. Tose parapijose ~~jis~~ ėjo sykiu ir kapeliono pareigas gimnazijose bei tolygiose mokyklose. 1921 m., gavęs iš Arkivyskupo Ciepliako leidimą važiuoti gydytis, buvo atvykęs į Vilnių ir kurį laiką buvo ligoninėje, po to kapelionavo palei Vilnių Trinopolio bažnyčioje ir Lietuvių Komiteto Prieglaudoje. 1922 m. rugpiūčio mėn. parvyko į Nepriklausomą Lietuvą ir rugsėjo mėn. buvo paskirtas Leščių kuratu. 1923 m., įsteigus Leščiuose parapiją, buvo paskirtas Leščių klebonu, kur visą laiką tas pareigas ir ėjo. 1950 m. jis buvo paliktas Leščiuose altaristu. Mirė Leščiuose 1953 m. gruodžio mėn. 27 d., palaidotas ten pat gruodžio 29 d.

4. Staišys Antanas, Karolio s., gimė 1871 m. rugsėjo 26 d. Saločių parapijoje, ten ir augo. Mokėsi 1884–1890 m. Panevėžio Realinėje Mokykloje. Teologinių mokslų mokėsi dvasinėje seminarijoje 1892–1897 m. Subdijakonu buvo įšvęstas 1896. XII. 21, o kunigu — 1897 m. birželio 7 d. Kunigo pareigas ėjo šiose parapijose: Skaudvilėje vikaru 1897–1898 m., Vecpilėje Latvijoje vikaru 1898–1899 m., Skaistkalnėje Latvijoje 1899–1900, Kuldigoje 1900–1910 vikaru, Žeimelyje klebonu 1910–1912, Rygoje prie šv. Pranciškaus bažnyčios kunigavo 1912–1915, Ventspilėje klebonu 1915–1920, Gruzdžiuose vikaru nuo 1920. XI lig 1921. VIII. 12, šia pastarąja data buvo paskirtas Meškuičių klebonu. Meškuičiuose klebonu išbuvo lig 1935 m. kovo mėn. 1935. III. 9 jis buvo paliktas Meškuičiuose klebonu davus jam vikarą adjutorių: pradžioje kun. Vl. Čegį, paskui - kun. Joną Gaubą. 1947 m. rugpjūčio 24 d. Kun. Staišys Meškuičiuose atšventė savo kunigystės 50 metų jubiliejų. Nuo 1948 metų jis Meškuičiuose gyveno altaristu. Mirė Meškuičiuose 1953 m. gruodžio mėn. 27 d. 7 valandą, palaidotas ten pat gruodžio 30 d.

Mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai 1954 metais.

1. Kemėšis Fabijonas, Domininko s., gimė Alunto parapijoje 1880 m. vasario 25 d. Lig 10 metų augo toje parapijoje Vastapų sodžiuje, pas savo tėvus. Mokslus ėjo 1890–1895 Palangos progimnazijoje 1895–1897 — Liepojaus gimnazijoje. Iš šeštos klasės ištojo ir įstojo į Žemaičių Dvasinę Seminariją Kaune. Seminarijoje mokėsi 1897–1902. Aukštuosius mokslus

ėjo Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Čikagoje, jėzuitų Universitete 1917–1918, Vašingtone Katalikų Universitete 1922–1924. 1924. VI. 11 ten gavo filosofijos daktaro laipsnį. Kunigu išvestas 1902 m. spalių mėn. 2 dieną. Vikaro pareigas ėjo: prie Tauragės bažnyčios 1902–1907 m.; prie Subačiaus bažn. 1907–1908 ir prie Vabalninko bažn. 1908–1911. 1911 m. pavasarį, per dvi savaites Kaune ėjo antrojo „Vienybės" redaktoriaus pareigas. 1911–1913 m. Vilniuje buvo antruoju „Vilties" redaktorium. 1913 m., išleistas į Škotiją, ten gyveno Glasgovo mieste šešius mėnesius. Amerikos Lietuvių Kunigų Sąjungos iškviestas, tais pačiais 1913 m. lapkričio mėn. pabaigoje nuvažiavo į Čikagą, Illinois. 1914 ir 1915 m. ten buvo „Draugo" redaktoriumi, mirusiojo kun. Kaupo vietoje, ir sykiu vikaru prie Dievo Apveizdos parapijos bažnyčios. Ten kartu redagavo ir neseniai pradėjusį eiti žurnalą „Pažanga". 1915 m. pavasarį, atsikėlė į Bostoną ir lig 1918 metų ten buvo „Darbininko" laikraščio redaktorium ir vikaru prie Bostono lietuvių bažnyčios. 1918 metais, kelis mėnesius, vėl buvo „Draugo" (jau tada dienraščio) redaktoriumi. Nuo 1919 metų kovo mėn. lig 1922 m. kovo mėn. buvo Detroit'o mieste lietuvių šv. Jurgio parapijos klebonu. 1922 m. kovo 4 d. atvažiavo į Vašingtoną ir apsigyveno Katalikų Universitete. Filosofijos fakultete jis klausė politinės ekonomijos, industrialinės etikos, auklėjimo filosofijos, auklėjimo psichologijos, mokyklų tvarkymo, kultūros istorijos, sociologijos; teologijos fakultete klausė auklėjamosios religijos. Vašingtone sykiu jis dirbo, po tris valandas kasdien, Lietuvos Atstovybėje ir dar padėdavo raštais Katalikų Federacijai. Yra parašęs knygutę (tikriausia, Vašingtone) „Pramoninės demokratijos pagrindai". 1923 metais už ją universitetas kun. Kemešiui yra davęs „Artium magister" laipsnį. Jo disertacija, už kurią doktoratą gavo, buvo tema: „Kooperacija Amerikos lietuvių tarpe". 1924 m. liepos 19 d. sugrįžo į Lietuvą. Valstybės prezidento įsakymu buvo paskirtas Žemės Ūkio Akademijos Dotnuvoje docentu 1924. X. 1 d., o Že-

maičių vyskupo paskyrimu buvo padarytas tos Akademijos bažnyčios Dotnuvoje rektorium. 1930 metais, Kauno Arkivyskupas-Metropolitas, turėdamas dėmesy pavyzdingą Kun. Kemėšio kunigišką gyvenimą bei dorovingumą, pripažindamas jį užsitarnavusiu bei pagerbtinu kunigu, įvertindamas jo padarytus gražius darbus sielų išganymui, ypač gi uolų darbą lietuvių išeivių tarpe Jungt. Valstybėse, skleidimą naudingų bei gerų knygų Lietuvoje, pakėlė jį tų metų gruodžio 30 dieną į Kauno Ark. Arkikatedrinės Bazilikos garbės kanauninkus. Nuo 1939.I.1, pagal jo prašymą, buvo atleistas iš Dotnuvos Žemės Ūkio Akademijos bažnyčios rektoriaus pareigų, bet nuo 1943.XII.30 jis vėl buvo paskirtas tos bažnyčios rektorium ir juo išbuvo lig 1945.II.28 d. Iš tos bažnyčios pareigų jis buvo nuo tos datos vėl atleistas ir paskirtas Bajėrų bažnytėlės rektorium. - Buvo ir šiaip įžymus visuomenės veikėjas.

Mirė 1954 m. sausio mėn. 21 d. Mariinsko mieste, Novosibirsko srities. Mariinsko ligoninėje jis išgulėjo apie 4-5 mėnesius, sirgdamas širdies sutrikimais, sakai sugedusiomis kepenimis ir vandenlige. Jį ten lankydavo trejetas lietuvių konfratrų. Prieš mirtį Šventais Sakramentais liko aprūpintas.

(1935.IX.15 Kun. Kemėšis vėl buvo išvykęs į Jungt. Amerikos Valstybes, o Lietuvon grįžo 1936.VIII.29.

Nuo 1939.XII.5 lig 1941.X. buvo apsigyvenęs Vilniuje, bet 1941 m. spalių pabaigoje vėl grįžo į Dotnuvą, į savo senąją vietą Žemės Ūkio Akademijoje).

2\. Paleckas Julijonas, Rapolo s., gimė 1885 m., rugpjūčio mėn. 17 d., Ramygalos parapijoje, Žvirblių kaime. Mokėsi Panevėžio Realinėje Mokykloje 1897-1900 m. ir Petrapilio Dvasinėje Seminarijoje 1902-1908 m. Kunigu įšventintas 1908 m. ir priklausė Mohiliavo Arkivyskupijai. Vikaro pareigas ėjo šiose vietose: Biržių bažnyčioje, Vitebsko gubernijoje,

Liucino apskr., nuo 1909 metų; Liksnos bažnyčioje, Daugavpilio apskr., nuo 1910 m.; klebono pareigas ėjo Rukšenicos parapijoje 1911–1912 m., Rainco parapijoje Tomsko gubern., 1912–1917 m., Čitos parapijoje, Užbaikalyje 1917–1924 m. Sugrįžęs į Lietuvą, buvo Radviliškio parap. bažnyčios vikaru nuo 1925. V. 11 d. Nuo 1928 metų birželio mėn. ėjo Taujėnų bažnyčios kurato pareigas, o nuo 1938 m. toje pačioje bažnyčioje ėjo klebono pareigas ir joje išbuvo lig 1952 m. balandžio 16 d. Tada jis iš tų pareigų buvo atleistas ir paskirtas į Jonavos bažnyčią altaristu. Pastaraisiais metais jis sirgo širdies ir plaučių ligomis. Mirė Jonavoje 1954 metais birželio mėn. 14 d., palaidotas gi Taujėnuose, nes ten 24 metus sielų išganymui dirbo. Kunigams skiriamąsias rekolekcijas atlikdavo gana dažnai. Dvasiniuose dalykuose buvo rūpestingas kunigas.

3. Kozakevičius Konstantinas, Mykolo s., gimė Kurklių parapijoje 1886 m. gegužės mėn. 18 d., augo gi Klovainių parapijoje, Siečių sodžiuje. Baigė liaudies mokyklą Pakruojuje, 1902 m. baigė gimnaziją Petrapilyje, 1906 m. baigė Dorpato universitetą, teisių skyrių, gaudamas kandidato laipsnį. Po to įstojo į Žemaičių Dvasinę Seminariją Kaune ir joje išbuvo nuo 1907 lig 1911 metų. ~~Kuni~~ Didžiuosius šventimus priėmė Kaune 1911 metais. Kunigo vikaro pareigas ėjo Kurkliuose, Naujojoje Žagarėje, Žarėnuose buvo altaristu, 1914. VI. 9 d. buvo paskirtas į Raudėnus vikaru, 1914. XII. 22 d. – į Baltus vikaru. 1915. VIII mėnesį ~~jis~~ buvo inkardinuotas į Magiliavo Arkivyskupiją. Iki tos inkardinacijos jis vikaro pareigas Žemaičių Vyskupijoje stengdavosi atlikti reikiamu rūpestingumu. Į Magiliavo Arkivyskupiją nusikelti dėl karo aplinkybių jam neteko. 1915. XII. 11 jis buvo vikaru perkeltas į Veliuoną, 1917. X. 22 – į Girkalnį, 1919. II. 7 –

— į Kaltinėnus, 1920. VII. 3 — į Tryškius, 1921. IV. 19 — į Smilgius, vis vikaru. Po to kurį laiką buvo sine officio, gyvendamas Rozalime, o parkeliau — Klovainių parapijoje, Siečių sodžiuje pas savo motiną ir seserį. 1924. I. 23 buvo laikinai paskirtas Šiaulėnų vikaru, po to buvo Kurtuvėnų vikaru, 1929. V. 16 parkeltas į Pagirius vikaru, o 1930. IV. 12 buvo paskirtas Bukonių bažnyčios administratorium; tose pareigose jis išbuvo lig 1943 m. gruodžio 13 d.; po to buvo administratorium Šaukote, nuo 1945. IV. 27 buvo ~~vicarius adiutor~~ Ugionyse irgi administratorium, o Leščiuose nuo 1947. II. 1 buvo vicarius adiutor ad supplendas vices parochi; 1947. X. 29 buvo paskirtas Panevėžiuko bažnyčios administratorium, kur nuo 1951. V. 19 ~~jis~~ kurį laiką buvo paskirtas vien altaristo pareigoms.

Buvo nepaprastai pakrikusių nervų, dėl kurių turėjo nelaimingą visą savo gyvenimą.

Mirė Panevėžiuke 1954 metais balandžio mėn. 16 d., 18 val. 15 min., per Didįjį Penktadienį.

1955 metais mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai.

1. Usoris Stanislovas, Prano s., kanauninkas, gimė 1896 m. rugpiūčio 14 d. Žemaitkiemio parapijoje, Kunigiškių sodžiuje. Mokslus ėjo 1908 m. Žemaitkiemio pradinėje mokykloje, 1909-1912 m. — Ukmergės miesto mokykloje, o 1913 m. Maskvoje išlaikė vaistinės mokinio kvotimus. Su tuo cenzu jau galima buvo stoti į dvasinę seminariją. Teologijos mokslus ėjo Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje Kaune 1913-1919 m. Čia paaiškėjo jo dideli gabumai: puiki atmintis ir toks pat supratlumas. Kai kartą vyskupas Karevičius, išdėstęs Šv. Rašto pamoką, liepė

klierikui Usoriui ją pakartoti, Usoris ~~ją tiek išaiškintą~~ vyskupo pamoką pakartojo taip pilnai ir aiškiai, jog nustebęs vyskupas jam tarė: „Turi labai gerą atmintį. Mano pamoką pakartojai labai gerai. Iš tavęs bus geras profesorius." Kaip tokį gabų, baigusį jam seminariją, rektorius prelatas J. Maciulevičius (Maironis) jį į aukštesnias mokslus rekomendavo Žemaičių Vyskupui rašydamas: „Dvasinėje Petrogrado R.K. Akademijoje Žemaičių Seminarija turėjo šešias valdines stipendijas, po 1000 rublių kiekviena, su visu išlaikymu, ir galėjo kasmetą vieną ar du gabesnius auklėtinius aukštesnėms studijoms ten siųntinėti. Ar nemalonėtų Ekscelencija tą pati išrūpinti ir iš Lietuvos Valdžios, kad šiais metais nors vieną labai gabų, Seminarijos kursą baigusį ir šventimams į kunigus neturintį metų, Stanislovą Usorį galima būtų tolimesnėms studijoms pasiųsti į Šveicarijos Freiburgą ar į Romą." Po to Usoris 1919. IX. 7 d. buvo išvęstas į kunigus, ir išvažiavo į Freiburgo Universitetą Vokietijoje; 1919–1923 metais studijavo ten filosofiją, sykiu klausėsi ir kai kurių teologijos dalykų, ir ten gavo filosofijos daktaro laipsnį. Stipendijos mokslui universitete jis, kaip matyti, neturėjo jokios, išsilaikydamas Mišių obligacijomis, tėviškės parama ir vienos organizacijėlės pašalpa.

1920 m. jis laikinai buvo Kavarsko bažnyčios vikaru, tai būt tik per vasaros atostogas. Su daktaro laipsniu iš universiteto grįžęs, 1924. VI. 16 d. buvo paskirtas nuo mokslo metų pradžios eiti pareigas Žemaičių Dvasinės Seminarijos profesoriaus ir prefekto. Per tuos mokslo metus Kun. Usoris ėjo ir Simono Daukanto vardo Mokytojų Seminarijos Kaune tikybos dėstytojo pareigas. 1926. VII. 7 d. iš Seminarijos prefekto pareigų vietės buvo atleistas, paliekant profesoriaus pareigose ir paskyrus Kauno Arkivyskupijos Kurijos sekretorium. Po kelių mėnesių buvo paskirtas dar cenzorium, 1931. II. 9 d. – prosinodaliniu teisėju, 1932. X. 17 d. – sekretorium katalikiškų organizacijų taurumo, meilės bei labdarybės veiklai tvarkyti. 1938 m. rugsėjo 15 d. Šv. Tėvo raštu buvo Kun. Usoriui suteiktas Kauno metropolitinės bažnyčios kanonikatas ir ketvirtoji jos prebenda. Tuo būdu jis buvo pakeltas į Kauno Metropolitinės Kapitulos kanauninkus (canonicus gremialis).

1940. IX. 4, Kauno Arkivyskupijos Kunigų Seminari-
jai jau pertvarkytai esant į Tarpdiecezinę Kauno
Kunigų Seminariją, Kan. Usoris gavo paskyrimą bū-
ti tos seminarijos profesorium filosofijai dėstyti.
1942 metais Kan. Usorį ištiko apopleksijos smūgis, sme-
genyse plyšo koks nervas ir padarė jį invalidu.
1943. IX. 30 d. iš Metropolito sekretoriaus pareigų dėl
ligos buvo atleistas ir paskirtas Tribunolo vice-
oficijolu. 1944. I. 7 buvo paskirtas Joniškio para-
pijos klebonu, duodant jam vikarą koadjutorių kun.
Nikodemą Čėsną, ir leidžiant Kan. Usoriui gyventi
Kaune. 1948. VII. 17, tačiau, iš Joniškio klebono pareigų
buvo atleistas, nes buvo matyti, jog, dėl apopleksijos
pasekmių, negalės jų eiti. Tų pačių metų rudenį buvo
paskirtas subdeleguotu teisėju bylose de matrimonio
rato et non consummato. 1949. II. 19 gavo paskyrimą bū-
ti Kauno šv. Juozapo bažnyčios altaristu Vilijampolėje,
tačiau ten jam, atrodo, nepatiko, ir tų pačių metų
rugpiūčio mėnesį jis buvo paskirtas Joniškio altaristu.
Mirė Joniškyje 1955 m. kovo mėn. 20 d. (13 val.), vienus
metus išsirgęs lovoje. Jo kūnas palaidoti buvo par-
vežtas į tėviškę – į Žemaitkiemį, nes prieš mirtį tokį
norą buvo pareiškęs, pacituodamas Puškino eilėraštį: „Ir
nors bejausmiam kūnui vistiek kur pūti, bet vis dėlto
norėčiau arčiau tėviškėlės būti!" Palaidotas velionis
Žemaitkiemio šventoriuje kovo 23 d., atlaikius Kauno Ar-
kivyskupijos Valdytojui Kan. Dr. J. Stankevičiui iškilmingas
gedulingas šv. Mišias ir nulydėjus į amžino poilsio vietą.
Velionį iš Joniškio į Žemaitkiemį išlydėti Joniškin buvo
suvažiavę beveik visi vietos dekanato kunigai ir keletas Šiaulių
dekanato kunigų. Ir Joniškio bažnyčioje, kur karstas buvo
nuneštas ir kunigai už velionį laikė Mišias, ir Žemait-
kiemio – buvo pasakyta po pamokslą, kurių klausėsi
daug žmonių.

2. Šovys Klemensas, Kazimiero s., buvo gi-
męs 1886 m., spalių mėn., Kavarsko para-

pijoje; jis ten ir augo. 1895–1899 mokėsi Kavarsko liaudies mokykloje, 1899–1904 Liepojaus gimnazijoje, 1904–1908 Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje. Aukštuosius mokslus ėjo Gregorianumo Universitete Romoje 1908–1913, gyvendamas in Pontificio Collegio Polonico. Toje kolegijoje pasižymėjo gražiu gyvenimo būdu, pamaldumu, gabumu mokslauose ir rūpestingu regulų laikymu. Gregorianumą baigė šventas teologijos daktaro laipsniu. Subdijakonu buvo įšventęs 1911 m., o kunigu — 1912. VI. 1. Kamendoriumi buvo Rokiškyje 1913 m. Debeikiuose 1914 m. ir Kauno šv. Kryžiaus bažnyčioje 1914 m.. Kaune buvo Mokytojų Seminarijos kapelionu 1916–1917 m., profesorium ir kapelionu Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje 1917–1919 m. 1917 metais dar buvo tikybos dėstytoju Mergaičių Mokytojų Keturių Mėnesių Kursuose Kaune, vokiečių valdžios Lietuvoje šefo atidarytuose. Tais pačiais metais jis buvo ir Kauno kalėjimo kapelionu. 1918. XII. 9 jis buvo paskirtas katalikams grąžinamos Pažaislio buv. Kamaldulių bažnyčios rektorium, ir tose pareigose išbuvo lig 1920. XII. 6 d. 1918. XII. 12 buvo paskirtas Kauno šv. Kryžiaus bažnyčios administratorium, 1919. X. 31 — tos pačios bažnyčios curatu, o 1919. XI. 12 dar paskirtas ir parochi consultoris pareigai Žemaičių Vyskupijos Kurijoje. 1922. X. 24 iš Kauno šv. Kryžiaus bažnyčios klebono pareigų, ir iš visų kitų pareigų Kaune, buvo atleistas ir paskirtas Seredžiaus klebonu. Tais pačiais metais, nuo lapkričio mėn. jam buvo pavesta dėstyti tikybą Seredžiaus parapijoje esančioje Belvederio Žemesniojoj Žemės Ūkio mokykloje, o nuo 1926. X. 9 kun. Šovinui buvo pavesta tikybą dėstyti ir kapelionauti Belvederio aukšt. pienininkystės ir gyvulininkystės mokykloje, kur jis tas pareigas ėjo lig 1937. I. 4, tačiau 1941. IX. 15 jis vėl buvo toms pareigoms paskirtas. 1934. III. 3 jam buvo pavestos vicedekano pareigos Veliuonos dekanate. 1937. VI. 1 jam sukako 25 metai kunigystės. Šitos sukakties šv. Mišias jis

~~jis~~ atlaikė nuvykęs į Romą prie Šv. Petro Apaštalo karsto, kur jis ir pirmąsias Šv. Mišias buvo atlaikęs. 1944. XI. 4 buvo parkeltas į Radviliškį, bažnyčios administratoriaus pareigoms. Ten buvo ir Šiaulių dekanato vicedekanu. Per antrąjį pasaulinį karą Radviliškyje sudegė medinė parapijos bažnyčia. Per vienus metus kun. Šovys sugebėjo ten pastatyti naują laikiną mūro bažnyčią, labai sunkių pokarinių metų. 1948. VIII. 19 buvo paskirtas Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčios administratorium, 1949. III. 16 — Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčios vikaru, 1950. XII. 21 — Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčios klebonu, 1953. III. 25 — Šiaulių dekanato dekanu. Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčia per Antrąjį pasaulinį karą buvo smarkiai apgriauta vokiečių. Kun. Šovys, kiek galimybės leido, ją atstatė. „Per tris metus, atstatant Šiaulių šv. P. ir P. bažnyčią, palūžo mano fizinės jėgos," rašė jis Ordinariatui, „ir senyvas amžius neleidžia man tinkamai atlikti pareigų", todėl prašė jį atleisti iš klebono ir dekano pareigų. Tad 1953. XII. 2 jis buvo paskirtas Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčios altaristu. O sirgo jau skrandžio vėžiu. Mirė Šiauliuose 1955 metais gegužės mėn. 24 d., palaidotas Šiaulių kapinėse.

3. Švambarys Vincentas, Antano s., Šventybrasčio klebonas, buvo gimęs 1891 m. gegužės 15 d. Pašvitinio parapijoje, Želčių sodžiuje. Mokėsi lig 1909 m. Pašvitinio liaudies mokykloje ir Šiaulių gimnazijoje. Teologinius mokslus ėjo Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje Kaune 1910–1915 m. Kunigu buvo išvestas 1917 m. kovo mėn. 4 d. Nuo 1917 lig 1921 m. buvo vikaru prie Josvainių bažnyčios, nuo 1921 — prie Viekšnių ir nuo 1926. VIII. 20 — prie Alsėdžių bažnyčios. 1928. III. 15 buvo paskirtas Šventybrasčio bažny-

čios kuratu, paliekant jį kartu ir Josvainių vikaru. Nuo šių Josvainių vikaro pareigų buvo atleistas 1928. X.23 d. 1948.IX.17 d. buvo pakeltas Šventybrasčio parapijos klebonu. Mirė Šventybrastyje 1955 m. liepos mėn. 1 d., ten ir palaidotas.

4. Pranckietis Kazimieras, Jono s., gimė Šeduvos parapijoje 1867 m. gruodžio mėn. 31 d. Ten pat ir augo. 1880—1886 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Ten baigė šešias klases. 1886–1890 m. mokėsi Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje. Aukštąsias teologines studijas 1890–1894 atliko Dvasinėje Petrapilio Akademijoje, kurią baigė šv. teologijos magistro laipsniu. Kunigu buvo įšventintas vyskupo Simono Petrapilyje 1894 m. birželio mėn. 11 d.

Kunigo pareigas ėjo: Kaune Katedros vikaru 1894-1895, Kaune mergaičių gimnazijos kapelionu 1895—1905, Kaune berniukų gimnazijos kapelionu 1895—1913, toje pačioje gimnazijoje, karo metu evakuotoje į Charkovo miestą, 1914–1918. Grįžo į Žemaičių Vyskupiją 1918.VIII.24. Kaune dar yra kapelionavęs privatinėje Lasickaitės gimnazijoje 1910—1912.

Lapių bažnyčios kuratu buvo nuo 1918.XI.16. Kauno dekanato dekanu buvo nuo 1918.XII.12. Kėdainių šv. Jurgio parapijos klebonu buvo paskirtas 1919.I.15. Tų pačių metų pabaigoje, 1919.XI.12, buvo sykiu paskirtas ir klebonu patarėju Žemaičių Vyskupijos Kurijoje. Kėdainiuose būdamas klebonu, sykiu ir kapeliono pareigas ėjo. 1920.IX.2 buvo paskirtas Kėdainių gimnazijos tikybos dėstytoju ir kapelionu. Iš tų kapelionavimo pareigų buvo atleistas 1927.IX.10. 1923.X.25 buvo paskirtas kapelionu Kėdainių mokytojų seminarijoje. 1925.XII.5 jam buvo pavesta dvasiniais reikalais rūpintis Artilerijos antrajame pulke. Bedirbant, ėmė gesti jam akys. 1926 gruodžio mėnesį tris savaites Šiauliuose gydėsi akis. 1927 viena akimi neteko regėjimo. Tikruoju klebonu klebonavo Kėdainiuose lig 1941 metų. Tais metais, gegužės 28 d. buvo paliktas Kėdainiuose tituliniu klebonu, gavęs nuolatinį pavaduotoją – vikarą adjutorių. Taip pat, 1941.V.29 buvo palikta jam Kėdainių dekanato dekano titulas, pagarbos bei precedencijos, pačias dekano pareigas pavedus Kėdainių dekanato vicedekanui. Ta proga,

Ordinariatas dėkojo jam už darbą bei pagalbą, pildžius jam per dvidešimt su viršum metų dekano pareigas.

Kunigų rekolekcijose dalyvauti stengdavosi kasmet.

1944. VI. 11 šventė penkiasdešimties metų kunigystės sukaktį. Tą dieną jis buvo Kauno Arkivyskupo Metropolito J. Skvirecko pagerbtas širdingo sveikinimo bei linkėjimų raštu. 1954. VI. 11 taip pat buvo pasveikintas Kauno Arkivyskupijos Valdytojo Kapituliarinio Vikarijaus Kanauninko J. Stankevičiaus su jo kunigystės šešiasdešimties metų sukaktimi. Mirė jis Kėdainiuose 1955 m. spalių mėn. 31 d., palaidotas Kėdainių Šv. Jurgio bažnyčios šventoriuje tų metų lapkričio 3 d.

5. Babrauskas Kajetonas, Gaudento-Kazimiero-Tomo s., buvo gimęs 1868 m. spalių mėn. 20 d. Kurtuvėnų parapijoje, Jakšeliškio vienkiemy. Ten ir augo. Lig 1883 mokėsi namie, Jakšeliškyje, 1883–1888 – privatiškai Šiauliuose, kur išlaikė keturių gimnazijos klasių kvotimus. Teologijos mokėsi Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje Kaune 1888–1892. Kunigu buvo įšvęstas 1892 m. lapkričio 27 d. Kunigo vikaro pareigas ėjo: Pakruojyje 1893–1894, Šiaulėnuose 1894–1897, Kurkliuose 1897–1903 ir Siesikuose 1903–1906. Vaitkuškio arba Pašilės bažnyčios kuratu buvo 1906–1924 ir ten pat klebonu buvo nuo 1924. X. 17. 1915 metais sirgo akimis ir trims savaitėms važiavo į Daugavpilį gydytis. 1932. V. 30 gavo Ordinariato leidimą vykti į Eucharistinį Kongresą Dubline. Buvo nestiprios sveikatos. Nuo ilgesnio laiko negalavo plaučių liga, todėl 1933. IX. 28 prašėsi išleidžiamas pusei metų gydytis į užsienius. Leidimas buvo duotas. Dėl gilios senatvės, 1955. I. 29 buvo atleistas iš Pašilės klebono pareigų ir paskirtas prie tos pačios Pašilės bažnyčios altaristu.

1954 m. spalių mėnesį susirgo vidurių liga. Ant žarnų atsirado gumbas ir viduriuose darė netvarka. Ukmergės ligoninėje, dėl silpnos ligonio sveikatos, gum–

bo neišgiovė, bet padarė viduriamo išėjimą šone. Tokia padė-
tis ligonį labai vargino ir jis nutarė pasiduoti pagrindinei
operacijai – pašalinti gumbą. Tuo tikslu jam reikėjo gulti į
ligoninę Vilniuje. Vis tik į antrąją operaciją Vilniun ne-
benuvyko, ir mirė jis namie, Pašilėje, 1955 m. spalių
mėn. 27 d., palaidotas Pašilės bažnyčios šventoriuje, pa-
gerbiant jį, kaip ilgametį tos vietos kleboną.

Kauno Arkivyskupijos kunigai, mirusieji 1956 metais.

1\. Musteikis Kazimieras, Ignaco s., buvo gimęs Vy-
žuonų parapijoje, Biliūnų kaime, 1874 metais kovo mėn.
2 dieną. Lig 8 metų amžiaus jis augo Biliūnuose, lig 18
metų amž. – Švenčionių apskrity, Dūdų dvare, o lig
25 m. – Vaiguvos parapijoje, Počių palivarke. Pradžios
mokyklą baigė 1889 metais Švenčionių apskrity, Daugeliš-
kių miestelyje, progimnaziją – Petrapilyje, prie šv. Ko-
trynos, 1894 metais, ir Kunigų Seminariją – irgi Petrapilyje,
1899 metais, tais pačiais metais įšišvęsdamas ir kunigu.
Nuo 1899 lig 1901 metų ėjo vikaro pareigas Vitebsko guberni jo-
je, Liandskoronos bažnyčioje; nuo 1901 lig 1904 metų buvo
vikaru ir kapelionu Kazanės miesto gimnazijose;
nuo 1904 lig 1905 m. buvo vikaru ir kapelionu Novgorodo prie
Volchovo upės gimnazijose; 1905 metais, liepos ir rugpiūčio mė-
nesiais buvo kapelionu Marijinsko bažnyčioje, Tomsko guber-
nijoje, Sibire; 1905 – 1907 m. buvo klebonu Tomsko gubernijo-
joje, Sibire, Kainsko apskrityje, Spassko bažnyčioje ir Kainsko
gimnazijos kapelionu; 1907 metais, vasarą, buvo Petrapilyje,
Vyborgskaja storona kapinių bažnyčios munus fun-
gens klebonu; 1907 – 1916 metais buvo Permės ant Uralo baž-
nyčios klebonu ir gimnazijų kapelionu; 1916 – 1928 metais buvo
Mogiliavos gubernijoje Antuševos parapijos klebonu; nuo 1928
lig 1932 metų lapkričio mėn. pabaigos buvo keturių parapijų

Bielarusijoje klebonu ir dekanu: Babruiske, Osipovičiuose, Svisluotėje ir Paryčiuose, sykiu laikinai aptarnaudamas Antuševos ir Blonės parapijas.

1932 metais gruodžio 4 d. Kun. Musteikis grįžo į Lietuvą. Sakėsi esąs nesveikas, labai suirusių nervų. Tuojau vyko į Šiaulių apskritį aplankyti sunkiai sergančios motinos. Apie tai pranešdamas Kauno Arkivyskupui Metropolitui, rašė lenkų kalba, nes per 32 metus kunigaudamas svetimuose kraštuose, niekur nevartojo lietuvių kalbos, ir lietuviškai išsireikšti jam esą nelengva. Motiną aplankęs, buvo apsigyvenęs pas brolį Igną Musteikį ir stengėsi gauti Lietuvos pilietybę. Ją gavo 1933 m. kovo 11 d. Pasiprašė Arkivyskupą jį paskirti kapeliono pareigoms į Skaisgirio parapijoje, Jurdaičių dvare tada veikusiąją nepilnamečių nusikaltėlių drausmės bei auklėjimo įstaigą. Prašymą motyvavo tuo, kad, dėl prieš keletą metų nevykusiai padarytos jam operacijos, negalįs didesniais judesiais judėti, ir todėl kurios nors bažnyčios vadovu būti nenorėtų. Jurdaičių kapelionu jis buvo paskirtas 1933 m. balandžio 4 d. Sykiu dėstė ir tikybą Žeimių kaimo pradžios mokykloje. Ten dirbo lig 1940 metų rudens. Per žiemą Kun. Musteikis gyveno pas savo seseris Kelmės parapijoje, vykdamas šv. Mišių laikyti į Šaltinių bažnytėlę. 1941.II. 10 dieną jis Šaltiniuose apsigyveno, vėliau buvo paskirtas Šaltinių kuratu, paskiau-klebonu ir paskiausiai — altaristu. 1950 m. sausio mėn. 31 d. Kauno Arkivyskupijos Valdytojas Kanaun. J. Stankevičius pasveikino kun. K. Musteikį su garbingai iškunigautu 50 metų kunigystės sukaktimi. Mirė Šaltiniuose 1956 metais kovo mėn. 12 dieną, turėdamas 57 metus kunigystės ir 82 metus amžiaus. Palaidotas Kelmėje.

2. Bikinas Juozapas, Justino s., kanauninkas, gimė 1875 m. balandžio 5 d. Raguvėlės parapijoje, Naviškių viensėdijoje. Augo ten pat. Mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje 1885–1892 metais ir baigė šešias klases.

56 m.

Teologijos mokslus ėjo Žemaičių Vyskupijos Seminarijoje Kaune 1893–1898. Kunigu įšventė 1898 m. gegužės 30 d. Kunigo pareigas ėjo vikaru: Andriejavo bažnyčioje 1898.VIII.–1902.II; Rietavo bažnyčioje – 1902.II – 1906.III; ir Kauno Šv. Kryžiaus bažnyčioje 1906.III – 1907.IX. Buvo Šv. Kazimiero Draugijos Sekretorium ir „Vienybės" savaitraščio bendradarbiu Kaune nuo 1907.IX lig 1910.XII.20, „Rygos Garso" laikraščio redaktorium Rygoje nuo 1910.XII.20 lig 1918.V. Sugebėjo laikraščiui duoti vertingo įdomaus turinio, todėl turėjo gana plačią prenumeratą ne tik Rygoje, bet ir Lietuvoje. Po to buvo „Vienybės" savaitraščio redaktorium Kaune 1918.VII.1–1920.XII. „Laisvės" dienraščio redakcijos vedėju buvo 1920–1923.VI.20. Nuo 1923.IX.15 buvo Šv. Kazimiero Draugijos knygų ir svetimų kalbų vertėju. 1924.V.1 buvo paskirtas Jurbarko klebonu. Lig 1925.VI.16 sykiu ėjo ir kapeliono pareigas Jurbarko „Saulės" gimnazijoje. 1934.III.3 buvo paskirtas Raseinių dekanato vicedekanu. Kauno Arkivyskupas Metropolitas, pagerbdamas jo nuopelnus Bažnyčiai katalikiškos žurnalistikos, literatūros, visuomeninio veikimo srityse bei asmenines jo kunigiškasias dorybes, 1935 metais liepos 11 dieną pakėlė jį į Kauno Arkikatedros Bazilikos garbės kanauninkus. 1936 metais Kun. J. Bikinas buvo išrinktas Valstybės Seimo atstovu, gavus prieš tai Apaštalų Sosto leidimą prisiimti tas pareigas. 1940 metais, liepos mėn. 7 d. Jurbarko bažnyčią sunaikino didelis gaisras, sykiu sudegindamas ir daugumą bažnytinių trobesių. Ta nelaimė itin neigiamai paveikė Kan. Bikino jau ir be to pasilpusią sveikatą. Todėl duota jam pavaduotojas – vicarius adiutor, kad vestų sudegusios bažnyčios atstatymo bei palaikymo darbus. 1948 metais gegužės 30 d. sukako jo kunigystės 50 metų. Kauno Arkivyskupijos Valdytojas Kanauninkas J. Stankevičius, pagerbdamas tą garbingo, tvirtos dvasios Kunigo sukaktį, pasveikino jį, padėkodamas už atliktus darbus Bažnyčiai ir Lietuvai, maldaudamas iš V. Dievo jam jėgų tolimesnei Viešpaties vynuogyne darbuotei. Mirė Jurbarke 1956 m. balandžio 22 d., sekmadienį, rytą. Palaidotas Jurbarko bažnyčios šventoriuje.

1956 m.

3. Burneika Jonas, Antano s., kilęs iš Viešvėnų parapijos, Nakrušiškių kaimo, ten augo pas tėvus, gimė 1901 m., spalių mėn. 4 d., pakrikštytas 8 d.; mokėsi Telšių gimnazijoje, 1926 m. joje baigė 5 klases. Teologijos mokėsi nuo 1927. I. 15 lig 1933. VI. 15. Buvo baigęs Kauno Universitete, Teologijos-filosofijos fakultete teologijos skyrių. Buvo įšventas į subdiakonus 1932. III. 12, į diakonus – 1932. XII. 17 ir į kunigus – 1933. IV. 1 d. Kunigų Seminarijoje mokėsi gerai, buvo uolus ir gabus. Porą metų buvo klierikų prepozitu, būdo buvo pastovus, susiartoėjusio turėjo bažnytinio žmogaus savybes, Seminarijoje buvo choristu ir vargonininku, turėjo gabumų pamokslams sakyti. Sveikatos buvo geros, mokėjo vokiškai, atrodė būsiąs tinkamas kunigauti mieste. Prieš stosiant į Seminariją, pusantrų metų buvo Tėvų Jėzuitų Ordine. Kunigo vikaro pareigas ėjo Kaune, prie Prisikėlimo bažnyčios nuo 1933. VI. 9 lig 1940. V. 21 d.; 1937 m. birželio mėnesį buvo porai savaičių išvažiavęs į Paryžiaus parodą, ta proga ketindamas susipažinti su moderniosiomis Prancūzijos ir Vokietijos bažnyčiomis. 1940 m. gegužės 21 d. buvo perkeltas į Lyduokius, bažnyčios administratoriaus arba vikaro-ekonomo pareigoms, o 1944. VI. 3 buvo Lyduokių parapijos klebonu pakeltas; 1945. V. 9 buvo paskirtas Kauno Aukštutinių ~~Šv.~~ Šančių Aušros Vartų parap. bažnyčios vikaru substitutu, o 1948. XII. 7 buvo laikinai ten pat paskirtas klebono pareigoms. 1949 m. birželio 3 d. comprehensus est. Bebūdamas Irkutsko srityje, Bratsko rajone, Vychorevkos stoties apylinkėje, nuo 1954 metų vis sunkiau ėmė sirgti širdies, kepenų ir plaučių skausmais, paskutiniuosius keturis mėnesius nebegalėjo paeiti, buvo sutinęs. Ten pat mirė 1956 metais, ~~balandžio~~ ~~gegužės~~ mėn. 16 dieną, Irkutsko laiku 11 valandą. Po jo mirties liko dvi

lotyniškos maldaknygės, tur būt – brevijorius, ir rusų-lietuvių kalbų žodynas. Apie jo numirimą, vargo draugas giminėms pranešdamas, rašė: „Mirė, kaip pridera kiekvienam ramios sąžinės lietuviui, kuris pakeitė šį vargų ir kančių gyvenimą į ano pasaulio (gyvenimą) – lygų visiems“ (paskyrimu visiems žmonėms mirti).

Mirusieji 1957 metais

Kauno Arkivyskupijos kunigai

1. Gedvila Kazimieras, Kazimiero s., buvo gimęs Telšių mieste 1888 metais lapkričio mėn. 11 dieną, ten pat ir augo. Mokėsi Telšių miesto mokykloje, kvotimus iš keturių klasių išlaikė 1906 metais Petrapilyje; teologinius mokslus ėjo Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje 1907–1911 m. Kunigu buvo įšventas 1911 m. birželio 17 d. Vikaru buvo paskirtas prie Liepojaus bažnyčios, ir ten vikaravo nuo 1911 lig 1916 metų liepos menesio. Iš Liepojaus buvo vikaru perkeltas į Papilę ir tų pačių 1916 metų gruodžio 20 dieną taip pat vikaru nukeltas į Gruzdžius. Liepojuje kun. Gedvila buvo išmokęs latvių kalbos. Todėl 1920 metais gegužės mėnesį Žemaičių vyskupas Karevičius norėjo jį paskirti į Kuršą, Lėnų klebonu, tačiau kun. Gedvila ten vykti atsisakė dėl nesveikatos. Vis tik jis buvo paliktas kandidatu į Lībių Beržės klebonus. Nenorint kun. Gedvilui Kurše klebonauti, jis 1920. X. 21 d. buvo paskirtas pakuršėje Žeimelio bažnyčios kuratu, kur sykiu teko jam eiti ir vietos vidurinėje mokykloje tikybos mokytojo ir kapeliono pareigas. 1927 m., lapkričio 25 d., kun. Gedvila buvo klebonu perkeltas į Senosios

Žagarės bažnyčią. Žagarėje „Saulės" Draugijos viduriniojoje mokykloje jis sykiu dėstė lotynų kalbą ir muziką. Senojoj Žagarėj kun. Gedvila visą laiką ir klebonavo. Kai 1954 metais jis ėmė rimtai sirgti, Kauno Arkivyskupijos Kapituliariniam Vikarijui Kanauninkui Dr. Stankevičiui rašė: „Mane šiemet aplankė liga. Išgulėjau Šiaulių ligoninėje penkias savaites. Šiek tiek aplopė, bet visai sveikas nesu, gal būt ir nebebūsiu. Matyti, sic vult Deus!.. Besirgdamas, net ir melstis negalėdavau, tik trumpai visus pavesdavau Aukščiausiojo globai. Peržegnokite iš tolo seną sukėtą indą, gal Jūsų peržegnojimas sustiprins, kad tas indas nesubyrėtų..." Deja, vis tik indas subyrėjo... Kunigas Kazimieras Gedvila mirė 1957 metais kovo mėn. 20 dieną Senojoje Žagarėje. Sirgęs, atrodo, buvo kažkokia kraujo liga: visa oda buvusi žaizdota. Gydytojai sakė: tai buvęs odos vėžys.

2. Morkelis Morkus, Morkaus s., gimė 1893 m. vasario 13 d. Dusetų parapijoje ir, berods, Dusetų miestelyje, ir ten pat užaugo. Lig 1903 m. mokėsi Dusetų pradžios mokykloje, o toliau po to rengėsi namie prie kvotimų iš keturių gimnazijos klasių vaistinės mokinio atestatui gauti. Tuos kvotimus jis išlaikė prie Maskvos mokslo apygardos kvotimų komiteto 1908 metais. Žemdičių Dvasinėje Seminarijoje Kaune mokėsi nuo 1909 lig 1914 metų. Būdamas labai gabus klierikas, Seminariją baigus, buvo pasiųstas į Petrapilio Dvasinę Akademiją gilintis teologijos moksluose. Ten teologiją studijavo nuo 1914 lig 1918 metų ir gavo teologijos

magistro laipsnį. Kunigu įšvęstas 1916 m. kovo 13 d.
Nuo 1918 m. rugsėjo 1 d. buvo Žemaičių Dvasinės Seminarijos profesorium. Dėstė Šv. Raštą. Nuo 1920 m. rudens buvo Seminarijos prefektu. Kauno Universitete, Teologijos-Filosofijos Fakultete dėstė patrologiją, bažnytinę iškalbą ir religijos mokymo metodiką. 1924. VI. 16 d. iš Seminarijos prefekto pareigų buvo atleistas. 1928. XII. 7 d. Kauno Arkivyskupijos Kurijoje buvo paskirtas knygų cenzorium. Lig 1936. VIII. 5 d. Seminarijoje ir bibliotekininku buvo. Universitete, lig pradžios taigbinės antrosios Lietuvoje, buvo teologijos-filosofijos fakulteto docentu. 1940. VIII. 5 d. paskirtas Šančių parap. bažnyčios vikaru. Tas pareigas ėjo lig 1947. IV. 30 d. Po to buvo Vilijampolės Šv. Juozapo bažnyčios vikaru, o mėnesiui praėjus, buvo paskirtas Vilijampolės klebonu. Ta proga Dvasinė Vyresnybė jam pareiškė padėką už darbus, kuriuos buvo atlikęs auklėdamas bei mokslindamas jaunąją kunigų kartą Lietuvoje ir šviesdamas spaudoje katalikų visuomenę. Kadangi kun. Morkelis buvo netvirtos sveikatos, klebono pareigoms eiti jam buvo duotas vicarius adjutor. Prieš Antrąjį pasaulinį karą kun. Morkelis dešimtį metų buvo dirbęs Kauno Arkivyskupijos Tribunole. Tai 1949. XII. 16 d. jis buvo paskirtas Tribunolo oficijolu. Velionis krisdavo epilepsijos priepuoliais. Ypatingai nyko jo sveikata dėl neišlaikymo blaivybės. Šitoji nelaimė jį pakirto. 1952. VII. 28 d. jis buvo atleistas iš oficijolo pareigų ir Vilijampolės klebonu buvo paskirtas kitas kunigas. Greit gavo paskyrimą apsigyventi Kelmėje altaristu. 1957 metais, rudeniop, apsirgo labiau. Matydamas galįs mirti, su nuoširdžiu tikėjimu ir gailesiu atliko šventą išpažintį ir priėmė paskutiniuos šv. Sakramentus.
Mirė Kelmėje 1957 metais, rugsėjo mėn. 2 d. Palaidotas Kelmės parap. bažnyčios šventoriuje. Laidotuvėse dalyvavo 34 kunigai ir didžiulė minia parapijiečių. Velionis buvo malonaus būdo, draugiškas ir patrauklus.

3. Blutis Juozapas, Kazimiero s., tikroji pavardė
buvo Blažis, gimė 1900 m. balandžio 23 d., Šėtos pa-
rapijoje, Liolių kaime. Užaugo ten pat. Prieš Pirmą jį
pasaulinį karą pradžios mokyklą išėjo Šėtoje. Ka-
rui prasidėjus, buvo įstojęs į aukštesniąją Kėdainių
miesto pradinę mokyklą, į antrąją klasę. 1919 m.
stojo į Vilkmergės gimnaziją ir ten baigė šešias
klases. 1923 m. stojo į antrąjį kursą Kunigų Semina-
rijos Kaune, o 1925 m. rugsėjo 15 d. — į Kauno
Universitetą, į teologijos-filosofijos skyrių, kurį bai-
gė 1929 m. gegužės 17 d.
Subdiakonu įšvęstas 1928. III. 24, diakonu — 1928.
V. 20, kunigu — 1929 m. gegužės 25 d. Kauno
Bazilikoje.
Vikaro pareigas ėjo Radviliškio bažnyčioje nuo
1929 m. liepos 1 d. Iš karto pasireiškė sveikatos
trūkumai. Sirgo stuburkaulio džiova ir lengva for-
ma plaučių džiovos. Ryšium su tuo, nuo 1931. III.
18 d. lig 1938. XI. 21 d. Strėvininkuose buvo Šv. Vin-
cento a Paulo Draugijos globojamų Valstybės Invalidų
Namų vedėju ir kapelionu. 1938. XI. 21 d. buvo pa-
skirtas Kražių Šv. Kotrynos Kongregacijos Seserų ka-
pelionu bei paprastųjų nuodėmklausiu ir Kražių
Mažamečių Mergaičių Pataisos Namų kapelionu. Nuo
1941 metų birželio 10 d. buvo Kražių parapijos admi-
nistratorium (vicarius adiutor). Kražiuose reikiamai
veikė atšalusius katalikus, kovojo su girtuokliavimu,
pamaldas bažnyčioje padarė gyvas ir patrauklias,
aptvarkė kapines ir bažnytinius trobesius.
1944. V. 12 buvo paskirtas Baisogalos parapijos admini-
stratorium, 1945. IX. 5 — Pakapės parapijos administra-
torium, 1945. X. 25 — buvo laikinai komandiruotas
vikaru į Seredžių, 1946. I. 4 — paskirtas Kybartų
koplyčios rektorium su Kurtuvėnų vikaro teisėmis,
1946. IV. 17 — paskirtas Pašvitinio vikaru-substi-
tutu, 1946. VI. 25 — laikinai komandiruotas admi-

nistratoriaus pareigoms į Vadžgirį. Čia būdamas, sutvarkė bažnyčiai langus ir stogą. 1946.X.10 paskirtas Skaisgirio bažnyčios vikaru-adjutoriumi, pavaduojant sergantį kleboną. 1947.IV.30 laikinai komandiruotas pavaduoti sergantį Pabaisko klebona. 1948.IV.15 padarytas Pabaisko parapijos klebonu. 1949.V. paskirtas Šiluvos parap. klebonu ir Šiluvos dekanato vicedekanu. Pabuvo kiek klebonu Nedzingėje, 1950.IV.15 iš ten iškeltas, buvo paskirtas toms pačioms pareigoms į Kaimelį Šakių apskrityje. 1950.IX.18 paskirtas į Kelmę altaristu. Kunigas buvo griežtas doros, atsidavęs savo pašaukimui, gyvendamas Dievo garbei ir žmonių išganymui.

Sirgo leukemija. Du mėnesius gydęsis Kauno Didžiosiose Klinikose, parvežtas pas savo seserį Kaune, po poros valandų mirė 1957 metais, lapkričio mėn. 18 d. Palaidotas Kelmėje, parapijinės bažnyčios šventoriuje, lapkričio mėn. 21 dieną, palydėtas didelio būrio parapijiečių ir 21 kunigo.

4. Baltrušaitis Juozapas, Antano s., gimė 1914 m., vasario mėn. 25 d., Skirsnemunės parapijoje, Antrųjų Skirsnemuniškių kaime; pakrikštytas Skirsnemunės bažnyčioje, tais pačiais metais, kovo mėn. 19 d.

Buvo baigęs šiuos mokslus: 1935 metais septynias klases Jurbarko gimnazijoje, 1940 metais Kauno suaugusiųjų gimnaziją, o 1941 metais — Kaune Mokytojų Kursus pradžios mokyklos mokytojo vardui įgyti. Nuo 1941 lig 1946 metų pavasario išėjo dvasinius mokslus Tarpdiecezinėje Kauno Kunigų Seminarijoje. Buvo gabus klierikas, Seminarijoje mokėsi gerai; turėjo choleriškai-melancholišką temperamentą, buvo rimto būdo, sugyvenamas ir pareigingas; balsą turėjo labai gerą, pamokslus galėjo gerai sakyti; sveikatos buvo geros.

Aukštuosius šventimus priėmė Kauno Bazilikoje: subdiakonatą 1946.IV.6 d., diakonatą 1946.IV.7 d., o presbiteratą 1946 m. birželio mėn. 16 d.

Vikaru buvo: Raseiniuose, Švenčiausios Mergaitės Marijos

į Dangų Ėmimo bažnyčioje nuo 1946. VII. 27 d. lig 1947. IV. 11 d.; Kauno Šančių parapijinėje bažnyčioje nuo 1947. V. 3 d. lig 1947. VIII. 4 d.; Kauno V. M. J. Kr. Prisikėlimo bažnyčioje nuo 1947. VIII. 13 d. lig 1947. IX. 1 d.; Pašventinio parap. bažnyčioje nuo 1947. IX. 1 d. lig 1948. VII. 7 d.; Kelmės parap. bažnyčioje nuo ~~XXXX~~ 1948. VII. 30 d. lig 1950. VI. 1 d. Tąją dieną buvo paskirtas laikinai eiti Kelmės klebono pareigas. 1950. VII. 17 d. iš Kelmės klebono pareigų buvo atleistas ir paskirtas Krokialaukio bažnyčios klebonu, Simno rajone. Mirė, būdamas Krokialaukio klebonu 1954 metais, kovo mėn. 13 dieną, Krokialaukyje. Palaidotas savo tėviškės, Skirsnemunės, bažnyčios šventoriuje. Velionis buvo labai draugiškas, visiems prieinamas, visus patraukiantis. Savo pamokslais žavėte žavėdavo klausytojus. Mirė silpnos širdies pakirstas.

5. Meškauskas Juozapas, Gasparo s., Kauno Arkivyskupijos garbės kanauninkas, gimė 1889 m., balandžio mėn. 4 d. Panevėžyje, šv. Petro ir Povilo parapijoje, augo ten pat pas tėvus.

Mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje ir ją su papildomąja klase baigė 1909 m. Teologijos mokėsi Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje Kaune 1909–1913 m., gilinosi joje Dvasinėje Petrapilio Akademijoje 1913–1917 m., gavo ten teologijos kandidato laipsnį 1916 m. ir teologijos magistro laipsnį 1917 m., kunigu įšvęstas 1914 m. gegužės mėn. 31 d.

Nuo 1917. VI. lig 1917. X. 19 ėjo Revelyje lietuvių ir belaisvių kapeliono pareigas; nuo 1917. X. 19 lig 1918. III. 1 d. buvo IV-sios Rusų armijos Rumunijoje karo kapelionu; nuo 1918. III. 1 d. buvo irgi karo kapelionu išskirtajame Rumunų fronte lietuvių dalinyje, formuojamame prie 266 atsarginės ligoninės Ungeniose.

Grįžo į Lietuvą 1918.X.30 d. ir laikinai gyveno Panevėžy. Nuo
1919.I.1 d. buvo Dvas. Žemaičių Seminarijoje profesoriu ir ka-
pelionu. Nuo 1920.V.1 d. buvo dar paskirtas cenzoriaus pa-
reigoms Žemaičių Vyskupijos Kurijoje. 1920 metais lankėsi
Jungtinėse Amerikos Valstijose Lietuvos dvasininkų santykiams
nustatyti su Amerikos lietuviais kunigais, katalikų organi-
zacijomis bei spauda. Tais metais rugsėjo mėnesį vyskupui
Karevičiui tuo reikalu atsiuntė išsamų raportą. 1922 me-
tais kun. Meškauskas buvo ir Lietuvos Universiteto teologijos-filoso-
fijos fakulteto studentų kapelionu, taip pat buvo paskirtas
komisijos nariu lietuviškiems Romos Ritualo priedams nusta-
tyti. 1923 metais jis vyko į Vokietiją tarnybiniais reikalais.
1925 m. Seminarijoje dėstė moralinę teologiją ir liturgiką, o tais
metais vasario 16 d. buvo paskirtas iškilmingosioms pamaldoms
Kauno katedros bazilikoje ceremonijų magistru. 1927 metais
prašėsi išleisti į užsienius susipažinti su asketinės teo-
logijos dėstymu ir su liturginėmis ceremonijomis. 1928.VIII.
11 d. buvo atleistas iš dvasinio tėvo Kunigų Seminarijoje
pareigų, palikus jį tos seminarijos profesorium ir teolo-
gijos-filosofijos fakulteto lektorium. 1928 metais jis
pavadavo Kauno Benediktinų vienuolyno nuolatinį nuo-
dėmklausį kun. Nikod. Raštutį, sykiu eidamas ir vienuo-
lyno bažnyčios vicerektoriaus pareigas. Nuo tų pareigų bu-
vo atleistas 1936.IX.27 d. 1930 metų vasarą prašėsi
išleidžiamas į užsienį pasigydyti. 1940.IV.27 d. paskir-
tas Katalikių Moterų Draugijos Kauno miesto rajone dva-
sios vadu. 1940 m., birželio 22 d., Kauno Arkivyskupas
Metropolitas, pagerbdamas kun. Meškauską, kaip nusi-
pelniusį bažnyčiai kunigą už uolų, dorovingą ku-
nigavimą per 26 metus, už puikų tvarkymą Metro-
politinėje Bazilikoje pamaldų ceremonijų bei profeso-
riavimą Kunigų Seminarijoje, pakėlė jį į Bazilikos
garbės kanauninkus. 1940.IX.14 buvo paskirtas Se-
minarijos prokuratorium, ypač organizuojant Seminarijos
išlaikymo resursus Kauno Arkivyskupijoje. Apie
1944 metus ėjo Kauno Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčios rek-

toriaus pareigas ir sykiu buvo vyriausiu Lietuvos kariuomenės kapelionu. Kadangi tas dvejas pareigas nelengva buvo suderinti, ypač kai tekdavo tarnybos reikalais iš Kauno išvažinėti, 1944. I. 3 kan. Meškauskas iš bažnyčios rektoriaus pareigų buvo atleistas. Tais metais buvo pašlijusi ir jo sveikata.

Rudenop 1944 metais jis išvyko į Vakarus. Ką ten per keliolika metų jis veikė, žinių neturime. Mirė New-Yorke 1957 metais, lapkričio mėn. 30 d. Kanauninkas J. Meškauskas turėjo tvirtą ir lakų protą, buvo geras profesorius, labai gabus liturginių ceremonijų vedėjas, buvo įžymus organizaciniais gabumais, labai šviesus klierikų dvasios vadovas bei asketikos mokytojas, gerai nusimanė Lietuvos valstybės politikoje, tardavosi su politikos viršūnėmis ir duodavo joms gerų patarimų.

Šiuos nekrologus rašė kun. P. Veblaitis,
Kauno Kurijos notaras.

1958 metais mirusieji

Kauno Arkivyskupijos kunigai.

1. Gabrielaitis Kazimieras, Kazimiero s., gimė 1890 m. vasario mėn. 16 d. Šiaulių parapijoje, Lehoru sodžiuje. Baigęs Šiauliuose keturias gimnazijos klases, teologijos mokėsi Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje Kaune nuo 1909 lig 1914 metų. Kunigu įšventė 1914 m. gegužės 29 d.

1914.VI.16 buvo paskirtas Mosėdžio bažnyčios vikaru ir tikybos mokytoju I-joje ir II-joje Mosėdžio liaudies mokyklose. 1918.V.14 buvo Liepojaus gydytojo Dr. A. Laitės pripažinta, kad kun. Gabrielaitis serga chronišku gerklės ir plaučių vamzdžių kataru ir reikalingas gydymosi bei dviejų mėnesių atostogų. 1919.VII.24 buvo iš Mosėdžio iškeltas vikaru į Akmenę, įsteigė ten Katalikių Moterų ir Blaivybės draugijas ir sėkmingai joms vadovavo. 1920.X.8 iš Akmenės buvo iškeltas į Šaukėnus. Ten, valsčiaus tarybos prašomas, buvo sutikęs eiti valsčiaus iždininko pareigas ir prašė vyskupo leidimo. Vyskupas leidimo nedavė, nes kanonų kodeksas neleidžia dvasininkams eiti su atskaitomybe surištų pasaulinių pareigų. Iš ten 1922.VI.9 buvo vikaro pareigoms iškeltas į Joniškį. Bet ten neteko nė nuvykti; 1922.X.10 gavo paskyrimą važiuoti vikaro pareigoms į Krekenavą. Iš Krekenavos 1924.VII.11 buvo nukeltas į Lygumus. Toje parapijoje buvo įsteigęs Katalikių Moterų ir Pavasarininkų draugijas. Lygumiečiams kun. Gabrielaitis buvo labai patikęs. Išgirdę, kad kun. Gabrielaitį ketinama iš Lygumų iškelti, su daugybe parašų prašė vyskupą jį Lygumuose palikti. 1924 metais nuo gruodžio 4 dienos jis jau buvo Meškuičiuose ir ėjo vikaro pareigas. 1925.X.17 jis buvo nukeltas į Gruzdžius vikaru su pareiga dėstyti tikybą ir kapelionauti Aukštesniojoj Gruzdžių Sodininkystės ir Pienininkystės Mokykloje. Iš Gruzdžių 1926.XII.18 buvo nukeltas į Veliuoną, nors ir gruzdiečiai jį gyrė ir prašė neiškelti. 1929.V.16 iš Veliuonos buvo vikaro darbams iškeltas į Kauno Šančių parapiją. 1930 m. buvo nuvykęs į Eucharistinį Kongresą Kartagoje. Paskirtas 1930.XII.15 klebonu į Žaiginį,

ten išklebonavo penkiolika metų. 1945. VI. 18 prašėsi mėnesiui ar dviem atostogų pasigydyti. Nuo 1945. VIII. 28 buvo klebonu Upninkuose. 1946. I. 17 buvo paskirtas Vandžiogalos parapijos administratoriumi, laikinai komandiruojant jį Rumšiškių bažnyčios vikaro substituto pareigoms. Nuo 1946. III. 6 lig 1947. X. 18 kalėjo Raseiniuose, nuo 1947. XI. 13, atvykęs į persiunčiamąjį Mariinsko lagerį, ten prabuvo lig 1949. I. 13. Pastarąją datą buvo perkeltas į Antibesską lagerį, už 7 kilometrų nuo Mariinsko. Parvykęs į Lietuvą, 1955. XI. 21 buvo paskirtas į Joniškį altaristu-išlaikytiniu. Per įkalinimo laiką jį rėmė dvi senutės jo seserys ir vienos jų sūnus, nors ir pats buvo invalidas. Lageryje cingos ligos jam buvo sunaikinti dantys, todėl jau Lietuvoje būdamas, rūpinosi juos sutaisyti. ~~Mirė~~ Šiaulių ligoninėje kurį laiką gulėjo, sirgdamas vėžiu. Mirė Joniškyje 1958 metais, sausio mėn. 23 dieną. Palaidotas Joniškio bažnyčios šventoriuje.

Kunigas buvo be priekaištų doros, uoliai atlikdavo savo pareigas, buvo linksmaus būdo, nuoširdus ir draugiškas, patraukdavo į katalikiškas organizacijas parapijiečius.

2. Korsakas Julijonas, Juozapo s., buvo gimęs Biržų parapijoje, Nemunėlio Radviliškio filijoje, 1895 metais vasario mėn. 25 d. Mokėsi Nem. Radviliškio pradinėje ir Biržų miesto mokyklose. Į Žemaičių Seminariją buvo įstojęs 1914 m., bet 1915 m., besiartinant vokiečių frontui, išvažiavo į Rusiją ir Maskvoje 1915–1916 m. lankė brandos kursus. 1916 m. rudenį, buvo įstojęs į Mogiliavo Seminariją Petrapilyje ir ten priėmė mažuosius šventimus. 1918 m. rudenį grįžo į Žemaičių Seminariją. Į kunigus įšišventė 1921. V. 8 d.

Nuo 1921. VII. 1 d. ėjo vikaro pareigas Jurbarko bažnyčioje, bet 1925. VI. 16 buvo iš jų atleistas ir nuo tų metų

VIII. 1 d. paskirtas Jurbarko „Saulės" Draugijos gimnazijoje tikybos mokytoju ir kapelionu. Per visuotinąjį „Ūkininko" Bendrovės susirinkimą buvo jis sutikęs eiti bendrovės pirmininko pareigas, jei vyskupas leis. Iki tol gi jis toje bendrovėje buvo ėjęs jos buhalterio ir kasininko pareigas. Jurbarko klebonui kun. Bikinui pareiškus, kad kun. Korsakas dar būtų kurį laiką pageidaujamas bendrovės valdyboje, vyskupas jam leido laikinai pasilikti jos pirmininku. 1926.III.12 ir 1927.VII.4 kun. Korsakas prašė vyskupą leisti jam eiti mokslus Liet. Universitete, teologijos-filosofijos fakultete, bet dėl didelės kunigų stokos Arkivyskupijoje nerasta galima jam leidimas duoti. 1931.II.14 jis buvo paskirtas tikybos dėstytoju ir kapelionu Jurbarko valdinėje gimnazijoje, bet tais metais liepos 1 d. jis buvo iš tų pareigų nuo VIII.1 d. atleistas ir paskirtas Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčios vikaru ir Šiaulių vidurinėje Amatų Mokykloje tikybos mokytoju ir kapelionu. Nuo 1935 m. sausio 1 d. jis buvo pakeltas į Kairių administratoriaus pareigomis. Pagal jo paties prašymą, jis buvo paliktas tikybos mokytoju ir kapelionu vidurinėje Šiaulių Amatų Mokykloje. Iš tos mokyklos pareigų buvo atleistas 1936.VIII.1 d.

Kauno I-sios Apylinkės Teismas, kažkokioje baudžiamojoje prieš kun. Korsaką byloje, 1933 m. spalių 7-14 d. nusprendė jį nubausti dviem tūkstančiais litų baudos, arba, lėšų neturėjimo atveju, pakeisti baudą dviem mėnesiais arešto. Sprendimas buvo patvirtintas ir Kauno Apygardos Teismo. Pagal Konkordato XX str., Baudž. Teism. Ist. 1029 str. ir Vyr. Trib. sprendimą 184/32 Nr., Teismo sprendimas turėjo būti įvykdytas. Todėl Ordinaristas uždėjo kun. Korsakui dviejų mėnesių arešto baudą, kuriai metu jam, kaip Kairių bažnyčios administratoriui, pavaduoti buvo paskirtas Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčios vikaras kun. Jurgis Jankauskas. Baudos įvykdymą prižiūrėjo, Metropolito pavestas, Šiaulių dekanas kan. St. Sarapas.

1940.V.27 buvo paskirtas Vandžiogalos parapijos administratorium (vicarius oeconomus). Kairiečiai Arkivyskupą prašė kun. Korsaką palikti Kairiuose, kaip energingą ir darbštų kunigą, nudirbusį Kairių parapijoje daug sunkaus darbo, o tų darbų dar esą daug ir jie reikalingi jauno ir darb-

štaus kunigo. Dar kurį laiką jis Kairiuose buvo paliktas. 1941. IX. 5 buvo paskirtas Lygumų parapijos klebonu. Ten jam beklebonaujant, 1944. III. 17 nuo Metropolito gavo pasiūlymą keltis į Ukmergę ar į Baisogalą klebonu ir dekanu. Kun. Korsakas, padėkodamas Metropolitui už garbingą pasiūlymą, atsisakė nuo jo dėl karo sudarytų sunkenybių. 1944 metais rudenop kun. Korsakas iš Lietuvos pasitraukė į Vakarus. Ką ten veikė, žinių neturime. Kun. Korsakas mirė Čikagoje ~~1956 ar~~ 1957 metais, žūdamas automobilio katastrofoje sausio mėn. 21 dieną, grįždamas su kitu kunigu iš kapinių. Antrasis kunigas liko gyvas. Palaidotas Čikagoje, šv. Kazimiero kapinėse.

3\. Petraitis Antanas, Kazimiero s., gimė Girdžių parapijoje, Jokūbaičių kaime, 1896 m. birželio mėn. 13 d. 1914 metais baigė Jurbarko miesto mokyklą, 1917-tais gi stojo į penktą Panevėžio gimnazijos klasę, kurios nebaigęs, tais pačiais metais įstojo į Dvasinę Žemaičių Seminariją, ją 1922 metais baigė, stojo į Lietuvos Universiteto teologijos-filosofijos fakultetą, kur 1926. I. 15 baigė jo bendrąjį ruožą, įgydamas diplomuoto teologo teises. Kunigu išišventė 1924 m. birželio mėn. 14 d.

Vikaru buvo Zarasų bažnyčioje nuo 1924. VII. 10. Apie metus laiko ten pabuvęs, skundėsi vyskupui nebegalįs Zarasuose dirbti dėl fanatiškai nusistačiusių ir sulenkėjusių parapijiečių, nebeturįs juose pasitikėjimo, ir todėl visuomeniniame bei pastoraciniame darbe nebesąs vaisingas. Net ir iš savųjų pusės nepalankios, darbą griaunančios, aplinkybės tiek suardę jo sveikatą, kad, pasitaręs su gydytojais, gavo patarimą išvažiuoti iš Zarasų, nes suirusius nervus pataisyti ir nuo ežerų drėgmės gautą reumatizmą išgydyti Zarasuose gyvenant, esą negalima. Todėl prašęsi iš Zarasų iškelti.

1925. V. 16 d. buvo iškeltas vikaro pareigomis į Ariogalą. Tų pačių metų VI. 30 d. prašęsi, kad leistų teo-

logijoje gilintis, specializuojame teolog.-filosofijos fakultete, ruože; Dėl kunigų stokos Arkivyskupas tuo tarpu jo neleido.

1926.I.7 d. iš Ariogalos buvo perkeltas vikaru į Radviliškį, nors ariogališkiai su daugybe parašų prašė, kad jis būtų paliktas prie Ariogalos bažnyčios, nes per pusę metų jo pasidarbavimo jau pusė gyventojų atvirto į krikščionišką gyvenimą, pamėgo katalikiškas organizacijas, tėvų vaikus patraukė į gerąją pusę. Tačiau Ariogaloje pats kun. Petraitis nebepanorėjo pasilikti. Ariogaloje jis buvo įkūręs Pavasarininkų kuopą su 300 narių, Ūkininkų sąjungą su 120 narių, krikščionių demokratų skyrių ir Darbo federaciją. Jam vadovaujant, buvo įsteigta Ūkininkų Sąjungos krautuvė ir smulkaus kredito bankas, Blaivybės draugijos skyrius ir tikybiniai rateliai. Pamokslus bažnyčioje sakydavo turiningus, sugraudindamas klausytojus lig ašarų.

Radviliškyje tepabuvo vikaru porą metų, savo gabumais ir darbštumu parapijiečiuose įgydamas simpatijų, gi gražiais savo pamokslais patraukė prie bažnyčios daug tokių žmonių, kur jau buvo tikėjime atšalę, nuo bažnyčios pasitraukę ~~net~~ nebelankydami jos. Įkurė Radviliškyje pavargėliams šelpti Šv. Vincento a Paulo Draugiją, nes Radviliškyje (dar) buvo jokios globos neturinčių pavargėlių. Įsteigė ir Krikščioniško mokslo draugiją, kurios narių skaičius vis augo. Radviliškiečiams sužinojus, kad kun. Petraitis iškeliamas į Šiaulius, ta netikėta žinia juos sugraudino, nes, kaip jie sakė, „prisieina skirtis su mūsų tikru bažnyčios tarnu" ir prašė palikti jiems kun. Petraitį „tolimesniam laikui eiti savo šventas pareigas Radviliškyje". Prašymas buvo pasirašytas su daugeliu parašų, jų skaičiuje — ir vietos inteligentų. Pavasarininkai, prašydami palikti, vadino jį šviesos žvaigžde, kuri iki tam laikui juos vedė tikruoju keliu.

1927.VIII.20 iš Radviliškio buvo perkeltas vikaru prie Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčios. 1931.VII.23 iš Šiaulių kėlėsi į Eržvilko parapiją vikaro adjutoriaus pareigoms, ten sergant Eržvilko klebonui ir buv. Šiaulių Šv. P. ir P. bažnyčios klebonui kun. Julijonui Jasienskiui. Sykiu buvo paskirtas tikybos dėstytoju ir kapelionu Eržvilko pradinėje mokykloje.

1936 metais buvo išvykęs į Ameriką teikti lietuviams dvasi—

viams katalikams pastoracinės pagalbos. 1937.VI.12 grįžo iš Amerikos į Lietuvą ir toliau ėjo Eržvilko administratoriaus pareigas.
1943.II.22 iš Eržvilko buvo perkeltas į Raudondvario (?) klebono pareigoms eiti, vietomis ir inventoriumi susimainydamas su Radviliškio klebonu kun. Aug. Adomavičium, persikeliančiu į Eržvilką.
1943.VII.5 buvo paskirtas Šiaulių dekanato vicedekanu, sykiu einant Radviliškio klebono pareigas.
1944 m. rudenop kun. Petraitis pasitraukė į Vakarus.
Mirė 1955 m. balandžio mėn. 6 d. Tais metais Verbų sekmadienį ilgai klausė išpažinčių, 3 val. po piet. turėjo dėl kraujo sutirštėjimo, širdies priepuolį ir mirė ~~staiga~~ beveik, didįjį trečiadienį. Kun. Ant. Petraitis prieš kokius tris metus buvo pakeltas į kanauninkus.

4. Penkauskas Pranciškus, Pranciškaus s., Kauno Arkivyskupijos Kapitulos kanauninkas, buvo gimęs Gruzdžių parapijoje, Daujočių sodžiuje, 1889 m. vasario mėn. 24 d. Ten pat ir augo. Mokėsi Gruzdžių liaudies mokykloje 1897–1898 m., namie ir Šiauliuose, po to – Šiaulių gimnazijoje 1899 m. – 1905 m. Dvasinius mokslus ėjo Žemaičių Dvas. Seminarijoje 1905–1910 m., Petrapilio Dvas. Akademijoje 1910 – 1914 m. Akademija baigė teologijos magistro laipsniu. Studijavo Miuncheno universitete istorijos mokslus 1922–1923 mokslo metais. Kunigu buvo įšventintas 1913 m. birželio 3 d. Petrapilyje, Mogiliavo Arkivyskupijos katedroje.
Nuo 1914.X.1 d. buvo paskirtas tikybos mokytoju ir kapelionu Palangos gimnazijoje, Palangos parapijinėse berniukų ir mergaičių mokyklose ir Kunigiškių pradžios mokykloje, tačiau dėl karo sąlygų neteko jam paskirtojo darbo dirbti. Norėdamas laisvą laiką išnaudoti, ketino 1915 metų pradžioje mokslo reikalais vykti į Petrapilį. Ten nuvykęs jau ir buvo. Tuo tarpu, 1915.II.19 d. jį vyskupas paskyrė katedros Kaune vikaru penkerių mėnesių laikui. Gavęs skiriamuosius raštus kun. Penkauskas iš Petrapilio tuoj grįžo į Kauną. Penketui mėnesių išėjus, iš katedros vikaro pareigų buvo atleistas.
1915.X.18 buvo paskirtas tikybos mokytoju ir kape-

lionu lietuvių „Saulės" draugijos mokytojų kursuose ir M. Yčo mer-
gaičių gimnazijoje Voronežo mieste, kur tat mokslainės buvo
nusikraustę, su įsakymu nedelsiant ten vykti. Tuo metu
kun. Penkauskas gyveno Vidžemės gubernijoje, Verros mieste-
lyje, nes tenai buvo nusikrausčiusi Palangos gimnazija,
kurios kapelionu gimnazija jį tebelaikė ir visą laiką
reguliariai mokėdavo jam algą. Tik, kai į Verrą ne-
atvyko nė vienas Palangos gimnazijos katalikas mokinys,
tada kun. Penkauskas, kaip kapelionas, radosi tenai
nebereikalingas. Iš viso Verroje jis išgyveno trejetą mė-
nesių. Nuvykęs į Voronežo miestą kun. Penkauskas ten
dėstė tikybą ir kapelionavo: M. Yčo mergaičių gimna-
zijoje, „Saulės" švietimo draugijos mokytojų kursuose,
ten perkeltojoje Kijevo trečiojoje gimnazijoje, kurioje buvo
45 mokiniai pabėgėliai lenkai ir vienas lietuvis, Marijos
mergaičių gimnazijoje, kur mokėsi penketas aštuntokių pa-
bėgėlių lietuvaičių, ir realinėje Pataljanovičiaus 7 klasių mokykloje,
kur IV, V ir VI klasėse mokėsi 50 lietuvių mokinių, pa-
bėgusių iš Raseinių ir Telšių.

Į Lietuvą grįžo 1918 metais, panašu — rugpiūčio mė-
nesį. 1918. VIII. 23 d. gavo paskyrimą eiti vikaro pareigas
katedros bažnyčioje Kaune. 1918. XI. 15 d. buvo atleistas iš
tikybos mokytojo pareigavietės „Saulės" mokytojų kursuo-
se Kaune. 1918. XII. 7 d. gavo paskyrimą būti 1-uoju nota-
ru Žemaičių Vyskupijos Tribunole, o iš tų pareigų buvo
atleistas 1919. XI. 4 d.

1920. VII. 16 buvo paskirtas tikybos mokytoju Viduriniųjų mokyklų mokytojų kursų klausytojams Kaune.

1920. IX. 25 paskirtas Žemaičių Vyskupijos Seminarijos
profesoriaus pareigoms. Kadangi jam buvo uždėta per-
daug pareigų, tai 1920. X. 13 iš katedros vikaro pareigavietės
buvo atleistas.

1922. IX. 27 jį vyskupas atleido iš visų pavestųjų parei-
gų ir davė leidimą vykti į Müncheną studijuoti
vietos universitete istorijos mokslus. 1923. XI. 6 —
1924. VIII. 23 dėstė tikybos mokslą ir kapelionavo VI ir VII

klasėse Kauno mergaičių gimnazijoje, Maironio g-vėje, 14.
1923 metais pradėjo docentu profesoriauti Lietuvos univer-
sitete Kaune.
1926. V. 21 buvo paskirtas Kauno Metropolitinės Kuni-
gų Seminarijos vicerektorium ir profesorium nuo
birželio 1 dienos.
1928. X. 8 tapo prosinodaliniu teisėju Kauno Arkivy-
skupijos Tribunole.
1928 m. spalių mėn. 16 d. Kauno Arkivyskupas
Metropolitas Juozapas Skvireckas, pagerbdamas kun. Pen-
kausko pasitarnavimus Bažnyčiai bei savai vyskupi-
jai gražia dorove, labai pavyzdingu kunigišku gyve-
nimu, darbštumu jaunimo švietimo darbe ir dideliu pa-
mėgimu šventųjų mokslų, pakėlė jį į Kauno Arki-
vyskupijos Bažilikos garbės kanauninkus.
1931 m., gegužės 8 dieną Kauno Arkivyskupas Me-
tropolitas, pripažindamas, kad kan. Penkauskas yra
tinkamas dirbti bendram visos Arkivyskupijos labui
prisidėdamas prie sudarymo iškilmingesnės tarny-
bos Dievui; kad kan. Penkauskas gali būti metro-
politinės katedrinės bažnyčios senate jam, Arki-
vyskupui Metropolitui, pagelbininku bei patarėju,
todėl Arkivyskupas kan. Penkauską, šv. teologi-
jos magistrą, garbės kanauninką, įžymų kunigiš-
ku gyvenimu bei dorovės taurumu, uoliai dir-
bantį sielų išganymui, žodžiu ir raštu uoliai
mokantį Seminarijoje šventųjų mokslų ir
tuomi įgijantį kas karta vis didesnius nuo-
pelnus, už visa tai, pakelė į aktualinius, kapi-
tulos, kanauninkus.
Mirus metropolitinės seminarijos rektoriui,
apaštališkiam protonotarui, prelatui tauraus
atminimo Jonui Maironiui-Mačiuliui, rek-
toriaus postas vakavo. Kan. Penkauskas buvo
rastas vertas ir tinkamas tai svarbiausiai
bažnytinei institucijai, ir 1932. VII. 29 d. jis

buvo paskirtas einančiuoju Seminarijos rektoriaus pareigas.

1932, X. 17 d. kan. Penkauskas buvo Metropolito paskirtas sekretorium akademinių studijų reikalams. Pagrindinis uždavinys buvo: budėti, kad katalikiškoji Lietuvos jaunuomenė galėtų eiti aukštuosius mokslus be pavojaus savo sąžinei.

1932. XI. 19 jam uždėjo pareigas: patarėjo Metropolitinės Kurijos Administracinėje Taryboje bažnytiniams turtams tvarkyti; Budėjimo Tarybos nario ir prosinodalinio egzaminatoriaus dešimčiai metų.

1933. VII. 26 d. kan. Penkauskas buvo paskirtas tikruoju Metropolitinės Seminarijos rektorium.

1934. III. 27 d. buvo padarytas sykiu su prelatu A. Dambrausku katalikiškosios spaudos globėjais Kauno Arkivyskupijoje, duodant tai spaudai patarimų, paskatinimų bei nurodymų. 1940. IX. 12 d. jam buvo duotos pareigos kanauninko teologo Kauno Arkikatedros Bazilikoje.
1943. II. 4 buvo paskirtas Kauno Arkivyskupijos Kurijos ir Metropolitinio Tribunolo oficijolu. Aukštai iškilęs visa eile dignitarinių paaukščių, turėjo vilties tapti vyskupu. Kunigas buvo dorovingas be priekaišto.

Būdo buvo malonaus, prieinamo, ~~buvo~~ gana geros širdies. Kauno Bazilikos iškilmėse, eidamas ceremonijų magistro pareigas, nepalyginamai gražiai ir aiškiai skaitydavo susirinkusiai Bazilikoje žmonių miniai Popiežių bules, Arkivyskupo Metropolito ganytojiškus laiškus bei suteikiamų atlaidų skelbimus.

1944 metais, liepos ar rugpjūčio mėnesį, išvyko į Vakarus. Deja, kur jis gyveno ir ką nuveikė, žinių neturime. Mirė Kanauninkas Penkauskas žel,
Austrijoje, 1950 metais, rudenį. Buvo kalbėta, kad rytą, atlaikęs bažnyčioje Šv. Mišias, begrįždamas namo, krito ant tako negyvas. Lietuvoje bebūdamas, kiek pasiskundavo, rodos, inkstų negalia.

Kanauninko Pr. Penkausko, kaip Lietuvos istorininko, mokslinis

palikimas spausdintomis studijomis, kupinas skaistaus patriotiz-
mo, šis yra: 1) Lietuvių tautos dvasia istorijos šviesoje, Kaunas,
1919; 2) Vytautas Didysis ir jo Čekijos politika, Venčelinui mirus,
atspaudas iš „Židinio", Kaunas, 1930; 3) Vytauto Didžiojo nuopel-
nai dvasinės kultūros srityje, atspaudas iš „Athenaeum", 1931,
Kaunas; 4) Lietuvos istorijos versmių leidimas, straipsnis „Savažia-
vimo Darbuose", I, 1933, Kaunas; 5) Bazelio susirinkimas ir
Lietuvos sosto reikalas, Vytautui mirus, Kaunas, 6) rankraš-
čiuose; Senovės ir Viduriniųjų amžių visuotinė
istorija, Straipsniai apie Lietuvos istoriją, iš viso
24 tomai, apdaryti, laikomi Kauno Arkivyskupijos
kurijos archyve 7) Liet. istorija mokykloms, spausdinta [iliustruota].

5. Gustas Juozas, Jono s., saleziėtis kunigas, gi-
mė 1906 m., vasario mėn. 16 d., prie Jurbarko,
Klišių dvare, kur jo tėvai dirbo kumečiais. Vė-
liau, vykdant Lietuvoje žemės reformą, jo tėvai
gavo iš to paties Klišių dvaro nuosavybės 6 ha
sklypą žemės. Sekmingai baigęs penkias klases
„Saulės" valstybinėje gimnazijoje Jurbarke, 1923 m. rug-
sėjo mėn. pabaigoje išvyko į naujai atidarytą
Saleziečių Kongregacijos Lietuviams Aspirandatą
Paduvos provincijoje, Estės miestelyje, Colegio Man-
fredini. Čia baigęs Italijos gimnazijų italu-
lotynu-graikų kalbų papildomą kursą, ten pat
Manfredini'o kolegijoje 1925 m. rugsėjo mėn. įstojo
į noviciatą, kurį 1926 m. rugsėjo mėn. baigęs, trims
metams padarė laikinus vienuoliškus įžadus. Po to
buvo pasiųstas į Saleziečių kongregacijos seminari-
ją Torino-Valsalice filosofijos ir pedagogikos studi-
joms, kurias sekmingai jam baigus, 1929 metų rudenį
buvo išsiųstas į Gregorianos Universitetą Romoje
studijuoti teologijos. 1933 m., liepos mėn. 30 d. tapo
išvestas į kunigus. 1933 m. rudenį buvo išsiųstas
į Indiją, kur prie Saleziečių kongregacijos semina-
rijos Shillong-Mavlai ėjo profesoriaus pareigas.
1938 metų pabaigoje kongregacijos vyriausybė iš In-

dijos parsiuntė jį į Lietuvą Saldutiškio parapijos adminis-
tratoriaus pareigoms. Vokiečių okupacijos metu ėjo profe-
soriaus pareigas Vilniaus kunigų seminarijoje. Rudenop
1944 metų buvo perkeltas į Kauną Šv. Trejybės parapijos
vikaro pareigoms ir kartu profesoriavo Kauno kunigų se-
minarijoje, dėstydamas Šv. Raštą, 1946 metų pradžioje gavo iš seminarijos vadovy-
bės atostogų sveikatos pataisymui. Tolesnį savo likimą pa-
sakoja pats Kun. J. Gustas laiške iš 1954.X.24 d.:
„...1946 metais aš buvau areštuotas ir nuteistas aštuoneriems
metams lagerio. Šių metų rugpiūčio 25 dieną mano bausmės laikas
baigėsi ir aš išėjau į laisvę. Tiktai, deja, man nebuvo leista grįž-
ti į Lietuvą, nes į namus savo giminių išlaikymui yra leidžia-
mi tiktai invalidai, o darbingieji siunčiami ten, kur reikalinga
daugiau darbo jėgos. Aš gi esu dar pusėtinai sveikas ir darbingas,
dėlto patekau į Krasnojarsko miestą ir dirbu prie statybos.
Statyba čia eina labai didelė. Daugelio aukštų namai aug-
te auga, ir Krasnojarskas netrukus bus panašus į Europos
didmiesčius. Ir pačiame mieste ir visuose šio krašto rajonuose
yra gana daug lietuvių, taigi ir man, be statybos darbų yra
messis quidem multa, ir aš beveik patenkintas, kad čionai
patekau. Ar yra šiame krašte kuris kitas laisvas opera-
rius, tuo tarpu nežinau, jeigu Jūs žinote, labai prašyčiau man
parašyti. Taigi, kadangi tenka ir teks, rodos, vis plačiau dirbti
quid simile į pastoraciją, norių Jūsų paklausti, kokias šiame
krašte turi facultates simplices sacerdotes, kaip laikyti savo or-
dinarium loci, ar reikia vesti acta nativitatis, matrimonii
et c. Celebrare tuo tarpu galiu tiktai modo stricte priva-
to, nes ir pats gyvenu bendrabutyje kartu su kitais darbininkais,
o lėšų, kad galėčiau nusisamdyti locum magis convenientem
dar neužsidirbau, nes visą naująjį gyvenimą tenka pradė-
ti tik iš penkių pirštų, bet nenusimenu, su Dievo pagalba
tikiuosi nugalėti visas kliūtis ir dar bent kiek pasidarbuoti
in vinea Domini. Taigi ir quoad celebrationem prašau para-
šyti, ar galima naudotis, respectu loci et modi, tomis pačiomis
facultatibus, kaip ir in vinculis. Visais tais klausimais
kreipiuosi į Jus, Didžiai Gerbiamas Kanauninke, nes pakartinių

savo laisvo gyvenimo ~~metu~~ laiku, be profesoriavimo seminarijoje, aš dirbau, kaip žinote, pastoracijos darbą Kaune ir dėl to laikau Jus savo Ordinarium loci. Kokia dalia ištiko mano Ordinarium religiosum, nieko nežinau. Jeigu Jūs apie jį ką nors žinote, labai prašyčiau man parašyti. Su didžiausia pagarba in Domino Kun. J. Gustas S.S.

P.S. Šį laiškutį prisiunčiu Jums per Kun. Joną Žemaitį, nes nežinau tiesioginio Jūsų adreso. Krasnojarskas, 1954. X. 24.

Mirė Krasnojarske 1958 metais kovo mėn. 13 dieną. Palaidotas ten pat. Velionis buvo pasiruošęs dirbti Krasnojarske pastoracinį darbą ne tik lietuviams, bet ir kitų kalbų katalikams – vokiečiams, lenkams ir kitiems. Džiaugėsi, kad jo pamokslais domisi net nekatalikai rusai, kai kurie pereidami į katalikų tikėjimą. Susidomėjimas katalikų religija buvęs žymus, net inteligentų ir studentų tarpe. – Kunigas buvo didelio religingumo, labai žmonėms prieinamas, labai paprastas su jais, didelio pasiaukojimo savo pašaukimui ir žmonių labui. 1957 metais rudenioji, jo teviškė, kai jis lankėsi joje, bandė jį perkalbėti, kad į Krasnojarską negrįžtų, bet jis pasipriešino, sakydamas, kad ten grįžti yra jo pašaukimo pareiga. Mokėjo kalbas: lotynų, senąją graikų, senąją hebrajų, labai gerai anglų, prancūzų, vokiečių, italų, rusų, lenkų, esperanto, kiek latviškai, studijavo sanskritą ir darydavo iš jo vertimus. – Mirė kraujo išsiliejimu smegenyse. Palaidotas Krasnojarske, katalikų su pravoslavais bendrose kapinėse. Jo sesuo Elena pastatė jam tenai paminklą – marmorinį kryžių su įrašu gimimo – mirimo datų ir vardo bei pavardės.

6. Ivaška Antanas, Juozo s., gimė 1883 m. spalių mėn. 13 d. Jūžintų parapijoje, Čivilių kaime, augo pas tėvus. Baigęs liaudies mokyklą, mokėsi Panevėžio realinėje mokykloje ir, ten baigęs penkias klases, persikėlė į Liepojaus realinę mokyklą, kur 1903 m. baigė šeštąją klasę. Nuo 1903 lig 1907 m. teologijos mokėsi Žemaičių dvasinėje seminarijoje Kaune. Kunigu įšventė 1907 m. spalių mėn. 28 d.

Kunigu vikaru buvo Veviržėnų bažnyčioje nuo 1907 m. lapkričio mėn. 3 d. lig 1911 m. spalių mėn. 17 d., Vandžiogalos bažnyčioje nuo 1911 m. lapkričio 14 d. lig 1914 m. lapkričio 4 d., Eržvilke nuo 1914 m. lapkričio 10 d. lig 1915 m. balandžio 13 d. Karui siaučiant, iš Eržvilko persikėlė į Rusiją ir apsigyveno Petrapilyje prie Lietuvių nuo karo nukentėjusiems šelpti Draugijos centro komiteto, bet ir ten ne po ilgo išvažiavo, kaip škrajojančio būrio įgaliotinis, į Volgos rajoną steigti tos Draugijos skyriams, kur tik šiek-tiek rasdavosi lietuvių tremtinių. Po kurio laiko, Centro komitetas jį paskyrė savo įgaliotiniu Žemutiniojo Naugardo gubernijai. Žemutiniame Naugarde darbavosi nuo 1915 m. rugpiūčio 22 d. lig 1916 m. rugpiūčio 19 d., kaip Centro komiteto įgaliotinis ir sykiu kaip tremtinių kapelionas. Savo globoje turėjo vienuolika apskričių, kur kartas nuo karto laikydavo tremtiniams pamaldas. Tremtinių kapelionu jis buvo paskirtas vyskupo Cieplako. Iš Žemutiniojo Naugardo Centro komitetas paskyrė jį revizuoti skyrius Babinavičiuose, Bobre, Babruiske ir kitur. Užbaigus skyrių reviziją, Centro komitetas jį paskyrė savo įgaliotiniu į Babruisko, Ragučiovo ir Riečicos rajoną. Gyvendavo tai Babruiske tai Ragučiove, užsiimdamas organizacijos darbais ir laikydamas lietuviams tremtiniams pamaldas. Dar frontui visai neatsidarius, išgavęs leidimą, atvyko į Vilnių tremtinių ir Babruiskio Lietuvių Tautos Tarybos reikalais. Esant Vilniuje, Lietuvos Taryba paskyrė savo įgaliotiniu į Žlobino ir Babruisko rajoną, kur visą laiką jis rūpinosi tremtinių grąžinimu, prieglaudų ir kitų Lietuvių Draugijos įstaigų, išgaudamas iš Vokiečių valdžios atvykimo traukinius,

maisto tremtiniams, ir sykiu ėjo kunigo pareigas. Užbaigęs darbą, 1918 m. iš Babruisko grįžo į Vilnių, davė Centro komitetui ataskaitą, iš Žemaičių gi vyskupo gavo paskyrimą, datuotą 1918.XI.21 d., vykti į Troškūnus vikaro pareigoms. Po to, nuo 1920 m. vasario mėn. buvo vikaru Girdiškės bažnyčioje ir nuo 1920 m. rugsėjo 21 d. Balninkų bažnyčioje. Vidiškių parapijos klebonu buvo paskirtas 1925 m. balandžio 25 d. Asmens byloje atitinkami lapeliai rodo, kad 1929, 1931 ir 1937 metais atliko rekolekcijas. Sirgti ėmė nuo 1941 metų, tapęs invalidu dėl paralyžiaus ir stiprios sklerozės. Nuo pradžios 1941 metų gyveno Kiaunoriuose, pas kun. Povilą Jasienskį. Radviliškio altaristu buvo paskirtas 1942 m. rugsėjo 5 d. Kauno Arkivyskupijos Kurija, Šiaulių dekanato kunigai ir Vidiškių klebonas kun. Buožys (Kurija reguliariai, kiti pripuolamai) remdavo jį pinigais. Parapijose bekunigaujant, ne kartą būdavo Kurijai skundžiamas dėl piniginių neatsiskaitymų. Kurijos paragintas, visados atsiskaitydavo. Mirė Radviliškyje 1958 m., birželio mėn. 10 d., palaidotas Radviliškio ~~kapuose~~ [kapinėse] to paties mėnesio 12 d.

7. Puišys Jonas, Jono s., gimė 1904 m. liepos mėn. 3 d. Skirsnemunės parapijoje, Antkalniškių kaime. Jurbarke baigė keturklasę progimnaziją, tolimesnį mokslą tęsė Italijoje, Padovoje, Manfredinio Estės kolegijoje. 1925–1927 m. Torine baigė filosofijos studentatą „Valsalice", o 1929–1932 m. – teologiją Don Bosko internacijonaliniame institute ir Torino teologijos fakultetą, gaudamas teologijos daktaro laipsnį. Kunigu įšventintas 1932 m. liepos mėn. 3 d.

Nuo 1932 metų vadovavo Torine Perozos oratorijai ir dirbo vietos Saleziečių institute. Nuo 1936 m. buvo saleziečių aspirandato Vytėnuose dvasios tėvu ir besi-

kuriančioje gimnazijoje mokytoju. Į Kauno Šv. Trejybės parapiją jis atvyko 1938 m., balandžio mėnesį, o tais metais rugpiūčio 8 d. buvo paskirtas tos parapijos vikaru. Čia dvejose mokyklose dėstė religiją, vadovavo „Pavasario" draugijos Pilies kuopos jaunimui, buvo dvasios vadu Lietuvos katalikių darbininkų sąjungos, tos sąjungos Kauno senamiesčio kuopos ir Katalikų kleriškių draugijos. Jaunimui sakydavo pamokslus. Buvo pamaldus ir darbštus. 1943 m., kovo 8 d. iš Ordinariato gavo leidimą išvykti į vidurinę Vokietiją ir aprūpinti ten lietuvių darbininkų dvasios reikalus.

Mielai laikydavo pamaldas, sakydavo pamokslus, konferencijas. Visa tai atlikdavo su geru pasisekimu. Kunigas buvo gero elgesio. Mirė Vokietijoje, Würzburgo mieste, 1945 metais.

8. Paškavičius Mykolas, Adomo-Domininko sūnus, Lančiūnavos parapijos klebonas, gimė 1884 m., gruodžio mėn. 23 d., Krekenavos parapijoje, krikštytas Vadaktų bažnyčioje. Lig 17 metų amžiaus augo Vadaktų apylinkėje, vėliau — Dotnuvos parapijoje. Mokėsi Panevėžio pradinėje mokykloje 1892 — 1895 m. ir ten pat realinėje mokykloje 1895 — 1901 m. Teologijos mokėsi Žemaičių Seminarijoje Kaune 1902 — 1908 m. Kunigu įšventintas 1908 m., gruodžio mėn. 7 d. Vikaro pareigas ėjo Debeikiuose 1909. I. 25 — 1911. V. 20, Užpaliuose — 1911. V. 25 — 1918. X. 15, Traupyje — 1918. XI. 12 — 1919. VI. 1. Filijalistu buvo Vadaktuose nuo 1919. VII. 6 dienos ir ten pat klebonu — nuo 1921. VI. 24 lig 1935. XII. 31 d. 1935. XII. 19 d., gavęs iš Panevėžio Vyskupo leidimą visam laikui išsikelti iš Panevėžio Vyskupijos, atvyko į Kauno Arkivyskupiją ir čia 1936. III. 2 d. buvo laikinai paskirtas Juodaičių bažnyčios administratorium, kur po mirties kun. Petro Juodviršio vakavo klebono vieta. Juodaičiuose tas pareigas ėjo lig 1942. I. 21. Po to, ta pačia data, buvo paskirtas Betygalos altaristu. Administratorium buvo Paberžės bažnyčios nuo 1944. XII. 29 lig 1948. I. 26, ir Lan-

čiūnavos bažnyčios – nuo 1948. I. 26. Lančiūnavos parapijos klebono pareigas ėjo nuo 1952 metų vasario 21 dienos. Tose pareigose būdamas, mirė Vilniuje 1958 metais, birželio mėn. 28 dieną, su reikalais ten nuvažiavęs. Palaidotas Lančiūnavoje. Kunigas buvo tvarkingas, kasmet atlikdavo Šv. Rekolekcijas.

9. Katinas Mykolas, Juozo s., Apytalaukio parapijos klebonas, gimė 1901 m., balandžio mėn. 22 d. Lyduokių parapijoje, augo tos parapijos Gniežionių kaime. 1922 metais Ukmergės valstybinėje gimnazijoje baigė šešias klases. Tuojau stojo Kaune į Kunigų Seminariją ir po vienerių ten metų, nuo 1923/24 metų teologiją studijavo Kauno universitete. Po keturių metų gavo diplomą. Mokslus eidamas, gabumo buvo vidutiniško, darbštus, elgesio labai gero, būdo nervingo, bet mokėjo valdytis, regulą vykdė labai sąžiningai, sveikatos, balso, gabumo pamokslus sakyti buvo vidutinio. Į kunigus jį įšventė Kauno Arkivyskupas-Metropolitas J. Skvireckas Kauno Bazilikoje 1927 metais, balandžio mėn. 2 dieną. Eržvilko bažnyčios vikaru buvo paskirtas 1927. V. 31 d. Sykiu dėstė tikybos mokslą ir kapelionavo Eržvilko vidurinėje mokykloje. Iš Eržvilko 1931. VII. 11 d. buvo perkeltas vikaru į Šiaulius šv. Jurgio bažnyčiai. 1933 metais, vasarą, šv. Metų proga, su ekskursija lankėsi Romoje. 1936. V. 20 iš Šiaulių buvo perkeltas vikaru adjutorium į Kurtuvėnus pavaduoti klebono pareigose vietos kleboną, duodant klebonui išlaikymą. Tais pačiais metais, rugsėjo 2 d., buvo paskirtas Kurtuvėnų bažnyčiai vikaru ekonomu arba administratorium su visomis klebono teisėmis ir pareigomis. 1945. I. 5 iš Kurtuvėnų buvo perkeltas į Vilkiją vikaro pareigoms. 1945. II. 23 buvo perkeltas į Apytalaukio bažnyčią administratoriaus pareigoms. Nuo 1948. IV. 17 jis buvo Apytalaukio

parapijos klebonu. 1950. XII. 4 jam buvo pavesta sykiu aptarnanti ir Lančiūnavos bažnyčia bei jai priklausančius tikinčiuosius. Nuo Lančiūnavos bažnyčios buvo atleistas 1952. III. 26, paskyrus Lančiūnavoj nuolatinį kleboną. Mirė 1958 metais, rugpjūčio 15 d. Kėdainių ligoninėje, palaidotas Apytalaukio kapuose. Velionis gana dažnai atlikdavo šv. Rekolekcijas.

10. Liasauskis Juozapas, Simeono s., gimė 1861 metais, sausio mėn. 6 d., per Tris Karalius, Žemaitijoje, Kvėdarnos parapijoje, Antapolio vienkiemyje. Mokslus ėjo Šiaulių gimnazijoje. Išsiskirianti pažanga bei labai geru elgesiu 1878. VIII. 16 baigdamas ten antrąją klasę, buvo gavęs pagyrimo lakštą su ~~[illegible]~~ gimnazijos mokytojų tarybos parašais. Toje gimnazijoje mokėsi lig 1881 metų. Nuo 1881 lig 1885 m. mokėsi Kaune, Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje. Kunigu išsišventė 1885 m., spalių mėn. 13 d. Vikaru buvo 1885–1887 m. Žemaičių Naumiestyje, 1887–1891 m. Aluntoje, 1891–1901 m. Vyžuonose. Vyžuonų vikaru skaitydamasis, nuo kokių 1891 lig 1896 metų, studijavo užsieniuose teologiją: Austrijoje Insbruko universitete ir Romoje popiežiaus Gregorianumo universitete. 1896 metais, Gregorianumo universitetas, paėmęs iš jo tikėjimo išpažinimą ir priesaiką visur ir visada ginti bei tvirtinti Katalikų Bažnyčios dogmas, gegužės mėn. 22 dieną suteikė jam teologijos fakulteto daktaro arba magistro laipsnį. Pagrįžęs į Lietuvą, vikaravo Vyžuonose. Poto, nuo 1901 lig 1903 metų buvo vikaru Liepojuje, sykiu kapelionaudamas vietos komercinėje mokykloje. Iš Liepojaus, 1903 ar 1904 metais, ~~jis~~ išvyko į Rusiją, Tiraspolio arba Saratovo vyskupiją. Ten, Saratove, buvo klebonu, dekanu, vyskupo konsistorijos asesoriumi ir katedros mansijonorium. 1910 metais Tiraspolio vyskupas jį perkėlė į Odesą, kur buvo parapijinės bažnyčios vikaru ir M. Drevedkaitės įstaigos kapelionu. 1911 metų gale ~~jis~~ parvyko į Lietuvą ir nuo 1911. IX. 7 lig 1913. IV. 19 d.

vikaravo Dotnuvoje. Pastarąja data buvo paskirtas Zarasų
parapijos klebonu, šalia ganytojavimo, rūpinosi toje
sulenkėjusioje tada parapijoje atgaivinti tautinį su-
sipratimą. Todėl, dalis lenkiškai kalbančiųjų nusiteikė
~~tam~~ jam priešiškai. Dėl lenkininkų kurstymo, buvo net
grasinama įžeisti jį veiksmu. Net ir bažnyčia
turėjo būti laikinai uždaryta. Kai vyskupui Cirtau-
tui mirus, laikinu Žemaičių vyskupijos valdytoju tapo
kanauninkas Barauskas, 1914. I. 25 d. į Zarasus atvykusioji
dvasinė komisija, kan. Pr. Pacevičius ir kan. J. Skvireckas,
vedė tardymą dėl susidariusios Zarasuose padėties. To pa-
sekoje, kan. Barauskas 1914 m. vasario mėnesį jį nukėlė
klebonu į Papilę. Pirmajam pasauliniam karui pasibai-
gus, 1919 m. birželio mėnesį kai kas iš Papilės parapi-
jiečių skundėsi, kad klebonas jiems nusibodęs, įtaisęs
prastą bažnyčioje giedojimą, daugel žmonių nebenori
eiti į bažnyčią, nepatinką pamokslai. 1920. VII 22. bu-
vo iš Papilės iškeltas ir paskirtas į Kauną, Žemaičių vy-
skupijos kurijos notaru. Laikinai ten buvo paskirtas
ir Kunigų seminarijos profesoriumi, kuriuo išbuvo nuo
1920. IX mėn. lig 1921. VIII. 13 d. Tuo pačiu metu rudenį
buvo paskirtas katedros vikaru bei penitenciaru ir
Švč. Jėzaus Širdies Kongregacijos seserų vienuolių ekstraordinari-
niu nuodėmklausiu, o 1922. V. 19 — Tribunolo prosino-
diniu teisėju, 1924. V. 22 — Pilkųjų Šv. Elzbietos Kongrega-
cijos Seserų (Graue Schwestern) ekstraordinariniu nuo-
dėmklausiu. 1925 m. lapkričio mėnesį vyskupas paskyrė
jį Tribunolo vice-oficijolu, o iš Kurijos notaro
pareigų atleido. 1929. II. 1 jis buvo padarytas Kauno
Arkivyskupijos Consilii Vigilantiae nariu.

Už uolų rūpinimąsi sielų išganymu ir už atliktus tam
šventam reikalui darbus, už dolą skleidimą savo raštais bei
gyvu žodžiu dvasinio mokslo ir už stropų darbą Kauno
Arkivyskupijos kurijoje, Kauno Arkivyskupas Metropolitas
J. Skvireckas 1931 metais birželio mėnesį buvo kunigą
daktarą J. Liasauskį pakėlęs į Kauno Arkivyskupijos

garbės kanauninkas, tačiau velionis nuotos bažnytinės garbės kukliai atsisakė. 1932. VIII. 19 ir 22 dd. jis buvo atleistas iš Kauno Bazilikos penitenciaro ir vikaro pareigų, o dar po metų eilės, 1940. VII. 30 — iš vice-oficiolo Tribunole pareigų.

Lig 1941. IX. 19 d. kun. Lizauskis kanne gyveno Bazilikos klebonijoje prie Vilniaus gatvės, antrame aukšte, o nuo tos datos apsigyveno Kauno Benediktinių bažnyčios klebonijoje, ~~ir gi II aukšte~~, jau atleistas nuo visų pareigų ir pādarytas Bazilikos altaristu.

1920, 1921 ir 1924 metais, vasaromis, ~~jis~~ važiuodavo į Karlsbadą, Čekijoje, pasigydyti, ypač nuo podagros, 1926 m. važiavo į Londoną mokslo reikalu, o 1927 m. ten pat ~~važiavo~~ atostogų. 1932 m. važiavo į Tarptautinį Eucharistinį Kongresą Dubline ir į Lurdą. 1933 m. vasarą lankėsi Jeruzolime ir Romoje. Pastaruoju laiku, per visą metų eilę, lig pat mirties, kasmet važiuodavo maudytis į Palangą.

Nuo 1945 metų ~~kasmet~~ iš kurijos gaudavo po tris šimtus rublių kas mėnesį pensijos. Šv. Mišių laikyti kasdieną eidavo į Baziliką.

Pastaraisiais metais silpniau begirdėdavo. Tas pats buvo ir su regėjimu, vaikščiodavo kiek pakrypęs į dešinį šoną ir ~~vaikščiodavo~~ be lazdos.

1951 metais, sausio 6 d., sulaukus jam 90 metų amžiaus ir 65 m. kunigystės, Kauno Arkivyskupijos Kapituliarinis Vikaras Kanauninkas Dr. J. Stankevičius raštu jį sveikino, prašydamas V. Dievą, kad dar ilgai paliktų jį gyvųjų tarpe ir stiprintų tuos, kurie palaužti didelio metų skaičiaus ir sunkenybės ilgo amžiaus negaliomis.

Velionis niekada nesirgdavo, kad būtų tekę gulėti jam lovoje, išskyrus du mėnesius prieš pat mirtį, kurios priežastis buvo susidaužymas (virtus iš aukštienėlės Benediktinių kiemo vartų angoje ant laiptų). Nevalgydavo mėsos ir nieko virinto. ~~[illegible]~~ Apie keturiasdešimt metų, kasdien valgydavo po 2-3 skilteles Allii sativi, išskyrus šventadienius. Nerūkydavo ir alkoholinių gėrimų negerdavo. Nelošdavo nei kortomis. Bendravimu su žmonėmis nemėgdavo ir daug nešnekėdavo. Buvo didelio tikėjimo, labai ištikimas kunigiškai drausmei, labai dorovingas ir maldingas. Mirė aprūpintas Šventais

Sakramentais 1958 metais, lapkričio mėn. 29 d. pavakary, sulaukęs 98 metų amžiaus ir 72 metų ~~[illegible]~~ kunigystės. Mirė Kaune, savo kambaryje, per keletą valandų žiūrėdamas į spindintį kryžių Dievo meilės akimis. Palaidotas Kauno Petrašiūnų kapuose gruodžio mėn. 2 d. iš Arkikatedros Bazilikos. Gedulingose pamaldose ~~Bazilikoje~~ dalyvavo didelė minia žmonių ir kunigų seminarija. Į amžiną poilsį palydėjo keletu lengvųjų mašinų ir ~~[illegible]~~ autobusu Kauno Arkivyskupijos Valdytojas Kanauninkas J. Stankevičius, Kauno kunigai ir būrys žmonių.

Kun. Dr. J. Žiasauskis yra parašęs šias knygas:

1. Dogmat nierozwiązalności chrześcijańskiego małżeństwa, Odesa, 1906, 39 pusl.,
2. Apie tikėjimą, Kaunas, 1923, 164 pusl.,
3. Moterystės nesuardomybė, antroji laida, Kaunas, 1924, 44 p.,
4. Kristaus Bažnyčia ir jos santykiai su nekatalikais, Kaunas, 1928, 55 p.,
5. Šventasis Augustinas, Kaunas, 1930, 58 p.,
6. Socialistų sumanymai, Kaunas, 1927, 31 p.,
7. Antgamtinis gyvenimas, Marijampolė, 1932, 72 p.,
8. Mišių auka.
9. Atgaila (dėl karo liko nespausdinta), spausdinimui Kauno Arkivyskupijos Ordinariato aprobuota 1944. I. 29 d., Nr. 198, mašinėle spausdinti 155 puslapiai, padėta į asmens bylą.
10. Mažiems vaikams katekizmas, Kaunas, 1913, 24 p.

Be to, rankraščiuose dar liko velionies parašyti dienynai:

1. iš jo gyvenimo Romoje 1893–1895 m., lenkų kalba;
2. jo 1895 metų atostogų kelionės Italija–Šveicarija ir atgal, taip pat lenkų kalba;
3. 1914 metų sausio, vasario ir kovo mėnesiai, kada jis klebonavo Zarasuose ir vyko kova dėl lietuviškų pamaldų Zarasų bažnyčioje; Iš 1914–1917 metų, kada Pirmojo pa-

saulinio karo metais klebonavo Papilėje;

4. Iš 1913–1914 metų (antras, platesnis dienynas), kada klebonavo Zarasuose ir vyko su lenkininkais kova dėl lietuviškų pamaldų Zarasų bažnyčioje.

Šie lietuviškieji dienynai, kaip turintieji vietinių istorinių žinių, atrodo, yra spausdintini, pataisius kalbą.

Tie visi dienynai yra sudėti į velionies asmens bylą.

5. Apsakymas „Kelionė į Jeruzalę" 1933 m."

6. Šiek tiek pamokslų. (Irgi į asmens bylą padėta).

11. Gilvydis Juozapas, Povilo s., Bazilionų altaristas, gimė Kupiškio parapijoje, 1885 m., lapkričio mėn. 30 d. Mokėsi Petrapilio katalikų mokykloje prie šv. Kotrynos bažnyčios. Teologiją ėjo Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje 1907–1912 m. Kunigu įšišventė 1912 m. birželio mėn. 4 d. Vikaravo Batakiuose 1912.VII.10 – 1913.VIII.31; Tauragėje 1913.VIII.31 – 1915.III.21; Šiauliuose 1915.III.21 – 1915.VIII.21; Panevėžy 1915.VIII.21 – 1915.XII.15; Kelmėje 1915.XII.15 – 1920.VII.26. Šiluvos dekanas kun. A. Jančauskis anuomet jį laikė aiškiai tinkamu toliau eiti kunigo pareigoms. 1920.XII.10 – 1925.VIII.4 vikaravo Kurtuvėnuose, o 1925.VIII.4 – 1928.VII.28 – Naujojoje Žagarėje. Nuo 1928.VII.28 d. tapo Bazilionų bažnyčios rektorium, o nuo 1948.IX.21 d., Bazilionų cirkului tapus parapija, buvo paskirtas tos parapijos klebonu. Dar 1934.VII.28 prašė vyskupą atostogų, nes jautė susilpnėjusią savo sveikatą. Atostogų buvo leistas, kol sustiprėsianti sveikata. 1955.VII.22, dėl prastos sveikatos, nuo klebono pareigų Bazilionuose buvo nuimtas ir paliktas ten pat altaristu. Tolydžio sveikata blogėjo. 1958.VIII.14 norėta klebonu jį paskirti į mažą vietelę – Šaltinius, bet atsisakė, pasiaiškindamas, kad turįs didelį kraujo spaudimą, grėsiąs pavojus kuriai gyslai plyšti, o paeiti sunkiai begalįs. Visi nustebo, sužinoję, kad kun. Gilvydis 1958 metais gruodžio mėn. 10 d. pats sau mirtį pasidarė. Šio skaudaus įvykio akivaizdoje tenka prisiminti vieną

skundą ant kunigo Gilvydžio, atsiųstą 1935 metais kovo mėnesį Kauno Arkivyskupui-Metropolitui. Skundas buvo pasirašytas aštuoniasdešimties Baziliorų parapijiečių, skundžiant savo kleboną kun. Gilvydį, tarp kitų punktų, ir dėl to, kad jis „yra psichiškai nenormalus ir dažnai padaro nenormalių išsišokimų". Šiaulių dekanas kan. S. Sarapas, kuriam Metropolitas buvo pavedęs skundo teisingumą ištirti vietoje, savo raporte referavo Metropolitui apie kun. Gilvydį motyvuotai palankiai, o apie jo psichinius nenormalumus nutylėjo, skundui nepasipriešindamas. Jeigu tiesa, kad qui tacet, consentire videtur, tenka daryti išvadą, jog vietos dekanas tyliu būdu psichinį kun. Gilvydžio nenormalumą tada pripažino. Kad tokia kun. Gilvydžio mirtis būtų buvusi valingai apgalvota, nėkaip nesiderina jo praeities gana rūpestingas dvasinis gyvenimas: jo asmens byloje yra sudėti lapeliai, liudijantieji, kad kun. Gilvydis 1930, 1932, 1934, 1936, 1938 metais yra atlikęs dvasines rekolekcijas. Taigi, imant dėmesin tai, kas čia pasakyta, moraliniu tikrumu aiškėja, jog velionis, sau mirtį darydamasis, negalėjo būti nei protu normalus, nei valingas.

Mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai 1959 metais.

1. Latvėnas Jurgis, Jurgio s., Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčios altaristas, gimęs buvo Vabalninko parapijoje 1894 m., sausio mėn. 23 d. Baigęs Panevėžio Miesto Mokykloje keturias klases, teologijos mokėsi Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje nuo 1914 metų lig 1920. Subdiakonu įšiventė 1919. III. 23 d.,

1959 m.

diakonu — 1919. IV. 5 d., kunigu gi — 1920 m. gegužės mėn. 9 d. Kunigo pareigas ėjo šiose vietose: vikaru buvo Kražių bažnyčioje nuo 1920. V. 11 lig 1920. VI. 10 d.; Vidurklės bažnyčioje — nuo 1920. VI. 10 lig 1921. III. 4 d.; Tauragės — nuo 1921. III. 10 lig 1922. IV. 5 d., po to stojo į Lietuvos Universiteta Kaune, į teologijos-filosofijos fakultetą, ir lankė Kaune Muzikos Mokyklą. Sykiu dėstė Kauno lenkų pradinėje mokykloje tikybą ir ėjo kapeliono pareigas. 1923. IX. 20 d. buvo nuo to darbo atleistas. Nuo 1924. VIII. 31 d. jis kapelionavo Kauno Aukštesniojoje Technikos Mokykloje, 1924. XI. 5 buvo paskirtas Žemaičių Vyskupijos Kurijos notaru, o tų metų XI. 12 d. — ir Kauno Bazilikos vikaru. 1927. VI. 17 iš Kurijos notaro pareigų buvo atleistas. Teologijos-filosofijos Fakultetą jis buvo baigęs 1926 metais, įgydamas teologo specialisto teises. 1931 m. gruodžio 2 d. paskirtas tikybos mokslo dėstytoju ir kapelionu Kauno Amatų mokykloje prie Lietuvos Moterų Globos Komiteto prieglaudos. 1933. VII. buvo atleistas iš Kauno Bazilikos vikaro pareigų, o 1938. VIII. 18 d. — ir iš kapeliono pareigų paminėtoje Amatų mokykloje. ~~1938~~ 1939 m. VI. 1 d. gavo leidimą išvykti į Amerikos Jungtines Valstijas broliui ir giminėms aplankyti. 1940 m. VIII. 28 d. gavo leidimą humanitarinius mokslus Kauno aukštesniojoje technikos mokykloje. 1941. III. 28 vėl buvo atleistas iš Bazilikos vikaro pareigų. 1941. IX. 13 paskirtas tikybos dėstytoju ir kapelionu Kauno Amatų I-joje ir III-joje mokyklose ir Aukštesniojoje technikos mokykloje, 1941. XI. 7 paskirtas Kauno I ir II gimnazijų kapelionu, o 1942 m. nuo tų pareigų atleistas. Nuo 1946. VIII. 2 lig 1947. V. 29 vėl buvo Kauno Bazilikos vikaru, o nuo pastarosios datos jis buvo pavestas Tėvų Pranciškonų dispozicijon. Todėl, 1947. VI. 5 išvyko į Telšių vyskupiją ir ten ėjo Kretingos klebono pareigas lig 1952 m. gegužės mėn. Po to buvo paskirtas Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčios altaristu su pareiga aptarnauti ir filijinę Aukštelkės bažnytėlę su jai priklausančiais parapijiečiais.

A. a. Kunigas Latvėnas sveikatos būdavo silpnokos, jai pataisyti tekdavo imti prailgintas atostogas. 1959 metais buvo gavęs infarktą ir, kol pasitaisė, pagulėjo Šiaulinose ligoninėje. Parvykęs į savo butą namo, po kurio laiko, gana sveikas būdamas, staiga mirė tais 1959 metais, birželio mėn. 5 d. Palaidotas Šiaulių Šv. Petro ir Povilo parapijos kapinėse, palydėtas į amžino poilsio vietą 32 kunigų ir 5 ar 6 tūkstančių parapijiečių – birželio 8 dieną.

2. Skvireckas Juozapas, Vincento ir Elzbietos Kvasauskaitės Skvireckų sūnus, Kauno arkivyskupas – metropolitas, gimė Pumpėnų parapijoje, Ridiškių sodžiuje 1873 m., sen. stil. rugsėjo mėn. 6 d., pakrikštytas Pumpėnų bažnyčioje s. st. rugsėjo 11 d.; 1891 m. baigė Panevėžio realinę mokyklą, įstojo Kaune į Žemaičių dvasinę seminariją 1892 m., ją baigė 1896 m.; aukštuosius teologijos mokslus ėjo Petrapilio imperatoriškoje dvasinėje akademijoje, ją baigė 1900 m. gaudamas teologijos magistro laipsnį, lygų doktoratui. Buvo subdiakonu įšvęstas 1898. II. 28 d., kunigu gi – 1899 m. birželio mėn. 12 d. – 1900. VII. 5 d. buvo paskirtas Ukmergės parapijos vikaru. Nuo to pat liepos mėn. 27 d. ėjo tikybos dėstytojo pareigas Ukmergės miesto pradžios mokykloje.

Nuo 1900 m. lapkričio 29 d. lig 1921 m. liepos 1 d. ėjo Žemaičių dvasinės seminarijos profesoriaus pareigas, dėstydamas Šv. Raštą ir gaudamas per metus algos 175 rublius.

1911 m., birželio mėn. 3 d. buvo pakeltas į Žemaičių katedros kapitulos kanauninkus. 1913 m. liepos mėn. 5 d. paskirtas Žemaičių vyskupijos konsistorijos asesoriu su 200 rublių metinės algos. 1914 m. gegužės mėn. 28 d. pakeltas į Žemaičių katedros kapitulos prelatus su 250 rublių metinės algos.

1918, XI. 18 d. buvo vysk. Karevičiaus paskirtas Žemaičių vyskupijos tribunolo provinodalinių teisėjų bei asesorių pirmosios instancijos moterystės byloms.

1918 m. lapkričio 20 d. vysk. Karevičius, per okupacinės Vokiečių valdžios krašto viršininką, siuntė Apaštališkam nuncijui Münchene, Bavarijoje, arkivyskupui Eugenijui Pacelli raštą, prašydamas persiųsti jį Popiežiaus Valstybės sekretoriui kardinolui Petrui Gasparri, kur Žemaičių vyskupas informavo, jog nuo 1910 metų balandžio mėnesio — po to, kai paskutinysis Žemaičių sufraganas, vysk. Gasparas Cirtautas, buvo Šv. Tėvo paskirtas Žemaičių vyskupu, yra palikusi neužimta Žemaičių vyskupo-sufragano pareigavietė; kad Žemaičių vyskupijoje yra apie 1.400.000 tikinčiųjų ir, kad dėl tos priežasties reikalinga nuolat turėti vyskupas-pagelbininkas, kuris galėtų pavaduoti vyskupą ordinarą. Todėl vysk. Karevičius prašė paskirti jam vyskupą sufraganą, ir kandidatais pateikė prelatą Juozapą Skvirecką, tada 45 m. amž., ir kanauninką Kazimierą-Steponą Šaulį, tų pačių metų amž. Kandidatai buvo apibūdinti: Prelatas J. Skvireckas, kunigas Žemaičių vyskupijos, teologijos magistras, aiškaus proto, tvirto būdo, skaisčios dorovės, kupinas religinio uolumo, jau devyniolika metų, kaip dėsto Šv. Raštą kunigų seminarijoje ir aštuoneri metai, kaip eina pareigas konsistorijoje; laisvą laiką sunaudoja Šv. Raštui versti į lietuvių kalbą, parengdamas sykiu komentarus. — Kanauninkas K. Šaulys, kunigas tos pačios vyskupijos, teologijos magistras, kanonų teisės profesorius kunigų seminarijoje, kurijos kancleris, pasižymi bažnytine galvosena, dorovės skaistumu, praktišku protu, garbingu kilniu būdu ir takto švelnumu, sugebėdamas tuomi įgyti pasitikėjimą ir pagarbą net įvairių luomų bei nacijų visuomenėje.

1 Kol kas gi, prelatas Skvireckas buvo Žemaičių vyskupo 1918. XII. 7 d. paskirtas teisingumo gynėju vyskupijos tribunole, pirmajai instancijai, provinodalinių egzaminatorių einamajam dešimtmečiui, cenzorių ex officio, patarėju

vyskupijos bažnytinių turtų valdymo taryboje ir deputatu Žemaičių dvasinės seminarijos drausmės taryboje. Nuo teisingumo gynėjo pareigų pirmos instancijos tribunole prelatas buvo atleistas 1919 m. kovo 7 d. ir paskirtas Žemaičių vyskupijos kurijos vice-oficijolu. Tų pačių metų kovo 9 d. dar buvo paskirtas Kauno vienuolių benediktinių ekstraordinariniu nuodėmklausiu.

1919 m. kovo mėnesį popiežius Benediktas XV nominavo prel. Skvirecką tituliniu Ceramos vyskupu ir paskyrė jį Žemaičių vyskupo pagelbininku.

Pasklydus žiniai, kad prel. Skvireckas bus konsekruojamas į vyskupus, 1919. IV. 11 d. raštu kreipėsi į Žemaičių vyskupą Lietuvos vidaus reikalų ministeris A. Stulginskis ir tikybų departamento vedėjas V. Bičiūnas, prašydami jiems pranešti, kurias priedermes, ryšium su prel. Skvirecko į vyskupus konsekracija, turi atlikti Lietuvos vyriausybė, remiantis buv. Rusijos įstatymais bei valstybine tradicija. Vysk. Karevičius pranešė, kad vyskupų sufraganų promocijoms, pagal buv. Rusijos įstatus ir valstybinės tradicijas, būdavo naujam vyskupui patiekiamos bažnytinės regalijos: mitra, pastoralas ir žiedas, apmokama Romos Kurijai nominacijos raštų arba bulių ekspedicija ir duodama 1.000 rublių įrikūrimui bei apsirūpinimui; kviečiams vyskupams konsekrantams būdavo atlyginamos kelionės išlaidos; Žemaičių vyskupui-sufraganui būdavo mokama 2.000 rublių metinės algos ir 600 rublių subsidijos buto pasamdymui.

1919. V. 28 d. vyskupas pagelbininkas J. Skvireckas vyskupo Karevičiaus buvo paskirtas generaliniu vikaru, gaudamas įgaliojimų rašta savo pareigvietei.

1919. VII. 10 d. Lietuvos prezidento sekretorius inž. Stasys Čiurlionis buvo įgaliotas vykti į Kauno į Vilnių palydėti Vilniaus vyskupijos vyskupą dr. Jurgį Matulevičių Kaunan į būsimąją Žemaičių katedroje įvyksiančią Žemaičių vyskupo pagelbininko konsekraciją. Liepos 12 d. Kauno stoties komendantūra vysk. Karevičiui davė žinią, jog tą dieną 4.30 val. po piet Kaišiadorių klebonas kan. Varnas yra ko-

Apaštališkas Lenkijos vizitatorius Achilles Ratti 1918 m.,gruodžio 29 d.iš Varšuvos atsiuntė Žemaičių vyskupui tokį raštą:

"Apostolica Visitatio Poloniae.Nr.426.Varsaviae,d.29 decembris, 1918. Excellentissime Domine,

Involucrum,Tuo Rev.mo nomine et loco inscriptum,accepi ab Em.mo D.D.Cardinali Gasparri ad Ex.m T^{m} R^{m} transmittendum.De quonam agatur et quid in praesentiarum sit possibile,ut Em.mi Viri desideria optima sane impleantur,statim ac solveris et aperueris videbis.

Mea quod refert unum restat,ut occasione utar /prouti ex corde facio/ obsequia mea Ex^{e} T^{e} Rme exhibendi eidemque desiderium quo ardeo os ad os loquendi.Possum enim cum Apostolo ex hodierna lectione dicere:"Desidero videre vos...et "si quomodo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos".Ecce enim jam bis terque ad vos venire disposui,imo conatus sum,jamque omnia parata erant,sed semper quedam,ut dicimus,vis major obstitit et impedivit.Spem tamen non amisi.Interea cum obsequiis vota mea in novum annum offero et orationibus Tuis me commendo.

Addictiss. in Domino
A.R a t t i,
Vis.Aplicus.

Exc^{s} Dominus
D.nus F.Karewicz,
Epus Kaunensis".

/VERTIMAS: "Apaštališkoji Lenkijos Vizitacija.Nr.426.Varšuvoje, 1918 m.,gruodžio 29 d. Prakilniausiasai Pone,Voką,Tamstos gerbiamiausiu vardu bei vieta užadresuotą,esu gavęs nuo Jo Eminencijos Kardinolo Pono Gasparri,kad persiųsčiau Jūsų Gerbiamiausiai Ekscelencijai.Apie ką rašoma ir kas galima yra dabartinėje padėtyje, kad būtų reikiamai išpildyti geriausi Eminencijos troškimai,Tamsta tuoj matysi,kai tik jį atplėši ir atidarysi.

Man gi svarbu pasinaudoti proga /kaip kad iš širdies ir darau/ pareikšti Jūsų Gerbiamiausiai Prakilnybei pagarbą ir sykiu karštą troškimą pasikalbėti akis į akį.Galiu juk sykiu su Apaštalu pasakyti iš šios dienos lekcijos:"Aš trokštu Jus matyti" ir "jei kaip nors galų gale laimingai man pasisektų Dievo valia ateiti pas jus".Gi štai jau porą kartų,ir tris kartus buvau nutaręs pas jus vykti,net pastangas dėjau,jau viskas ir parengta buvo,bet vis kažkokia,kaip kad sakome,didesnė jėga užstodavo kelią ir sukliudydavo.Tačiau vilties nepamečiau.Tuo tarpu,sykiu su pagarbos reiškimais siunčiu mano linkėjimus naujiems metams ir pavedu save Tamstos maldoms.

Labiausiai Viešpatyje atsidavęs
Apaštališkasis Vizitatorius Achilles R a t t i .
Jo Prakilnybei Kauno Vyskupui Ponui P.Karevičiui".

Kad Lenkijos vizitatorius Achilles Ratti buvo iš Lenkijos į Lietuvą atsiųstas,aiškinama tuo,kad Šv.Sostas visą laiką išbuvo nepripažinęs senosios Lenkijos-Lietuvos valstybės pasidalinimo tarp kaimyninių valstybių,ir dėl to Šv.Sostas tebežiūrėjo į Lietuvą,kaip į sudėtinę Lenkijos dalį /plačiau žr.Pijus XI,Marijampolė,Marijonų spaustuvė, 1937 m.,334-335/.

Pridėtasai kardinolo Gasparri raštas,tikriausia,patikino vysk.Karevičių,kad yra gavęs jo raštus dėl nominacijos Žemaičių vyskupo pagelbininko ir reiškė gal viltį,kad Šv.Tėvas išspręs jo prašymą teigiamai,skirdamas vyskupu pagelbininku J.Skvirecką.

1922 metais vyskupas Skvireckas buvo paskirtas Kauno Benediktinių vienuolyno vyresniuoju,pagal šitą raštą: "Excellentissimo Domino Josepho Skvireckas.Episcopo tit.Ceramensi etc..Caunae.Ego infra scriptus Xxxxxxxxx Apostolicus Visitator Lituaniae et Regionum Balticarum nomino Te,Excellentissime Domine,Superiorem Monasterii Sororum S.Benedicti Caunensis.Quod Monasterium.cum sit immediate subiectum S.Sedi, sicuti omnia,quae ad ipsum pertinent,nec Ecclesia ipsa excepta,secundum Canones Tibi nomine S.Sedis regendum traditur ad beneplacitum eiusdem S.Sedis.Datum Aukšt.Panemunė die 9 iulii 1922.Antoninus Cecchini,Apostolicus Visitator Lituaniae etc." Antspaudas:"Visitator Apostolicus Regionum Balticarum".

Tas Kauno Benediktinių vienuolynas buvo tada lenkiškas,lietuviai

gi nepanorėjo lenkišką židinį Kaune turėti.Šv.Sostas tautiškai atgimu
sią Lietuvių tautą ir kas kartą stiprėjančią suprato.Nuo 1922 metų va
sario 6 d.Popiežium buvo išrinktas Lietuvoje lankęsis Achilles Ratti
Popiežius Pijus XI,nuoširdžiai palankus Lietuvai.Todėl pasisekė Kaune
lenkišką Benediktinių vienuolyną reikiamai sutvarkyti.Lietuvaitės ben
diktinės buvo Kauno vienuolyne paliktos.lenkaitės gi vienuolės buvo
keltos i Kolainius ir apgyvendintos buvusiame karmelitų vienuolyne.

mendantūrai pranešė, kad jau atvyko iš Vilniaus į Kaišiadoris Vilniaus vysk. J. Matulevičius, iš kur Žemaičių vyskupui pranešti, kad vysk. Matulevičius iš Kaišiadorių į Kauną atvyks vakariniu traukiniu 9.30 val. vakaro.

Prelatas J. Skvireckas buvo į vyskupus pakonsekruotas 1919 m., liepos mėn. 13 d. Jį konsekravo Seinų vyskupas Antanas Karosas, asistuojamas Vilniaus vysk. Dr. Jurgio Matulevičiaus ir Žemaičių vyskupo Pranciškaus Karevičiaus. Vysk. Matulevičius iš Kauno atgal į Vilnių grįžo, palydėtas dailininko Antano Žmuidzinavičiaus. Tų pačių metų rugpiūčio mėnesį vysk. J. Skvireckas vyko iš Kauno per Rygą į Agloną, Latvijoje, dalyvauti Rygos vyskupo Springovičiaus konsekracijoje.

Vysk. Skvireckas buvo konsekruotas dar iš Romos kurijos negavęs vyskupo nominavimo bulės. Lietuvos prie Šventojo Sosto atstovas kan. Narjauskas Žemaičių vyskupą informavo, jog bulės yra paruoštos, tik reikia už jas sumokėti 1.800 lirų mokestis. Žemaičių vyskupo kurija apie tai savo raštu pranešė 1920.IV.22 d. Lietuvos užsienių reikalų ministerijai, reikalaudama pageidavimą, kad ministerija tą sumą sumokėtų.

1921 m. balandžio 22 d. vysk. Skvireckas, pagal jo prašymą, buvo atleistas iš profesoriaus pareigų kunigų seminarijoje ir gavo vyskupo ordinaro padėkos raštą už uoliai atliktą Šv. Rašto dėstymą žodžiu ir sykiu už rašytinius darbus šv. Rašto srityje.

2√ ~~Kaip matyti, 1928 metais pabaigoje vysk. Skvireckas pasiuntė išverstus į lietuvių kalbą Šv. Rašto Romos Šventajam Tėvui. 1929 m., sausio mėn. 19 d. Vatikano Sekretorijo~~

1926 m., birželio mėn. 29 d. Kaune, Švento Petro ir Povilo šventėje, dalyvaujant popiežiaus Pijaus XI įgaliotiniui, arkivyskupui Jurgiui Matulevičiui, ir visiems Lietuvos vyskupams, didžiausiam dvasininkų būriui ir milžiniškoms tikinčiųjų minioms, arkivyskupas J. Skvireckas iškilmingoje procesijoje buvo įvedintas į Kauno arkivyskupijos katedra-baziliką ir čia ant jo buvo uždėtas arkivyskupiškas palijumas, arkivyskupiškos valdžios ženklas.

Kaip matyti, 1928 metų gale vysk. Skvireckas savo išvertimus į lietuvių kalbą Šventojo Rašto tomus pasiuntė Šventajam Tėvui. 1929 metų sausio mėn. 19 d. Vatikano Sekretarija atsiuntė arkivyskupui-metropolitui Skvireckui, dėl į lietuvių kalbą išversto Šv. Rašto, Šventojo Tėvo Pijaus XI-ojo pagyrimų, sveikinimų bei linkėjimų raštą. Jo Nr. 76733: „Ill.me ac Rev.me Domine. Volumina illa, quae Tuam Bibliorum in Lithuanam linguam translationem cum adiectis commentariis continent, periucundo quidem animo Summus Pontifex accepit. Opus enim, quod summa cum diligentia tu es aggressus, et aptissimum est ad fructuosam divinarum sententiarum intelligentiam et doctrinam, ingenium pietatemque tuam praeclare testatur.

Quapropter Augustus Pontifex tibi valde gratulatur de huiusmodi labore, quo animarum non minus incolumitati quam emolumento consulitur, cum prohibeatur ne in lectione Scripturarum, quales ab heterodoxis diffundi solent, imperiti homines perniciem pro salute inveniant. Tu vero meritis Suae Sanctitatis laudibus fruaris; ex eisque porro animum sume, ut in sacris doctrinis uberiores in dies fructus afferre, Deo ~~a~~iuvante, pergas.

Interea, Beatissimus Pater debitas pro tuo obsequii officio grates persolvens, laetissima quaeque a Domino tibi precatur; quorum caelestium donorum auspicem et Suae benevolentiae testem Apostolicam tibi Benedictionem peramanter impertit.

Ego autem, haec tibi referens, sensus existimationis maximae erga te meae profiteor, quibus sum et permanere gaudeo Amplitudini Tuae addictissimus (parašė) P. Card. Gasparri. — Ill.mo ac Rev.mo Domino D.no Joseph Skvireckas, Archiepiscopo Kaunensi. (Vertimas: Šviesiausias ir gerbiamiausias Pone, tuos tomus, kurie su pridėtais komentarais apima tavo Biblijos vertimą į Lietuvių kalbą, Šventasis Tėvas priėmė mieliausia širdimi. Mat darbas, kurio tu su didžiausiu uolumu ėmeisi, yra pats tinkamiausias suprasti dieviškiems sakiniams ir aiškiausiai liudija tavo mokslingumą, įgimtą gabumą ir dievotumą.

Todėl Šventasis Tėvas tave labai sveikina už tokį darbą, kurio pa-
dedama ne tik sielas apsaugoti, bet joms ir laimėkių būti, kai dran-
džiama yra, kad nepatyrę žmonės, berskaitydami klaidatikių skleidžia-
mus raštus, nesuvaržytą vietoj išganymo, pražūties. Tu gi naudokis
nupelnytais Jo Šventybės pagyrimais ir jais pasiskatink, kad Dievo
padedamas, diena iš dienos nešti imtumei gausesnius šventraščiuose
mokslinius vaisius.

Šventasis Tėvas, priklausomą padėką tardamas už tavo paklusnumo
pareigą, tau meldžia iš Viešpaties viso ko geriausio ir, kaip tų dangiš-
kų dovanų reiškėją bei Savo palankumo liūdijimą, meilingiausiai
tau suteikia Apaštališkąjį Palaiminimą.

Aš gi, tau tai pranešdamas, reiškiu tau didžiausius mano pa-
garbos jausmus, kuriais labiausiai esu Tavo Prakilnybei atsidavęs
ir džiaugiuos tokiuo pasilikdamas (pasirašė) Kardinolas P. Gasparri.
— Šviesiausiam ir Gerbiamiausiam Ponui, Ponui Juozapui Skvireckui,
Kauno Arkivyskupui).

1931 m., balandžio mėn. 6 d. Pijus XI, aukštai vertindamas
metropolito Skvirecko vyskupavimo nuopelnus, nes buvo ra-
stas paslankus, ~~i~~ besistengiantis ginti Lietuvoje Šv. Sosto tei-
ses ir buvo atsidavęs darbams religijai Lietuvoje kelti,
suteikė jam Popiežiaus Sosto asistento teises bei pri-
vilegijas, padarė jį savo Rūmų prelatu, pakėlė jį
į kilmingosius, pagerbdamas jo asmenį grafo ti-
tulu, suteikė privilegiją turėti bei naudotis savo vyskupi-
jojoje ir svetimose privatine koplyčia, dėvėti šilkinius
prelatiškus rūbus ir davė teisę gauti Šv. Tėvo koplyčio-
se Romoje rezervuotą Popiežiaus Sosto asistentams
vietą.

1937 metų pabaigoje arkiv. Skvireckas nusiuntė Šv. Tėvui
savo išverstą į lietuvių kalbą Šv. Rašto penktąjį tomą. Šv.
Tėvo Valstybės sekretarija atsiuntė vertėjui padėkos raš-
tą, datuotą tų metų gruodžio mėn. 12 dieną. Parašyta ten
štai kaip: „Exc.me ac Rev.me Domine, Augustus Pontifex volu-
men quintum accepit Sacrorum Bibliorum, quae in lithua-
num sermonem transtulisti et commentario exornasti,
itemque eiusdem generis alium librum ad breviorem

formam redactum.

Operi, ex quo haud defutura spe multae et insignes utilitates religioni et cultui nobilis istius gentis profectura esse prospiciuntur, Augustus Pontifex quemadmodum fauste inchoando bene precatus est, nunc feliciter perfecto gratulationes affert et laudes.

Verbum Dei, quod sonoro patrio induisti sermone, inveniat istic permultos supernae veritatis pervestigandae cupidos, quorum in animis vehemens recte agendi studium excitet et laetam virtutum messem edat.

Sanctitas Sua hoc idem exoptat, quod quidem tuis est in votis, merita et solatia ex egregio exantlato labore tibi portendens plurima.

Laetor tecum petitam Apostolicam Benedictionem communicare, quae coelestium auxiliorum est auspex et pignus.

Interea qua par est observantia me profiteor Excellentiae Tuae addictissimum E. Card. Pacelli. — Exc.mo ac Rev.mo Domino D.no Josepho Skvireckas, Archiepiscopo Kaunensi, Kaunas."

(Vertimas: „Prakilniausiasai ir Gerbiamiausiasai Pone, Jo Šventybė Popiežius gavo penktąjį tomą Šv. Rašto, kurį tu išvertei į lietuvių kalbą ir papuošei aiškinimais; gavo sykiu ir kitą tos pačios rūšies knygą, suvestą į trumpesnę formą.

Darbui, kuris, kaip tikra viltimi numatoma, teiks tai garbingai tautai daug žymios naudos tikėjimui ir Dievo garbei, Šv. Tėvas, kaip kad laimino, pradedant tą darbą, taip lygiai dabar, laimingai jį baigus, siunčia sveikinimus ir pagyrimus.

Dievo žodis, kurį tu apvilkai skambia savo tėvų kalba, lai randa tenai kuo daugiausia trokštančių susipažinti su dangiškąja tiesa, kurių sielose jį sukeltų galingą troškimą gerai daryti ir lai duoda džiugią dorybių pjūtį.

Jo Šventybė trokšta to paties, ko trokšti ir tu pats, lemdamas tau už puikų išvargtą darbą kuo daugiausia nuopelnų ir paguodos.

Džiaugiuos, pranešdamas tau prašytą Apaštališkąjį Palaiminimą, kuris yra dangiškųjų pagalbų rodiklis ir

užtikrinimu.
Tuo tarpu reiškiu priklausančią pagarbą ir mane, labiausiai Tavo Prakilnybei atsidavusį — Kardinolas E. Pacelli.—
Prakilniausiam ir Gerbiamiausiam Ponui, Ponui Juozapui Skvireckui, Kauno Arkivyskupui, Kaunas.").

1944 m., sausio 8 d. Kauno arkivyskupijos kapitulos pirmininkas prelatas Kazimieras Šaulys ir sekretorius prelatas Stanislovas Jokūbauskis pasirašė raštą, siunčiamą į Berlyną apaštališkam nuncijui Ptolemaidos arkivyskupui Caesario Orsenigo, informuodami, kad Kauno arkivyskupas-metropolitas Juozapas Skvireckas pernai jau baigė 70 metų amžiaus, o einamaisiais 1944 metais, liepos 13 d. mini 25 metų vyskupavimo sukaktį; kad Lietuvių tauta, atsidavusi savo dvasiniam viršininkui, gerbdama ir mylėdama jį, labai nori, kad džiugus tas įvykis būtų, kiek karo aplinkybėse įmanoma, viešai ir iškilmingai atšvęstas. Gi metropolitinė Kauno katedros-bazilikos kapitula, ištikima tų troškimų reiškėja, pateikia Šventajam Tėvui tikinčiųjų troškimus ir pagarbiai prašo, kad jo prakilnybė jubiliatas būtų pagerbtas kuriuo nors apaštališko palankumo parodymu.# Ir prašė apaštališkąjį nuncijų prie lydraščio pridėtąjį prašymą persiųsti Popiežiaus Valstybės sekretoriui, kuriuo tada buvo kardinolas Aloyzas Maglione. Jam buvo rašoma: „Prakilniausiasai Pirmininke, prakilnusis Kauno arkivyskupas ir metropolitas Juozapas Skvireckas pernai laimingai baigė 70 metų amžiaus, o šiemet liepos 13 dieną minės savo vyskupavimo 25 metų sukaktį, nes 1919 metais kovo mėn. 10 d. jis buvo į vyskupus prekonizuotas, o liepos mėn. 13 d., tais pačiais metais, Kauno katedros bažnyčioje buvo į vyskupus konsekruotas. Nors patsai aukštai branginamasai vyriausias Ganytojas iš savo kuklumo norėjo tą sukaktį pats vienas atšvęsti, dievotai mąstydamas amžinuosius dalykus ir atlaidžiam Dievui tyliai dėkodamas už gautas malones, tačiau Lietuvos dvasininkija ir tauta, atsidavę savo Ganytojui ir jį gerbdami, labai trokšta, kad šitas džiaugsmingas įvykis būtų atšvęstas viešai ir iškilmingai, kiek

tai karo sąlygose galima.

Dorybės gaivintojavimo tarnyboje ir dideli arkivyskupijai nuopelnai šventųjų mokslų srityje ir tėvynei apgaubė brangiausiąjį Ganytoją kuo didžiausia meile bei pagarba tiek arkivyskupijoje, tiek ir visoje jo vadovaujamoje bažnytinėje provincijoje.

Jis ypatinga mokslini darbą atlikto tą, jog visą Šv. Raštą išvertė į lietuvių kalbą. Tas vertimas lenktuose puslapiuose turi lotyniška ir lietuviška tekstus su aiškiais ir geriausiai parinktais komentarais ir susideda iš šešerių didelių tomų. Mokslingas Vertėjas tą darbą dirbo daugiau, kaip 35 metus. Visi Lietuvoje tą darbą laiko paminkliniu, dėl kurio Autorius teisingai laikomas labiausia nusipelniusiu Bažnyčiai, tėvynės literatūrai ir visuotiniajai žinijai.

Tenka pasakyti, jog gerbiamiausias Ganytojas, nors jau ir pagyvenęs, bet visuose pastarojo laiko varguose pasitikėdamas Dievo pagalba, ir toliau darbuojasi jaunatviška dvasia bei žvalumu, siekdamas didesnio gėrio patikėtai savo avijai, puoselėdamas tvirčiausią tautos dievotumą, vadovaudamas dvasininkijai gyvenimo šventumu, švytėdamas uolumu, mokslu ir išmintingumu.

~~Vis~~ Visa lietuvių tauta, o labiausia tikintieji, kupini atsidavimo aukštam savo Ganytojui, gerbdami ir mylėdami jį, labiausia trokšta, kad džiaugsminga 25 metų vyskupavimo sukaktis būtų atšvęsta ypatingais meilės ir pagarbos reiškimais viešai arkivyskupijoje ir visoje bažnytinėje provincijoje ir, kiek leidžia karo meto aplinkybės, net ir iškilmingai.

Kauno Metropolitinė Kapitula, ištikima tų troškimų reiškėja, mieliausiu noru Šventajam Tėvui pateikia karštą ištikimųjų prašymą ir sykiu labai pagarbiai meldžia, kad mūsų prakilniausias ir brangiausias Aukštasis Ganytojas, sukakus 25 jo vyskupavimo metams,

maloningiausiai būtų pagerbtas kuriuo nors tėviško prielankumo liudijimu ar ženklu". Seka visos kapitulos parašai.

Prie šio rašto dar buvo pridėtos, prelato Blažiejaus Černio paruoštos, keturių puslapių apimties, „Trumpos informacijos apie Kauno Arkivyskupo ir Metropolito Juozapo Skvirecko, baigusio 25 vyskupavimo metus, gyvenimą ir darbus". Po jaunystės metų biografinių žinių, Informacijose buvo pabrėžta, kad kun. Skvireckas nuo 1900 metų profesoriavo Žemaičių dvasinėje seminarijoje, o nuo 1922 metų lig 1938 dirbo Kauno Vytauto Didžiojo universitete ordinariniu profesoriu, dėstydamas Šv. Raštą Naujojo Testamento katedroje. Taigi apie 40 laidų kunigų Kauno arkivyskupijoje ir kitose vyskupijose yra turėjusios Jubiliatą savo mokytoju bei auklėtoju. Todėl Aukštasis Ganytojas puikiai pažinojo savo kunigus ir žinojo, kas ko vertas, kur ir kurioms pareigoms kuris kunigas tinkamas.

Arkivyskupo Skvirecko iniciatyva buvo pastatydinti monumentalūs Kauno metropolito rūmai, kur tilpo ir visa Kauno Arkivyskupijos Kurija. Arkivyskupui Skvireckui globojant, buvo pastatydinti bei pagražinti antrieji Kunigų seminarijos rūmai su didinga sale ir tinkamomis Seminarijos bibliotekai patalpomis, nauji Seminarijos rektorato namai, pristatyti prie vienišo jo bokšto, kuriuose buvo priglaustas Religinio meno muziejus, kurion lygaus nebuvo visame Pabaltijy.

„Mūsų trumputė Garbingo Jubiliato gyvenimo bei veiklos apžvalga turėtų nedovanotiną spragą, rašo prelatas Černys, jei nepaminėtume didžiausio ir svarbiausio jo gyvenimo darbo vaisių – viso Šventraščio išvertimą į lietuvių kalbą. Ką mes, lietuviai katalikai, šiame dalyke esame turėję iki Juozapo Skvirecko? Labai nedaug. Iki 19-jo amžiaus pradžios Lietuvos katalikams tebuvo išversti ir atspausdinti tik trumpučiukai Evangelynai, tos Evangelijų ištraukos, kurios sekmadieniais ir šventadieniais bažnyčiose viešai skaitomos prieš pamokslą. 1816 metais Žemaičių vyskupas Juozapas-Arnulfas Giedraitis parūpino viso Naujojo Testamento vertimą. Iš Senojo Įstatymo Šventraščio teturėjome vieną-vieną knygą – Dovydo psalmes, išverstas vyskupo M. Valančiaus. Baigėsi 19 amžius. Nuo Lietuvos krikšto jau buvo praėję 500 metų, o katalikiškoji Lietuva turėjo iš gėdos rausti, kad vis dar

neturi Šv. Rašto pilno lietuviško vertimo. Tają gėdos dėmę nuo savo tautos veido nutrynė tik ark. Juozapas Skvireckas, išversdamas visas Senojo ir Naujojo Įstatymo Šventraščio knygas. Vertimas visur tikslus, aprūpintas rimtais ir gana plačiais komentarais, vertime rūpestingai gerbiamas mūsų kalbos grynumas ir dailumas, tiek žodyno, tiek sintaksės atžvilgiu".

„Visa Katalikų Bažnyčia", sako prel. B. Česnys, „su pietizmu atsimena Hieronimą, didįjį senovės Biblijos vertėją į lotynų kalbą. Germaniškos tautos su pagarba mini vyskupą Ulfilą, kurs IV-me amžiuje yra išvertęs Šventraštį į gotų kalbą. Slavai didžiuojasi Kirilu ir jo broliu Metodiju, IX-me amžiuje išvertusiais Bibliją į senąją slaviškąją kalbą. Lenkai nepamiršta savojo Wujeko, XVI šimtmečio Biblijos vertėjo, ir bent mūsų amžiuje susiprato pagerbti jį puikiu paminklu. Toks pat Lietuvių tautai yra visą Šv. Rašto vertėjas į lietuvių kalbą arkivyskupas metropolitas Juozapas Skvireckas."

Ne po ilgo po to, tais pačiais 1944 metais, rudeniop, Kauno arkivyskupas-metropolitas pasitraukė iš Lietuvos į Vakarus. Buvo kalbama, kad vokiečiai jį išvežė varu. Koks mūsų metropolito gyvenimas buvo Vakaruose, žinių neturėjome. Žinojome tik, kad buvo apsigyvenęs Austrijoje. Be abejo, Šv. Sostas arkivyskupą Skvirecką nuoširdžiai pasveikino, sulaukusį 70 metų amž. ir pagerbė jo 25 metų vyskupavimo sukaktį. Sykiu, čia pažymėtina dar gal tai, kad Lietuvos kunigija, ryšyje su tomis arkivyskupo sukaktimis, tikėjosi, gal arkivyskupas, išvertęs į lietuvių kalbą visą Šv. Raštą, gilaus tikėjimo Ganytojas, ištikimiausias Šv. Sostui Bažnyčios dignitorius, uolus Bažnyčios veikėjas Lietuvoje, ~~gal~~ bus pagerbtas kardinolo paaukščinimu. Tiems lūkesčiams, tačiau, išsipildyti nebuvo lemta. Už nepalyginamus jo nuopelnus didį atlyginimą jam davė Viešpats Dievas.

1958 metais Kauno arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Vilkaviškio vyskupijų Valdytojas Kanauninkas Dr. Juozapas Stankevičius nusiuntė Arkivyskupui Skvireckui pasveikinimą vardinių dienai. Arkivyskup. Skvireckas raštu širdingai padėkojo už maldas ir sveikinimus Globėjo Šv. Juozapo dienoje, pasisakydamas,

kad pasveikinimas jam atnešė didelio džiaugsmo.

1958 m., liepos mėn. pabaigoje Vyskupas V. Brizgys iš užsienio J. P. Kan. Stankevičiui parašė pageidavimą, kad arkivyskupui Skvireckui mirus, jo kūnas būtų parvežtas į Lietuvą ir palaidotas Kaune, prie kitų Lietuvos vyskupų, nes Skvirecko sąskata esanti visai menka, vargai beišpildysiąs jo nuolatinis didelis troškimas gyvam sugrįžti į Kauną.

Dr. Juozapas Skvireckas, Lietuvos Bažnytinės Provincijos Metropolitas, Kauno Arkivyskupijos Arkivyskupas, Šventojo Sosto Asistentas, Jo Šventybės Rūmų Prelatas, Romos Grafas, Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto ordinarinis Profesorius, Šv. Rašto į lietuvių kalbą Vertėjas, būdamas toli nuo tėvynės ir savo tikinčiųjų, išgyvenęs per 15 metų Austrijoje, Landeck'o mieste prie Inn'o upės, Zams'o priemiestyje, Šv. Vincento Gailestingųjų Seserų vienuolyne, Tirolyje, po ilgos ligos, 87-tais savo gyvenimo metais, sulaukęs deimantinio savo kunigystės 60 metų jubiliejaus, per 42 metus kaip Vyskupas ir per 34 metus kaip Arkivyskupas – Metropolitas, aprūpintas šventais sakramentais, ramiai užmigo Viešpatyje ~~1957~~ 1959 metais, gruodžio mėn. 3 d., 14 val. Laikinai palaidotas paminėtojo vienuolyno naujai įrengtoje kriptoje, kol grabas bus pargabentas į Lietuvą ir palaidotas Kauno katedroje-bazilikoje. Laidotuvėmis rūpinosi Vysk. V. Brizgys, prelatas K. Šaulys ir monsinjoras Klemensas Razminas. Arkivyskupas ten palaidotas tų pačių metų gruodžio mėn. 9 d.

1959 metų gruodžio mėn. 11 d. Kaune buvo gauta Šventojo Tėvo užuojautos telegrama šio turinio: „Theophilo Matulionis, Episcopo Kaišiadorensi, Šeduva, Panevėžys, Città del Vaticano. Augustus Pontifex magno cum desiderio deflens obitum Josephi Skvireckas, Archiepiscopi Kaunensis, cum honore memorat terrestri vita functum Antistitem atque eius animae placidissimam precatus pacem tibi ceterisque Lituaniae episcopis, capitulo cathedrali ac universo clero et populo istius Archidioecesis maerorem et luctum Apostolica Benedictione solatur. Cardinalis Tardijo".

Mirusieji 1960 metais Kauno Arkivyskupijos kunigai.

1. Ukinskis Vladislovas, Mykolo s., Seredžiaus klebonas, gimė 1890 m., vasario mėn. 5 d. Ariogalos parapijoje, Juodaičių filijoje, Skapiškių sodžiuje, pakrikštytas vasario 8 d., augo ten pat pas tėvus. Jo tėvai buvo miestiečių luomo. 1908 m. jis baigė Raseinių miesto mokyklą, o teologijos mokėsi Kaune, dvasinėje Žemaičių seminarijoje nuo 1909 lig 1915 m. Į subdijakonus buvo įšventintas 1914 m., lapkričio 15 d., o į kunigus – 1915 m. gegužės mėn. 16 d. Vikaro pareigas ėjo: Batakių bažnyčioje 1915–1918 m., Tryškių bažnyčioje nuo 1918. IV. 23 lig 1920 m., ir Skirsnemunės bažnyčioje nuo 1920. II. 12 lig 1929 m. Tais 1929 m. IV. 27 d. jis buvo paskirtas Labūnavos parapijos klebonu. Beklebonaudamas aplenkėjusioje Labūnavos parapijoje, jis pasireiškė joje lenkų kalbos globėju bei palaikytoju. Už tai velionis buvo skundžiamas Ordinariatui, Ordinariatas jį įspėjo už šališką jo elgesį su parapijiečiais, o ne po ilgo, skundams pasikartojus, 1934 metais, gruodžio 31 d. buvo iš Labūnavos iškeltas į vien lietuviškai kalbančią Stakių, kitaip Pamituvio, parapiją. Tenai išklebonavus dešimtį metų, 1944 m., gruodžio 5 d. buvo nukeltas į Seredžių, pradžioje administratoriaus pareigoms, o nuo 1948. IV. 17 d. – klebono pareigoms. Kurių nors kitokių nusiskundimų juo, Kurijoje esančioje jo asmens dokumentų byloje nėra. Velionis kunigines rekolekcijas atlikdavo kasmet: tai rodo atliktųjų rekolekcijų liudijimai iš 1928–1939 metų. Tai rodo, jog velionis visais kitais atžvilgiais buvo kunigas be priekaišto. 1960 metais, spalių mėn. 2 d., sekmadienį, atlaikęs bažnyčioje pamaldas, parėjo į klebonija, pagėrė arbatą atėjo į kambarį peržiūrėti laikraščių, suknibo ir staiga, netikėtai mirė, nesiskundęs, kad būtų buvęs kiek nesveikas. Palaidojo spalių mėn. 5 d. Seredžiaus bažnyčios šventoriuje. Į laidotuves buvo suvažiavę 30 kunigų, kurie nuo pat ankstyvo ryto laikė šv. Mišias už a. a. ku–

nigo Vladislovo vėlę, paskui pagiedojo egzekvijas. Su savo ganytoju atsisveikinti buvo atvykęs nemažas skaičius ir Seredžiaus parapijiečių. 12 val. iškilmingas šv. Mišias atlaikė Raseinių dekanas kun. A. Adomavičius. Turiningą pamokslą apie kunigo pareigų atsakingumą pasakė Kurijos kancleris kun. A. Lapė, po to Raseinių vicedekanas kun. Pr. Staškūnas tarė atsisveikinimo žodį prie duobės šventoriuje, paminėdamas, kad prieš 15 metų V. Dievas davė Seredžiaus parapijai gerą ganytoją, kuris savo pareigas ėjo stropiai, niekada nesiskųsdamas ir nepavargdamas. Visi laidotuvių dalyviai nusižeminusia malda meldė Aukščiausiojo jį gailestingumo, jei velionis buvo rastas dar nevisai grynas.

2. Polonskis Vladislovas, Vaclovo s., gimė 1882 m., gruodžio mėn. 15 d. Pradžios ir vidurinį mokslą ėjo Liepojuje. Žemaičių dvasinę Seminariją baigė Kaune 1907 m. Kunigu įšvęstas 1907 m. spalių mėn. 28 d. ~~Kunigo vikaro pareigas ėjo Darbėnuose, Joniškyje ir Alsėdžiuose, o Telšiuose Žemaičių Kalvarijoje, o po to Veliuonoje, nuo 1914 ar nuo 1918 m., lig 1925 m.~~. Nuo 1907 m. lig 1909 birželio mėn. vikaru buvo prie Darbėnų bažnyčios, nuo 1909 m. birželio mėn. lig 1910 spalių mėn. – prie Joniškio bažnyčios. Nuo 1910 lig 1913 metų, per šešetą semestrų, ėjo aukštuosius mokslus Freiburgo universitete, Šveicarijoje. Nuo 1913 m. birželio mėn. lig 1914 m. vasario mėn. buvo vikaru prie Alsėdžių bažnyčios, o nuo 1914 m. vasario lig 1915 m. balandžio mėn. vikaru Skuodo bažnyčioje ir mokyklų parapijoje kapelionu. Įsteigė Skuodo parapijoje Blaivybės skyrių, į kurį prisirašė 400 su viršum narių, įtaisė parapijoje dvasinio turinio knygų bibliotekėlę, paskleidė katalikiškų laikraščių, nemažai žmonių patraukė prie Šv. Kazimiero Draugijos. Tas kunigėlio veikimas patiko parapijiečiams ir, kai išgirdo, jog iš Skuodo parapi-

jos manoma jį iškelti, kreipėsi su prašymu į Žemai-
čių vyskupą, kad paliktų jį toliau darbuotis Skuo-
do parapijoje. 1915 metais jis buvo paskirtas Laukžemės
parapijos klebonu. Laukžemę vokiečiams užėmus, karo ap-
linkybių verčiamas, nuvyko į Rygą ir ten prie šv. Pranciš-
kaus bažnyčios lig 1916 m. ėjo vikaro ir tikybos mokytojo pa-
reigas. Teko jam pabūti Sarkente, Petrapilyje ir nuo 1916 m.
vasario mėn. Orle, vietinių mokyklų kapelionu. Į Kauną
sugrįžo 1918 m., birželio 21 d., o tų metų rugpiūčio mėn. 28
d. buvo paskirtas Veliuonos parapijos administratoriu, pa-
vaduojant vietos kleboną kun. Joną Tomą. Kiek vėliau jis
tapo tikru Veliuonos parap. klebonu, ir Veliuonoje praklebo-
navo lig 1935 metų kovo mėnesio. 1934 ar 1935 metais Veliuonoje
buvo sunkiai susirgęs, manė nebegysiąs, todėl padarė Dievui
įžadą: „Jei sugysiu, stosiu į Marijonų vienuolyną".
Kai po to sugijo, atsisakė iš Veliuonos klebono pareigų ir
įstojo į Marijonus. Į novicijatą įstojo 1935 m. balandžio 6 d.,
pirmuosius įžadus davė 1936 m. balandžio 17 d., o amžinuosius
įžadus — 1939 metais, balandžio 17 d. 1940 metais jis buvo Mari-
jampolės bažnyčios administratoriu, Marijonų Marijampolėje
namo tarybos sekretorium, mėnesinio laikraščio „Marijampolės
parapija" redaktorium ir Šv. Trejybės Brolijos nacionalinio cen-
tro vedėju. Narių toje brolijoje buvo per 2.000. Po to ku-
nigavo Varėnoje, Bobriškyje, o nuo 1949 lig 1954 metų rug-
sėjo 29 d. dirbo Rusijoje Verchne-Uralske ir Vladimire.
Pasenęs ir apnykęs grįžo į Lietuvą ir 1954 m. spalių 30 d.
buvo paskirtas Veliuonos bažnyčios altaristu su bažnytine
jurisdikcija eiti ir vikaro pareigas. 1955 m., vasario 17 d.
buvo perkeltas į Kaišiadorių vyskupiją Beižionių parapijos
klebonu. Tais metais, birželio mėnesį gydėsi Vilniaus klini-
kinėje ligoninėje. 1957 metais sukako jam 50 metų ku-
nigystės. Kauno arkivyskupijos, ~~Kaišiadorių~~ ir Vilkaviškio
vyskupijos Valdytojas Kan. Dr. J. Stankevičius nuoširdžiai
jį pasveikino jubiliejaus proga. 1959 m., gegužės 15 d.
Kun. Polonskis rašė Kaišiadorių Ordinariatui, kad jo jėgos
nuo senatvės nusilpo ir nebesijaučia galįs klebono pa-

reigų eiti, todėl prašė atleisti jį iš klebono pareigų ir leisti sugrįžti į Kauno Arkivyskupiją, kur turįs giminaičių, ir jų globojamas norįs užbaigti savo gyvenimo dienas. Kaišiadorių Vyskupijos valdytojas Kan. J. Meidus į Kauno Arkivyskupiją jį atleido, pareikšdamas nuoširdžią padėką už gražiai ir tvarkingai eitas kunigo pareigas Kaišiadorių Vyskupijoje. Kunigų rekolekcijas velionis atlikdavo kasmet, kaip kad liudija atliktų rekolekcijų pažymėjimai nuo 1926 lig 1934 metų prikaistytinai. Nors velionoje beklebonaujant jam, kai kas Ordinariatui jį skųsdavo dėl materialinių dalykų, tačiau įspėjamas nebudavo, atrent Ordinariatas neraddavo jo kaltu. Paskiausia, jis buvo Šiluvos altaristu. Mirė Druskininkų sanatorijoje 1960 m. liepos mėn. 26 d., o palaidotas Marijampolėje (Kapsukė).

3. Normantas Jonas, Juozo s., gimė Judrėnų parapijoje, dabar Šilalės rajone 1895 m., birželio mėn. 10 d. Palangoje baigė keturias klases, Kaune gi 1920 metais baigė Dvasinę Žemaičių Seminariją. ~~Kunigo vir~~ Subdijakonu buvo įšventas 1919 m., kovo mėn. 23 d., kunigu gi – 1920 m., gegužės mėn. 9 d. Kunigo vikaro pareigas ėjo: Smilgių parapijos bažnyčioje nuo 1920. VII. 17 lig 1921. V mėn., Tryškių bažnyčioje – nuo 1921. V. 4 lig 1924. IX mėn., Pabiržės bažnyčioje – nuo 1924. X. 25 lig 1925. VI. 16 d., Žeimių bažnyčioje – nuo 1925. VIII. 15 lig 1926. V. 12 d. Nuo pastarosios datos buvo paskirtas 3-jo pėstininkų pulko kapelionu. 1930 m. rugsėjo mėn. buvo jam leista lankyti Lietuvos Universiteto Teologijos-Filosofijos fakultetą, sykiu toliau einant ir kariuomenės kapeliono pareigas. 1929. I. 29 d., buvo laikinai jam pavesta aprūpinti dvasinius reikalus 7-jo pėstininkų pulko. 1935. IX. 23 d. iš 1-jo kavalerijos gusarų didžiojo Lietuvos etmono

kunigaikščio Jonušo Radvilo pulko buvo perkeltas į 3-jį pėsti-
ninkų Vytauto Didžiojo pulką kapelionu Kėdainiuose. 1938.
X.18 d. buvo perkeltas kapeliono pareigoms į 2-jį pėsti-
ninkų Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Algirdo pulką ir pa-
skirtas Šančių įgulos Šv. Kryžiaus Paaukštinimo bažny-
čios rektorium. Nuo 1941.VIII.1 lig 1942.I.1 d. buvo karo
belaisvių kapelionu, o nuo 1941.VIII.1 d. buvo L.S.D. karo
kapelionu. 1941.IX.24 d. buvo paskirtas tikybos dėstytoju
ir kapelionu Kauno VI-joje gimnazijoje, paliekant jį ir
kitose, anksčiau paskirtose, pareigose. Nuo 1943.XII.21
lig 1944.II.3 d. lankėsi tarnybos reikalais šiaurės-rytų
fronte. Aplankė septynius lietuvių batalijonus: 5, 13,
256 apsaugos batalijonus ir 1, 2, 3 ir 4 statybos batalijonus.
Įvairiose vietose 39 kartus atlaikė pamaldas, 6 kartus
atlaikė pamaldas net pačiose pirmosiose linijose. Labai
dažnai dalyvaudavo pamaldose ir vokiečių katalikai, atli-
kinėdavo ir išpažintį. Teko jam būti: Novgorode, Lu-
goje, Pskove, Ostrove, ant pat Ilmenio ežero krantų
ir daugelyje kitų vietovių. Nuo 1941 lig 1944 metų tu-
rėjo ypatingai sunkias pareigas, surištas su dažnu gy-
vybės pavojum. Nuo 1945 metų sausio 4 d. ėjo Lygumų
bažnyčios vikaro pareigas, o 1945 m. liepos 27 d. buvo lai-
kinai paskirtas Lygumų bažnyčios vikaru-substitutu.
1945.X.2 d. paskirtas Kelmės bažnyčios vikaru-substitutu.
1945.XI.12 jam pavesta rūpintis aiškinti Kelmės mokyklų
mokiniams tikybos tiesas bažnyčioje. 1946.VI.15 d. buvo
perkeltas vikaru į Viduklę, pavedus jam sykiu rūpin-
tis ir tikybos dėstymu mokyklų mokiniams. 1948 m. ba-
landžio mėnesį atleistas iš Viduklės bažnyčios vikaro
pareigų ir paskirtas Alėjų bažnyčios administratorium.
1948.VII.28 d. atleistas iš Alėjų ir paskirtas Lygumų
klebonu. 1949.IX.20 atleistas iš Lygumų klebono pa-
reigų ir duota jam neribotam laikui atostogos taisyti
sveikatai. 1949.XI.6 pradėjo eiti Skirsnemunės klebo-
no pareigas. Po to buvo suimtas ir buvo laikomas
lageryje Kamerovskajos srityje, Mariinsko mieste.

Iš lagerio sugrįžo į Lietuvą 1956 m. ir kovo 26 d. buvo paskirtas Šaltinių klebonu. Nuo 1951 lig 1956 metų teko jam pergyventi daug vargo, įvairių sukrėtimų, netekti sveikatos ir turto. Nepaprastai džiaugėsi, sugrįžęs į savo gimtąjį kraštą. Bet tas džiaugsmas tęsėsi, kol gavo įsakymą vykti į Šaltinius, kur tebuvo vargas, skurdas ir viso ko trūkumas: butas šaltas ir nesveikas, pajamos skurdžios, Šv. Mišių obligacijų labai maža, o kitos pajamos menkiausios. Todėl sveikata dar labiau pablogėjo, sirgo širdies ir aortos skleroze, plaučių emfizema, reumatizmu. Medicinos pagalba Šaltiniuose buvo beveik neprieinama, todėl prašėsi nukeliamas į tokią vietą, kur galėtų taisyti sveikatą. 1957. XII. 3 gavo paskyrimą būti Kelmės altaristu su gyvenviete Kelmėje, kartu paliekant jį Šaltinių klebonu. 1959. IX. 5 d. Kaune, netoliese funikulieriaus, krito ant žemės be sąmonės. Geri žmonės suteikė pagalbą, atsigavo. Po valandėlės, beveik toj pačioj vietoj, vėl susmuko ant žemės, netekęs sąmonės. Greitoji pagalba jį nugabeno į Didžiosios klinikas, kur išgulėjo 23 dienas. Spalių 3 d. sugrįžo į Kelmę, bet į bažnyčią nueiti neturėjo jėgų. Gydėsi namie. Bet ir po to teko Kelmės bažnyčioje be sąmonės griūti prie altoriaus, o kitą kartą sugriūti Kelmės gatvėje. Jautė svaigimą ir krūtinėje skausmą. Į bažnyčią vos nueidavo. Į Šaltinius gi važinėti buvo sunku ir net gyvybei pavojinga. Nuo Šaltinių klebono pareigų buvo paliuosuotas.

Kunigas jis buvo visą laiką pareigingas, su kitais kunigais sugyveno labai draugiškai, jo asmens byloje nebuvo jokio nusiskundimo juo. Mirė Kelmėje, širdies priepuolio metu, aprūpintas šventaisiais sakramentais, 1960 metais, gruodžio mėn. 30 dieną, palaidotas Kelmėje, 1961 m. sausio 2 d.

mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai.

1. Česaitis Ignacas-Stanislovas, Antano s., gimęs Balbieriškio miestelyje, Marijampolės apskr., 1893 m. vasario mėn. 1 d. Lig 1900 m. augo Balbieriškyje, po to — Igliaukoje, Marijampolės apskr. Pradžios mokslą pradėjo Balbieriškyje, baigė jį Marijampolėje (1899 — 1903), toliau mokėsi Marijampolės gimnazijoje 1903 — 1908 m. Teologijos mokslus išėjo Seinų dvasinėje seminarijoje 1908 — 1913 m., o aukštuosius mokslus ėjo Šveicarijos Friburge, filosofijos fakultete 1913 — 1915 m. ir teologijos fakultete 1915 — 1919 m., baigdamas jos daktaro laipsniu. Kunigu buvo įšvęstas Šveicarijos Friburge 1915 m. spalių mėn. 27 d.

Nuo 1919 lig 1921 m. ėjo kapeliono pareigas Marijampolės valstybinėje gimnazijoje ir Mokytojų seminarijoje. 1921 — 1925 m. redagavo Amerikoje lietuvių katalikų dienraštį „Draugas" Čikagoje, važinėjo po lietuvių kolonijas su Misijomis, kapelionavo Šv. Kazimiero Seserų akademijoje Čikagoje. 1925 m. pavasarį grįžo iš Amerikos į Lietuvą. 1926. I. 12 buvo paskirtas Lietuvių katalikų jaunimo sąjungos „Pavasaris" dvasios vadovu. Jo paties prašymu, Kauno arkivyskupas metropolitas J. Skvireckas, gavęs sutikimą iš Šventos vienuolijų reikalų Kongregacijos, davė jam sekuliarizacijos indultą, sykiu atleisdamas jį nuo duotųjų Marijonų Kongregacijoje vienuoliškųjų įžadų ir inkardinuodamas į Kauno Arkivyskupijos klero skaičių.

Kun. dr. Česaitis buvo docentu Kauno Vytauto Didžiojo universitete ~~Kaune~~, kur nuo 1925 m. spalių 1 d. dėstė pastoralinę ir moralinę teologiją. Priėmęs sekuliarizaciją, nebegalėjo, pagal 642 kanoną, dėstyti universitete teologijos. Šventoji Universitetų Kongregacija, Kauno arkivyskupo metropolito prašoma, tris kartus davė kun. Česaičiui nuo paminėtos kliūties dispensus per vienerius metus dėstyti universitete teologiją, nes Teologijos-filosofijos fakultetas negalėjo gauti kito tinkamo pastoralinės ir moralinės teologijos dėstytojo. Trejiems

metams praėjus, 1934.XI.12 d. kun. Čeraitis buvo paskir-
tas Karo technikos dalių kapelionu Kaune, 1940.IX.
24 d. – Žeimių bažnyčios vikaru, o 1940.X.29 buvo
deleguotas į Lapes eiti klebono pareigoms, vikaro-
ekonomo teisėmis, kol bus ten paskirtas klebonas.
1941.IV.3 buvo laikinai pavesta eiti vikaro pareigas
prie Raudondvario bažnyčios. 1943.X.14 buvo paskir-
tas Lapių parapijos kuratu. Čia ėmė reikštis kun.
Čeraičio nusikaltimai blaivybei. 1943 m., spalių mėn.
26 d. savo klebono neblaivumu Kauno Arkivyskupo
Kurijai pasiskundė Lapių parapijos lietuviškai
kalbančiųjų parapijiečių delegacija. Už tai klebo-
nui buvo duotas neviešas įspėjimas. 1949 m. gruo-
džio 25 dienos raštu Lapių parapijos bažnytinis
komitetas Kauno Arkivyskupijos valdytoją kan. J.
Stankevičių prašė, kad iškeltų kun. Čeraitį iš
Lapių parapijos, „dėl labai blogo elgesio ir dėl didelio
girtuokliavimo. Jis mūsų parapijoj tarnauja nuo
1944 m. ir nė vienos dienos nebuvo sveiko proto,
neprisigėręs. Per Šv. Velykas reikia eiti ieškoti kuni-
go pamaldoms atlaikyti, o kunigas guli girtas. Visa
mūsų Lapių valsčiaus vyresnybė juokėsi iš mūsų
katalikų religijos". Po to, kun. Čeraitis iš Arkivyskupi-
jos Valdytojo gavo vieną įspėjimą, o greit po to
– ir kitą. 1950.II.22 parapijiečiai vėl skun-
dėsi, kad jų klebonas, girtuokliaudamas, kas kartą
labiau blogėja; kad Lapių parapijiečiai atpranta
nuo bažnyčios ir sako: „Mums gėda pas tokį kuni-
gą išpažinties eiti ir imti Švenčiausią Sakramentą
iš tokių kunigo rankų: kasdiena girtas ir visą La-
pių miestelio purvą išvoliojęs".

Pats kun. Čeraitis 1951.IV.10 dėl savo nelaimės Ar-
kivyskupijos Valdytojui šitaip skundėsi: „Fiziškai
ir morališkai jaučiuos pažeistas. Fiziškai – dėl
nedarbo, nuo ryto lig vėlyvo vakaro sėdėdamas ir
skaitydamas. Akys silpsta, nors ir su akiniais

skaitau, galva gi svaigsta. Morališkai — nėra bažnytinio darbo: šiokiadieniais bažnyčioje nė vieno žmogaus, nors ir visais varpais skambintum." O apie save rašo: „Deja, ne visuomet pakanka jėgų, geros valios nestinga, tikrai esu „vir desideriorum", gi dažnai „auditor, sed non factor". Patientiam habe, Illustrissime." Ir pasirašė: „Su gilia pagarba, inutilis servus Christi..." Kitą kartą vėl rašė: „Įsisiūbavęjau, savo polėkiuose nublukau, nebeteku pirmykščio entuziazmo — zelus Domini comedit me." 1952 m. kovo 4 d. aiškinosi blaivybės reikalu: „Sobrietas. Šitos dorybės keliu einu. Nepeiksiu savęs; daug kovojau, grumiausi su savimi, daug laimėjau ir, Dei gratia adiuvante, tikiuosi įveiksias save."

Deja, nebeįveikė savęs. Kanauninkas Valdytojas, jo gailėdamasis, buvo jam patarnęs gulti į atitinkamą ligoninę ir nuo alkoholizmo gydytis, įsipareigodamas visas išlaidas apmokėti. Kun. Čeraitis paprašė duoti dvi savaites pagalvoti. Tam laikui praėjus, jis gydytis atsisakė. Dėl savo alkoholizmo ligos jis kartais kunigų akyvaizdoje net verkdavęs ir sakydavęs: „Koks aš nelaimingas." Jis eidavęs ir išpažinties. 1957. VII. 8 gavo porą mėnesių atostogų ir paliepimą perduoti per Kauno dekaną kunigui J. Stankūnui Lapių bažnyčią, jos inventorių ir dokumentaciją, kitaip sakant — buvo atleistas iš Lapių klebono pareigų, patenkinant Lapių bažnytinio komiteto skundus dėl klebono nusikaltimų blaivumo prievolei. Atostogavo Birštone, pasireikšdamas kunigų žemiau visokios kritikos, bažnytiniu atžvilgiu vertu suspensos. 1958. VIII. 27 Arkivyskupijos Ordinarą pasiekdavo kas kartą dažnesnis gandas, kad kun. Čeraitis nuolat girtuokliaująs. Toji yda ir sveikata jo sugriovė. 1960. XI. 11 buvo paskirtas Babtų bažnyčios altaristu. Mirė 1961 m. sausio mėn. 6 d. Garliavos ligoninėje, nes toje ligoninėje tuomet buvo gydomi ~~Kauno rajono~~ Kauno užmiesčio ligoniai.

Prieš išvežamas į ligoninę, kun. Česaitis buvo aprūpintas Šventais Sakramentais. Eksportuotas buvo į Kauno Švč. Trejybės bažnyčią, kunigų seminarijai priklausančią. Ten buvo atlaikytos ir gedulingos pamaldos už velionį. Palaidotas buvo sausio mėn. 8 d. savo tėviškėje – Balbieriškio parapijos kapuose. Velionis kaip žmogus, jei nebūtų turėjęs tos nelaimingos ydos, buvo žmoniškas, draugiškas, didelių sugebėjimų, džentelmeniškas, gabus ir mokytas, plačiai apsiskaitęs, sugebąs rašyti.

2. Norvaiša Kazimieras, Ignaco s., kanauninkas, Šėtos klebonas, gimė Šeduvos parapijoje 1875 m., krikštytas tų pačių metų kovo 4 d. Rozalime, augo ten pat. Mokslus ėjo Šiaulių gimnazijoje 1888–1894 m., Žemaičių Dvasinėje Seminarijoje Kaune 1894–1898 m., kunigu išvęstas 1899 m. sausio 17 d. Kunigo vikaro pareigas ėjo Papilėje 1899–1902 m. ir Šatėse 1902–1907 m., filijalistu buvo Akmenynėje 1907–1910 m., o klebonu Karmėlavoje 1910–1921 m.

1921 m. kovo 7 d. kun. Norvaiša prašėsi atleisti jį iš Karmėlavos klebono pareigų sveikatai pataisyti, pakrikusiai karo metu, kai sudegė Karmėlavos bažnyčia ir jo visas turtas. Tuo pat sykiu Žemaičių Vyskupui pranešė, kad 1920 metais pastatė jis Karmėlavoje, nežiūrint nepatogių sąlygų, naują medinę bažnyčią, o klebonijai trūktus. Vyskupas, prieš išpręsdamas jo atsisakymą iš Karmėlavos klebono pareigų, prašė pranešti, ar sutiktų jis būti paskirtas kuratu bei Baziliona vienuolyno bažnyčios Padubysy Šiaulių apskr., kur prie bažnyčios yra 75 dešimtinės žemės. Bet kun. Norvaiša prašė neskirti kurį laiką jam vietos, o duoti leidimą išvažinėti pasigydyti, į jo gi vietą Karmėlavoje kle-

galima greičiau paskirti kunigą. 1921 m. balandžio 19 d. kun. Norvaiša buvo atleistas iš Karmelavos klebono pareigų, paskyrus į jo vietą Karmelavoje kun. Juozapą Vilką.

Tuo tarpu labai susirgo Viešintų klebonas kun. Karšokas ir prašė greičiausiai atsiųsti į Viešintas kunigą pavaduotoją. Vyskupas tokiu pavaduotoju į Viešintas atsiuntė 1921.XII.31 kunigą Norvaišą, kuris tada gyveno Šėtos parapijoje, Medikoniuose. Kol kun. Karšokas sugijo, kun. Norvaiša ten jį pavadavo lig 1922 m. sausio 15 d.

Šėtos klebonu kun. Norvaiša buvo paskirtas 1922 m. sausio 24 d., o į Šėtą atvažiavo vasario 8 d. ir ėmė eiti klebono pareigas, priesaiką padaręs tikėjimo išpažinimą.

Dvasiniame gyvenime jis buvo uolus, nes dažnai atlikinėdavo rekolekcijas, paryždžmi – jas atliko: 1927, 1928, 1930, 1931, 1932, 1935, 1937, 1939 metais.

1941 m., gegužės 5 d. Kauno arkivyskupas metropolitas J. Skvireckas, įvertindamas kun. Norvaišos labai dorovingą, nesuteptą gyvenimą, kunigišką jo uolumą sielų išganymui, veiklų rūpinimąsi kelti bei plėsti katalikiškąją akciją ir teiktąją pagalbą per Pirmąjį pasaulinį karą Kunigų Seminarijai, pakėlė jį į Kauno Arkikatedros Bazilikos garbės kanauninkus su visomis tam pridera čiomis teisėmis, pirmenybėmis ir privilegijomis.

1941 m. birželio 24 d. Šėtoje įvyko mūšis tarp besitraukiančios tarybinės kariuomenės ir ją puolančios vokiečių. Nuo to mūšio Šėtos miestelis daug nukentėjo, buvo kilęs gaisras. Daug nukentėjo ir Šėtos bažnytiniai pastatai: bažnyčios stogas buvo gaisro griebtas dviejose vietose, nes medinėms stogo dalims užsidegus, dviejose vietose buvo pradegę medinės lubos, į vidų jos neikrito, buvo užgesintos. Bažnyčios vidaus įrengimas nenukentėjo, viskas buvo išgelbėta, todėl bažnyčioje pamaldas buvo galima laikyti. Be to, kapinėse liko tvarkoje nemaža mūrinė koplyčia. Bet visi kiti pastatai: klebonija, klėtis, daržinė, kluo-

nas ir tvartai žuvo ugnyje. Pačiam kanauninkui teko apsigyventi patalpose pas parapijiečius, netoliese bažnyčios.

Kadangi kan. Norvaišai teko jau antrą kartą nuo karų stipriai nukentėti, gerokai sutriko ir jo sveikata. Todėl jis arkivyskupą prašė, kad Šėtos bažnyčios pastatų atstatymui ir suremontavimui paskirtų jaunesnį kunigą, paliekant jį patį Šėtoje iki tolimesnės arkivyskupo nuožiūros. Apie tai arkivyskupui rašė 1941 m. liepos 1 d., atsiprašydamas, kad anksčiau apie Šėtos įvykius negalėjo parašyti, nes visoks susisiekimas ir susižinojimas buvo visiškai nutrauktas ir išardytas.

Arkivyskupas davė jam vikarą adjutorių kunigą Joną Povilaitį, iki tol buvusį Juodeikių kuratą, pavesdamas jam administruoti Šėtos bažnyčią, jos beneficiją ir parapiją su visomis tikrųjų klebonų teisėmis bei pareigomis, išskyrus prievolę laikyti Mišias už parapijos liaudį, nes šioji pareiga buvo palikta kan. Norvaišai. Vikaras adjutorius privalėjo duoti kanauninkui reikiamą išlaikymą, o to išlaikymo dydis turėjo būti patvirtintas Ordinariato. 1943 m. gegužės 5 d. buvo jam paskirtas kitas vikaras adjutorius — kun. Juozapas Armonas, nes kun. J. Povilaitis nuo tų metų rugpjūčio 1 d. buvo iškeltas kitur.

1945 m. vasario 22 d. kan. Norvaiša buvo paskirtas Žeimių dekanato vicedekanu.

1949 m. sausio 27 d. Kauno Arkivyskupijos Kapituliarinis Vikarijus kan. J. Stankevičius sveikino jį su kunigystės 50 metų jubiliejumi, kurio Dievui laiminant, kan. Norvaiša sulaukė, dėkojo už atliktus Bažnyčiai ir Tėvynei darbus ir meldė V. Dievą jėgų jam toliau garbingai darbuotis Viešpaties vynuogyne.

1950 m. rugsėjo 16 d. buvo paskirtas Žeimių dekanato dekanu. 1957 m. sausio 8 d., po sumažinimo

Arkivyskupijos dekanatų skaičiaus ir po panaikinimo Žeimių dekanato, Arkivyskupijos Valdytojas Kan. Stankevičius paliko jam dekano garbės titulą, padėkojo už eitas dekano pareigas ir palinkėjo Aukščiausiojo palaimos tolimesniam jo gyvenimui.

Per gana ilgą jo gyvenimą jokių skundų ant jo nebuvo, parapijiečiai visi būdavo juo patenkinti. Žodžiu - išgyveno gražų, nesuteptą, tyrą Dievo kunigo gyvenimą, per 62 metus su viršum skaičiuos kunigystės ir per 86 metus ramaus, Dievui atsidavusio gyvenimo.

Mirė 1961 metais, gegužės mėn. 3 d., pusę šeštos valandos ryto, Šėtoje, po sunkios vėžio ligos, aprūpintas Šv. Sakramentais. Palaidotas Šėtos parapijos kapuose, dalyvaujant 25 kunigams ir didžiai parapijiečių miniai.

3. Mališauckas Juozas, Antano ir Veronikos Mališauckų s., gimė 1891 m. kovo mėn. 20 d. Šukionių sodžiuje, Pakruojo parapijoje. Lig 12 metų amž. augo prie tėvų Šukionių sodžiuje. Vienerius metus mokėsi Pakruojo pradinėje mokykloje, po to mokėsi Šiauliuose parengiamojo mokslo įstojimui į gimnaziją. Mintaujos gimnazijoje mokėsi lig 1907 m., teologijos mokslus ėjo Žemaičių dvasinėje seminarijoje Kaune 1910-1915 m. Lietuvos Universitete Kaune buvo baigęs kanonų skyrių ir turėjo diplomuoto kanonisto diplomą. Subdijakonu buvo išvęstas 1914 m. rugsėjo 9 d., į kunigus gi išvęstas buvo 1915 m. gegužės mėn. 15 d. Varuskėnų dvare, Troškūnų parapijoje, kur per Pirmąjį pasaulinį karą vienerius metus buvo perkelta Žemaičių dvasinė seminarija. Kunigu palikęs, nuo 1915. VI. 9 lig 1915. IX. 10 d. ėjo Stačiūnų parapijoje klebono pareigas, nes vietinis klebonas su besitraukiančiais rusais buvo pabėgęs nuo karo. Nuo 1915. IX. 10 lig 1916. IV. 29 d. ėjo vikaro pareigas

prie Šiaulių šv. P. ir P. bažnyčios. Nuo 1916. IV. 29 lig 1919. II. 27 d. buvo vikaru prie Kaltinėnų bažn. Kaltinėnuose pasidarbavo jis dar švietimo ir visuomenės gerbuvio srityse: įsteigė jaunimo draugiją, mokyklą, kursus suaugusiems, knygyną ir tt. Matydamas nevangumą parapijinių komitetų tvėrimosi eigoje, ėmėsi iniciatyvos, darydamas pastangų, kiek begalint, demokratiškiau privesti tą reikalą prie tvarkos. Taip jam besidarbuojant, nusistatė prieš jį kairiosios partijos, įgijo priešų, kurie net gyvybei grumojo. Pasėkoje teko iš Kaltinėnų išsikelti.

Nuo 1919. II. 27 lig 1919. IV. 29 d. buvo Girkalnio vikaru. Nuo 1919. IV. 29 lig 1919. XII. 1 d. buvo Vilkijos vikaru ir vidurinės mokyklos tikybos dėstytoju ir kapelionu.

1919 metais Lietuvą buvo puolę lenkai, norėdami padaryti ją savo provincija. Todėl teko Lietuvai kariauti. Nepasiliko nuošaliai nuo karo ir kungas Mališauckas. Tais metais kovo 13 d. rašė vyskupui Karevičiui, kad Lietuvos jaunimas, karštos tėvynės meilės perimtas, aukoja savo jaunystę ir gyvybę, savanoriais eidami kariauti už Tėvynės laisvę. Jų skaičius auga kasdieną ir vis labiau užpildo frontą. Jaučiu, rašė jis, jog pavojų metu jiems bus reikalinga dvasinė pagalba, tai aš, negalėdamas stoti prieš Tėvynės priešus su ginklu rankoje, prašyčiau raštu galima paskirti mane kariuomenės kapelionu, net kad ir pavojingiausioje vietoje, nes esu tvirtas ir sveikas, todėl sugebėsiu teikti kariams ramybės ir kuomi galėsiu reikšti tėvynės meilę. — 1919 m. gruodžio 1 d. vyskupas jį paskyrė Antrojo pėstininkų pulko kapelionu. Dalyvavo veikiančiojoj armijoj kare prieš Lenkus, buvo paklivęs Lenkams į nelaisvę, daug iškentėjo nuo jų panieko, sirgo nelaisvėje tyfu. Pagrįžęs į Lietuvą, raštu pranešė Žemaičių vyskupui iškentėtą nelaisvėje Kalvarijos kelią. Štai jo žodžiai: „Iš Lenkų

nelaisvės grįžau 1920 m., lapkričio 13 d. ir pradėjau eiti Antrojo pėstininkų pulko kapeliono pareigas. Į nelaisvę buvau paimtas 1920 m., rugsėjo 5 d. Serskidas vietovėje, gyvenant prie pulko lauko ligoninės. Suėmus mane su vyresniuoju gydytoju V. Bendorium, kuris atrekomendavo mane, kaip pulko kunigą, abu begalo žiauriai sumušė, apiplėšę nuo manęs rūbus iki vienų marškinių. Paprašius leisti pasiimti bažnytinius daiktus – sutaną, kamžą, stulą, bursą, patena ir šv. aliejus, sušuko kareivis, kad tylėčiau, nes sušaudysiąs. Turėjau klausyti, nes majoras Kazys Ramanauskas buvo sušaudytas be jokios kaltės. Taip apiplėštą nuvarė į Augustavą, kur buvome dvi valandas laikomi rinkoje, ir buvo miniai leista iš manęs tyčiotis. Visi minios užgauliojimai buvo taikomi ne kaip į lietuvį, ne kaip į ~~karį~~ Lietuvos kariuomenės narį, bet kaip į kunigą. Rugsėjo 6 dieną mane ir kareivius tardė Prancūzų misijos pirmininkas Lenkijoje; nekalbant apie taktą, apie katalikų dvasiškija Lietuvoje (originale: „nemininant kalbos apie taktą, katalikiškos dvasiškijos Lietuvoje"), Jūsų Ekscelencija Žemaičių vyskupas buvote pavadinti „polakožerca". Pasiskundus mums Prancūzų misijos pirmininkui, kad begalo žiauriai elgėsi lenkai su ~~be~~ nelaisviais, pažadėjo pasirūpinti, kad tolimesnėje kelionėje blogo neatsitiksią, kai dėl įvykusių dalykų, tai reikėsią dovanoti, nes, esą, karas. – Augustave daug gero gavau nuo kunigo Navicko, vietos klebono lietuvio, nes buvau pavalgydintas ir apdovanotas sutana. Pasiskundus man Augustave Lenkų Trečiojo pulko ulonų kariniam kapelionui kunigui Oginskiui, kad esu nevalgęs, palinkimino pažadais, bet nieko nesuteikdamas. Iš Augustavo į Grajevą, būdami padrąsinti Prancūzų misijos pirmininko, kad nieko blogo kelionėje neatsitiks, žygiavome visi ramiai, bet prisikabino prie manęs Lenkų partizanas, kuris norėjo mane sušaudyti, esą – mes Lietuvos katalikų kunigai skelbiame iš sakyklų atlaidus už užmušimą lenkų. Mūsų kareiviams už mane užsistojus, nusiramino ir leido toliau eiti. Grajeve taip pat buvome pastatyti rinkoje, ir

minia tyčiojosi daugiausia iš manęs, kad aš kunigas. Baltstogėje pasiskundus man gatve praeinančiam nebe jaunam kunigui, kad visais iš manęs pasityčiojimais yra įžeidžiama katalikystė ir katalikų jausmai, atsakė: „Po co wojujecie z nami”. Tą patį atsakymą išgirdau ir iš Sedleco senosios bažnyčios klebono kanauninko, pasiskundęs tuo pačiu dalyku. Baltstogėje, ~~be~~ nelaisvių lageryje, vidury nakties, apsiginklavę kareiviai atėmė pinigus. Sedlece ir Baltstogėje buvome sykiu patalpinti su tarybiniais kariais. Kelionėje iš Sedleco į Vadovicus vagono sargybinis buvo žydas, kuris ne tik neleisdavo pirktis valgymo, bet laikydavo ir vagoną uždaręs, kur, esant keturiasdešimčiai žmonių, buvo be galo troškų, ir sunkiai būdavo prisiprašomas leisti atlikti naturalius reikalus. Kelionėje, jei paprašydavau leisti atlaikyti Šv. Mišias, tai be galo bjauriai iškeikdavo. Vadovicuose, kame lietuvių buvo apie 2000, man išgijus iš šiltinės, pildžiau kapeliono pareigas, laikydamas pamaldas, lankydamas ligonius ir laidodamas mirusius. Pamokslai sakyti buvo uždrausta. Iš Vadovicų išvažinėdamas, visus ligonius lietuvius aprūpinau Šv. Sakramentais. Kelionėje iš nelaisvės į Lietuvą, neleisdavo Šv. Mišių laikyti ir ištisą savaitę neduodavo valgyti. Žodžiu — iš buvimo pas lenkus nelaisvėje neparsivežiau nė vieno gero įspūdžio, bet visi atsiminimai be galo juodi. Kun. J. Maliauskas.”

1921. VI. 8 d. jis buvo perkeltas į Panevėžį vikaru prie šv. Stanislovo bažnyčios ir nuo birželio 15 d. buvo pavesta sykiu eiti ir kapeliono pareigas Panevėžio kariuomenės įguloje. 1921. XII. 29 d. nuo tų abiejų pareigų buvo atleistas ir paskirtas Kėdainių divizijos kapelionu, juo buvo lig 1923. X. 17 d. Nuo tų metų gruodžio 10 d. jis vėl ėjo vikaro pareigas prie Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, dirbdamas čia daugiau, kaip pusantrų metų. Gangreit jam vienam

teko pravesti Šiauliuose rinkimus į miesto savivaldybę, juos pralaimėjus, sugriauti juos ir antrą kartą mėginti gauti geresnių rezultatų. Vienijo opozicijos sparną prieš socialdemokratus. Prieky stovėjo 1924 metais Šiauliuose ėjusio katalikiško laikraščio „Mūsų kraštas", buvo to laikraščio leidimu besirūpinančio būrelio pirmininku, kol laikraštis sustojo dėl ekonominių sunkybių. Buvo faktiniu redaktoriumi katalikiško laikraščio „Šiaulietis". Daug laikydavo pranešimų pavasarininkams, ūkininkams ir Darbo federacijai, tas organizacijas remdavo net savais pinigais. Suorganizavo Darbo federacijos geležinkelininkų kooperatyvą, kurio duonos kepykla taip gerai verčė, jog visame mieste numušė duonos kainą biednuomenės labui. 1925. VII. 6 buvo perkeltas į Kėdainius šv. Jurgio bažnyčios vikaru, gimnazijos vyresniųjų klasių kapelionu, taip pat Profesinės mokytojų sąjungos seminarijoje ir Pavasarininkų suaugusiųjų kursuose, o nuo 1927. XI. 8 d. buvo dar paskirtas ir Kėdainių rajono pavasarininkų draugos vadu.

Kaip savanoris karinio kapelionas, buvo dovanai gavęs 10 ha žemės ir ją ketino padovanoti Šlapaberžės bažnyčiai.

1930. II 24 gavo leidimą važiuoti į Eucharistinį Kongresą Kartaginoje. Mokslainėse kapelionaudamas, visą laiką buvo perkrautas darbais. Per keletą metų turėdavo po 44 pamokas per savaitę ir niekada nemažiau, kaip po 34 pamokas. Sykiu dirbo visuomeninį ir pastoracinį darbą. Visa tai pakenkė širdies, nervų ir gerklės sveikatai. Teko ilgą laiką sirgti, neišlipant iš lovos. 1935. X. 22 Kauno ligoninės direktorius pabrėžjo, kad kun. Juozas serga bazedovizmu, atseit - skydinės liaukos liga. Sirgdamas, gyveno Milių vienkiemy Kaltinėnų parapijoje, vėliau Stačiūnuose, parapijoje prie savo tėviškės. 1943 m. buvo Kairių bažnyčios administratoriumi, o 1944 m. buvo paskirtas Darbėnų klebonu. 1950 m. Darbėnuose buvo sulaikytas, o 1956 m. VII. 6 d. buvo komisijos paleistas į laisvę, kaip pilnateisis pilietis. 1956. VIII. 29 buvo paskirtas Dotnuvos altaristu. Nuo 1960. V. 22 buvo paskirtas Panevėžiuko parapijos klebonu. Prieš susirgdamas, buvo labai stiprios sveikatos, labai energingas, stiprios orientacijos, drąsus,

stipriai ginas savo nuomones, labai savarankiško būdo, tačiau savo Ordinaro visados klausydavo. 1961 m. birželio 6 d., beeidamas į bažnyčią Šv. Mišių laikyti, suvmuko šventoriuje ant žemės, nes plyšo smegenų gyslelė. Keletą dienų pasirgęs namie, buvo nuvežtas į rajoninę Vilkijos ligoninę. Birželio 20 d. ten mirė, aprūpintas šv. sakramentais kun. J. Fabijansko, vietos klebono. Palaidotas Panevėžiuko parap. kapuose, nes šventoriuje jau keletas kunigų seniau palaidota, o pats velionis norėjo būti palaidotas sykiu su liaudimi. Kun. Fabijanskui labai dėkojo už aprūpinimą šv. sakramentais ir prašė perduoti linkėjimus už gerumą prietelių, o jį slaugiusią seserį prašė, mirdamas, melstis už jį. Jį palydėjo į kapines 20 kunigų.

4. Povilaitis Jonas, Domininko s., gimė Gelgaudiškio parapijoje, Pakalniškių kaime, 1906 m. kovo 21 d. Mokslus ėjo Gelgaudiškio pradinėje mokykloje nuo 1913 lig 1917 m., Šakių „Žiburio" gimnazijoje nuo 1918 lig 1922 m., baigdamas keturias klases, kunigų seminarijoje Kaune nuo 1922 lig 1925. VI. 15, Lietuvos Universitete Kaune nuo 1925. IX. 15 lig 1929. V. 17, užbaigdamas jame savo studijas. Į subdijakonus buvo įšvęstas 1928. III. 24 d., o į kunigus – 1929. V. 25 d. Kunigo vikaro pareigas ėjo 1929. VII. 1 – 1932. VIII. 3 d. Skirsnemunėje ir nuo 1932. VIII. 21 – 1935. XII. 6 d. Šiluvoje, kurato pareigas ėjo nuo 1936. I. 21 lig 1941. IX. 9 d. Juodeikiuose, Joniškio dekanate. Per penkerius kunigavimo metus Juodeikiuose, vos penkerių kaimų sudaryto filijoje, turinčioje 684 gyventojus, jis atstatė griuvančią bažnyčią su nauju bokštu, padirbdino tris naujus altorius, suremontavo kleboniją ir špitolę, naujus pastatė daržinę ir kūtes, gelžbetoninę tvorą aptvėrė kapus ir šventorių. Visam tam išleido su viršum 13.000 litų. Ir visa tai sugebėjo padaryti be jokios skolos. 1941 m. rugsėjo 9 d. buvo paskirtas vicerių adjutoris pareigoms į Šėtą, kur klebonavo kanauninkas Kazimieras Norvaiša, jau senyvas amžiumi ir reikalingas pagelbininko. Sykiu buvo paskirtas Šėtos progimnazijoje ir tikybos dėstytoju bei kapelionu. Darbo buvo tiek, kad nuo ankstyvo ryto lig tamsios nakties, kone kasdien, netrūkdavo nė valandėlės laiko atsikvėpti. Kaimų mokyklų buvo 9 ir plačiai išmėtytos,

das progimnazija, beneficijos trobesiai buvo karo sudeginti — reikėjo statytis naujus. Todėl nuo 1943 metų buvo perkeltas į lengvesnę vietą — klebonu į Žaliamą. 1949 m. gruodžio 31 d. iš ten iškeltas, klebonavo Ariogaloje. Nuo 1952. XII. 23 d. lig 1959. IV. 10 d. buvo klebonu Gižuose. Nuo pastarosios datos klebonavo Kurtuvėnuose, kur turėjo didelių nemalonumų dėl atleidimo iš tarnybos už neblaivumą seno zakristijono. Kun. J. Povilaitis būdo buvo sumanaus, apsukraus, darbštaus ir tvirto. Gabiai, įžymia orientacija bei protu rašydavo Ordinariatui tarnybinius raštus ir tikras būdavo savo sprendimuose. Mirė staiga, 1961 m., birželio 21 d., ant vieškelio, netoli Kudirkos Naumiesčio, vykdamas į Sintautus. Motociklu važiavo su kitu klebonu, vieškelis buvo taisomas, klebonas su motociklu pavažiavo pirmyn, o jam teko vieškeliu kiek pabėgti. Įvyko širdies priepuolis ir mirė vietoje. Palaidotas tėviškėje, Gelgaudiškio parapijos kapinose.

1962 metais mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai.

1. Šakenis Julijonas, Pranciškaus sūnus, gimė Vabalninko parapijoje, Velioniškių sodžiuje, 1884 metais, sausio 17 d., pakrikštytas Vabalninko bažnyčioje sausio 29 d. Augo Velioniškiuose ir Vilniaus mieste. Septintų metų būdamas, pas tėvus mokėsi lietuviškai, lenkiškai ir rusiškai skaityti ir rašyti. Po dviejų metų rusiškos, gydytojo patariamas, mokslą nutraukė. Pas tėvus būdamas, nuo 1901 lig 1902 metų, be repetitorių prisirengė prie keturių klasių gimnazijos mokslo egzaminų, juos išlaikė Petrapilio valdinėje gimnazijoje ir gavo mokslo liudijimą. Teologijos mokėsi kunigų seminarijoje nuo 1902 lig 1907 metų. Su kursus baigęs, dėl silpnos sveikatos vienerius metus praleido Vilniuje. Į subdijakonus buvo išventintas 1907 m. kovo 17 d., į kunigus — 1907 m. spalių 28 d. Nuo 1907 m. lapkričio 25 d., per Juspenkių

metų, buvo kamendoriumi prie Šiaulių šv. P. ir P. bažnyčios. Po to, išvažiavo į Šveicariją ir vienerius metus lankė Friburgo universitetą. Grįžęs į Lietuvą, dvejetą metų vikaravo prie Joniškėlio bažnyčios. 1914 metais prašėsi išvažiuoti į Jungtines Amerikos valstijas pastoracijos darbui dirbti lietuviškai ar lenkiškai kalbantiems išeiviams. Vyskupo leidimo negavo. Tais pat metais, gegužės 27 d., tebebūdamas Joniškėlio vikaru, jausdamasis serganču ir darbui netinkamu, prašėsi atleisti jį ketveriems mėnesiams gydytis pas savo tėvus. 1915 m. II. 27 d. buvo perkeltas į Vidiuklę vikaro pareigoms. Prašėsi leisti stoti į Petrapilio Dvasinę Akademiją aukštajam teologijos mokslui įgyti, bet leidimo negavo. 1917. IV. 19 d. buvo paskirtas Pakražančio filijos kuratu. Pakražanty pasišunkėjo klebonijos ūkio reikalais, norėdamas užsiimti vien bažnyčia ir mokslu. Jam atrodė, verčiau dar keletą metų vikarauti, o po to stoti į vienuolyną. Kiek vėliau, per dekaną kun. Jančauskį atšaukė savo prašymą keltis iš Pakražančio į vikarus. 1918. IX. 4 d. buvo perkeltas kuratu į Krikleinus, Panevėžio dekanate. Tačiau, tų metų gruodžio 20 d., prašė Vyskupą, kad jį nuo pareigų atleistų, nes galutinai suiro sveikata dėl plėšikų užpuldinėjimų ant Krikleinų. Vyskupas atleido jį nuo Kriklėnų bažnyčios su teise laikinai apsigyventi prie Panevėžio bažnyčios. 1919 metais, spalio 1 d. gavo paskyrimą keltis į Karsokiškį, Ukmergės dekanate, kurato pareigoms. 1924 metais prašėsi, kad jį perkeltų bet kur kitur dėl jo giminaičių Karsokiškio cirkule nuolatinių ginčų ir vaidų, į kuriuos ir jis įtraukiamas. 1924. V. 14 d. gavo paskyrimą važiuoti klebonauti į Žarėnų parapiją. Pabuvęs Žarėnuose, 1926. XII. 21 d. prašėsi jį grąžinti į Aukštaitiją, nes, kaip nežemaitis, nemoka žemaitiška tarme kalbėti, sutinkąs mainytis vietomis su Skaruliu klebonu. Įsikardinavo į Kauno Arkivyskupiją, ir 1927. I. 8 d. buvo paskirtas

Skarulių klebonu. Toje aplenkėjusioje parapijoje klebonaudamas, švelniu savo būdu ir veikimu taktu, kaip rašė 1933 m. žurnalas „Tautos Mokykla", Nr. 19, straipsny „Kuklus, bet didelis darbas", atlietuvino parapijinę Skarulių mokyklą, globojo ją ir rėmė savo lėšomis; taip pat su dideliu pasisekimu dirbo atlietuvinimo darbą Skarulių parapijoje ir bažnyčioje. 1934. VII. 27 d. gavo paskyrimą kelti į Grinkiškį klebonauti. 1939. IX. 13, tebesant jam Grinkiškio klebonu, buvo duotas jam pavaduotojas, vicarius adiutor. Grinkiškyje sirgo suirusiais nervais ir nesveika širdimi, nes teko stambių nemalonumų pakelti nuo kaikurių nuo Bažnyčios nutolusių parapijiečių. 1940. V. 31 duota leidimas laikinai apsigyventi už Kauno Arkivyskupijos ribų. Gyveno prie Vabalninko, Šiaulių tt. jėzuitų ir Linkuvos bažnyčių. 1943. VII. 31 buvo apsigyvenęs Joniškyje, padėdamas vietos kunigams. 1949. V. 9 d. paskirtas Pernaravos parapijos klebonu. 1950 m. kaikurie pernaraviečiai buvo juo nepatenkinti ir prašė iš Pernaravos iškelti. 1950 m. rugsėjo 7 d. buvo paskirtas Radviliškio altaristu. Velionio visą gyvenimą buvo silpnų, sergančių nervų, nesveikos širdies ir bendrai silpnos sveikatos. Tai buvo ir nepastovumo parapijose priežastis. Buvo nuoširdžiai religingas, rūpindavosi turiningų pamokslų sakymais, todėl turėjo gana didelę biblioteką, ypač įvairiomis kalbomis pamokslinės literatūros, teologinės, asketinės ir lituanistinės. Tą biblioteką, dar prie savo gyvos galvos, atgabeno į Kauną ir padovanojo Kauno Arkivyskupijos Kurijai, rūpestingai sudaręs knygų sąrašą. Labai rūpindavosi savo sielos tyrumu ir dažnai atlikdavo kunigines rekolekcijas. Amžinam gyvenimui pas Viešpatį Dievą nuėjo 1962 metais, vasario mėn. 16 d., 21 val., Radviliškyje, būdamas 78 metų amžiaus. Palaidotas yra Radviliškio parapijos kapuose.

1962 m.

2. Paulinkas Povilas, Kazimiero s., kanauninkas, gimė Subačiaus parapijoje, Terešdvario sodžiuje 1870 m., rugpiūčio 7 d., pakrikštytas Karsokiškio bažnyčioje. Mokėsi iki 1887 m. šiaulių gimnazijoje. Teologijos mokėsi Kaune, Dvasinėje Žemaičių Seminarijoje nuo 1888 lig 1893 m. Kunigu išvestas 1893 m., vasario 20 d. Kunigo kamendoriaus pareigas ėjo Girkalnio bažnyčioje nuo 1893 lig 1901 m., Šiluvos bažnyčioje nuo 1901 lig 1907 m. Vadaktų filijoje buvo kuratu nuo 1907 lig 1916 m. Liduokių parapijoje buvo klebonu nuo 1916 m. Sveikatos buvo geros. 1923 metais, sausio 12 d. Žemaičių vyskupas Karevičius jam buvo pasiūlęs vykti klebonauti į Dusetas ir prisiimti Zarasų dekanato dekano pareigas. Vyskupui atrašė, jog su didžiausiu nusižeminimu drįsta prašyti atleisti jį nuo teikiamos jam garbės važiuoti klebonauti į Dusetas ir eiti dekano pareigas, ir prašė palikti jį Liduokiuose. 1932 m. birželio 21 d. buvo paskirtas Ukmergės dekanato vicedekanu, o nuo 1939 m. balandžio 1 d. — Ukmergės dekanu. 1940 m., gegužės 10 d, buvo atleistas iš Liduokių klebono pareigų ir paskirtas Žemaitkiemio parapijos klebonu.

Kunigas jis buvo labai dorovingas, tvarkingas ir uolus. Sueinant jam 50 metų kunigavimo sukakčiai, Kauno Arkivyskupas-Metropolitas J. Skvireckas įvertino jo ganytojišką uolumą, dirbtą parapijose sielų pastoracijos nuoširdų darbą, įžymų protingumą bei rimtumą atlikinėtas dekano pareigas, uolumą surasti pašaukimus kunigystei, ypatingą nuoširdumą ir taktą globojant ir auklėjant būsimuosius kunigus, uolų ir stiprų rėmimą Katalikų Akcijos savo dekanate, lietuvių spaudos savo lėšomis rėmimą ~~dar~~ dar net spaudos draudimo laikais, kada ji dar persekiojama tebebuvo, Arkivyskupas-Metropolitas visas tas dorybes pripažindamas ir pagerbdamas, o Kapitulos pritariamas, pakėlė jį į Kauno Metropolitinės Bazilikos Garbės Kanauninkus. Tai įvyko 1942 m. gruodžio mėn. 24 d. Naujasai kanauninkas už tą didelę garbę Metropolitui padė-

kodamas, sakėsi, jog ta žinia jį labai sujaudino, nes tos garbės nenusi-
pelnęs; Dievo malonei padedant, darbavęsis Kristaus Vynuogyne,
kaip sugebėdamas ir mokėdamas, ir nieko ypatingo nenuveikęs. Vis
tik džiaugiasi esą, kad Metropolitas jo darbuotę įvertino ir jo asmenybę
pagerbė, suteikiant jam, nors ir nevertam, taip didžią malonę,
už ką nuoširdžiausiai dėkoja, pažadėdamas išlaikyti paklusnu-
mą ir pagarbą Ark.-Metropolitui iki amžiaus galo.
Kunigystės 50 metų jubiliejaus dieną — 1943 m. vasario 20, Arkivyskupas-
Metropolitas pasiuntė jam nuoširdų sveikinimą ir Ganytojo laiminimą.

Kanauninkui Pauliukui tebebūnant Ukmergės dekanato de-
kanu, 1947 metais rudenį atsirado dekanate vienas-kitas
klebonas, kurie manė, kad nei tarybinė santvarka, nei
tuometinė kurija gal nėra pastovūs factoriai; todėl nė-
ra reikalo kurijos patvarkymų laikytis. O kai kurija
ėmėsi tuos klebonus drausminti ir stengėsi juos
atvesti į realų reikalų supratimą, dekanas kan. Pau-
liukas ne iš karto tuose dalykuose susiorientavo, bū-
tent: ėmėsi ginti reikalą, atsiraukdamas į ramaus
bažnyčios gyvenimo normas.

~~1953 m., liepos 2 d. kan. Pauliukas~~ 1950 m., birželio 9 d. kan.
Pauliukas buvo atleistas iš Žemaitkiemio klebono pareigų ir
paskirtas Žemaitkiemio altaristu. 1953 m., liepos 2 d., jis
buvo atleistas ir iš Žemaitkiemio altaristo vietos
ir paskirtas Ukmergės šv. P. ir P. bažnyčios alta-
ristu, pasiliekant ir toliau Ukmergės dekanato dekanu.

Kan. Pauliukas norėjo apsigyventi Krekenavoje, Panevė-
žio vyskupijos ribose: ten jau turėjo sau paruoštą butą. Sy-
kiu prašėsi atleisti iš Ukmergės dekano pareigų. Kauno
Arkivyskupijos Valdytojas 1953 metais, liepos 16 d., ~~jo~~ jo tuos
prašymus patenkino, nuoširdžiai padėkodamas jam už vi-
sus darbus, atliktus Kauno Arkivyskupijoje, ir palinkėjo
ilgiausių metų ir laimės naujoje vietoje. Kan. Pauliukas
į Krekenavą gyventi išvyko 1953 m. rugpiūčio 18 d.

Mirė Krekenavoje 1962 metais, kovo mėn. 6 d., eida-
mas 92 metus amžiaus, kunigu išbuvęs 69 metus su viršum.
Palaidotas Krekenavos parapijos kapuose.

3. Jankauskas Higynas, Kazimiero s., gimė 1927 m. sausio mėn. 11 d. Pajiesčio parapijoje, turi būti, ten ir pakrikštytas sausio mėn. 14 d., augo Paliepiuose. Mokėsi Kretingos Pranciškonų gimnazijoje 1939-1940 m., Raseinių ir Kražių gimnazijose 1940-1942 m. Teologijos mokslus ėjo Kauno Kunigų Seminarijoje 1942-1950 m. Priėmė subdijakono, dijakono ir kunigo šventimus iš Vyskupo K. Paltaroko 1950 metais, rugsėjo mėn. 24, 25 ir 26 dienomis. Kunigo pareigas ėjo šiose vietose: Šiluvos parapijos bažnyčioje buvo stažuojančiu kunigu 1950-1951 m., Josvainių bažnyčioje ėjo vikaro pareigas 1951-1952 m., Ąžuolų-Būdos bažnyčioje - klebono pareigas 1952. VIII. 15 - 1957 m.; nuo 1957. IV. 23 d. buvo paskirtas Paštuvos bažnyčios klebonu. Sirgo džiova, chroniška angina, ausulių ir sunykusia širdimi. Mirė 1962 m., birželio mėn. 9 d., šv. Sakramentais iš anksto aprūpintas. Visą laiką pas jį gyveno jo motina našlė, jį aptarnaudama ir slaugydama sergantį. Jo tėvas buvo vargonininkas ir jau seniai miręs. Sengalvėlė motina dar sveika tebėra. Vienintelis jos sūnus, kunigas, mirė ant jos rankų, džiovą paveldėjęs gal iš savo tėvo. Palaidotas Paliepių parapijos šventoriuje birželio mėn. 12 d. Laidotuvėse dalyvavo dvidešimt penki apylinkių kunigai ir pilna Paliepių bažnyčia vietinių žmonių ir iš Paštuvos parapijos sunkvežimiais atvažiavusių parapijiečių, trokštančių pareikšti paskutinę pagarbą mirusiam jaunam kunigui. Velionis buvo geros kunigiškos dorovės ir niekad jų nesikurdavo. Žymus buvo kantrybe ir pasitenkinimu betūrčiu menkučiu gyvenimėliu.

Neįrašytasai į 1947 mirimo metus

Kunigas Raštutis Nikodemas, Jono s., jis gimė 1881 m., sen. stil. sausio mėn. 25 d. Žvingių parapijoje. Ten ir užaugo. Nuo 1890 lig 1898 m. mokėsi Vainute ir Palangoje. Nuo 1898 lig 1903 m. mokėsi teologijos Dvasinėje Seminarijoje Kaune. Nuo 1909 lig 1913 m. ėjo aukštuosius šv. teologijos mokslus, kai kuriuos ir pasaulinius, Šveicarijoje Friburgo universitete. 1903 m., XV-tame sekmadienyje po Sekminių buvo įšvęstas į subdijakonus, o tais pačiais metais lapkričio 2 d. — į kunigus. Vikaro pareigas ėjo Pabiržės parapijoje 1903—1906 m., Pakruojo parapijoje — nuo Šv. Trejybės atlaidų lig 1907 m. po Trijų Karalių atlaidų, per aštuonius mėnesius, Rokiškyje — nuo 1907 m. pradžios lig pusės 1909 m.; Nuo 1909 lig 1913 m. antros pusės baigė mokslus Friburge „su šv. teologijos mokslo laipsniais", kaip jis pats „Žinių apie kunigą" lakšte sakosi. Nuo 1913 lig 1915 m. darbavosi Šv. Kazimiero Draugijos katalikiškų knygų leidimo įstaigose bendradarbiu. Spaudos propagavimo reikalais 1915 metais važinėdavo iš po kitas vyskupijas. 1915. II. 21 d., kaip neetatinis kunigas, buvo dviems mėnesiams komandiruotas į Zarasų apskritį Panemunio parapiją, Kazliškio filijos bažnyčią pavaduoti sergantį vietos filijalistą kun. Stanislovą Stakelę. Nuo pusės 1915 m. lig 1919 m. pradžios, deleguotas Vilniaus Lietuvių Centrinio Komiteto, darbavosi Rusijoje, organizuodamas aštuoniose gubernijose — Vitebsko, Pskovo, Tverės, Jaroslavlio, Kostromos, Viatkos, Vologdos ir Orenburgo — lietuvius tremtinius kuopomis, steigdamas jiems mokyklas, prieglaudas, bendrabučius ir aprūpindamas jų dvasios bei kūno reikalus. Nuo 1919 m. pradžios lig 1922 m., grįžęs su prieglauda iš Orenburgo, gyveno Trinapolyje, palei Vilnių, turėdamas savo globoje bažnytėlę ir vaikų bei senelių prieglaudą su pradine mokykla. 1922. VIII. 1 d., Vilniaus Vyskupas Jurgis Matulevičius labai prašė Žemaičių Vyskupą Pranciškų Karevičių, kad neatšauktų iš Vilniaus kunigo N. Raštučio, nes jis Vilniuje būtinai reikalingas: mokytojaus kursuose, o gal ir gimnazijoje. Nuo 1922 m. lig 1927 m. kun. Raštutis Vilniuje dėstė „Ryto"

lietuvių mokytojų seminarijoje tikybą ir lietuvių kalbą. 1925. XII. 11 d. ✠ Žemaičių vyskupas prailgino kun. Raštučiui leidimą pasilikti Vilniaus vyskupijoje lig 1927 metų pabaigos pagalbai teikti dvasinio sielų aprūpinimo darbe, pagal vietos Ordinaro skyrimą. 1927 metais, spalių mėn. 13 d. Kauno Arkivyskupo Metropolito kanceliarija gavo apie kun. N. Raštutį iš Vilniaus šv. Stepono bažnyčios kunigo Vladislovo Toločkos laišką, lenkų kalba, kuris lietuviškame vertime toks yra: „Vilnius, šv. Steponas, 1927. X. 5. Gerbiamiausiasai Arkiganytojau. Kaip artimiausias kun. Nikodemo Raštučio kaimynas ir bičiulis, skubinuos duoti Gerbiamiausiam Arkiganytojui ✠ žinią apie to garbingo kunigo suareštavimą ir pasodinimą į Lukiškių kalėjimą. Krata nakties metu tęsėsi nuo pusės antros lig pusės septintos valandos ryto. Prašiau savo Arkiganytoja intervencijos valdžiose. Kun. Raštutis pasiėmė patalynę. Pietus bus jam teikiami. Prieš išvežant, turėjau galimybę paspausti jam delną. Nerimavo, kas bus su pradėtomis laikyti Grigorinėmis. Teikis, Gerbiamiausias Arkiganytojau, priimti giliausios pagarbos reiškimą ir sūnišką rankų pabučiavimą. Atsidavęs tarnas T. Wł. Toloczko. Tranzitinis adresas: Latvija, Ryga, Altonavos iela 6, Br. Al. Novickis." Iš Vilniaus kun. Raštučiui grįžus į Kauną, 1927. X. 20 d. buvo Kauno Arkivyskupo paskirtas Kauno šv. Mikalojaus bažnyčios rektorium, į vietą kanauninko Juozapo Stakausko, ir Seserų Benediktinių Vienuolyno, prie paminėtos bažnyčios, nuodėmklausiu. — 1930 metais kun. Raštutis vėl dirbo Vilniuje. Tais metais, liepos 19 d. jis parašė Kauno Arkivyskupui Metropolitui raportą apie savo darbuotę Vilniuje. Štai, ką jis rašė: „Garbingiausias Ganytojau, mano Tėve! Daug sykių norėjau atvykti pas Jūsų Ekscelenciją ir savo darbuotės Vilniaus krašte duoti paaiškinimą, bet dėl visokių iš valdininkų pusės trukdymų, to padaryti negalėjau. Tokį leidimą bažinoti

Kaunan dar ir dabar stengiuos gauti, gal kartais ir gausiu, bet neesu tikras. Todėl nors vieną-antrą žodžiu priminsiu, kad, Dievui padedant, man ir kitiems besidarbuojant, pasisekė liberalinę, bespalvę, kartais net įžeidžiančią tikybą, Vilniaus lietuvių spaudą pakeisti katalikiškąja. Tokio krypsnio dabar turime „Vilniaus Rytojų" (eina du sykiu savaitėje) su 4.500 ėmėjų ir „Jaunimo Draugą" su 3.500. Be to, suorganizuota didžiulė „L(ietuvių) Šv. Kazimiero Draugija jaunimui auklėti ir globoti", kuri turi 320 skyrių su 15.000–17.000 narių. Žinoma, čia dar tik dirvonas išpleštas, ne viskas ir ne visur tobula, bet stengiamės, kiek galima, viską pataisyti, sutvirtinti, patobulinti. Aiškus daiktas, kad tokie darbo rezultatai nėra tai mano vieno nuopelnai, bet, Dievui padedant, mūsų visų, kurie prie to darbo prisidėjome. – Bet darbo metas, man leistas, jau baigiasi su šių metų pabaiga, ir todėl nuolankiausiai labai prašau Jūsų Exscelencijos, jei būtų galima, pailginti mano darbuotės metą, nes būtų gaila palikti nebaigtą darbą ten, kur visada trūko toje srityje darbininkų, o ypač dabar, kada kasmet mažėja lietuvių kunigų skaičius, mirčiai paimant savo aukas. Jūsų nuolankiausias tarnas Nikodemas Raštutis, kunigas. Vilnius, 1930. VII. 19."

Jo adresas Vilniuje buvo: Lietuvių Knygynas, Aušros Vartų 12.

Kauno Metropolito jam buvo leista toliau Vilniuje darbuotis lig 1933 metų pabaigos. 1933. II. 20, jis būdamas Kaune, prašė Metropolito suteikti trejiems metams leidimą draudžiamomis knygomis skaityti, nes turėdamas nuolatinių reikalų su jaunimu, jų skaitomomis knygomis ir skaityklomis, junta reikalą tokį leidimą turėti. Ir anksčiau tokį leidimą turėjo, bet išsibaigė laikas. Arkivyskupas leidimą davė lig pabaigos 1933 metų, exceptis operibus de obscoenis ex profeso tractantibus. 1933. VII. 29 buvo prailgintas dar trejiems metams leidimas pasilikti Vilniaus vyskupijoje, kad vietos Ordinaro dispozicijoje teiktų pagalbą Šv. Kazimiero Draugijai Vilniuje.

Iš Vilniaus Kaunan kun. Raštutis grįžo 1936 ar 1937 metais, buvo Šv. Mikalojaus bažnyčios rektoriu ir seserų Benediktinių kapelionu. Redagavo Kauno Arkivyskupijos kunigų žurnalą „Draugija". 1943. V. 27 buvo atleistas iš Benediktinių kapeliono pareigų. 1944. IV. 22 Kauno Ordinariatui skundėsi esąs nebesveikas, sirginėjąs inkstų ir kitomis ligomis. Prašėsi neskirti jo į Pastuvą, nei kitur, kur tektų dirbti ga-

ganytojavimo darbą, kol pasveiks. Po to, mėnesį ar porą pagyveno Kulautuvoje. Iš ten išvykdamas į Vakarus, paliko prižiūrėti savo namus Kulautuvoje Darbo Bendrijos seseriai Onai Žilinskaitei, kuri 1948 m. I. 5 d. gavo iš kun. Raštučio namų darbininkės, Bronės Jocaitės Vokietijoje, laišką su pranešimu, kad kun. N. Raštutis mirė 1947 metais, birželio mėn. 17 d. Sirgęs tik tris dienas širdimi. Mirė labai lengvai. Kiti kunigai sakę, kad pavydėtina tokia lengva mirtis: užmigo su savo linksma šypsena. Mirė, tenka spėti, Weiden mieste, Asilstr. 10, Oberpfalzo provincijoje, Vakarų Vokietijoje, U.S.A. zonoje, nes toks Bronės Jucaitės adresas. Kunigas Nikodemas Raštutis buvo labai aukšto ištikimumo Katalikų Bažnyčiai ir labai aukštos dorovės.

Mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai 1963 metais.

1. Mieleška Vincentas, sūnus Ariogalos valstiečių Anupro ir Salomėjos Kūgytės Mieleškų, gimė Paliepiuose 1893 m., sausio mėn. naujojo stiliaus 8 d., augo Paliepių bažnytkaimyje. Mokėsi Petrapilio gimnazijoje prie Šv. Kotrynos bažnyčios nuo 1903 lig 1910 m. Teologijos mokslus ėjo Mohiliavo Arkivyskupijos Seminarijoje nuo 1910 lig 1915 m. Aukštuosius teologijos mokslus ėjo Petrapilio Dvasinėje Akademijoje nuo 1915 lig 1918 m.; baigė juos su Juris Canonici kandidato laipsniu. Į subdijakonus buvo įšvęstas 1914 m. rudenį, o į kunigus, - 1915 m., rugsėjo mėn. 27 d.

1918 m. gruodžio 3 d. Žemaičių vyskupas Pr. Karevičius paskyrė jį pavaduoti Panevėžio Šv. Stanislovo bažnyčios vikarą. 1919 metais, sausio 3 d. buvo paskirtas religijos mokytoju Panevėžio „Saulės" Draugijos liaudies mokytojų kursuose. 1919 m., vasario 21 d. tapo paskirtas vikaru prie Panevėžio

Šv. Stanislo bažnyčios, paliekant jį religijos mokytoju minėtuose kursuose. 1919 m., rugsėjo 27 d., paskirtas tikybos mokytoju ir kapelionu lenkų gimnazijos ir pradinės mokyklos Panevėžy. 1920 m., vasario 13 d. buvo atleistas iš tikybos dėstytojo pareigų Panevėžio „Saulės" Draugijos skyriaus mokytojų kursuose.

Būdamas išrinktas atstovu į Steigiamąjį Lietuvos Seimą ir dėl to nebegalėdamas eiti Panevėžy nei Lenkų gimnazijos kapeliono, nei Šv. Stanislovo bažnyčioje vikaro pareigų, prašėsi vyskupą visai jį atleisti iš tų pareigų. Vyskupas jį atleido 1920. VI. 23 d. Apsigyvenus jam Kaune ir ėmus dirbti Seime, buvo vyskupo paskirtas dėstyti tikybos mokslą Kauno Šv. Kryžiaus parapijos „Pavasario" jaunimo kuopos progimnazijoje.

Tuo pačiu metu kun. Meleška in Sacra Congregatione Concilii užvedė bylą dėl inkardinavimo jo į Žemaičių Vyskupiją, iš kurios jis yra kilęs. Kun. Meleška į Lietuvą buvo parvykęs 1918 metais su savo Vyskupo žinia ir leidimu, norėdamas aplankyti savo tėvus. Į Mohiliavo Arkivyskupiją sugrįžti jis nebegalėjo dėl revoliucijos Rusijoje, net nebegalėjo nei su savo Vyskupu susisiekti. Gi Žemaičių Vyskupijoje jis buvo pasižymėjęs dangeliu vaisingu darbu: eidamas Kauno gimnazijoje sunkias religijos mokytojo pareigas, dirbdamas centriniame katalikų susivienijime ir Seimo posėdžiuose kuriuose dalyvauti jis buvo teisėtai išrinktas.

Kauno Šv. Kryžiaus parapijos administratorium jis tapo paskirtas 1922 metais spalių mėn. 24 d., o lapkričio 2 d. tas pareigas perėmė.

Iš tikybos dėstytojo pareigų jaunimo kuopos „Pavasario" progimnazijoje jis atleistas 1922. XI. 1 d.

Nuo 1924. VII. 10 lig 1924. ~~VIII. 14 d.~~ IX. 17 d. ėjo kapeliono pareigas Kauno kalėjime.

1926. III. 16 Popiežius Pijus XI davė sutikimą, kad kun.

V. Mieleška būtų inkardinuotas į Žemaičių Vyskupiją servatis normis statutis in Canone 117 § 3. 1926 m. balandžio 23 d. Žemaičių Vyskupijos Apaštališkasis Administratorius Arkivyskupas J. Skvireckas raštu kun. Mieleškai paskelbė, kad jis į Žemaičių Vyskupiją yra inkardinuotas.

1926. VII. 7 d. paskirtas Kauno Metropolitinio Ordinariato sekretorium tvarkyti, rūpinti ir vykdyti visam katalikiškosios akcijos darbui Arkivyskupijoje. Ilgus metus tose pareigose buvo.

1926. XI. 17 d. paskirtas tikybos dėstytoju ir kapelionu Kauno m. pradžios mokykloje Nr. 23.

1929 m. VI. 23 vyko su maldininkais Romon. Tos kelionės jis buvo organizatorius ir vadovas.

1930. III. 25 paskirtas Ordinariato delegatu prie Labdaringos krikščioniškosios meilės „Caritas" Draugijos Centro valdybos Kaune.

1930. IV. 23 gavo leidimą išvykti į Eucharistinį Kongresą Kartagoje ir ten būti lig gegužės 24 d. Tą kelionę jis organizavo ir jai vadovavo.

1930. VII. 24 gavo leidimą rašyti straipsnius į laikraščius ir žurnalus be Ordinariato cenzūros.

1930. IX. 18 gavo leidimą porai savaičių išvykti į Šveicariją, į Bazelio m., į Caritas kongresą.

1931. IX. 18 gavo leidimą dešimčiai dienų išvykti į Paryžių aplankyti kolonialinę parodą.

1932. VI. 16 buvo leistas trim savaitėm išvykti užsienin plančių, sveikatai sustiprinti, pagal gydytojo patarimą.

1933. VI. 7 gavo leidimą išvykti su maldininkais į Šv. Žemę ir į Romą laikotarpiui nuo VI. 15 lig VII. 15. Tą kelionę jis organizavo ir jai vadovavo.

1934. I. 17 Ordinariatas jam leido dalyvauti priešgaisrinės propagandos darbuose, pagal Lietuvos Ugniagesių Organizacijos Sąjungos Valdybos prašymą.

1934, 1935, 1936 ir 1937 metais jis kasmet gaudavo

po vieną mėnesį atostogų sveikatai taisyti.

1937.X.23 d. Kauno Katalikų Veikimo Centro Rajono Valdyba iškėlė sumanymą suruošti Lietuvos maldininkų kelionę į Tarptautinį Eucharistinį Kongresą, kuris turėjo įvykti 1938 metais Budapešte, iš tos kelionės ruošimo komiteto narių pristatė Metropolitui patvirtinti kun. Mielešką. Metropolitas sumanymui pritarė ir kun. Mielešką patvirtino.

1939.III.16, būdamas Kauno kapinių tvarkytoju, vyko į užsienį kapinių sutvarkymo ir suplanavimo reikalais.

1939.X.14 buvo jam pavesta dėstyti tikybą ir kapelionauti Kauno miesto Dr. Vinco Kudirkos pradinėje mokykloje.

1938, 1939 ir 1940 metais gaudavo po vieną mėnesį atostogų.

1943 m. spalių 5 ir 6 dienomis vyko Lietuvos Vyskupų konferencija ir buvo nutarta 1944 metais suruošti Antrąjį Tautinį Lietuvos Eucharistinį Kongresą. Kongreso paruošimo darbams Metropolitas paskyrė Vyriausiojo Komiteto nariu kun. V. Mieleškę.

1944.III.13 buvo paskirtas Kauno Arkivyskupijos Ordinariato sekretoriumi tvarkyti visam krikščioniškosios meilės darbui Kauno Arkivyskupijoje, jos religinėmuose susivienijimuose bei draugijose. Tą pačią dieną buvo jis atleistas iš Ordinariato sekretoriaus pareigų socialinei akcijai tvarkyti Kauno Arkivyskupijoje.

1944.VIII.5 laikinai buvo paskirtas Kauno dekanu.

1944.X.2 paskirtas Kauno Arkivyskupijos Kurijos kancleriu, paliekant jį Kauno Šv. Kryžiaus parapijos administratoriaus pareigose. 1946.IV.13 paskirtas Vilkijos bažnyčios altaristu-išlaikytiniu. Buvo suimtas, o 1955 m. rugsėjo 17 d. Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakymu amnestuotas.

Keliamas į Butkiškę 1960.XI.4, nenorėjo ten važiuoti, nes Butkiškėje nėra gydytojo, o ir greitosios pagalbos mašina tegali į Butkiškę atvažinėti vasaros metu. Jis jau esąs invalidas nuo 1951 m. ir bijąs širdies priepuolio. Reiškė norą apsigyventi Paštuvoje, nes ten

greitosios pagalbos mašina visada gali atvažiuoti, be to - vietovė sausa ir turi pušyną. Vis tik 1960.XI.11 buvo paskirtas į Butkiškę altaristu-išlaikytiniu su vietos vikaro jurisdikcija.

1961.III.12 turėjo aštrų išijo priepuolį. Buvo reikalingas ilgesnio gydymosi. 1962.III.14 gydėsi Kauno I klinikinėj ligoninėj, gydytojai buvo konstatavę aštrų kaulų uždegimą, pūlingą dešiniojo inksto uždegimą, tulžies fistulę ir dešiniosios pusės šlapiąjį pleuritą. 1963 metų pradžioje atrodė apysveikis: vaikštinėdavo po miestą, laikydavo šv. Mišias, lankydavo ligonius, kalbėdavo brevijorių. Nelaimei, išaugo jam stuplio raumenyse skaudulys, leido vitaminų injekcijas, tapo užkrėstas krauju, ir, nuvežtas į I Tarybinę ligoninę, mirė joje 1963 metais, kovo mėn. 4 dieną, 20 valandą. Buvo aprūpintas Šv. Sakramentais. Palaidotas Petrašiūnų kapuose kovo 7 d., dalyvaujant apie 40-45 kunigams ir labai gausiai miniai žmonių.

Velionis buvo itin žymus kunigas, labai sveikos minties, šviesaus, aiškaus proto, žmonėms labai prieinamas, geras visiems patarėjas, sveikai sprendžiantis keblias kazuistikas, neįkyrėdamas žmonėms ir neįkyrėdamas jiems sielos. Todėl populiarus buvo visuomenėje. Šalia gabaus ganytojavimo jis rūpestingas buvo ir savo paties dvasiniu gyvenimu: nuo 1926 lig 1943 metų jis yra atlikęs ne mažiau, kaip vienuolika kartų rekolekcijas. Gana geras buvo kanonistas ir liturgistas. Kaip klebonas, gerai sugyvendavo su savo vikarais. Jo iniciatyva buvo nutarta statyti Aukštutiniuose Šančiuose bažnyčią. Jo pastangomis buvo gautas žemės plotas Kauno katalikų kapinėms Petrašiūnuose.

63 m.

2\. Masys Kazimieras, Juozapo sūnus, gimė 1917 metais, gruodžio 16 d. Krakių parapijoje, pakrikštytas 1918 m. sausio 11 d.; augo toje pačioje parapijoje, Žūkų kaime. Nuo 1930 lig 1938 m. mokėsi Kėdainių gimnazijoje, baigė ją, o nuo 1938 lig 1943 m. teologijos mokėsi Kauno kunigų seminarijoje, gi teologijos fakultete baigė Kanonų skyrių. Subdiakonu įšvęstas 1942 m. kovo 21 d., diakonu, — 1942 m. gegužės 17 d., o kunigu — 1942 m. gruodžio 19 d.

Seminarijoje būdamas, inspektorato buvo apibūdintas, kaip sveikas, turintis stiprų balsą, mokėsis gerai, nors ir permažai gilindamasis, geros būves orientacijos, buvo pramokęs anglų ir vokiečių kalbų; būdo buvęs tvarkingo, kultūringo gyvenimiško, siekiąs kunigo idealo, šiek-tiek užsispyręs ir šaltas, gerai sugyvenęs su draugais, pamaldumo, kad ir negilaus, būves, bet išpildydavęs, ko buvę reikalaujama; iškalbingas buvo, žodingas; buvo sprendžiama, kad jis tinkamas visokiai aplinkumai.

1943 metais, balandžio 14 d. buvo paskirtas Radviliškio bažnyčios vikaru ir sykiu jam buvo paskirta tikyba dėstyti trijose Radviliškio miesto mokyklose ir Kaneivaičių, Žinėnų, Mankiškių ir Kaulinių kaimų mokyklose. Tuos kaimus pasiekdavo dviračiu arba arkliu. Mokyklose jam darbas sekėsi labai gerai. Atlyginimo metams gaudavo apie 400 vokiškų markių.

Radviliškyje jam buvo pavesta vadovauti Švenčiausio Sakramento brolijai. Tas darbas jam sekėsi gerai. Jis mėgo visokį pastoracinį darbą, ir viskas jam sekėsi gerai. Pajamų metams gaudavo: iš jura stolae 6—7 tūkstančius markių, o gaunamos kalėdos dalis buvo vertinama 2.000 markių. Elgesio jis visuomet ir visada būdavo labai gero.

1944 m. spalių 7 d. jam buvo pavesta eiti Radviliškio klebono pareigas vikaro - substituto titulu ir šeimininko teisėmis valdyti bažnyčios žemę. 1945

metais, sausio 18 d. buvo atleistas iš Radviliškio vi-
karo-bendradarbio pareigų ir paskirtas Šiau-
lių Šv. Jurgio bažnyčios tokiu pat vikaru.
1950. XII. 4 d. gavo įsakymą aptarnauti Kužių baž-
nyčią ir jos parapijiečius.
1952 m. balandžio 16 d. buvo iš Šiaulių iškeltas
į Taujėnus, parapijos klebono pareigoms. Ten
klebonavo lig 1960 m. gruodžio 31 d., kada iš
Taujėnų klebono pareigų buvo atleistas dėl
plaučių ligos. Sirgo džiova jau nuo 1956 metų.
Gydėsi Ukmergės ir Vilniaus ligoninėse. 1962 me-
tais, nuo kovo 8 lig birželio 9 d, gydėsi Krime,
Jaltos kurorte „Sosniak". Plaučius kiek apgy-
dęs, parvažiavo į Taujėnus. Gydėsi namie ir vėl
Vilniuje, o sveikata vis ėjo silpnyn. 1963 m., balandžio
6 d., 3 val. naktį smarkiai kraujavo per burną ir
nosį. Be sąmonės buvo nugabentas į Ukmergės di-
spanserį, ten išbuvo du mėnesiu, kiek pastiprėjęs
grįžo į Taujėnus. Šv. Mišias laikė kambaryje, išeiti
nedavė po kiemą, dirbinėdavo jo mėgiamus skulp-
tūrinius medžio darbus. Taujėnuose, nuo 1962 m. rug-
sėjo 13 d. jis jau buvo nuo klebono pareigų atleistas,
pasilikęs ten pat altaristu. 1963 m. lapkričio 7 d.
vakare vėl prasiveržė kraujas per burną ir nosį,
kanauninkas J. Želvys aprūpino jį šventais sakra-
mentais ir 10 valandą vakare kunigo Kazimiero
Masio gyvybė užgeso. Pamaldos už velionį buvo
laikomos Taujėnų bažnyčioje, dalyvavo dešimts kunigų,
pamokslą sakė velionies draugas kun. Petrauskas.
Norėjo laidoti Taujėnų šventoriuje, prie a.a. kun.
Pelecko kapo, bet administracija tam nedavė leidimo.
Tuomet giminės išsivežė velionį laidoti Krakių
kapuose, tėviškėje. Krakėse į laidotuves buvo su-
važiavę apie 20 kunigų, sykiu dalyvavo didelė tikin-
čiųjų minia, priešakyje su artimiausiais velionies gimi-
nėmis. Paskutinias Šv. Mišias atlaikė, pamokslą

bažnyčioje pasakė ir konduktą įvykdė Kauno Arkivyskupijos Kancleris Kanauninkas Steponas Telksnys. Kapinėse laidotuvių dalyviams padėkos žodį tarė Krakių Klebonas Kun. Mykolas Buožius. Velionis Krakių kapinėse palaidotas 1963 m., lapkričio 11 dieną.

Mirusieji Kauno Arkivyskupijos kunigai 1964 m.

1. Sirtautas Juozas, Adomo s., gimė Liolių parapijoje 1893 m., liepos 17 d., augo Šiauliuose. Bendrą mokslą mokėsi Šiaulių miesto mokykloje. Šiaulių gimnazijoje išlaikė „vaistinės mokinio cenzui" egzaminus. Kauno Dvasinėje Seminarijoje buvo nuo 1912 metų lig 1918. Į kunigus tapo išvęstas 1918 m. gruodžio mėn. 8 d. – Kunigo vikaro pareigas ėjo Pašvitinio bažnyčioje nuo 1919 m. vasario 2 d. lig 1928 m. lapkričio 7 d.; Kėdainių šv. Jurgio bažnyčioje – nuo 1928 m. gruodžio 1 d. lig 1931 m. gruodžio 31 d.; Babtų bažnyčios administratoriaus pareigas ėjo nuo 1932 m. sausio 19 d. lig 1944 m. gegužės 23 d., o po šios pastarosios datos ėjo Babtų bažnyčios ir parapijos klebono pareigas.

Kun. Sirtautas jau 1952 metų kovo pabaigoje skundėsi nusilpusiomis akimis, o 1959 metais – kad jau ir visa sveikata nebe kokia. 1960 metais, balandžio 27 d., dėl susenėjimo jis buvo paliktas Babtuose tituliniu klebonu, o tikrruoju, administratoriaus titulu, buvo į Babtus paskirtas kun. Juozas Stankūnas. Kun. Sirtautas Babtuose ir mirė 1964 metais, vasario mėn. 9 d., eidamas 71 metus amžiaus. Vasario 11 d. buvo

palaidotas Babtų parapijiniuose kapuose. Laidotuvėse dalyvavo 17 kunigų ir apypilnė bažnyčia parapijiečių. Ekzekvijoms vadovavo ir paskutines gedulingas Šv. Mišias atlaikė Kauno Kurijos kancleris kanauninkas Steponas Telksnys, pamokslą pasakė Labūnavos klebonas kun. Gerardas Dunda, konduktą į kapus vedė Kauno dekanas kanauninkas Nikodemas Česna, bažnyčioje prie karsto atsisveikinimo žodį tarė kun. Juozas Stankūnas.

Velionis kun. Sirtautas buvo pamaldus kunigas, temperamento buvo ramaus, melancholiško. Jo lygus, ramus būdas matyti ir iš plonutės jo asmens aktų bylos, kur tėra įsegta vos keliolika popierėlių, lygiai kad jis tebūtų kunigavęs beveik tik nuo vakar dienos. Amžiną atilsį tegul jam V. Dievas suteikia dangaus karalystėje.

Š A U L Y S KAZIMIERAS-STEPONAS,teisėtų tėvų Petro Šaulio ir Karolinos Balčinaitės sūnus,gimė Švėkšnos parapijoje,Stemplių kaime 1872 m., sausio mėn.16 d.,tą pačią dieną krikštytas Švėkšnos bažnyčioje,augo ten pat tėviškėje.

Pradžios mokslą pradėjo eiti savo tėvų namuose,išmokęs nuo tėvo ir vaikščiojančio mokytojo "direktoriaus" skaityti ir rašyti žemaitiškai. Vėliau baigė Švėkšnos rusišką liaudies mokyklą.1891 metais baigė Palangos progimnazijos kursą.

Nuo 1891 m.iki 1895 m.mokėsi Žemaičių Seminarijoje Kaune.1895 metais įstojo į Katalikų Dvasiškąją Akademiją Peterburge,jos kursą baigė 1899 m. ir ten pat įsigiją teologijos magistro laipsnį 1899 m.

Subdiakono šventimus gavo Petrapilio pro-katedroje ~~[illegible]~~ 1897 metų kovo 8/20/ dieną iš Vyskupo P.A.Symono,Akademijos rektoriaus,rankų.Diakonatą jam suteikė ten pat 1898 m.vasario 28 /kovo 12/ d. Vyskupas Karolis Niedziałkowski's,naujas tos pat Akademijos rektorius.Kunigo šventimus gavo 1898 m.birželio 21 dieną /sen.kal./ Kaune iš Žemaičių Vyskupo Mečislovo-Leonardo Paliulionio rankų jo naminėje koplyčioje.

I.-Bažnytinė tarnyba .

a/Pastoracijos darbas. Nuo 1899.XI.8 lig 1901.XII.1 d.tarnauja vikaru prie ŠS.Petro ir Povilo bažnyčios Panevėžyje.

b/Švietimo srityje,

1.Pradžios mokykla.- Nuo 1899.XI.8 d.lig 1905 metų dėsto tikybos mokslą trijose Panevėžio pradžios mokyklose.

2.Vidurinė bei aukštesnioji mokykla:

a/Nuo 1901.XII.1 lig 1906.VII.30 d. tarnauja tikybos mokytoju kapelionu Panevėžio realinėje gimnazijoje.

b/Nuo 1906.I.10 d. lig 1906.VIII.30 d.eina tikybos mokytojo pareigas taip vad.Marijos vardo mergaičių gimnazijoje Panevėžyje.

c/Nuo 1907.I.10 lig 1910.XII.31 d.dėsto tikybą Kauno privatinėje mergaičių gimnazijoje /Faliejeva/.

d/Profesūra.

1.Seminarijoje.Nuo 1906.VII.30 lig 1922.II.16 d.Žemaičių Vyskupo M.-L.Paliulionio paskirtas profesoriauja Žemaičių Kunigų Seminarijoje Kaune,dėstydamas paeiliui lotynų kalbą,filosofiją,moralinę teologiją,kanonų teisę.

2.Universitete .Teologijos Fakulteto Tarybos išrinktas Kanonų teisės Benedikto Kodekso docentu.1922.VI.9 dieną to pat Fakulteto Tarybos išrinktas ekstra-ordinariniu profesorium tai pačiai Kanonų teisei,o 1929. XI.19 dieną pakeltas į ordinarinius profesorius ir paskirtas Kanonų teisės katedros vedėju.Tas profesoriaus ir katedros vedėjo pareigas tebeėjo 1942.XI.2.Be to,Teologijos-Filosofijos Fakulteto Didžiojo Kanclerio J.E. Arkivyskupo Metropolito raštu 1940.IX.4 dieną paskirtas eiti profesoriaus pareigas Kauno Tarpdiecezinėje Seminarijoje /Interdioecesanum Seminarium maius Kaunense/.

II.-Vyskupijos Kurijoje.

a/Nuo 1906.XI.10 d. lig 1919.III.7 dienos ėjo ryšio gynėjo pareigas /Defensor vinculi matrimonialis et sacrae ordinationis/.

b/Žemaičių Vyskupo K.Cirtauto raštu,datuotu 1912 metų sausio 2 d. paskirtas Žemaičių Vyskupo Sekretorium.Vyskupo Pr.Karevičiaus raštu,pačiam prašant,atleistas iš Sekretoriaus pareigų nuo 1924.III.10 dienos, paliekant Kurijos Kanclerio tarnyboje.

c/J.E.Arkivyskupo Metropolito 1926.V.14 dienos reskriptu paskirtas Kauno Arkivyskupo Generalvikaru.Tuo pačiu paskirimu baigiasi Kanclerio tarnyba.

d/Nuo 1928 metų gruodžio 7 dienos eina pro-sinodinio bei sinodinio egzaminatoriaus pareigas.

III.-Nepaprastieji įgaliojimai - Mandata specialia:

a/Rescripto Episcopi Samogitiensis Francisci Karevičius,dato die 30 Augusti 1914 an. in civitate Panevėžys , ~~[illegible]~~ accipit commissam ipsi potestatem ,pro tempore absentiae Episcopi Residentialis in loco residentiae,exercendi in casibus necessitatis actus iurisdictionis ad instar Vicarii Generalis.

b/Rescripto eiusdem Episcopi Samogitiensis ,attentis conditionibus temporis belli,delegatur ipsi amplior potestas iurisdictionis cum serie facultatum specialium ad exercendos actus administrationis pro tempore absentiae Episcopi in dioecesi.

c/Decreto diei 5 Augusti 1927 anni conceditur,ut Vicario Genera-

li Archiepiscopi Metropolitani,potestas specialis iudicialis necessaria ad cognoscendas et definiendas causas matrimoniales in casibus exceptis ad normam cann.1990-1992.

d/Decreto Ex.mi Archiepiscopi ~~Mtx~~ Metropolitae,dato die 20 Maii 1927 anni,delegantur Vicario Generali,praeter facultatés ordinarias,etiam omnes illae,ad quas speciale mandatum Episcopi ad normam requiritur.

e/Mandato speciali diei 3 Martii 1937 anni delegatur potestas iudiciaria ad ponendos actus iudiciales in causis matrimonialibus,ad normam Instructionis S.Congregationis de Sacramentis diei 15 Augusti 1936 et examine 1573,paragrafas 2.

f/Mandatum speciale absolvendi ab excommunicatione,ad normam Can. 2314 /datum die 7.VIII.1941/.

IIIa.-Promotiones hierarchicae.

a/Rescripto Episcopi Samogitiensis Francisci Karevičius,dato die 9 Decembris 1914 anni in civitate Panevėžys,nominatur canonicus honorarius Capituli Samogitiensis.

b/Rescripto eiusdem Episcopi Samogitiensis,dato die 10 Febaruarii1916 anni eligitur et instituitur canonicus gremialis Capituli Samogitiensis.

c/Litteris Apostolicis,datis in forma Brevis die XIII m.Maii anni 1927,auctoritate Pii P.P.XI eligitur atque renuntiatur Antistes Urbanus,id est Praelatus Domesticus Suae Sanctitatis.

d/Litteris Apostolicis,anno 1931 Idibus Aprilis in forma Bullae datis,auctoritate Pii PP.XI promovetur ad dignitatem Decani in Capitulo Metropolitano Kaunensi,vacatam post promotionem praelati Iosephi Skvireckas ad Sedem Archiepiscopalem Kaunensem.

e/Litteris Apostolicis,anno 1938.VI. Idus Iunii in forma Bullae datis,auctoritate Apostolica eiusdem Pii PP.XI promotus est ad dignitatem Archidiaconatus Metropolitanae ecclesiae Kaunensis,vacantem per obitum illius ultimi possessoris praelati Ioannis Maironis-Mačiulis.- Quae dignitas censetur in Capitulo Kaunensi maior post Pontificiam et decoratur atque gaudet titulo ac privilegiis Protonotarii Apostolici ad instar participantium.

f/Rescripto Ex.mi Episcopi Vilkaviškensis Antonii Karosas,dato die 21 mensis Decembris 1940 anni,nominatur et constituitur canonicus ad honores Capituli Cathedralis dioecesis Vilkaviškensis.

IV.Politikos srityje

1.Lietuvos atstovų Susirinkimo bei Konferencijos,įvykusios 1917 metų rugsėjo 18-23 dienomis Vilniuje,išrinktas Lietuvos Tarybos nariu. Nuo 1918.VII.11 dienos Lietuvos Valstybės Tarybos narys,kuomet Tautos Taryba pasiskelbė vykdanti suvereninę valdžią.

1918 metų vasario 16 dieną pasirašė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

2/1920 metų gegužės 15 dieną išrinktas Lietuvos Steigiamojo Seimo nariu dalyvauja Konstitucinės ir Juridinės Komisijos darbuose.

Respoblikos Prezidento aktais dekoruotas Lietuvos Didž.Kunigaikščio Gedimino ordinais I ir II-jo laipsnio.

V.-Visuomeninio bei socialinio darbo srityje.

Narys-steigėjas buv."Motinėlės" Draugijos aukštąjį mokslą einančiai jaunuomenei šelpti ir tos Draugijos iždininkas nuo jos įsisteigimo 1907. I.27 dieną ligi 1916 metų kovo 30 dienos,kuomet Draugijos veikimas sustojo dėl buvusio tada karo sąlygų.

Narys-steigėjas ir ilgametis iždininkas "Saulės" Draugijos.

Narys-steigėjas /1906 metais/ ir laikinis iždininkas Panevėžio Katalikiškos Labdaros Draugijos,~~p~~astačiusios sau tikslą pašalinti priežastis palaido viešo elgėtavimo,kas tuomet buvo laikoma naujenybe mūsų krašte.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Draugijos ~~narys~~-steigėjas ir jos Vyriausios Valdybos narys nuo įsisteigimo lig veikimo sustabdymo 1941 metais /dėl politinių Valstybės sąlygų pakitėjimo/ Nuo 1942 m.vasario 4 dienos ~~xxx~~ buvo Vyriausiojo Savitarpinės Pagalbos Komiteto narys ir vice-pirmininkas. (Šitos prelato Šaulio biografinės žinios yra jo paties surašytos jo asmenybės byloje).

Kunigo K.-S. Šaulio veikalai ir raštai

1. Kanoniškojo proceso teisė /XV ir 386 p./. Kaunas, 1927.
2. Sociologija. Trumpas to mokslo rankvedėlis /92/. Kaunas, 1911 ir 1920 /antroji laida/.
3. Socialistai ir mūsų sociališkieji reikalai /72/. Kaunas, 1907.
4. Sutuoktųjų nežinia kur dingimas ir naujos jungtuvės /20/. Kaunas, 1925.
5. Krikščioniškoji demokratija. Pagrindiniai dėsniai. Išleista 1906 m. Kaune. Paties leidinio dabar neturima. Jis yra atspausdintas neperiodiniame laikraštyje "Krikščionis demokratas" 1927 m., 210-217 pusl.
6. Žinios apie mokyklas. Spausdinta leidinyje "Metraštis arba Kalendorius 1905 m." Peterburge, pusl. 80 sqq.
7. Kaip ūkininkas turi gyventi. Ten pat, pusl. 61.
8. Demokratija ir Krikščionys demokratai.
9. Socialiniai kursai Varšuvoje. Spausdinta "Draugijoje" 1907, Nr. 9-10.
10. Demokratija ir krikščionys demokratai enciklikų prasmėje. Spausdinta "Draugijoj" 1907 m., Nrr. 1, 2 ir 3.
11. Socialinio klausimo supratimas. Spausdinta "Draugijos" laikraštyje 1910 m. Nrr. 42, 43, 44. 1911 m. Nrr. 45-47.

Nespausdintieji darbai

12. Hieronymus Savonarola ineptus morum reformator. Dissertatio conscripta anno 1899 Petropoli ad obtinendum gradum Magistri S. Theologiae in Caesarea Academia ecclesiastica romano-catholica Petropolitana Akademijos Senato priimta ir įvertinta nota labai gerai.
13. Krylovo pasakėčios tautiškumo ir meno atžvilgiu. Basni Krylova. Ich narodnost ir chudožestvennost. Rusų kalba parašyta disertacija teolog. magistro laipsniui įgyti Peterburge 1899 metais. Akademijos Senato priimta ir įvertinta nota "gerai". 1929.XI.14 d. įteikta Universiteto, Fakulteto Komisijai prieš promociją į ordinarinius profesorius.

/Pasirašė/ K. Š a u l y s .

Velionis prelatas Šaulys buvo labai savistovio nepriklausomo būdo, tačiau visiškai gerbiąs visų dvasiškių kompetencijas, ypač Arkivyskupo Metropolito. Su pasauliečiais didesnių ryšių ar bendravimų neturėdavo, per miestą buvo matomas einantis vis vienas, o žiemą - pasistatęs palto apykaklę, nes laikė save silpnų plaučių ir vengdavo persišaldyti. Plaučiams stiprinti, dažnais metais rudeniop vis išvažiuodavo į šiaurinės Italijos kurortą Meraną. Maždaug 1924 metais, vyskupiją tebevaldant vyskupui Karevičiui, Šaulys, tada dar kanauninkas, apie savo sveikatą pasakė: "Ilgai aš negyvensiu: dar gal kokius ketverius metus". Iš tikrųjų gi, prelatas Šaulys dar po to išgyveno dešimtį kartų po ketverius metus. Jis buvo gana aukšto tiesaus stuomens, laibas, džiusris, tikrai apysilpnių plaučių, vis striuku kosuliu pasikosijantis. Turtų nerinko, pinigų nekrovė, pasitenkindavo pragyvenimu, koks kukliai reikalingas buvo pagal jo poaukščius.

Vyskupas Karevičius 1918 metų pabaigoje prašė Šventąjį Sostą paskirti jam vyskupą pagelbininką sufraganą. Kandidatais nurodė prelatą Juozapą Skvirecką ir kanauninką K.-S. Šaulį. Apibūdindamas Šaulį, Karevičius rašė, kad Šaulys yra kunigas tos pačios vyskupijos, teologijos magistras, kanonų teisės profesorius kunigų seminarijoje, kurijos kancleris, pasižymi bažnytine galvosena, dorovės skaistumu, praktišku protu, garbingu kilniu būdu ir takto švelnumu, sugebėdamas tuomi įsigyti pasitikėjimą bei pagarbą net įvairių luomų bei nacijų visuomenėje.

1944 metais prelatas Šaulys išvažiavo į Vakarus. Ką jisai tenai veikė ir kaip gyveno, žinių neturime. Mirė 1964 metais, gegužės mėn. 19 dieną Šveicarijoje, Lugano mieste, palaidotas ten pat, Lugano kapinėse, to paties gegužės mėn. 12 d.

SANDANAVIČIUS MEČISLOVAS,Kazimiero sūnus,gimė 1900 m.,lapkričio mėn. 18 d.Vilkijos parapijoje,Jaučakių kaime ir pakrikštytas tą pačią dieną. Mokėsi Vilkijos pradžios mokykloje,Kauno rusiškoje gimnazijoje ir Kauno "Aušros" gimnazijoje.Teologijos mokėsi nuo 1919 lig 1922 m.Kauno Kunigų Seminarijoje,o nuo 1922 lig 1925 m.Lietuvos Universitete,Teologijos-Filosofijos Fakultete,Teologijos skyriuje.Mokslams buvo gabus.Teologijos skyrių Universitete baigė cum laude,gaudamas diplomuoto teologo teises ir licencijato laipsnį kanonų teisėje.Kunigu įšiventė 1925 metais,birželio mėn.14 dieną.

1925 metais,spalių mėnesį,buvo paskirtas tikybos dėstytoju ir kapelionu Kauno miesto pradžios mokykloje Nr.6 ir Žemosios technikos mokykloje.1927 m.,spalių mėn.8 d.,buvo atleistas iš tikybos dėstytojo ir kapeliono pareigų Kauno amatų technikos mokykloje,Kalnų gatvėje.

1926 m.,gruodžio mėnesį,Studentų Ateitininkų Draugovė siuntė jį vykti Romon į Šv.Aloyzo sukaktuvės,ir išvažiavimui buvo gavęs Ordinariato leidimą.

Nuo 1927 metų birželio 17 dienos ėjo Tribunolo notaro pareigas Kauno Metropolitinėje Kurijoje.

1928.VII.19 d.buvo paskirtas karinio kalėjimo Kaune vice-kapelionu su teise binuoti Šv.Mišias ir,tikram reikalui esant,laikyti jas lauke.

1930.VIII.6 d.paskirtas Kauno Kunigų Seminarijos profesorium.

1933 ir 1934 metais,vasaromis,yra vykęs į užsienius.

1936 metais gavo leidimą skaityti Libros prohibitos,nes,kapelionaujant,tekdavo apie tokias knygas bei raštus klausytojams kalbėti.

1938 m.,spalių 10 d.,Ordinariatas jam leido eiti Kauno miesto įgulos ir ugniagesių kapeliono pareigas.

1939 metais,vasarą,vyko į Prancūziją pasigilinti prancūzų kalbos moksle.

1940 m.,balandžio 29 d.buvo paskirtas padėti Vyskupui Matulioniui jo pareigose,kaip vyriausiojo kariuomenės kapeliono.

1940 metais,birželio mėn.22 dieną,Kauno Arkivyskupas Metropolitas Juozapas Skvireckas,pagerbdamas kunigo M.Sandanavičiaus dorovingą kunigavimą ir uolų darbą sielų išganymui,ypač pagirtinai bemokant jam bažnytinį jaunimą Tarpdijecezinėje Kunigų Seminarijoje Kaune ir uoliai per daug metų besidarbuojant Metropolitinėje Kurijoje,pakėlė jį Kauno Metropolitinės Bazilikos garbės kanauninkus.

1940 m.,rugsėjo 11 d.buvo paskirtas lotynų kalbos dėstytoju Tarpdijecezinėje Kunigų Seminarijoje.

1943 m.,vasario 4 d.jam buvo pavesta eiti Metropolito pro-sekretoriaus pareigas,pavaduojant susirgusį Arkivyskupo sekretorių kanauninką d-rą Stanislovą Usorių.Tais pačiais metais rugsėjo 30 dieną buvo pa - skirtas Arkivyskupo Metropolito sekretorium,pasiliuosavus nuo tos pareigos kanauninkui Usoriui.

1944 metais,vasarą,kanauninkas Sandanavičius pasitraukė į Vakarus, Apie jo gyvenimą ir darbus tenai,žinių nėra.

Mirė 1964 metais gegužės mėnesio,bene 8 dieną,nes palaidotas gegužės mėnesio 11 dieną.Mirė,kiek teko nugirsti,leukemijos liga.

Velionis pasižymėjo draugiškumu kunigų tarpe.Turėjo įgimto sąmojo.